КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

Б.ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

ЖАМУнун Окумуштуулар
Кеңешинде талкууланды. №1
протокол 26-август 2021-ж.

«БЕКИТЕМИН»
ЖАМУнун ректору, профессор
_____________ Усенов К.Ж.
« 27 » 08 2021-ж.

ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН НЕГИЗГИ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ

багыты:
550300 Филологиялык билим берүү

даярдоо профили:
кыргыз тили жана адабияты

академиялык даражасы:
бакалавр

окутуу формасы:
күндүзгү

Жалал-Абад - 2021

Негизги билим берүү программасы (НББП) Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан иштелип чыккан жогорку кесиптик билим берүүнүн 550300 Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик билим берүү стандартынын талабына ылайык түзүлгөн.

НББП кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын 2021-жылдын "26.08" жыйынында каралды жана № 1 протокол менен бекитилеген.

Иштеп чыккандар:

Кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын башчысы ____________ Кадырова А.

Филология факультетинин деканынын м.а. ____________ Калмурзаева А.А.

Иш берүүчү [illegible]лары:

[illegible] №4 орто мектептин окуу бөлүмүнүн башчысы, кыргыз тили жана адабияты [illegible] ____________ Маматова Г.Д.

Жалал-Абад шаарындагы Р.Санатбаев атындагы №1 инновациялык гимназиясынын цикл башчысы, кыргыз тили жана адабияты мугалими ____________ Рустамова Б.

НББПнын эксперттери:

К.Ш.Токтомаматов атындагы ЭАУнун доценти,ф.и.к. ____________ Жолдошбаев А.С.

К.Ш.Токтомаматов атындагы ЭАУнун доценти,ф.и.к. ____________ [illegible]ева А.М.

Жалал-Абад областынын Сузак районундагы №11 [illegible] атындагы орто мектептин директору, кыргыз тили жана адабияты мугалими ____________ Баймуратова Г.Ш.

Бүтүрүүчүлөр:

Кыргыз тили жана адабияты адистигинин [illegible]-жылдагы бүтүрүүчүсү, Жалал-Абад шаарындагы Н.Закиров атындагы №2 орто мектептин директору ____________ Марамова Н.М.

Кыргыз тили жана адабияты адистигинин 2004-жылдагы бүтүрүүчүсү, Жалал-Абад шаарындагы "Нур билим ордосу" мектеп-гимназиясынын мугалими ____________ Тойчиев М.А.

Кыргыз тили жана адабияты адистигинин 2010-жылдагы бүтүрүүчүсү, Жалал-Абад шаарындагы М.Бабиев атындагы №1 мектеп-гимназиясынын мугалими ____________ Абдылдаева Р.М.

МАЗМУНУ

1. Жалпы жобо . . . . …………………………………………………………………4

1.1. Негизги билим берүү программасы (аныктама)…..........……………..……..…..4

1.2. НББПны иштеп чыгуунун нормативдик документтери ………………..……..4-5

1.3. Терминдер, аныктамалар, белгилер, кыскартуулар……..………………..…....5-6

2. НББПнын колдонулуу чөйрөсү ………………………………..…….....……..…..6

3. ЖКББ НББПнын жалпы мүнөздөмөсү ……………………………………...…..6

3.1. Бакалаврды даярдоодо НББПнын максаты (миссиясы) ………….………….…6

3.2.Окутуудан күтүлүүчү натыйжалар ………………………………………… .. ……8-9

3.3. НББПны өздөштүрүүнүн нормативдик мөөнөтү ..……………………….... …...9

3.4. НББПны өздөштүрүүнүн жалпы көлөмү ....………………………… .. …9

3.5. Бүтүрүүчүлөрдүн НББПдагы кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү …..... …9

3.6. НББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчүдө калыптандырылуучу компетенциялар…..11-13

4. НББПны ишке киргизүүнүн шарттарына коюлган талаптар 13

4.1. НББПны ишке ашырууда ЖАМУнун укуктарына жана милдеттерине коюлган жалпы талаптар 13

4.2. НББПны ишке ашырууда студенттин укуктарына жана милдеттерине коюлган жалпы талаптар 13-14

4.3. НББПнын структурасына коюлган талаптар …………………………… .... …..14

4.4. Окуу процессинин кадрлар менен камсыздалышы ……………..………………14-15

4.5. Окуу процессинин окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыздалышы ……………………………………………………………………..…………..……15

4.6. Бакалаврды даярдоодо НББПнын структурасына коюлган талаптар……….... ….16

4.7. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо…..………………………….....16-17

4.8. Практика өткөрүүнүн шарттарына коюлган талаптар ……………..……….. .. 17

4.9. Билим берүү технологияларын изилдөө боюнча сунуштар …..………. .. …..17-19

5. НББПны ишке киргизүүдө билим берүү процессинин мазмунун жана уюштурулушун жөнгө салуучу документтер...............…………………………….….19

6. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптар ..………….20

6.1. Жалпы талаптар…………………………………………………… .. …..20

6.2. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын түрлөрү……………..…….......... 20

6.3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн тартиби................ ….20

6.4. Жыйынтыктоочу мамлекеттик сынактарга коюлган талаптар 20

7. Тиркемелер. ……………………………………………………..……… .. …....31

Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасы

Багыты: **550300 Филологиялык билим берүү**
Профили: **кыргыз тили жана адабияты**
Академиялык даражасы: **бакалавр**

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Негизги билим берүү программасы (аныктама)

ЖАМУда **550300 Филологиялык билим берүү** багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоо боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасы билим берүү чөйрөсүндө аймактын эмгек рыногунун талаптарын эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамдарына жана башка нормативдик укуктук актыларына ылайык Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде даярдоонун аталган багыты боюнча иштелип чыгып, бекитилген окуу-усулдук документтерди өзүнө камтыйт.

Аталган негизги билим берүү программасы максатын, күтүлүүчү натыйжаларды, билим берүү процессинин мазмунун, шартын жана колдонуунун технологияларын, аталган багыт боюнча бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын балоону жөнгө салат жана өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт: а) окуу планы; б) жумушчу окуу планы; в) НББПдагы компетенциялар картасын, г) окуу планындагы базалык дисциплиналардын программаларынын аннотацияларын; д) окуу планындагы ЖОЖдук компоненттердеги дисциплиналардын жана элективдик курстардын программаларынын аннотацияларын; е) педагогикалык практикалардын программаларынын аннотациясын; ж) бүтүрүүчү мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптарды.

1.2. НББПны иштеп чыгууга негиз болгон нормативдик документтер

Бакалаврдын НББП иштеп чыгуунун нормативдик базасы төмөнкүлөрдөн турат:

- Кыргыз Республикасынын 2003-жылдын 30-апрелиндеги №92 «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамы (КР мыйзамдарынын редакциясында 28-дек. 2006-ж. №225, 31- июль 2007-ж. №111, №115; 20-январь 2009-ж. №10, 17-июнь 2009-ж. №185, 15-янв. 2010-ж. №2, 13-июнь 2011-ж. №42, 8-август 2011-ж., №150, 29-дек., 2011-ж. №255, 23- август 2011-ж. №496, 29-май 2012-ж. №347, 30-июль 2013-ж. №176).
- КР Өкмөтүнүн 3-февраль 2004-ж. №53 токтому менен бекитилген КРда жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү уюмдары жөнүндөгү Жобосу;
- 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты, академиялык даражасы: бакалавр;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү тармагы боюнча нормативдик укуктук актылары;
- ЖАМУнун Уставы;
- ЖАМУнун «Окуу процессин окутуунун кредиттик технологияларынын (ECTS) негизинде уюштуруу жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Дисциплиналардын жумушчу программаларынын жана силлабустарынын мазмуну жана түзүлүшү жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Окуу-усулдук комплекс (УМК) жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Педагогикалык практиканы өткөрүү жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик аттестациясы жөнүндөгү” Жобосу;
- ЖАМУнун “Билим берүүнүн сапатына мониторинг жүргүзүү жөнүндөгү” Жобосу;

- ЖАМУнун “Студенттерди учурдагы текшерүү жана аралыктагы аттестациясы жөнүндөгү” Жобосу.

1.3. ТЕРМИНДЕР, АНЫКТАМАЛАР, БЕЛГИЛЕР, КЫСКАРТУУЛАР.

1.3.1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн бул негизги билим берүү программасында Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамына жана жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсү үчүн Кыргыз Республикасы тарабынан кабыл алынган эл аралык документтерге ылайык төмөнкүдөй терминдер жана аныктамалар колдонулат:

- **негизги билим берүү программасы** – даярдоонун тийиштүү багыты боюнча билим берүү процессин ишке ашырууну уюштуруунун максатын, мазмунун, күтүлүүчү натыйжаларды көрсөтүүчү окуу-усулдук документациялардын жыйындысы;

- **даярдоонун багыты** – түрдүү профилдеги жогорку кесиптик билими бар (адис, бакалавр, магистр) адистерди даярдоочу билим берүү программаларынын жыйындысы;

- **профиль** – кесиптик ишмердүүлүктүн объектиси жана (же) НББПнын конкреттүү көрүнүшкө багытталышы;

- **компетенттүүлүк** – тийиштүү багытта кесиптик ишмердүүлүк менен алектенүүгө зарыл болгон жеке сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн жыйындысы;

- **модуль** – окутуунун натыйжаларына жана максатына, тарбиялоого ылайыкташкан, логикалык анык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- **компетенция –** тиешелүү тармак боюнча кесиптик ишмердүүлүктү жүргүзүүгө зарыл болгон жеке сапаттардын, билимдердин, билгичтиктердин жана көндүмдөрдүн динамикалык комбинациясы;

- **бакалавр** – жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын ийгиликтүү өздөштүргөн, нормативдүү окуу мөөнөтү 4 жылдан кем болбогон тараптарга ыйгарылуучу академиялык даража. Ал белгилүү кесиптик ишмердүүлүк менен алектенүүгө жана тийиштүү багыт боюнча «магистр» даражасын алуу үчүн билимин улантууга укук берет;

- **магистр –** тиешелүү багыт боюнча бакалавр академиялык даражасына ээ болгон жана жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын окутуунун 2 жылдан кем эмес нормативдик мөөнөтүндө ийгиликтүү өздөштүргөн тарапка аттестациянын жыйынтыгы боюнча ыйгарылуучу академиялык даража жана ал тиешелүү кесиптик ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө же аспирантурага окуусун улантууга укук берет;

- **кредит (зачеттук бирдик)** – ЖОЖдо толук академиялык билим берүүнү аяктоо үчүн ар бир курстагы иштин жалпы көлөмүн, керектүү иштердин өлчөмүн чагылдыруучу, жана аны өздөштүрүү үчүн зарыл болгон студенттин жүктөмүн аныктоочу дисциплинанын бирдиги менен ылайыкташкан сандык көрсөткүч. Керектүү иштерди аткарып, окутуунун жетишилген натыйжасына ылайыктуу бааларды алгандан кийин гана ECTSтин кредитине ээ болушу мүмкүн;

- **окутуунун натыйжалары** – негизги билим берүү программасын окутуунун натыйжасында калыптандырылуучу компетенциялар.

- **компетенциялар матрицасы –** билим берүү программалары билим берүү программаларынын мазмундарынын ортосундагы структуралык-логикалык байланыштарды жана пландаштырылган компетенттүү билим берүүнүн натыйжаларын чагылдырууну өзүнө камтыйт.

1.3.2. Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасында төмөнкүдөй кыскартуулар кездешет:

МББС – мамлекеттик билим берүү стандарты;

ЖКББ – жогорку кесиптик билим берүү;

НББП – негизги билим берүү программасы;

ОУБ – окуу-усулдук бирикме;

НББП ДЦ – негизги билим берүү программасынын дисциплиналар циклы;

ЖИК - жалпы илимий компетенциялар;

ИК - инструменталдык компетенциялар; **СИЖМК** - социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар;
КК – кесиптик компетенциялар;
КшК – кошумча компетенциялар;
ОН – окутуунун натыйжалары;
ECTS – кредиттерди топтоонун жана которуунун европалык системасы.

Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун миссиясы

Глобалдуу атаандаштыкка жөндөмдүү, жогорку илимий жана кесиптик потенциалга ээ болгон, республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө теориялык жана практикалык салымын кошуучу кесипкөй адистерди даярдоо

2. НББПнын КОЛДОНУЛУУ ЧӨЙРӨСҮ

2.1. НББПны колдонуучулар: ЖАМУнун жетекчилиги, профессордук-окутуучулук курам жана студенттер, жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндө билим сапатын көзөмөлдөөчү жана аккредитациялоону ишке ашыруучу структуралык бөлүмдөр, кесиптик билим берүү чөйрөсүнө тиешелүү иш берүүчүлөр, бүтүрүүчүлөр.

2.2. Жогорку кесиптик билим берүүнүн базасында бакалаврдын НББПсын өздөштүрүүгө зарыл болгон даярдоо деңгээлине коюлган талаптар

2.2.1. Бакалавр академиялык даражасы боюнча жогорку кесиптик билим алууга талапкердин билим деңгээли.

2.2.2. Талапкерде болуу керек:

- мамлекеттик үлгүдөгү жалпы орто же орто кесиптик (же жогорку кесиптик) билими жөнүндөгү документи;
- жеткиликтүү баллы менен ЖРТдан өтүү сертификаты;
- коммуникативдик чөйрөгө, болочокторгу педагогикалык ишмердүүлүгүнө ден соолугунун жарамдуулугу жөнүндөгү медициналык документи;
- педагогикалык ишмердүүлүккө кызыгуусу жана бул кесипке жөндөмдүүлүгүнүн болушу.

3. ЖКББ НББП ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨМӨСҮ

3.1. Бакалаврды даярдоодо ННБПнын максаты (миссиясы)

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча ЖКББ НББП студенттерде аталган багыт боюнча мамлекеттик стандарттын талаптарына ылайык келген жана студенттерде максатка умтулгандык, уюштуруучулук, жоопкерчилик, атуулдук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук сыяктуу жалпы маданиятын өнүктүрүүчү, үзгүлтүксүз билим алуу чөйрөсүндө кесиби боюнча өзүн жана өз билимин өстүрүүгө багытталган универсалдык (жалпы илимий, инструменталдык, социалдык-инсандык жана жалпы маданий) жана кесиптик компетенцияларды калыптандырууну максат кылат.

НББПнын милдеттери:

- илимдин, университеттик билимдердин мыкты салттарын сактоо, алдыңкы университеттер жана дүйнөдөгү илимий мекемелер менен тыгыз кызматташуу аркылуу өлкөнүн жана коомдун жогорку билимдүү квалификациялуу илимий-педагогикалык кадрларга болгон талабын канааттандыруу;
- Филологиялык билим берүү тармагындагы кесиптик милдеттерди чечүүгө, Кыргызстандын билим берүү, илим жана экономикасын өнүктүрүүгө жана атаандаштыкка жөндөмдүү, универсалдык, кесиптик жана эмгек рыногундагы туруктуулукка жана социалдык мобилдүүлүккө өбөлгө түзүүчү атайын компетенцияларга ээ болгон бакалаврды даярдоо;
- инновациялык технологияларды ишке киргизүү, окутуунун жаңы формаларын жана усулдарын ишке ашыруу, билим берүү программаларын жана окуу пландарын эл

аралык стандартка ылайыкташтыруу жолу менен дүйнөлүк билим берүү мейкиндигине кошулуу;

- заманбап мектептин, педагогикалык илимдердин, техниканын, маданияттын жана аларды өнүктүрүү перспективаларынын талаптарын эске алуу менен, 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилиндеги бакалаврды даярдоонун сапатын жакшыртуу;

- билим берүү, маданият жана тарбиялоо проблемаларын чечүүгө башытталган илимий изилдөөлөрдү, окуу-педагогикалык эксперименттерди уюштуруу жана жүргүзүү, педагогикалык изилдөөлөрдүн натыйжаларын билим берүү мекемесинде жайылтуу.

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилин даярдоонун НББП максаты катары төмөндөгүлөр эсептелет:

Окутуу багытында:

- гуманитардык, социалдык, экономикалык, математика жана табигый илимдердин негиздери боюнча даярдоо;

- жогорку кесиптик профилдик (бакалавр деңгээлинде) предметтик-адистештирилген билимдерге жана аларды практикада пайдаланууга басым жасалган билимдерди берүү;

- педагогикалык ишмердүүлүккө болгон кызыгуусун арттыруу, педагогикалык мотивацияны калыптандыруу, студенттин логикалык ой жүгүртүүсүн жана өзүн-өзү сын көз менен кароо көндүмүн өнүктүрүү;

- коомдун руханий, адеп-ахлактык, маданий жана илимий баалуулуктарын сактоого, арттырууга өбөлгө түзүү; уюштургуч, жоопкерчиликтүү, коммуникативдүү, толеранттуу үзгүлтүксүз билим берүүнүн жана өзүнчө окуп билим алуунун чегинде өзүн-өзү өркүндөтүүгө жана өзүн реализациялоого умтулган, жогорку квалификациялуу кыргыз тили жана адабияты мугалимин даярдоо;

Инсанды тарбиялоо багытында:

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилин бүтүрүүчүлөрдө калыптандыруучу баалуулуктар:

- улуттук баалуулуктардын артыкчылыктарын өнүктүрүү, студенттерди патриотизм, гуманизм, адамзаттык баалуулуктарды сыйлоо, элдердин достугу жана толеранттуулук духунда тарбиялоо;

- эмгекти турмуштук зарылдык катары эсептөөгө, максатка умтулгандыкка, жоопкерчиликке жана ийкемдүүлүккө, турмуштун бардык чөйрөсүндө атаандаштыкка жөндөмдүүлүккө тарбиялоо;

- жалпы адамзаттык жана улуттук маданияттын жетишкендиктерин өздөштүрүү аркылуу студенттердин өзүн-өзү өнүктүрүүгө болгон талаптарын тарбиялоо;

- дени сак жашоого, уюштурууучулукка, ден соолугун, күч-кубатын чыңдоого тарбиялоо;

- коммуникативдүүлүгүн өстүрүү, ал аркылуу жалпы маданиятын жогорулатуу.

Жалпысынан алганда, 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилинин негизги билим берүү программасынын тарбиялоо жаатындагы максаты бүтүрүүчүдө күндөлүк эмгегине жана анын натыйжасына жоопкерчилик менен мамиле кылууга багытталган баалуулуктар системасын калыптандыруу болуп саналат. Мындан сырткары, бүтүрүүчү аймактын жана бүтүндөй өлкөнүн өнүгүшүндөгү өз ишмердүүлүгүнүн маанисин жана ролун түшүнүүгө, өз даярдыгын, билимин, тажрыйбасын үзгүлтүксүз пайдалануу процессине катышууга жана жаңы компетенцияларды калыптандырууга, кесиптик жана жеке жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүүгө, мындан аркы билим берүү траекторясын жана кесиптик карьерасын пландаштырууга тийиш.

3.2. Окутуудан күтүлүүчү натыйжалар

Аталган багыттын бүтүрүүчүсү окутуп жаткан предметтин өзгөчөлүгүн эске алуу менен окуучуларды Мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык педагогиканын заманбап технологияларын жана окутуу каражаттарын, анын ичинде

окутуунун техникалык каражаттарын, маалымат жана компьютердик технологияларды пайдалануу менен окутуу жана тарбиялоону ишке ашырууга даяр болууга, окутуунун натыйжаларын баалоонун заманбап каражаттарын пайдаланууга, инсандын жалпы маданиятын калыптандырууга, социалдашууга жөндөмдүү, окуучулардын нравалык баалуулуктарын жана патриоттук ишенимдерин калыптандыруу менен тарбиялоого, билим берүүгө карата инсандык-багыт берүүчүлүк мамилени ишке ашырууга жана окуучуларда билим алууга карата мотивация түзүү максатын өнүктүрүүгө, КРдин "Билим берүү жөнүндөгү" Мыйзамында жана бала укуктарынын конвенциясында каралган окуучулардын укуктары менен эркиндиктерин сактоо зарылдыгын сезүүгө, өзүнүн кесиптик квалификациясын ырааттуу жогорулатып турууга, усулдук бирикмелердин ишине жана башка усулдук иштерге катышууга жана ата-энелер (алардын ордун алмаштыруучулар) менен байланышты ишке ашырууга даяр болууга милдеттүү.

НББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында филология багытындагы бакалавр төмөнкүлөрдү **билет:**

- гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табигый илимий билимдердин негизинин мазмунун;
- филологиянын бөлүмдөрүнүн негизги жоболорун: кыргыз тилинин практикалык курсу, кыргыз адабиятынын практикалык курсу, кыргыз фольклорунун жана маданиятынын тарыхы, кыргыз тилинин тарыхы, кыргыз диалектологиясы, стилистика, кыргыз адабий тилинин нормалары, текстке лингвистикалык талдоо, котормонун теориясы жана практикасы, адабият теориясы, түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы ж.б.;
- мектептин окуу пландарынын, программаларынын, окуу китептеринин түзүлүшүн жана мазмунун.

билгичтикке ээ болот:

- негизги жана орто мектепте же колледжде жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын талаптарына ылайык түрдүү деңгээлдеги маселелерди чечүүгө, окуучуларды кыргыз тили жана адабияты боюнча олимпиадага даярдоого, грамматикалык талдоо жүргүзүүгө жана кеп маданияты боюнча атайын элективдик курстарды уюштурууга;
- окуучулардын түрдүү курактык тайпалары үчүн ар түрдүү денгээлдеги жана окутуу профили боюнча түрдүү типтеги билим берүү мекемелеринде окуу процесси үчүн инсандык багыт берүүчүлүк билимдерди берүү (ден соолукту сактоочу, көп түрдүү маданият, инклюзия ж.б.) принциптерине шайкеш келген оптималдуу шарттарды түзүү менен билим берүү, тарбиялоо процессин уюштурууга;
- кесиптик ишмердүүлүгүн аткарууга байланышкан көйгөйлөрдү конструктивдүү жана ыкчам талдоого жана чечүүгө.

көндүмгө ээ болот:

- усулдук көйгөйлөрдү чечүү ыктарына (окутуунун усулу, технологиялары, ыкмалары, баалоо технологиялары) жана кесиптик ишмердүүлүгүндө изилдөө усулдарына;
- максатка умтулуучулук, жоопкерчилик, атуулдук, коммуникативдүүлүк, сабырдуулук сыяктуу инсандык касиеттерге, өзүн өзү реализациялоого умтулуу жана тынымсыз өз билимин өркүндөтүү жана үзгүлтүсүз билим алуунун чегинде кесиптик жактан такшалуу.

Күтүлүүчү натыйжалар.

1-КН – гуманитардык жана табигый илимдердин негизги жоболорун пайдалануу аркылуу учурдагы жашоого багыт алууга жөндөмдүү.

2-КН – кесиптик ишмердүүлүгүндө маалымат менен иштөөнүн негизги ыкмаларын, программалык каражаттарды пайдаланат.

3-КН – кыргыз, орус жана чет тилинде пикир алышууга көнүгөт.

4-КН – психологиялык жана педагогикалык билимдерди кесиптик жана турмуштук маселелерди чечүү үчүн пайдаланат.

5-КН – окутуунун түрдүү (салттык жана инновациялык) методдорун, формаларын жана баалоо технологияларын пайдаланып, билим берүү процессин уюштурат.

6-КН – кыргыз тилинин, адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндө билимдерди пайдаланат.

7-КН – тил илими жана адабият таануу тармагында илимий сүрөттөөнүн, изилдөөнүн методдоруна жана ыкмаларына ээ болот.

8-КН - рефлексиянын негизинде өз ишмердүүлүгүнө баа берет, түзөтүү киргизет жана өзүн өнүктүрүүнү пландаштырат.

3.3. 550300 Филологиялык билим берүү багытындагы бакалаврды даярдоо боюнча НББПны өздөштүрүүнүн нормативдик мөөнөтү

- орто же атайын орто кесиптик билимдин базасында филологиялык билим берүүнүн кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоо мөөнөтү – 4 жыл.

Бакалавр боюнча НББПны сырттан окуу бөлүмүндө дистанттык билим берүү технологияларын пайдалануу менен өздөштүрүү мөөнөтү ЖОЖ тарабынан күндүзгү окуу формасынан бир жылга узартылат.

Бакалавр даярдоо боюнча ЖКББ НББП башка нормативдүү мөөнөттөрү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталат.

3.4. Бакалаврдын НББП өздөштүрүүнүн жалпы көлөмү 240 зачеттук бирдикти (кредитти) түзөт. ЖКББ НББП күндүзгү окуу бөлүмү үчүн көлөмү 60 зачеттук бирдикке (кредитке) барабар. Бир окуу семестринин көлөмү 30 зачеттук бирдикке (кредитке) барабар (окуу процесси эки семестрден турган учурда).

Бир зачеттук бирдик (кредит) студенттин 30 саат окуу жумушуна (аудиториялык, өз алдынча иштөө жана аттестациялоонун бардык түрүн кошкондо) барабар. Окуу жумушунун бир сааты 50 мүнөткө барабар.

Окуу жылы үчүн ЖКББ НББП көлөмү окутуунун түрдүү формаларын айкалыштырганда жана дистанттык билим берүү технологияларын пайдаланганда 48 кредитти (зачеттук бирдикти) түзөт.

3.5. Бүтүрүүчүнүн НББПдагы кесиптик ишмердүүлүгүнүн мүнөздөмөсү

3.5.1. 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чеги билим берүү, социалдык жана илим чөйрөсүн камтыйт.

3.5.2. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объектиси

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн чеги – билим берүү процесси, билим берүү чөйрөсү, окуучулардын ишмердүүлүгү, жеке педагогикалык ишмердүүлүк.

Иш берүүчүнүн талаптарына ылайык ишмердүүлүктүн артыкчылыктуу объектилери болуп, билим берүү чөйрөсү жана окуучулардын ишмердүүлүгү эсептелет.

3.5.3 Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү: педагогикалык, уюштуруу-башкаруучулук, кесиптик жактан өнүктүрүүчүлүк.

Бүтүрүүчүлөрдү даярдап жаткан кесиптик ишмердүүлүктүн конкреттүү түрлөрү кызыкдар болгон иш берүүчүлөр менен ЖОЖ тарабынан чогуу аныкталат.

Иш берүүчүнүн талаптарына ылайык ишмердүүлүктүн артыкчылыктуу түрлөрү болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- усулдук (кыргыз тилинин практикалык курсунун, кыргыз адабиятынын практикалык курсунун, кыргыз фольклорунун жана маданиятынын тарыхынын, кыргыз диалектологиясынын, стилистиканын, кыргыз тилинин тарыхынын, кыргыз адабий тилинин нормаларынын, текстке лингвистикалык талдоонун, котормонун теориясынын жана практикасынын, адабият теориясынын, түрк тилдеринин салыштырма грамматикасынын ж.б. негиздерин терең өздөштүрүү);
- илимий-изилдөө иштери (студенттердин чыгармачылык иши).

3.5.4. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүндөгү милдеттер. 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврдын кесиптик ишмердүүлүгүндөгү милдеттер: окуу-педагогикалык, маданий-агартуучулук, илимий-усулдук, изилдөөчүлүк.

Педагогикалык ишмердүүлүк багытында:

- курчап турган чөйрө тууралуу илимий билимдердин системасын пайдалануу, түрдүү көз караштарды, маданий көп түрдүүлүктү кабыл алуу жана туруктуу өнүгүү концепциясын билүү жана түшүнүү;
- билим берүү процессин керектөө талаптарына, окуучулардын заманбап жетишкендиктерине, окутуунун илимге негизделген технологияларына ылайык пландоо жана ишке ашыруу;
- окуучулардын жетишкендиктерин баалоодо түрдүү критерийлерди жана инструменттерди (рефе+ративдик билдирүүлөрдү, докладдарды, тезистерди, эссе, портфолио, кейс-стадияларды) пайдалануу;
- жагдайлык-шарттуу көйгөйлөрдү чечүүдө (жетекчилик менен) кошумча илимий-изилдөөчүлүк ишмердүүлүктү ишке ашыруу;
- билим берүү программасын өз алдынча тандоо, аларга карата дидактикалык материалдарды тандап алуу жана иштеп чыгуу, аларды окуу процессинде педагогикалык рефлексиянын негизинде пайдалануу;
- окуучуларда баалуулук багыттарын, жарандык жана патриоттук ишенимдерин, сабырдуулук сапаттарын калыптандыруу;
- окуучулардын ишмердүүлүгүн демократиялык коомдун: инклюзия, маданий көп түрдүүлүк, социалдык укуктук баалуулуктардын негизинде баалоо, пландоо жана мониторинг жүргүзүү;
- окуучулардын ыңгайлашуу жана кесиптик жактан өзүн аныктоосу үчүн шарт түзүү, аларды кесип тандоого аң-сезимдүү мамиле жасоого даярдоо;
- окутуу үчүн коопсуз билим берүү жана окуучулар үчүн туруктуу өнүгүү чөйрөсүн түзүү, балдарда дени сак жашоо образын, жаратылышты коргоо, энергияны сактоо, ресурстарды үнөмдүү пайдалануу ыктарын калыптандыруу;
- предмет боюнча окуу сабактарындагы теманын жана программанын бөлүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрүн эсепке алуу менен, окуу планына шайкеш пландоо;
- окуучулардын рефлексияга, өзүн өзү баалоого жана өзүн өнүктүрүүгө жөндөмдүүлүктөрүн калыптандыруу;

Уюштуруу-башкаруучулук ишмердүүлүк багытында:

- кесиптик ишмердүүлүгүн ишке ашырууда этикалык жана нормативдик-укуктук билимдерди пайдалануу;
- кесиптик ишмердүүлүгүн ишке ашырууда туруктуу өнүгүү принциптерин эске алуу жөндөмдүүлүгү, окуу процессинде окуучулардын ден соолугун коргоо жана өмүрдүн коопсуздугун камсыз кылуу боюнча шарттарды түзүү;
- кесиптик ишмердүүлдүгүндө көйгөйлөрдү чечүүдө ата-энелер жана балдар жамааттары, коомдук жана билим берүү уюмдары менен өз ара кызматташууну уюштуруу;
- педагогикалык процесстин бардык субъектилеринде личносттор аралык позитивдүү жана конструктивдүү мамилелерди уюштуруу;

Кесиптик жактан өнүктүрүүчүлүк багытында:

- жүргүзүлгөн кесиптик рефлексиянын негизинде өзүн өзү өнүктүрүү боюнча маселелерди коюу:
- кесиптик жактан өзүн өзү өнүктүрүүнү жана инсандык өсүүнү ишке ашыруу, келечектеги билим берүү багытын жана кесиптик карьерасын долбоорлоо;

3.6. ЖКББ НББП өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчүдө калыптандырылуучу компетенциялар.

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты

профили боюнча бакалаврды даярдоодо НББПны өздөштүрүүнүн натыйжасында бүтүрүүчү төмөнкүдөй компетенцияларга ээ болушу зарыл, б.а. кесиптик ишмердүүлүктүн милдеттерине ылайыктуу билим, тажрыйба жана жеке сапаттарга ээ болууда аларды пайдаланууга жөндөмдүү:

а) Универсалдык:

Жалпы илимий компетенциялар (ЖИК):

- курчап турган чөйрө жөнүндөгү илимий билимдердин бүтүндөй системасын өздөштүрөт, дүйнөнүн учурдагы көрүнүшүн жана концепциясын, жаратылышта жана социумда адамдын ордун, ролун, көз карашынын системасын түшүнөт, жашоодогу жана маданияттагы баалуулуктардын багытын табууга жөндөмдүү (ЖИК-1);

- окутуунун заманбап, илимий жактан негизделген технологиялары аркылуу билим берүү процессин окуучулардын жетишкендиктерине, керектөөлөрүнө ылайык пландаштырууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү (жетекчилик менен) (ЖИК-2);

- билим берүүнүн натыйжаларына жетишүүгө жөндөмдүү, социалдык-гуманитардык илимдердин базалык жоболорун пайдалануу менен билим берүүдөгү жетишкендиктерди баалай билет жана мониторинг жүргүзөт (ЖИК-3);

- изилдөөнүн планын иштеп чыгууга жана аны оңдоп-түздөөгө, жыйналган маалыматтарды анализдөөгө жана интерпретациялоого (жетекчилик менен) жөндөмдүү, колдонмо (прикладдык) илимий-изилдөөчүлүк ишмердүүлүктү жүргүзүүгө даяр (ЖИК-4);

- маалыматты кабыл алууга, жалпылоого жана анализдөөгө, максат коюуга жана ага жетүүнүн жолдорун тандоого жөндөмдүү (ЖИК-5);

- өз билимин үзгүлтүксүз өркүндөтүүгө даяр (ЖИК-6);

Инструменталдык компетенциялар (ИК):

- маалыматты алуунун, сактоонун жана кайра иштеп чыгуунун негизги методдоруна, ыкмаларына жана каражаттарына, компьютер менен иштөө көндүмдөрүнө ээ (ИК-1);

- мамлекеттик жана расмий тилдерде өз оюн оозеки жана жазуу түрүндө так, ачык жана аргументтүү баяндоого жөндөмдүү (ИК-2);

- чет тилдердин бирин коомдук пикир алышуу деңгээлинде билет (ИК-3);

- бардык педагогикалык процесстин субъектисинде адамдардын ортосунда позитивдүү жана конструктивдүү карым-катышты уюштурууга, башкаруучулук чечимдерди кабыл алууга жөндөмдүү (ИК-4);

- жаңы кырдаалга жана анын натыйжаларына баа берет, ага адаптацияланат (ИК-5);

- билим берүү процессинде окуучулардын ден соолугун жана жашоо тиричилик коопсуздугун коргоо боюнча шарттарды түзүүгө жөндөмдүү (ИК-6).

Социалдык-инсандык жана жалпы маданий компетенциялар (СИЖМК):

- мектеп коомчулугунун деңгээлинде личносттор аралык жана кесиптик толеранттуу мамилелерди түзө алат (СИЖМК-1);

- көп маданияттуулук коомунда мамилелерди жөнгө салууга, этикалык жана укуктук нормаларды сактоого, студенттердин маданият аралык айырмачылыктарына карабастан тең укуктуулугун камсыз кылат (СИЖМК-2);

- окуучуларды окутуу жана өнүктүрүү үчүн ар түрдүү курактагы окуучуларда сергек жашоо образынын, жаратылышты коргоонун, энергияны сактоонун, жаратылышты үнөмдүү пайдалануунун жана климаттын өзгөрүшүнө адаптациялануунун көндүмдөрүн калыптандыруу үчүн коопсуз билим берүү чөйрөсүн түзүүгө жөндөмдүү (СИЖМК-3);

- өз жөндөмдүүлүгүнө жана кемчиликтерине сын көз менен карайт, жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүнүн жана кемчиликтерин четтетүүнүн жолдорун тандай билет (СИЖМК-4);

- жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде иштиктүү баарлашууга жана активдүү жарандык позицияда болууга даяр жана жөндөмдүү (СИЖМК-5).

б) Кесиптик (профессионалдык) компетенциялар (КК):

- кесиптик маселелерди чечүү үчүн психологиялык-педагогикалык компетенттүүлүктөрдү колдонууга даяр жана кесиптик ишмердүүлүгүндө педагогикалык изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын колдонууга жөндөмдүү (КК-1);

- усулдук көйгөйлөрдү (окутуунун моделдерин, методдорун, технологияларын жана жолдорун) чечүүнүн ыкмаларын билет жана окутуунун сапатын баалоонун технологияларын колдонууга жөндөмдүү (КК-2);

- билим берүү процесси үчүн инсанга багыттап окутуунун принциптерине жана туруктуу өнүгүү үчүн (сергек жашоо образы, жаратылышты коргоо жана үнөмдүү пайдалануу, энергоэффективдүүлүк, маданий көп түрдүүлүк, гендер, инклюзив ж.б.) окутуунун принциптерине ылайык оптималдуу шарттарды түзүүгө жөндөмдүү (КК-3);

- окуучуларды социалдаштыруунун ыкмаларын, жолдорун, методикасын жана техникасын билет, алардын кесиптик жактан өзүн өзү аныктоосу үчүн шарттарды түзүүгө жөндөмдүү (КК-4);

- билим берүү программаларын өз алдынча тандай алат, аларга дидактикалык материалдарды таба алат жана аларды окуу процессинде педагогикалык рефлексиянын негизинде адаптациялагандан кийин пайдалана алат (КК-5);

- окуу планына ылайык жана программанын бөлүмдөрүнүн, темаларынын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен предмет (предметтер) боюнча окуу сабактарын пландаштырууга жөндөмдүү (КК-6);

- өткөрүлгөн кесиптик рефлексиянын негизинде өзүн өнүктүрүү боюнча милдеттерди коё алат (КК-7);

- окутуунун интерактивдүү методдорун жана формаларын колдонуу аркылуу педагогикалык ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө жөндөмдүү (КК-8);

- окуучулардын түрдүү тармактардагы өнүгүү деңгээлин (акыл-эсин, социалдык, моралдык ж.б. жактан) аныктай алат жана ага жараша ар кандай терс таасирлерге (зордук-зомбулук, алкоголду жана наркотиктерди колдонуу ж.б.) жол бербөө үчүн профилактикалык иштерди жүргүзө алат (КК-9);

- үйрөнүп жаткан тилдин адабияты, анын тарыхый өнүгүүсү жана учурдагы абалы жөнүндөгү билимдерге ээ болот (КК-10);

- өздөштүрүп жаткан тилде оозеки жана жазуу кебине көп тараптуу анализ берүүнү, кабыл алуунун жана түшүнүүнүн ыкмаларын өздөштүрөт (КК-11);

- түрдүү типтеги тексттерди өз алданча түзүү, кайра иштеп чыгуу, анализдөө методдорун жана ыкмаларын пайдаланууга жөндөмдүү (КК-12);

- түрдүү типтеги тексттерге лингвистикалык анализ жүргүзүүгө жөндөмдүү (КК-13);

- тилдердин социомаданый өзгөчөлүктөрүнө ылайык өздөштүрүп жаткан тилде оозеки жана жазуу коммуникациясынын түрдүү ыкмаларын, усулдарын билет (КК-14).

- предметти жана тилди интеграциялап окутуунун методдорун колдонууга жөндөмдүү (КК-15).

в) ЖОЖ тарабынан аныкталган кошумча компетенциялар (КшК) :

- социалдык-инсандык сапаттарды: өз алдынчалуулук, энтузиазм, туруктуулук, тактык, тартиптүүлүк, ой жүгүртүү техникасын өстүрүү (КшК-1);

- педагогикалык мотивацияга ээ болууга жөндөмдүү (КшК-2);

- кыргыз тили жана адабияты боюнча мектеп курсун толук өздөштүрүү (КшК-3);

- предмет аралык байланыш түзүүгө жөндөмдүү (КшК-4).

4. НББПны ишке ашыруунун шарттарына коюлган талаптар

4.1. НББПны ишке ашырууда ЖАМУнун милдеттерине жана укуктарына коюлган жалпы талаптар;

4.1.1. ЖАМУ илимдин, маданияттын, экономика, техника, технология жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн, НББПны жыл сайын жаңылап, сапаттуу билим берүү кепилдигин эске алуу менен, сунуш кылууну камсыз кылууга милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыздоо боюнча стратегия иштеп чыгууга;
- билим берүү программасынын үзгүлтүксүз карап чыгууга, мониторинг кылууга;

- студенттердин жана бүтүрүчүлөрдүн компетенттүүлүгүн, билгичтигин жана билимин баалоо деңгээлдерин аныктоо үчүн макулдашылып бекитилген критерийлердин негиздерин объективдүү иштеп чыгууга;

- окутуучулар курамынын компетенттүүлүгүн жана сапатын камсыз кылууга;

- билим берүү программасын жайылтууну бардык ресурстар менен жетишерлик камсыздоо, аларды колдонуунун натыйжалуулугун окуп жаткандарды сурамжылоо жолу аркылуу көзөмөлдөгө;

- өз ишмердүүлүгүнүн натыйжалары, пландары жана жаңылыгы жөнүндө коомчулукка маалымдоого.

4.1.2. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы, аралыктагы жана жыйынтыктоочу аттестациясын камтышы зарыл. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү аттестациялоо үчүн НББПнын баскычтуу жана жыйынтыкоочу талаптарына ылайык алардын жеке жетишкендиктерине дал келген типтүү тапшырмалар, текшерүү иштер, тесттер ж.б. камтылган билимин, билгичтигин жана калыптандырылган компетенцияларын баалоого шарт түзүүчү баалоо каражаттарынын базасы түзүлөт. Баалоо каражаттарынын базасы ЖАМУда иштелип чыгат жана бекитилет.

НББПда ар бир дисциплиналар циклынын (ДЦ) вариативдик бөлүгүнүн үчтөн бир бөлүгүн он кем эмес өлчөмдөгү студенттер тандаган дисциплиналарды камтылышы зарыл. Студенттердин тандоо курстарын түзүү тартиби жетектөөчү кыргыз тили кафедрасы тарабынан аныкталып, ЖАМУнун ректору тарабынан бекитилет.

ЖАМУ өз окуу программасын түзүүдө студенттердин катышуусуна реалдуу мүмкүнчүлүктөрдү түзөт.

ЖАМУ НББПны түзүүдө студенттердин укуктары менен милдеттерин тааныштырууга милдеттүү, студенттер тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү экендигин түшүндүрөт, алардын ишинин көлөмүнүн суммасы окуу планында көрсөтүлгөндөн кем болбоого тийиш.

4.2. НББПны ишке ашырууда студенттин укугуна жана милдетине коюлган жалпы талаптар

4.2.1 НББПда каралган тандоо курсундагы дисциплиналарды студент белгиленген окуу убактысынын чегинде өздөштүрүүгө, конкреттүү дисциплинаны тандап алууга укуктуу.

4.2.2. Өзүнүн жеке билим алуу траекториясын түзүүдө студент тандап алган дисциплинасы, анын келечектеги даярдоо профилиндеги (адистигиндеги) мааниси боюнча кафедрадан кеңеш алууга укуктуу.

4.2.3. НББПны өздөштүрүүнүн натыйжаларына жетишүү максатында өнүгүүнүн СИЖМ бөлүгүндө студенттер студенттик өзүн-өзү башкаруунун өнүгүшүнө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, студенттердин илимий коомчулугунун иштерине катышууга, ЖАМУнун НББПда каралган бардык тапшырмаларды көрсөтүлгөн мөөнөттө аткарууга милдеттүү.

4.2.4. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы (өз алдынча) окуу иштерин кошкондо, жумасына 45 саатты түзөт. Күндүзгү окуу бөлүмүндөгү жумалык аудиториялык иштин көлөмү МББС тарабынан ЖКББ деңгээлина жана даярдоо багытынын өзгөчөлүгүнө жараша, ар бир окуу дисциплинасын өздөштүрүүгө бөлүнгөн жалпы сааттын 50% чегинде белгиленет.

Окутуунун күндүзгү – сырттан окуу формасында адудиториялык иштин көлөмү жумасына 16 сааттан кем болбоого тийиш.

4.2.5. Сырттан окуу (дистанттык технологияны пайдалануу менен) формасында студентти окутууда окутуучу жылына 160 сааттан кем эмес өлчөмдө сабак өтүүгө мүмкүнчүлүк түзүлүшү керек.

4.2.6. Бир окуу жылында каникулдун убактысы 7-10 жуманы түзүү керек, анын ичинде, кышкы убакытта эки жумадан кем эмес.

4.3. 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоонун НББП структурасына талаптар

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча НББП төмөнкү окуу циклдарын өздөштүрүүнү карайт:
- гуманитардык, социалдык жана экономикалык;
- математикалык жана табигый илимий;
- профессионалдык жана анын бөлүмдөрү;
- дене тарбия
- практикалар (адаптациялык-педагогикалык, кесиптик-базалык, кесиптик-профилдик);
- жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация.

Дисциплиналардын ар бир циклы ЖАМУ тарабынан белгиленген базалык (милдеттүү) жана вариативдик (профилдик) бөлүмдөргө ээ. Вариативдик (профилдик) бөлүм базалык дисциплиналардын мазмунунда белгиленген билим, билгичтик жана көндүмдөрдү кеңейтүүгө жана терендетүүгө мүмкүнчүлүк түзөт, ЖКББнын кийинки баскычында тиешелүү профиль боюнча магистр академиялык даражасын алуу үчүн билим алуусун улантууга, ийгиликтүү кесиптик ишмердүүлүккө жетишүү үчүн терендетилген билимге жана билгичтикке ээ болуусуна жол ачат. Вариативдик (профилдик) бөлүм эки бөлүмдөн турат: жождук компонент жана студенттер тандап алган дисциплиналар. 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилин даярдоонун НББП структурасы тиркемеде келтирилген. **(Тиркеме 1).**

4.4. Окуу процессинин кадрлар менен камсыздалышы

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоодо НББПны ишке ашыруу тиешелүү профиль боюнча окутулуп жаткан дисциплинага ылайык келген базалык билимге ээ, илимий жана илимий-усулдук ишмердүүлүктө системалуу түрдө алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыздалат.

Кесиптик циклдагы окутуучулар, эрежеге ылайык, илимдин доктору, илимдин кандидаты окумуштуулук даражасына жана (же) тиешелүү кесиптик чөйрөгө ылайык келген ишмердүүлүк тажрыйбасына ээ болуусу керек.

Аталган НББП боюнча билим берүү процессин камсыз кылуучу окутуучулардын жалпы санынын 35% дан кем эмес пайызын илимдин кандидаты же илимдин доктору окумуштуулук даражасы бар жана магистр окутуучулар түзүшү керек.

Окутуучулардын жалпы санынын 15%ы окумуштуулук даражасы жана/же окумуштуулук наамы бар окутуучулар, аталган багыт боюнча практикалык стажы бар жетекчилик кызматта турган же акыркы 10 жылдан ашык башкы адис катары эмгектенген адистер менен алмаштырылышы мүмкүн.

Бакалавриат программасынын жетекчилери өз алдынча изилдөө (ойлоп табуучулук) долбоорлорун үзгүлтүксүз жүргүзүшү же ага катышышы зарыл. Ата мекендик (УАКтын тизмесиндеги журналдарга) жана/же чет өлкөлүк илимий журналдарга, профиль боюнча илимий конференциялардын жыйнактарында жарык көргөн макалалары болуш керек, үч жылда бир жолу квалификациясын жогорулатуу курстарынан өтүшү керек.

4.5. НББПнын окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыздалышы

Окутуу процессинде 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча бакалаврды даярдоочу НББПнын окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыздалышы толук түрдө дисциплиналардын окуу-усулдук комплекстерде, практикаларда жана жыйынтоочу аттестацияларда камтылышы керек.

Окуу-усулдук комплекстердин (ОУК) мазмуну студенттердин өз алдынча иштөөсүн камтыган билим берүүнүн зарыл болгон деңгээлдерин студенттин өз алдынча иши менен кошо камсыздайт, студенттин НББПны толук жана анын айрым компоненттерин өздөштүрүүсүн сапатын көзөмөлдөйт.

Окуу-усулдук камсыздалышын иштеп чыгууда компетенттүү мамиле эске алынат. Практикалык сабактардын (лабораториялык иштерди кошкондо) үлүшү аудиториялык сабактардын санынын көлөмүнүн 50%ын түзөт. Аны эсепке алганда окуу планындагы ар бир дисциплина, педагогикалык практика боюнча практикалык даярдыгы каралган.

НББПны ишке ашыруу ар бир студенттин негизги билим берүү программасындагы дисциплиналардын (модулдардын) толук тизмеси боюнча түзүлгөн маалыматтар базасына жана китепкана фондуна, бардык дисциплиналар боюнча студенттин өз алдынча ишти аткаруусу үчүн электрондук китепкана же маалымат булактарынын дареги көрсөтүлгөн интернет торчосуна кирүүсү камсыздалат.

Ар бир окуп-үйрөнүүчү окуу планындагы бардык дисциплина боюнча басылып чыккан эмгектердин, окуу-усулдук эмгектердин же электрондук басылмалар менен жетиштүү санда камсыздалат. Кафедрада адистик дисциплиналар блогу боюнча керектүү адабияттардын жана колдонмолордун бардык электрондук версиялары сакталат.

Китепканалык фонд бардык циклдын базалык бөлүгүндөгү дисциплиналар боюнча керектүү негизги окуу адабияттары менен толукталган. Адабияттардын катарында акыркы 10 жылда басмадан чыккан эмгектер жана колдонмолор көрсөтүлгөн. ЖАМУнун китепканасында тиешелүу багыттын окуу планындагы ГСЭ циклынын базалык бөлүмүндөгү дисциплиналарды өздөштүрүү үчүн зарыл болгон акыркы 5 жылда басылып чыккан адабияттар бар.

Кошумча адабияттардын фондунда окуу адабияттарынан башка ар бир 10 студентке бирден кем эмес экземплярда расмий сурап-билүүчү-библиографиялык жана мезгилдүү басылмалар бар.

Ар бир студентке 5 тен кем эмес аталыштагы ата мекендик жана 3 төн кем эмес чет өлкөлүк аталыштагы журналдардын тизмесинен турган китепканалык фонддун комплектилерин пайдалануусу камсыздалган. ЖАМУнун китепканасынын жалпы китеп фонду 13 038 дааныны түзөт. Алардын ичинен:

- гуманитардык, социалдык 4 386 даана;
- табигый, математикалык 2 037 даана;
- көркөм адабият, тил илими, педагогика 6 534 даана;
- спорт 81 даана;
- кыргыз тилинде 4 560 даана. Мындан тышкары, Жалал-Абад шаарындагы борбордук китепканасындагы адабияттар да кошумча пайдаланылат.

Студенттердин ата мекендик жана чет өлкөлүк жогорку окуу жайлары, ишкана-мекемелер, уюмдар менен ыкчам маалымат алмашуу мүмкүнчүлүгү, заманбап кесиптик маалымат булактарынын, маалыматтык сурап билүүчү жана издөө системаларынын жеткиликтүүлүгү камсыздалган.

4.6. Окуу процессинин материалдык-техникалык жактан камсыздалышы

Бакалаврды даярдоодо НББПны ишке ашыруучу катары ЖАМУ окуу планында каралган дисциплиналык, дисциплиналар аралык, лабораториялык даярдыктын бардык түрлөрүн, студенттердин практикалык жана илим изилдөө иштерин жүргүзүүнү камсыздоочу санитардык жана өрткө каршы эрежелерге жана нормаларга ылайыкташкан материалдык-техникалык базага ээ.

Факультетте заманбап үлгүдөгү 30дан ашык компьютерлер бар 3 компьютердик каана, интерактивдүү доскасы бар 3 аудитория, 6 принтер, 3 ксерокс (анын ичинен 3 даанасы 3в1) бар. Бардык компьютерлер интернет менен камсыздалган локалдык торчого туташтырылган. 4 чоң лекциялык зал жана 45 окуу кaанасы бар. Кафедрага электрондук доскалар жана видеопроекторлор менен жабдылган төмөнкү окуу кааналары тиешелүү:

1. 3/216 окуу каанасы
2. 3/217 окуу каанасы
3. 3/202 окуу каанасы
4. 3/205 окуу каанасы
5. 3/214 окуу каанасы

6. 3/315 окуу каанасы
7. 3/317 окуу каанасы

Бардык окуу кааналары санитардык жана өрткө каршы эрежелерге жана нормаларга ылайык келет, кабарлоого ылайыктуу системалар жана керектүү жабдуулар бар.

4.7. Бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо

ЖАМУ даярдоонун сапатын кепилдөөнүн төмөндөгү жолдорун камсыздайт:

- иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрүн катыштыруу менен бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияларды иштеп чыгуу;
- билим берүү программасын мезгил-мезгили менен рецензиялоо боюнча мониторинг жүргүзүү;
- студенттерлдин билимин жана билгичтиктерин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенциясынын деңгээлин баалоонун объективдүү жолдорун иштеп чыгуу;
- окутуучулук курамдын компетенттүүлүгүн жана сапатын камсыздоо;
- өз ишмердүүлүгүн (стратегиясын) баалоо үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн-өзү текшерүүнү тынымсыз жүргүзүү жана иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрүн тартуу менен анын ишмкердүүлүгүн башка билим берүү мекемелери менен салыштыруу;
- өзүнүн ишмердүүлүгүнүн натыйжалары, пландары, инновациялары жөнүндө коомчулукту кабардар кылуу.

НББПны өздөштүрүүнүн сапатын баалоо студенттин жетишүүсүн учурдагы текшерүүнү, аралыктагы аттестациялоону жана бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын өзүнүн ичине камтыйт. ЖАМУ тарабынан ар бир дисциплина боюнча алган билимдерин учурдагы жана аралыктагы жетишүүнүн конкреттүү формалары жана чаралары иштелип чыгат жана студенттерге окутуунун биринчи айынын ичинде маалымат берилет.

Студенттерди аттестациялоодо НББПнын баскычтуу талаптарына (жетишүүнү учурдагы текшерүү жана аралыктагы аттестация) ылайык алардын жеке жетишүүсүн баалоо үчүн типтүү тапшырмаларды, текшерүү иштерин, тесттерди жана текшерүү методдорун жана калыптанган компетенциялардын деңгээлин камтыган баалоо каражаттарынын фонду түзүлгөн. Баалоо каражаттарынын фонду ЖАМУда иштелип чыгып, бекитилет.

ЖАМУда студенттин билимин учурдагы текшерүүнүн жана аралыктагы аттестациянын программасын алардын келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүнүн шарттарына максималдуу жакындатуу үчүн конкреттүү дисциплинанын окутуучусунан башка тышкы эксперт катары иш берүүчүлөрдү, окутуучуларды, аралаш дисциплиналарды окутуучуларды ж.б. активдүү тартууга шарт түзүлгөн.

Студенттерге окуу процессинин мазмунуна, уюштурулушуна жана жалпы сапатына жана айрым окутуучулардын ишине баа берүү мүмкүнчүлүгү берилет.

4.8. Практиканы өткөрүүнүн шарттарына коюлган жалпы талаптар

Бакалаврдын негизги билим берүү программасынын **“Практика”** бөлүгү билим берүүчү болуп эсептелет жана студенттердин кесиптик-практикалык даярдыгына түздөн-түз багытталган окуу иштеринин түрлөрүн өз ичине камтыйт.

Практиканын конкреттүү түрлөрү ЖАМУнун НББПда аныкталат. Практиканын ар бир түрү боюнча максат, милдеттер, программалар жана отчеттуулуктун формалары ЖАМУ тарабынан аныкталат.

Адаптациялык-педагогикалык практика окуу процессинин графигине ылайык экинчи курстун IV семестринде үзгүлтүксүз өткөрүлөт жана ал сабактардын жадыбалын түзүүдө эске алынат. Практиканын негизги максаты - окуу-тарбия процесси, мектептен жана класстан тышкаркы иштердин уюштурулушу менен жалпы таанышуу, жалпы билим берүү мекемелеринде тарбиялык иштерди жүргүзүүнүн башталгыч практикалык көндүмдөрүн алуу. Практика учурунда студенттер мектептин окуу жана тарбиялык иштери менен таанышышат жана жыйындарга, майрамдарга, сүйлөшүүлөргө,

маалыматтарга даярданууга катышышат, окуучулар менен кошумча жана жеке сабактарды өтүшөт, дептерлерди жана күндөлүктөрдү текшеришет. Практиканын жыйынтыгы менен практиканттар долбоорлорду жазышат, аягында отчетторун тапшырышат. Жыйынтык боюнча дифференцияланган баа коюлат.

Студенттер үчүнчү курста **кесиптик-базалык практика** учурунда класстардагы окуу жана тарбиялык иштерди өтүүнүн усулдарын өздөштүрүшөт, коомдук мекемелердин иштөө ыкмалары жана мазмуну, предметтик кааналардын, ийримдердин иштери менен таанышышат, предметтик кече, окуу, тарбиялык жана класстан тышкаркы сабактарды өткөрүүнү үйрөнөт, айрым окуучулардын жеке адамдык өзгөчөлүгүн жана класстык жамаатты байкоого алуу сыяктуу керектүү билгичтиктерди өздөштүрүшөт. Кесиптик-базалык практиканын жыйынтыгы боюнча отчет жана практика жетекчисинин пикири талап кылынат. Жыйынтык боюнча дифференцияланган баа коюлат.

Кесиптик-профилдик педагогикалык практикада студенттер орто жана жогорку класстардагы мугалимдин ролуна өтүшөт. Кесиптик-профилдик педагогикалык практиканын мазмуну даярдоонун профилине туура келиши керек. Педагогикалык практиканын бөлүмдөрүндө студенттер илимий-изилдөөчүлүк долбоорлорду иштеп чыгуусу мүмкүн. Андай учурда программада илимий-изилдөөчүлүк долбоорунун бар экендигин эске алып, жогорку окуу жайы студенттин тандоо мүмкүнчүлүгүн көрсөтүшү керек:

- илимий-педагогикалык адабияттарды жана башка атайын маалыматтарды, билим алуу тармагына тиешелүү ата мекендик жана чет өлкөлү илим жана билим берүүнүн жетишкендиктерин окуп-үйрөнүү;
- илимий изилдөөлөрдү жүргүзүүгө же долбоордун иштелмелерин даярдоого катышуу;
- тема боюнча илимий-педагогикалык маалыматтарды топтоо, кайра иштеп чыгуу, анализдөө жана системалаштырууну жүргүзүү;
- тема же анын бөлүмү боюнча отчет түзүү;
- конференцияларда доклад менен чыгып сүйлөө;

Педагогикалык практиканын бир формасы катары мектеп курагындагы балдар үчүн эс алуучу жайларда өлкөрүлүүчү жайкы педагогикалык практика эсептелет.

4.9. Билим берүү технологияларын ишке ашыруу боюнча сунуштар

4.9.1. Билим берүү процессин жүргүзүүнүн жана уюштуруунун формалары, ыкмалары жана каражаттары

а) теориялык даярдыкка багытталган формалар:
- лекция;
- аудиториялык өз алдынча иштер;
- аудиториядан тышкаркы өз алдынча иштер;
- консультация;

б) практикалык даярдыкка багытталган формалар:
- практикалык сабак;
- педагогикалык практика;
- курстук иш;
- окуу-изилдөө иши;
- бүтүрүүчү квалификациялык иш.

Компетенттүүлүк мамилени ишке ашырууда окуу процессинде сабак өтүүнүн активдүү жана интерактивдүү формаларын кеңири пайдалануу, окутуунун инновациялык технологияларын колдонуу каралат. Ал эми окутуунун артыкчылыктуу усулдары болуп төмөнкүлөр эсептелет:
- илгерилетилген лекция;
- практика;
- интерактивдүү стратегиялар;
- иштиктүү, ролдук оюндар;
- проблемалуу метод;

- долбоорлоо ыкмасы;
- суроо-жооп;
- демонстрация жана иллюстрация.

4.9.2. Теориялык даярдыкка багытталган билим берүү процессин уюштуруунун формаларын жана каражаттарын пайдалануу боюнча сунуштар.

Лекция. Ар түрдүү типтеги лекцияны пайдаланууга болот: киришүү, мотивациялык (өздөштүрүлүп жаткан дисциплинага кызыгууну жаратуучу), даярдоочу (студенттерди татаалыраак материалдарга даярдоочу), жалпылоочу (мурдагы материалга жалпы теориялык анализ берүүчү), багыттоочу (студентке андан аркы өз алдынча ишинде пайдалануучу маалымат булактарына багыт берүүчү). Лекциялык материалдын мазмуну жана түзүмү студентте тиешелүү компетенцияларды калыптандырууга багытталышы жана алардын билимин текшерүү жана баалоодо окутуучу тандап алган методдорго дал келиши зарыл.

Окуу материалын өздөштүрүүдө студенттердин аудиториялык жана аудиториядан тышкаркы өз алдынча иштери. Өз алдынча иш студент тарабынан китепкананын окуу залдарында, окуу кааналарында, компьютердик класстарда, ошондой эле үй шартында аткаралат. Студенттин өз алдынча ишин уюштурууда маалыматтар базасына, интернет ресурстарына кирүү мүмкүнчүлүктөрүн көзөмөлдөө каралышы зарыл. Окутуучулар тарабынан студенттин кесиптик кеп-кеңештерди жана жардамдарды алуусуна шарт түзүлүү зарыл. Студенттин өз алдынча ишин окуу-усулдук жана маалыматтык жактан камсыздоодо окуу китептери, окуу-усулдук колдонмолор, лекциянын конспектилери, окуу жабдуулары жетиштүү болууга тийиш.

4.9.3. Практикалык даярдыкка багытталган билим берүү процессин уюштуруунун формаларын жана каражаттарын пайдалануу боюнча сунуштар.

Практикалык сабак. Окутуунун бул формасы лекцияда берилген материалдарды практикалык жактан өздөштүрүүгө жана бышыктоого багытталган. Практикалык сабакты кесиптик циклдагы базалык жана профилдик дисциплиналарды өздөштүрүүдө пайдалануу сунушталат.

Курстук иш. Билим берүү программасынын же дисциплинанын бөлүмдөрүнүн бирин студенттин өздөштүрүүсүнө мүмкүнчүлүк берүүчү практикалык өз алдынча иштеринин формасы. Курстук иштерди 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилин даярдоодо НББПдагы кесиптик циклдын базалык жана вариативдик бөлүгүндөгү дисциплиналарды өздөштүрүүдө пайдалануу сунушталат.

Окуу-изилдөө иши. Студентке берилген тема боюнча илимий-техникалык маалыматтарды үйрөнүүгө, байкоо жүргүзүүгө катышууга, жүргүзүлгөн изилдөөнүн, натыйжаларын анализдөөгө жана жалпылоого мүмкүнчүлүк берүүчү практикалык өз алдынча ишинин формасы.

5. НББПны ишке ашырууда билим берүү процессинин мазмунун жана уюштурулушун жөнгө салуучу документтер

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2004-жылдын 3-февралындагы №53 токтому менен бекитилген "Кыргыз Республикасында жогорку кесиптик билим билим берүүнү уюштуруу жөнүндөгү Жобосуна" жана билим берүүнүн бардык формасы жана деңгээли боюнча сабактардын негизги түрлөрүн уюштуруу боюнча ЖКББ МББСга ылайык мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык түзүлгөн окуу пландары жана программалары аркылуу аныкталат. Окутуунун мөөнөтү, окуу жылынын башталышы жана аякталышы, милдеттүү окуу сабактары боюнча студенттин жумалык жүктөмү жана экзамендик сынактардын, каникулардын мөөнөтү жана узактыгы, практикалык окуунун түрлөрү жана жыйынтыктоо формалары мамлекеттик билим берүу стандартынын талаптарына ылайык түзүлгөн окуу пландарында белгиленет.

5.1. Календардык окуу графиги 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты

профилин даярдоодо НББПны ишке ашыруунун жыл боюнча ырааттуулугу (теориялык

окууну, практикаларды, учурдагы жана аралыктагы аттестацияны, каникулдарды кошкондо) базалык жана жумушчу окуу пландарында белгиленет.

5.2. Окуу планы

Бул билим берүү программасы боюнча базалык окуу планы жана жумушчу окуу планы иштелип чыккан. Окуу планында компетенциялардын калыптандырылышын камсыздоочу ЖКББ НББП циклдарын жана бөлүмдөрүн (дисциплиналар, модулдар, практикалар) өздөштүрүүнүн логикалык ырааттулугу сакталган. **(2-тиркеме).**

5.3. Жумушчу окуу планы

Жумушчу окуу планында ар бир окуу курсунун, предметтин, дисциплинанын, модулдун өлчөмү академиялык саат жана зачеттук бирдик менен көрсөтүлөт **(3-тиркеме).**

5.4. НББП компетенциялар картасы

Компетенциялар картасы компетенттүүлүктүн мазмунундагы компоненттер, аларды калыптандыруунун технологиялары (лекция, семинар ж.б.) жөнүндө маалымат берет. Компетентциялар картасы компетенциялардын маани-маңызын ачкан, анын 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча ЖОЖдун бүтүрүүчүлөрүнөн күтүлүүчү натыйжалардын жыйындысындагы ордун жана маанилүүлүгүн аныктаган жана университеттин "орто" студентинде калыптандырылуучу компетенциялардын деңгээлин аныктаган компетенциялар паспортун түзүү үчүн кызмат кылат. Компетенцияларды калыптандыруу программасы 550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили боюнча окуу дисциплиналарын өздөштүрүүнүн натыйжасында компетенттүү мамилени калыптандыруунун траекториясын пландаштырат. НББП компетентциялар картасы тиркелет. **(4-тиркеме).**

5.5. Базалык дисциплиналардын (модулдардын) аннотациясы. Окуу курстарынын, предметтердин, дисциплиналардын (модулдардын) аннотациясы тиркелет. **(5-тиркеме).**

5.6. Жогорку окуу жайынын компоненттеринин дисциплиналарынын жана тандоо курстарынын аннотациялары. Жогорку окуу жайынын компоненттериндеги дисциплиналардын жана тандоо курстарынын аннотациялары тиркелет. **(6-тиркеме).**

5.7. Практикалардын аннотациялары

Адаптациялык-педагогикалык, кесиптик-базалык жана кесиптик-профилдик практикалардын аннотациялары тиркелет. **(7-тиркеме).**

6. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптар

6.1. Жалпы талаптар Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга коюлган талаптар жогорку окуу жайы тарабынан Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан 2012-жылдын 29 майында бекитилген №346 «Кыргыз Республикасынын жогорку жана орто кесиптик билим берүү мекемелеринин ишмердүүлүгүн жөнгө салуучу укуктук-нормативдик актыларды бекитүү жөнүндөгү» Токтомунун, анын негизинде иштелип чыккан «ЖАМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндөгү» Жобосунун негизинде жана Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларындагы жайынтыктоочу мамлекеттик аттестация жөнүндөгү жоболорго ылайык аныкталат.

1. Жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын өздөштүрүү бүтүрүүчүнүн милдеттүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы менен жыйынтыкталат.

2. ЖАМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы жөнүндөгү» Жобосу бардык формадагы жогорку кесиптик билимге жана билим берүү даражасын ээ болуучу бүтүрүүчүлөргө таратылат.

3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын максаты келечектеги кесиптик милдеттерин аткаруу жана аларды даярдоонун жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык келүүчү ЖАМУнун бүтүрүүчүлөрүн даярдоо деңгээлин аныктоо болуп эсептелет.

4. Жогорку кесиптик билим берүүнүн тиешелүү багыты боюнча мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык ЖАМУда иштелип чыккан НББПны

толук көлөмдө өздөштүргөн студентке жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга кирген аттестациялык сыноолорго уруксат берилет.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялык сыноолорго кирип, андан ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүгө тиешелүү кесиптик квалификация же академиялык даража ыйгарылып, жогорку кесиптик билими жөнүндөгү мамлекеттик үлгүдөгү диплом берилет.

6.2. Жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордун түрлөрү

ЖАМУнун бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун негизинде аттестациялык сыноолордун түрлөрүнө төмөнкүлөр кирет:

- Кыргыз тили жана адабияты, Кыргызстандын тарыхы жана Кыргызстандын географиясы боюнча мамлекеттик сынак;
- Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (кыргыз тили жана адабияты) же бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоо;
- Филолгиялык билим берүүнүн (кыргыз тили жана адабияты) педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак же бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоо.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация өз ичине мамлекеттик сынактарды камтыйт. Мамлекеттик сынактарга коюлган талаптар ЖАМУ тарабынан аныкталат.

6.3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү тартиби

1. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялык сынакты өткөрүү тартиби Жобонун негизинде ЖАМУнун программаларында иштелип чыгат жана бардык билим берүү формалары боюнча окуган студенттерге мамлекеттик аттестация башталганга чейин жарым жыл мурда маалымдалат. Студенттер мамлекеттик сынактын программалары менен камсыз болот, ага даярдануу үчүн зарыл болгон шарттар түзүлүп, консультациялар өтүлөт.

2. Мамлекеттик аттестация мамлекеттик аттестациялык комиссиянын ачык жыйынында анын курамынын кеминде үчтөн экиден кем эмес мүчөсүнүн катышуусу менен жүргүзүлөт. Мамлекеттик сынакты кабыл алуунун тартиби ЖАМУнун программаларында белгиленет.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга кирген аттестациялык сынактын бардык түрүнүн жыйынтыгы «эң жакшы», «жакшы», «канааттандырарлык», «канааттандырарлык эмес» деген баалар менен аныкталат жана белгиленген тартип боюнча ошол күнү комиссиянын жыйынынын протоколуна түшүрүлөт. Комиссия тарабынан коюлган баа чечүүчү болуп эсептелет.

6.4. Жыйынтыктоочу мамлекеттик сынактарга коюлган талаптар

Жыйынтыктоочу мамлекеттик сынактардын мазмуну жана формасы ОУБдун көрсөтмөлөрүнө ылайык аныкталат. Багыты боюнча (кыргыз тили жана адабияты) мамлекеттик сынак (тиешелүү дисциплиналар боюнча); педагогика, кыргыз тилин жана адабиятын окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак.

Багыты (адистиги) боюнча жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация жана бүтүрүүчү аттестациялык сынакты баалоо критерийлери ЖАМУнун окуу-усулдук кеңеши тарабынан бекитилет.

6.4.1. Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (кыргыз тили жана адабияты) же бүтүрүү квалификациялык ишин коргоо

550330 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилинин бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы бүтүрүүчүдө кесиптик компетенциялардын калыптануу деңгээлин текшерүүнү максат кылат жана мамлекеттик сынак формасында жүргүзүлөт. Сынактын программасы азыркы кыргыз тили жана адабиятынын бөлүмдөрү боюнча алган билимдерин теориялык жана практикалык жактан жыйынтыктоого багытталган. Сынактын концепциясы педагогикалык билим берүүнүн бакалаврын даярдоого компетенттүү мамиле кылууга негизделген. Сынактын материалдарынын мазмуну төмөнкү шарттар аркылуу

аныкталуучу негизги кесиптик тапшырмаларды чечүүгө студенттин даярдыгын текшерүүгө багытталган:

- тил илиминин жана адабият таануунун теориялык негиздерин өздөштүрүү;
- кеп маданиятынын кесиптик негиздерин өздөштүрүү;
- базалык жана элективдик курстардын окуу программаларын ар түрдүү билим берүү мекемелеринде ишке ашырууга жөндөмдүүлүгү;
- филологиялык илимдердин классикалык бөлүмдөрүнүн негизги жоболорун, филологиянын базалык идеяларын жана методдорун, негизги педагогикалык системанын түзүмүн жана методдорун өздөштүрүү.

6.4.2. Филологиялык билим берүүнүн (кыргыз тили жана адабияты) педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак же бүтүрүү квалификациялык ишин коргоо

Сынактын программасы азыркы кыргыз тилин жана адабиятын окутуунун усулунун бөлүмдөрү, педагогика боюнча алардын алган билимдерин теориялык жана практикалык жактан жыйынтыктоого багытталган. Сынактын концепциясы педагогикалык билим берүүнүн бакалаврын даярдоого компетенттүү мамиле кылууга негизделген. Сынактын материалдарынын мазмуну төмөнкү шарттар аркылуу аныкталуучу негизги кесиптик тапшырмаларды чечүүгө студенттин даярдыгын текшерүүгө багытталган:

- заманбап методдорду жана технологияларды, анын ичинде, тишелүү билим берүү мекемелеринде белгиленген билим берүү баскычында окутуу-тарбиялоо процессинин сапатын камсыздоо үчүн маалыматтык технологияларды колдонууга жөндөмдүүлүгү;
- окуучулардын жана тарбиялануучулардын жетишкендиктерин камсыз кылуучу заманбап методдорду пайдаланууга, социализация процессин педагогикалык жактан колдоого жана окуучулар кесиптик өз жөндөмдүүлүгүн аныктоого, аларды аң-сезимдүүлүк менен кесип тандоого даярдоону ишке ашырууга жөндөмдүүлүгү;
- билим берүү чөйрөсүнүн мүмкүнчүлүктөрүн, анын ичинде, окутуу-тарбиялоо процессинин сапатын камсыздоо үчүн маалыматтык мүмкүнчүлүктөрдү пайдаланууга жөндөмдүүлүгү;
- педагогиканын мазмунун жана методдорун өздөштүрүү, аймактын, мектептин, класстын, окуучунун жеке өзгөчөлүгүнө ылайыкташкан конкреттүү педагогикалык шарттарда кыргыз тилин жана адабиятын окутуунун теориясын жана усулун пайдалана билүүсү.

Даярдоонун профили боюнча мамлекеттик сынак оозеки түрдө жүргүзүлөт жана өзүнө теориялык, практикалык бөлүмдөрдү камтыйт.

Теориялык бөлүм өздөштүрүлгөн билимдердин системалуулугун, негизги түшүнүктөрдү, предметке тиешелүү методдорду жана каражаттарды өздөштүрүү деңгээлин аныктоого багытталган. Практикалык бөлүм студенттерге алган билимдерин конкреттүү шарттарда пайдаланууга жөндөмдүүлүгүн көрсөтүүгө мүмкүнчүлүк берет.

Сынак билеттери жыйынтыктоочу аттестациянын программаларына ылайык студентке өз билимдерин системалаштырып, кесиптик компетенттүүлүгүн көрсөтүүгө мүмкүнчүлүк берүү багытында түзүлөт. Сынакта студенттин берилген суроолорго жооп берүүгө даярдануусу үчүн нормативдик документтерди, кесиптик дисциплиналар боюнча ОМКнын элементтерин (окуу дисциплинасынын программаларын, жалпы билим берүүчү мекемелердин билим берүү программаларын ж.б.), өздүк портфолиосун пайдаланууга уруксат берилет.

1-тиркеме

550300 Филологиялык билим берүү багыты боюнча бакалаврды даярдоонун НББПнын түзүлүшү

НББП ДЦ коду	Окутуу циклдары жана аларды өздөштүрүүнүн болжолдуу натыйжалары	Көлөмү (зачеттук бирдик)	Дисциплиналар	Калып-чу компет-н коддору
Б.1	**Гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикл**	**34**		
	Базалык бөлүм. Циклдин базалык бөлүмүн өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкүлөрдү: **билет:** - мамлекеттик, расмий жана чет тилдерин жетишерлик деңгээлде; - Кыргызстанды тарыхый өнүгүшүнүн мыйзам ченемдерин, анын дүйнөлүк коомчулуктагы ордун; - заманбап билимдердин концепцияларын, теорияларын, тарыхын, усулдарын, техникаларын, коомдук саясий турмуштун проблемаларын; - илимий таанып билүүнүн түзүмүн, анын методдорун жана формаларын; - элдик педагогиканы, ошону менен бирге негизги баалуулуктарды, жана өткөндү эске тутуу дүйнө таанымын, атуулдук жана патриоттук сезимдерди, педагогикалык процесси уюштуруунун түрдүү ыкмаларын, педагогиканын теориясын; **билгичтикке ээ болот:** - өзүнүн оозеки жана жазма кебин мамлекеттик жана расмий тилдерде логикалык чындыкта, так далилдүү түзүү; - тарыхый процесстин мыйзам ченемдүүлүктөрүн жана себептик изилдөөчүлүк байланыштарды анализдөө; - коомдук-саясий турмуштун проблемаларын анализдөө үчүн илимий таанып билүүнүн методдорун жана формаларын колдонуу; - кыргыз элинин жана башка элдердин үрп-адаттарын, маданиятын талдоо, ар түрдүү элдердин өкүлдөрү менен социалдык карым-катнашта болууга даяр болуу; - кесиптик ишмердүүлүгүндө жана жеке жүрүм-турумунда көп маданияттуулук, гендердик теңчилик, инклюзия, туруктуу өнүгүү принциптерин жетекчиликке алуу; - элдик педагогиканын принциптерин практикада колдонууну; - педагогикалык практика учурунда жана кесиптик ишмердигинде окутуунун ар түрдүү усулдарын жана ыкмаларын колдонуу; - окутуу процессин заманбап дидактикалык принциптердин жана гуманистикалык баалуулуктардын негизинде уюштуруу;	**28**	Кыргыз тили жана адабияты Орус тили Чет тили Кыргызстандын тарыхы Манас таануу Кыргызстандын географиясы Философия	ЖИК-1 ЖИК-2 ИК-2 ИК-3 ИК-5 КК-4

	өздөштүрөт: - мамлекеттик жана официалдык тилдерде баарлашуу маданиятынын ыкмаларын; - кесиптик жана жеке баарлашуу үчүн чет тилин билүүнү(тилди өздөштүрүү деңгээлинин жалпы европалык системасынын шкаласы боюнча В1 деңгээлинен төмөн эмес); - изилдөөнүн заманбап теорияларын жана ыкмаларын; - Кыргызстандын тарыхый өнүгүү мыйзам ченемдерин, анын дүйнөлүк коомчулуктагы ордун, илимдер системасындагы ордун жана ролун түшүнүүнү; - окутуунун, анын ичинде, интерактивдүү ыкмаларын/технологияларын.			
1.2.	**Вариативдик бөлүмү** (билим, билгичтик, көндүмдөр ЖОЖдун НББПда аныкталат)	**4**		
1.3.	**Студенттердин тандоо курсу**	**2**		
Б.2	**Маттематикалык жана табигый илимдер циклы**	**14**		
2.1	Циклдын базалык бөлүмүн өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкүлөрдү **билет:** - маалыматты иштеп чыгуунун негизги жолдорун; - маалыматты жыйноо, иштеп чыгуу жана түшүнүүнүн заманбап технологияларын; - дүйнөнүн табигый-илимий көрүнүшүнүн негизги мүнөздөмөсүн, адам менен жаратылыштын ордун жана ролун; - айлана-чөйрөнүн глобалдуу проблемалары жана жаратылышты коргоонун экологиялык принциптерин, жаратылыш байлыктарын үнөмдүү пайдаланууну, нергоэффективдүүлүктү жана климаттык өзгөрүүлөрдүн кесепеттерин жеңип чыгууну; - туруктуу өнүгүү үчүн үзгүлтүксүз өнүгүү жана жаратмандык принциптерин. **билгичтикке ээ болот:** - маалыматты иштеп чыгуунун негизги математикалык ыкмаларын колдонуу; - маалыматты жыйноо, иштем чыгуу жана талдоо үчүн заманбап маалыматтык-коммуникативдик технологияларды (колдонмо программалардын пакеттерин, локалдык жана глобалдык компьютердик торчону) пайдалануу; - кесиптик ишмердүүлүктө табигый илимдердин билимдерин колдонуу; - экологиялык кырдаалга баа берүү жана жашоого, өмүргө коркунуч келтирүүчү шартта коопсуздукту камсыз кылуу чечимдерин кабыл алуу. **өздөштүрөт:** - маалыматты иштеп чыгуунун негизги математикалык ыкмаларын; - жалпы жана кесиптик милдеттин программалык каражаттары менен иштөө ыкмаларын; - компьютердик система менен иштөөдө	**10**	Математика жана информатика Азыркы табият таануу концепциясы Экология	ЖИК-3 ИК-1 СИЖМК-3 КК-3

	маалыматты коргоонун базалык программалык методдорун жана антивирустук коргоонун ыкмаларын жана уюштуруу чараларын; - дүйнөнүн табигый-илимий көрүнүшүнүн мүнөздөмөсүн негизги түшүнүктөрүн, адамдын жаратылыштагы ордун жана ролун таанууну; - айлана-чөйрөнү коргоо тажрыйбаларын, жаратылыш байлыктарын үнөмдүү пайдаланууну, энергияны сактоону, күтүүсүз кырдаалдардын алдын алууну ж.б.			
2.2	**Вариативдик бөлүм** (билим, билгичтик, көндүмдөр ЖОЖдун НББПда аныкталат)	**4**		
Б.3	**Кесиптик цикл**	**152**		
3.1.	Циклдын базалык бөлүмүн өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкүлөрдү **билет:** - билим берүүнүн жана кесиптик ишмердүүлүктүн баалуулук негиздерин; - педагогикалык жана психологиялык илимдердин негизги концепцияларын, теорияларын жана методдорун; - окуучулардын психологиялык жана педагогикалык өзгөчөлүктөрүн; - педагогикалык иш-аракеттин бардык субъектилеринин личностор аралык позитивдүү жана конструктивдүү мамилелерин уюштуруунун жана өнүктүрүүнүн негизги ыкмаларын; - окутуунун, тарбиялоонун жана өнүктүрүүнүн максаттына жетүүнү жөнгө салуучу жагымдуу коопсуз билим берүү чөйрөсүн түзүү жана көмөк көрсөтүүнүн негиздерин; - окуучулардын социализацияланышы жана кесиптик жактан өзүн-өзү аныктоосу үчүн шарт түзүүнүн негизги ыкмаларын; - билим берүү поцессинде ар түрдүү курактагы физиологиялык жана психикалык өзгөрүүлөрдүн мыйзам ченемдүүлүгүн жана өзгөчөлүктөрүн; - адамдын жашоо-тиричилик коопсуздугунун негиздерин; -энергияныжана ресурстардыүнөмдүү пайдалануунун принциптерин жана методдорун; - глобалдуу экологиялык маселелер, климаттык өзгөрүүлөр жана анын кесепеттерин жоюунун жолдорун, жаратылышты үнөмдүү пайдалануунун жана энергиянын натыйжалуулугун арттыруунун принциптерин; - окуу планынын өзгөчөлүгүн эске алуу менен предметтик сабактарды пландаштыруунун негиздерин; - кесиптик билимин өркүндөтүүнүн жана жеке адамдык өнүгүүнү камсыздоонун жолдорун, келечектеги билим берүүнүн жолун аныктоону жана кесиптик карьерасын долбоорлоону; - окутулуп жаткан тилдерди окутуунун усулунун негизги принциптерин; - предметти жана тилди интеграциялап окутуунун методун;	**46**	Психология Педагогика Курак анатомиясы, физиология жана гигиена Жашоо тиричилик коопсуздугу Окутулуп жаткан тилди жана адабияты окутуунун усулу Тил илимине киришүү Адабият таанууга киришүү Маданият аралык коммуникация-нын негиздери	ЖИК-4 ЖИК-5 ЖИОК-6 ИК-4 ИК-5 ИК-6 СИЖМК-1 СИЖМК-2 СИЖМК-4 СИЖМК-5 СИЖМК-6 КК-1 КК-2 КК-3 КК-4 КК-5 КК-6 КК-7 КК-8 КК-9 КК-10 КК-13 КК-14 КК-15

	- тил илиминин жана адабият таануунун негизги мыйзам ченемдүүлүктөрүн; окутулуп жаткан тилдин жана адабияттын өнүгүү тенденцияларын; - маданият аралык коммуникациянын маңызын жана формасын; - башка тилдик маданиятты алып жүрүүчүлөр менен баарлашуунун түрдүү формаларын; **билгичтикке ээ болот:** - билим берүүчүлүк жана тарбиялоочулук концепцияларды системалуу анализдөө жана тандоо; - педагогикалык максатка умтулгандыкты жана билим берүү чөйрөсүндө психологиялык коопсуздукту жаратуу багытындагы кесиптик тапшырмаларды чечүү үчүн психологиялык жана педагогикалык диагностиканын ыкмаларын пайдалануу; - окутуу, тарбиялоо жана педагогикалык кызматташтыкта социализациялоо процессинде түрдүү контексттерди (социалдык, маданий, улуттук) эске алуу; - окуу-тарбия процессинде заманбап билим берүү ресурстарын колдонуу жана окуучулардын сабактан тышкаркы ишмердүүлүгүн уюштуруу; - түрдүү формадагы сабактарды өтүүдө заманбап методдорду, инновациялык жана мультимедиялык технологияларды колдонуу; - билим берүү процессинде окуучулардын физиологиялык жана психологиялык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн жана түрдүү курактык өзгөрүүлөрдү айырмалоо; - окутуунун коопсуз чөйрөсүн (психологиялык, социалдык жана физикалык) түзүүнү камсыз кылуу; - энергияны сактоо, энергиянын натыйжалуулугу сыяктуу туруктуу өнүгүү максатындагы принциптерди колдонуу; - окуу планына ылайык программанын бөлүмдөрүнүн жана темаларынын өзгөчөлүгүн эске алып, предмет боюнча окуу сабактарын пландаштыруунун негиздерин; - жандуу жаратылыштын натыйжалуулугунун жана туруктуулугунун принциптерин жана анын климаттык өзгөрүүлөрдүн жана башка антрогендик факторлордун таасири астында өзгөрүүгө учурашын; - сабактын түрдүү формаларын өтүүдө заманбап методдорду, инновациялык жана мультимедиялык технологияларды колдонуу; - билим берүү процессинде окуучулардын физиологиялык жана психологиялык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн жана түрдүү курактык өзгөрүүлөрдү айырмалоо; - окутуунун коопсуз (психологиялык, социалдык жана физикалык) чөйрөсүн түзүүгө түрткү берүү; - туруктуу өнүгүү максатында энергия топтоонун, анын натыйжалуулугунун принциптерин			

	пайдалануу; - программанын бөлүмдөрүнүн жана темалардын өзгөчөлүгүн эске алуу менен жана окуу планына ылайык предмет боюнча окуу сабактарын пландаштырунун негиздерин ; - жандуу жаратылыштын натыйжалуулугунун жана туруктуулугунун принциптерин жана анын климаттык өзгөрүүлөрдүн жана башка антрогендик факторлордун таасири астында өзгөрүүгө учурашын;- - инсанга багыттап окутуунун принциптерине (ден соолукту сактоо, маданий көп түрдүүлүк, инклюзия ж.б.) ылайык билим берүү процесси үчүн оптималдуу шарттарды түзүү; - билим берүү программаларын өз алдынча тандоо жана аларга ылайыктуу дидактикалык материалдарды топтоо; - тил илими менен адабият таануунун негизги мыйзам ченемдерин пайдалануу; - тилдердин социо-маданий өзгөчөлүктөрүнө ылайык өздөштүргөн тилде оозеки жана жазуу жүзүндө баарлашуунун стратегияларын иштеп чыгуу; - кесиптик жана үй-бүлөлүк чөйрөкарым-катыш жасоонун түрдүү ыкмаларын пайдалануу; - көп маданияттуу чөйрөдө аракеттенүү жана көп маданияттуу окутуу, тарбиялоонун принциптерин ишке ашыруу; **өздөштүрөт:** - кесиптик билимди жана билгичтикти ишке ашыруу ыкмаларын; - билим берүү жана тарбиялоо концепцияларын тандоо жана анализдөө ыкмаларын; - билим берүүдө долбоорлоо жана инновациялык ишмердүүлүктүн ыкмаларын; - маалымат булактарын (журналдар, сайттар, билим берүү порталдары ж.б.) кесиптик ишмердүүлүккө багыттоо ыкмаларын; - терс жүрүм-турумдарга, укук бузууларга эскертүү жасоо ыкмаларын; - коомдун жана адамдын ден соолугунун психикалык, физикалык жана социалдык карым-катышы жөнүндөгү билимдердин системасын; - маалыматты пайдалануунун жана иштеп чыгуунун заманбап ыкмаларын иликтөө жана адресатка маалыматты талдап берүүнү, ынандырууну; - дисциплина боюнча окуучунун жетишкендиктерин баалоонун жана окутуунун усулу боюнча заманбап билимдердин базасын; - усулдук проблемаларды (моделдер, усулдар, технологиялар жана окутуу ыкмалары) чечүүнүн жолдорун жана окутуунун сапатын баалоо технологиясын колдонууну; - тил илими менен адабият таануунун илимий терминдерин; - тил менен адабиятты изилдөөнүн жана			

	баяндоонун ык-методдорун; - маалыматты маданият аралык байланыштын нормаларына ылайык кабыл алуу жана талдоо жөндөмдүүлүгүн; - тилди алып жүрүүчүлөр менен улуттук-маданий өзгөчөлүктөргө ылайык карым-катыш жасоодо тилдик жана тилдик эмес (вербалдык жана вербалдык эмес) каражаттарды пайдалануунун ык-методдорун; - маданий диалогдун контекстинде бөтөн тилде карым-катыш жасоонун ыкмаларын; - предметти жана тилди интеграциялап окутуунун методдорун.			
3.2.	**Вариативдикбөлүм**(билим,билгичтик, көндүмдөр ЖОЖдун профилге тиешелүү НББП менен аныкталат)	**108**		КК-10 КК-14
Б.4.	Дене тарбия	**400**		
Б.5.	**Практика. Студент:** - кесиптик чөйрөдө проблемаларды жана процесстерди илимий негизе талдоого жөндөмдүү, практикада тиешелүү илимдердин ык-методдорун колдонуу менен алган базалык билимин пайдалана билет; - коопсуз билим берүүнү чөйрөсүн (психологиялык, физикалык, социалдык жактан) уюштура билет; - усулдук проблемаларды (моделин, усулун, технологиясын, окутуу ыктарын) чечүүгө жөндөмдүү жана окутуунун сапатын баалоо технологиясын колдоно алат; - инсанга багыттап окутуунун принциптерине (ден соолукту сактоо, маданий көп түрдүүлүк, инклюзия ж.б.) ылайык билим берүү процесси үчүн ыңгайлуу шарттарды түзүүгө жөндөмдүү; - окуучуларды социалдаштыруунун (социалдык жактан теңдештирип мамиле кылуунун) техникасын,методун,ыгынбилетжана окуучунун өз кесибин аныктоосуна шарт түзүүгө жөндөмдүү; - билим берүү программасын өз алдынча тандоого, ага ылайык дидактикалык материалдарды иргегенге жана аларды педагогикалык рефлекциянын негизинде окуу процессинде пайдаланууга жөндөмдүү; - программанын бөлүмдөрү менен темалардын өзгөчөлүгүнө жана окуу планына ылайык окуу сабактарын пландаштырууга жөндөмдүү; - жүргүзүлгөн кесиптик рефлекциянын негизинде өзүн өстүрүү милдетин кое билет; - окутуунун интерактивдүү формаларын жана методдорун пайдаланып, педагогикалык ишмердүүлүгүн ишке ашырууга жөндөмдүү; - түрдүү чөйрөдө (акыл-эс, социалдык, моралдык ж.б.) окуучулардын өнүгүү деңгээлин аңдай алат жана түрдүү терс таасирлерди (зордук-зомбулук, наркотик, алкоголь ж.б.) четтете алат; - жеке ишмердүүлүгүнүн сапаты үчүн	**28**	Адаптациялык-педагогикалык Кесиптик-базалык Кесиптик-профилдик	ЖИК-1 ЖИК-2 ЖИК-3 ЖИК-4 ИК-1 ИК-2 ИК-4 ИК-5 ИК-6 СИЖМК-1 СИЖМК-2 СИЖМК-3 СИЖМК-4 СИЖМК-5 СИЖМК-6 КК-1 КК-2 КК-3 КК-4 КК-5 КК-6 КК-8 КК-9 КК-10 КК-11 КК-12 КК-13 КК-14

	жоопкерчиликти алат; - кесиптештери, ата-энелер, социалдык өнөктөштөр менен биргелешип аракеттенүүгө жана мектептин милдетин, кызыкчылыгын көрсөтүүгө, коргоого даяр; - мультимедиялык технологиянын жардамы менен тематикалык презентацияларды жасалгалоо жөндөмүнө ээ; - коомдук мамилелерди нормативдүү жөнгө салуу системасында багытын табууга жөндөмдүү; - педагогикалык ишмердүүлүктүн жана билим берүүнүн укуктук нормаларын билет.			
Б.6.	**Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация**	**10**		
	Бүтүрүүчү: - курчап турган дүйнө жөнүндөгү илимий билимдердин бүтүндөй системасын билет, турмуштук, маданий баалуулуктардын багыттарын түшүнүүгө жөндөмдүү; - кесиптик жана жалпы маданий компетенцияларга ээ; - маалыматтарды жыйноонун, талкулоонун жана чечмелөөнүн ыкмаларын жана аларды жайгаштырууну билет; - алган билимдерин практикада жыйноого жөндөмдүү; - кесиптик маселелерди чечүүдө ээ болгон тажрыйбасын жана идеяларын пайдалана алат; - өз ишмердүүлүгүнүн сапаты үчүн жоопкерчиликти алат; - усулдук проблемаларды (моделдер, усулдар, технологиялар жана окутуу ыктары) чечүү жөндөмүнө ээ; - кесиптик ишмердүүлүгүндө учурунда педагогикалык изилдөөлөрдүн натыйжаларын (жетекчилик менен) пайдаланууга жөндөмдүү; - өз педагогикалык ишмердүүлүгүнө сын көз менен кароого жана аны оңдоп-түздөөгө (жетекчилик менен) жөндөмдүү; - тарыхый процесстин мыйзам ченемдүүлүгүн жана кыймылдаткыч күчүн, адамдын ордун түшүнүүгө жөндөмдүү.		Мамлекеттик сынак жана/же бүтүрүү квалификация-лык иш	ЖИК-1 ЖИК-2 ЖИК-4 ЖИК-6 ЖИК-7 ИК-1 ИК-2 СИЖМК-4 КК-1 КК-2 КК-3 КК-6 КК-7 КК-8 КК-10 КК-11 КК-12 КК-13 КК-14
	Негизги билим берүү программасынын жалпы иш көлөмү	**238**		

НББПны өздөштүрүүнүн натыйжалары жана калыптандырылуучу компетенциялар

Окутуу натыйжалары	Калыптандырылуучу компетенциялар
1-ОН – гуманитардык жана табигый илимдердин негизги жоболорун пайдалануу аркылуу учурдагы жашоого багыт алууга	**ОК-1** - курчап турган дүйнө жөнүндө илимий билимдердин бирдиктүү системасына ээ болот, адамдын жаратылыштагы, социумдагы ордун жана ролун, дүйнөнүн заманбап концепцияларын жана картинасын, көз караштарсистемасынтүшүнөт,турмуштукжанамаданий баалуулуктарга багыт алууга жөндөмдүү; **ИК-5** - жаңы кырдаалга жана анын натыйжаларына баа берет, ага адаптацияланат;

жөндөмдүү.	**СЛК-5 -** жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде сүйлөшүүгө даяр жана активдүү жарандык позицияны ээлөөгө жөндөмдүү.
2-ОН – кесиптик ишмердүүлүгүндө маалымат менен иштөөнүн негизги ыкмаларын, программалык каражаттарды пайдаланат.	**ОК-3** - математикалык/ табигый/ социалдык-гуманитардык илимдердин базалык жоболорун пайдалануу менен окуу жетишкендиктерин баалоого жана мониторинг жүргүзүүгө, билим берүүнүн натыйжаларын болжолдоого жөндөмдүү (башкалардын жетекчилиги менен); **ИК-1** - маалыматты алуунун, сактоонун жана кайра иштеп чыгуунун негизги методдоруна, ыкмаларына жана каражаттарына, компьютер менен иштөө көндүмдөрүнө ээ;
3-ОН – кыргыз (С1), орус (В2) жана чет тилинде (англис тили В1) пикир алышууну ишке ашыра алат.	**ИК-2** - өзүнүн оозеки жана жазма кебин мамлекеттик жана расмий тилдерде логикалык жактан так, түшүнүктүү, аргументи менен түзүүгө жөндөмдүү; **ИК-3** - бир чет тилин коомдук пикир алышуу деңгээлинде билет; **КК-14** - үйрөнүп жаткан тилде тилдин социомаданий өзгөчөлүктөрүнө ылайык оозеки жана жазуу түрүндө пикир алышуунун стратегиясын түзө алат.
4-ОН – психологиялык жана педагогикалык билимдерин кесиптик жана турмуштук маселелерди чечүү үчүн пайдаланат.	**ИК-4** - педагогикалык процесстин бардык субъекттеринин личносттор аралык позитивдүү жана конструктивдүү мамилелерин уюштурууга катышууга жөндөмдүү, башкаруучулук чечимдерди кабыл алууга жөндөмдүү; **ИК-6** - билим берүү процессинде үйрөнүүчүлөрдүн ден соолугун жана өмүр коопсуздугун коргоо боюнча шарттарды түзүүгө жөндөмдүү; **СИЖМК-1** - мектеп коомчулугунун деңгээлинде личносттор аралык жана кесиптик толеранттуу мамилелерди түзө алат; **СИЖМК-2** - көп маданияттуу коомдо мамилелерди жөнгө салуучу этикалык жана укуктук нормаларды сактоого жана үйрөнүүчүлөр үчүн алардын маданияттар аралык айырмачылыктарына карабастан, бирдей мүмкүнчүлүктөрдү түзүүгө жөндөмдүү; **СИЖМК-3** - үйрөнүүчүлөрдү окутуу жана өнүктүрүү үчүн, ар түрдүү курактагы үйрөнүүчүлөрдө сергек жашоо образынын, жаратылышты коргоонун, энергияны сактоонун, жаратылышты үнөмдүү пайдалануунун жана климаттын өзгөрүшүнө адаптациялануунун көндүмдөрүн калыптандыруу үчүн коопсуз (психологиялык, социалдык жана физикалык) билим берүү чөйрөсүн түзүүгө жөндөмдүү; **КК-1** - кесиптик маселелерди чечүү үчүн психологиялык-педагогикалык компетенттүүлүктөрдү колдонууга даяр жана кесиптик ишмердүүлүгүндө педагогикалык изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын колдонууга жөндөмдүү; **КК-3** - *билим берүү процесси үчүн* инсанга багыттап окутуунун принциптерине жана туруктуу өнүгүү үчүн (сергек жашоо образы, жаратылышты коргоо жана үнөмдүү пайдалануу, энергоэффективдүүлүк, маданий көп түрдүүлүк, гендер, инклюзив ж.б.) окутуунун принциптерине ылайык *оптималдуу шарттарды түзүүгө* жөндөмдүү; **КК-4** - үйрөнүүчүлөрдү социалдаштыруунун ыкмаларын, жолдорун, методикасын жана техникасын билет, үйрөнүүчүлөрдүн кесиптик өзүн өзү аныктоосу үчүн шарттарды түзүүгө жөндөмдүү; **КК-9** - окуучулардын түрдүү тармактардагы өнүгүү деңгээлин (акыл-эс жактан, социалдык, моралдык ж.б. жактан) диагностикалай алат жана буга жараша ар кандай терс таасирлерге (зомбулук, алкоголду жана

	наркотиктерди колдонуу ж.б.) жол бербөө үчүн профилактикалык иштерди жүргүзө алат.
5-ОН – окутуунун түрдүү (традициялык жана инновациялык) методдорун, формаларын жана баалоо технологияларын пайдаланып, билим берүү процессин уюштурат.	**ОК-2** - окутуунун заманбап, илимий жактан негизделген технологиялары аркылуу билим берүү процессин окуучулардын жетишкендиктерине, керектөөлөрүнө ылайык пландаштырууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү (башкалардын жетекчилиги астында); **КК-2** - методикалык көйгөйлөрдү чечүүнүн ыкмаларын (окутуунун моделдерин, методдорун, технологияларын жана жолдорун) билет жана окутуу сапатын баалоонун технологияларын колдонууга жөндөмдүү; **КК-6** - окуу планына ылайык жана программанын бөлүмдөрүнүн, темаларынын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен предмет (предметтер) боюнча окуу сабактарын пландаштырууга жөндөмдүү; **КК-8** - окутуунун интерактивдүү методдорун жана формаларын колдонуу аркылуу педагогикалык ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө жөндөмдүү; **КК-15** - предметти жана тилди интеграциялап окутуунун методдорун колдонууга жөндөмдүү;
6-ОН – кыргыз тилинин, адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндө билимдерди пайдаланат.	**ОК-5** - маалыматты кабыл алууга, жалпылоого жана анализдөөгө, максат коюуга жана ага жетүүнүн жолдорун тандоого жөндөмдүү; жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде сүйлөшүүгө даяр жана активдүү жарандык позицияны ээлөөгө жөндөмдүү **КК-10** - үйрөнүп жаткан тилдин адабияты, анын тарыхый өнүгүүсү жана учурдагы абалы жөнүндөгү билимдерге ээ болот; **КК-11** - үйрөнүп жаткан тилде оозеки жана жазма кепти кабыл алуу, түшүнүү, ошондой эле көп аспектиден талдоо көндүмдөрүнө ээ болот; **КК-13** - тексттердин ар кандай типтерин лингвистикалык (жана адабият таануучулук) көз караштан өз алдынча анализдөөгө жана интерпретациялоого жөндөмдүү.
7-ОН – тил илими жана адабият таануу тармагында илимий сүрөттөөнүн, изилдөөнүн методдоруна жана ыкмаларына ээ болот.	**ОК-4** - изилдөөнүн планын иштеп чыгууга жана оңдоп-түзөөгө, жыйналган маалыматтарды анализдөөгө жана интерпретациялоого /башкалардынжетекчилиги менен/ жөндөмдүү, колдонмо (прикладдык) илимий-изилдөөчүлүк ишмердүүлүктү жүргүзүүгө даяр; **КК-12** - тексттердин ар кандай түрлөрүн жана типтерин түзүү, трансформациялоо, иштеп чыгуу, интерпретациялоо, анализдөө ыкмаларын жана методдорун колдонууга жөндөмдүү;
8-ОН – рефлексиянын негизинде өз ишмердүүлүгүнө баа берет, түзөтүү киргизет жана өзүн өнүктүрүүнү пландаштырат.	**ОК-6** - тынымсыз билим алууга жана өсүүгө даяр; **СИЖМК-4 -** өз жетишкендиктерине жана кемчиликтерине сынчыл баа бере алат, кадыр-баркты өстүрүүнүн жана кемчиликтерди жоюунун каражаттарын тандай алат, жолдорун белгилей алат; **КК-5 -** билим берүү программаларын өз алдынча тандай алат, аларга дидактикалык материалдарды таба алат жана аларды окуу процессинде педагогикалык рефлексиянын негизинде адаптациялагандан кийин пайдалана алат; **КК-7** - өткөрүлгөн профессионалдык рефлексиянын негизинде өз өнүгүүсү боюнча милдеттерди коё алат.

2-тиркеме

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилин даярдоонун базалык окуу пландары

ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ОКУУ ПЛАНЫ

БЕКИТИЛДИ
Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун
ректору, профессор
Үсенов К.Ж.
2021-ж

Багыты: 550300 Филологиялык билим берүү
Профили: Кыргыз тили жана адабияты
Академиялык даражасы: бакалавр
Нормативдик окуу мөөнөтү 4 жыл
Окутуунун формасы: күндүзгү

ОКУУ ПРОЦЕССИНИН ГРАФИГИ*

Шарттуу белгилер:

Макулдашылды: Сбнын башчысы, Обнын башчысы, ПБнын башкы адиси, Факультеттин деканы

Түзгөн кафедра башчылары:

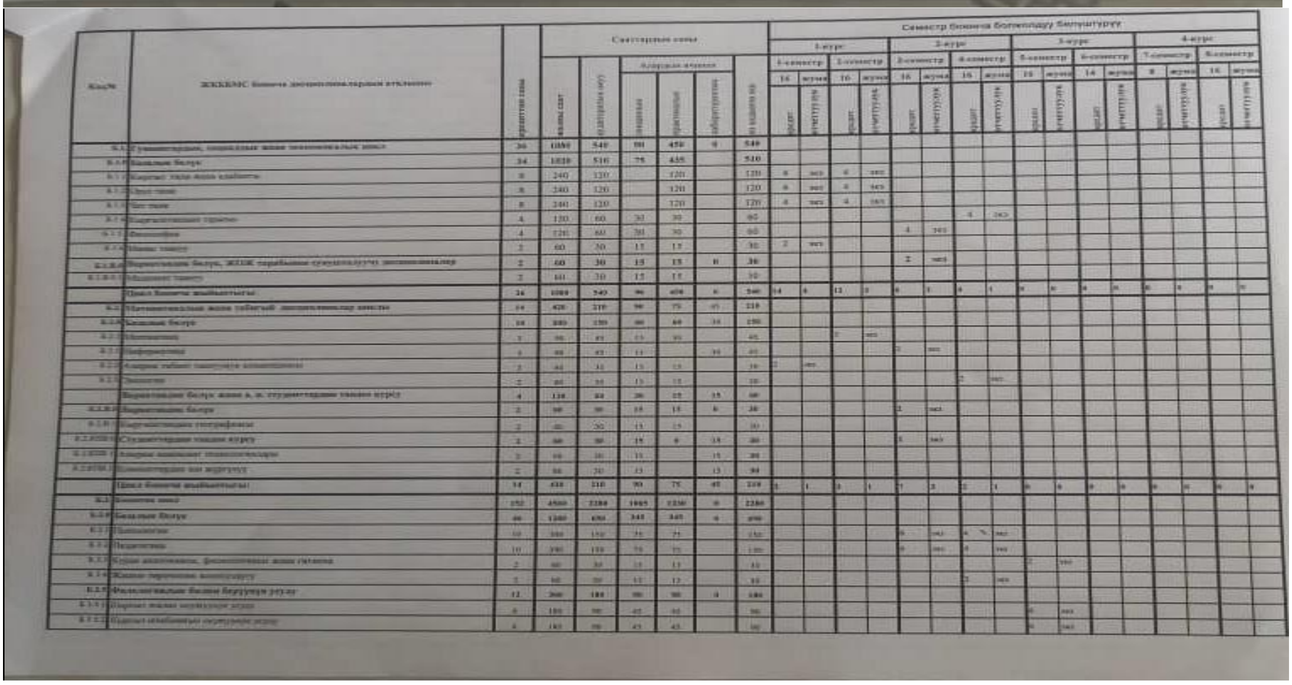

Семестр боюнча бөлүштүрүү

Б.1.6	Тил илимине киришүү	3	90	45	30	15		45	3	экз														
Б.1.7	Адабият таанууга киришүү	3	90	45	15	30		45			3	экз												
Б.1.8	Маданият аралык коммуникациянын негиздери	4	120	60	30	30		60											4	экз				
	Вариативдик бөлүк анын ичинде студенттердин тандоо курсу	104	3180	1594	729	865	8	1594																
Б.1.В.0	Вариативдик бөлүк	78	2340	1170	495	675	0	1170																
Б.1.В.1	Азыркы кыргыз тили	25	750	375	165	210	6	375																
Б.1.В.1.1	Фонетика жана орфография	5	150	75	33	45		75			5	экз												
Б.1.В.1.2	Лексикология жана фразеология	5	150	75	33	45		75					5	экз										
Б.1.В.1.3	Морфология, сөз жасоо	6	180	90	45	45		90									4	экз	2	экз				
Б.1.В.1.4	Синтаксис, пунктуация	7	210	105	45	60		105													4	экз	3	экз
Б.1.В.1.5	Диалектология	2	60	30	15	15		30			2	экз												
Б.1.В.2	Кыргыз тилинен практикалык курс	6	180	90		90		90	6	экз														
Б.1.В.3	Кыргыз адабиятынан практикалык курс	5	150	75		75		75	5	экз														
Б.1.В.4	Кыргыз фольклору жана [illegible] тарыхы	5	150	75	30	45		75			5	экз												
Б.1.В.5	XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты	4	120	60	30	30		60							4	экз								
Б.1.В.6	Азыркы кыргыз адабиятынын тарыхы	18	540	270	150	120	6	270																
Б.1.В.6.1	[illegible]	5	150	75	45	30		75							5	экз								
Б.1.В.6.2	Кыргыз адабияты [illegible]	6	180	90	45	45		90									6	экз						
Б.1.В.6.3	Жаңы кыргыз адабияты (90-ж.)	3	90	45	30	15		45											3	экз				
Б.1.В.6.4	[illegible]	4	120	60	30	30		60													4	экз		
Б.1.В.7	Кыргыз [illegible]	2	60	30	15	15		30									2	экз						
Б.1.В.8	[illegible] адабияты	2	60	30	15	15		30									2	экз						
Б.1.В.9	[illegible] адабияты	4	120	60	30	30		60											4	экз				
Б.1.В.10	Стилистика	3	90	45	30	15		45											3	экз				
Б.1.В.11	Жалпы тил илими	2	60	30	15	15		30															2	экз
Б.1.В.12	Адабият теориясы	2	60	30	15	15		30															2	экз
Б.1.ВПВ.0	Студенттердин тандоо курсу	28	840	420	225	210	8	420																
Б.1.ВПВ.1	Кеп маданияты	4	120	60	30	30		60													4	экз		
Б.1.ВПВ.2	Түркология	2	60	30	15	15		30									2	экз						
Б.1.ВПВ.3	Кыргыз тилинин тарыхы	4	120	60	30	30		60											4	экз				
Б.1.ВПВ.4	Көркөм окуу	2	60	30	15	15		30													2	экз		
Б.1.ВПВ.5	Кыргыз адабий сынынын тарыхы	2	60	30	15	15		30															2	экз
Б.1.ВПВ.6	Кыргыз балдар адабияты	2	60	30	15	15		30											2	экз				
Б.1.ВПВ.7	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	3	90	45	30	15		45															3	экз
Б.1.ВПВ.8	Кыргыз адабий тилинин нормасы	4	120	60	30	30		60															4	экз
Б.1.ВПВ.9	[illegible]	3	90	45	15	30		45															3	экз
Б.1.ВПВ.10	[illegible] жана практикасы	2	60	30	15	15		30															2	экз
Б.1.ВПВ.11	Кыргыз тили (атайын курс)																							
Б.1.ВПВ.12	Кыргыз адабияты (атайын курс)																							
	Цикл боюнча жыйынтыгы:	152	4564	2280	1045	1530	6	2280	14	3	15	4	17	3	19	5	20	8	22	7	14	4	21	5
	АУДИТОРИЯЛЫК СААТТАРДЫН БААРЫ:	**202**	**6060**	**3030**	**1245**	**1755**	**45**	**3030**	**30**	**8**	**30**	**8**	**30**	**8**	**25**	**7**	**30**	**8**	**22**	**7**	**14**	**4**	**21**	**8**
Б.4.0.	**Дене тарбия**		**400**						**3**		**3**		**3**		**3**									

Б.7.0	Практикалар	28	840	420				420																
Б.5.1	Адаптациялык-педагогикалык	4	120												4	3								
Б.5.2	Кесиптик-базалык	8	240																8	3				
Б.5.3	Кесиптик-профилдик	16	480																		16	3		
Б.6.0	Мамлекеттик аттестация	10	300	150				150																
Б.6.1	«Кыргыз тили жана адабияты», «Кыргызстандын тарыхы» жана «Кыргызстандын географиясы» дисциплиналарынын дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	1	30												1									
Б.6.2	Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (кыргыз тили жана адабияты) же бүтүрүүчү квалификациялык иште коргоо	4	120																				4	
Б.6.3	Филологиялык билим берүүнүн (кыргыз тили жана адабияты)педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак же бүтүрүүчү квалификациялык иште коргоо	5	150																				5	
	КРЕДИТТЕРДИН ЖЫЙЫНТЫГЫ:	240	7200	3600	1245	1755	45	3600	30		30		30		30		30		30		30		30	
	Экзамендердин саны :									8		8		6		8		8		8		5		8
	Семестр ичиндеги жумалык жүктөм:								17		15		15		20		30		25		30		28	

КУРСТУК ИШТЕР	
Аталышы	семестр
1. Азыркы кыргыз тили	6
2.Кыргыз адабиятынын тарыхы	7
3.Кыргыз тилин окутуунун усулу	6
4.Кыргыз адаб. окут. усулу	5

ПРАКТИКА			
Практиканын аталышы	семестр	кредит	жума
Адаптациялык-педагогикалык	4	4	1
Кесиптик-базалык	6	8	1
Кесиптик-профилдик	7	16	11

ЖЫЙЫНТЫКТООЧУ МАМЛЕКЕТТИК АТТЕСТАЦИЯ	
Аталышы	сем
«Кыргыз тили жана адабияты», «Кыргызстандын тарыхы» жана «Кыргызстандын географиясы» дисциплиналарынын дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	7
Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (кыргыз тили жана адабияты) же бүтүрүүчү квалификациялык иште коргоо	8
Филологиялык билим берүүнүн (кыргыз тили жана адабияты)педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак же бүтүрүүчү квалификациялык иште коргоо	8

Окуу планы КР БИ жана ИМ тарабынан 15.09.2015 №1179/1 [illegible] бекитилген 550300 филологиялык билим берүү багыты боюнча түзүлгөн мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде түзүлдү

КРнын Билим берүү жана илим министрлигинин "Мамлекеттик билим берүү стандарттарына жана ЖКББнын окуу пландарына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндөгү" №1455/1 27.11.2017 буйругунун негизинде ЖАМУнун Окумуштуулар кеңешинин 2018-жылдын 30-августундагы №1 протоколу менен окуу планына өзгөртүү киргизилди. Кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын башчысы _____ Омурова А.

*Берилген курстар үчүн окуу процессинин графиги ылайык жана жыйынтык [illegible] студенттерден кабыл алуу мөөнөтүн [illegible] өзгөртүүгө мүмкүн.

Б. ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

БЕКИТИЛДИ
Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун
ректору, профессор
__________ Усенов К.Ж.
20**21**-ж.

ОКУУ ПЛАНЫ

Багыты :	550300 филологиялык билим берүү
Профили:	*Кыргыз тили жана адабияты*
Квалификациясы:	бакалавр
Нормативдик окуу мөөнөтү:	5 жыл
Окутуунун формасы:	сырттан окуу

ОКУУ ПРОЦЕССИНИН ГРАФИГИ*

Курс	сентябрь – август (апталар 1–52)	Жалпы	Теориялык окуу жана экз. сессия	Багыттоочу сессия	Практика	Мам. аттестация	Каникулдар
1	БС; Э Э Э Э (декабрь); Э Э Э Э (апрель–май)	52	8	1			
2	Э Э Э Э (декабрь); Э Э Э Э (апрель–май); МА	52	8				1
3	Э Э Э Э (октябрь); АП АП АП (апрель); Э Э Э Э (май)	52	8		3		
4	Э Э Э Э (ноябрь); КБ КБ КБ КБ КБ (февраль); Э Э Э Э (март–апрель)	52	8		3		
5	КП КП КП КП КП КП КП КП КП КП КП КП (сентябрь–ноябрь); Э Э Э Э (декабрь); Э Э Э Э (апрель–май); МА МА МА (июнь)	52	8		11	3	
		260	40	1	19	4	0

Шарттуу белгилер:
- **БС** багыттоочу сессия
- **Э** теориялык окуу жана экзамендик сессия
- **АП** адаптациялык-педагогикалык практика
- **КБ** кесиптик-базалык практика
- **КП** кесиптик-профилдик практика
- **МА** мамлекеттик аттестация бүтүрүүчү квалификациялык ишти даярдоо жана коргоо менен

Макулдашылды:
ББСБнын башчысы __________
ОБнын башчысы __________
ПБнын башкы адиси __________
УББИнин директору __________

Түгөй кафедра башчылары __________

Код №	МББС боюнча дисциплиналардын аталышы	Кредит	Саат	Аудиториялык окуу	Консультация	Студенттин өз алдынча иши	Текшерүү иши	Экзамендер	Семестр боюнча бөлүштүрүү (1–10 семестр)
Б.1	Гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикл	34	1020	510	126	894			
Б.1.0	Базалык бөлүк	28	840	420	104	736			
Б.1.1	Кыргыз тили жана адабияты	8	240	120	30	210		1,2	1-сем.: 15, 4; 2-сем.: 15, 4
Б.1.2	Орус тили	4	120	60	15	105		2	2-сем.: 15, 4
Б.1.3	Чет тили	4	120	60	15	105		1	1-сем.: 15, 4
Б.1.4	Кыргызстандын тарыхы	4	120	60	15	105		4	4-сем.: 8, 7, 4
Б.1.5	Манас таануу	2	60	30	7	53		1	1-сем.: 4, 3, 2
Б.1.6	Кыргызстандын географиясы	2	60	30	7	53		3	3-сем.: 4, 3, 2
Б.1.7	Философия	4	120	60	15	105		3	3-сем.: 8, 7, 4
	Вариативдик бөлүк жана ж.ж. студенттердин тандоо курсу	6	180	90	22	158			
Б.1.В.1	[illegible]	4	120	60	15	105		1	1-сем.: 8, 7, 4
Б.1.В.2	[illegible]	4	120	60	15	105			
Б.1.ТК.1	Студенттердин тандоо курсу	2	60	30	7	53		2	2-сем.: 4, 3, 2
Б.1.ТК.2	[illegible]	2	60	30	7	53			
Б.1.ТК.3	[illegible]	2	60	30	7	53			
	Цикл боюнча жыйынтыгы	34	1020	510	126	894			[illegible]
Б.2	Математикалык жана табигый илимдер цикли	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.2.0	Базалык бөлүк	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.2.1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		2	[illegible]
Б.2.2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		3	[illegible]
Б.2.3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		1	[illegible]
Б.2.4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		4	[illegible]
	Вариативдик бөлүк жана ж.ж. студенттердин тандоо курсу	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.2.В.1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		2	[illegible]
Б.2.В.2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.2.ТК.1	Студенттердин тандоо курсу	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		3	[illegible]
Б.2.ТК.2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.2.ТК.3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.2.ТК.4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
	Цикл боюнча жыйынтыгы	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]
Б.3	Кесиптик цикл	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.3.0	Базалык бөлүк	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			
Б.3.1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		3,4	[illegible]
Б.3.2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		3,4	[illegible]
Б.3.3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		5	[illegible]

Б.1.6	Жашоо тиричилик коопсуздугу	2	60	30	7	32	4
Б.3.5	Филологиялык билим берүүнүн усулу	13	390	198	44	216	
Б.3.5.1	Кыргыз тилин окутуунун усулу	6	180	90	22	138	5
Б.3.5.2	Кыргыз адабиятын окутуунун усулу	6	180	90	22	138	5
Б.3.6	Тил илимине киришүү	3	90	45	11	79	1
Б.3.7	Адабият таануута киришүү	3	90	45	11	79	2
Б.3.8	Маданият аралык коммуникациянын негиздери	4	120	60	15	107	6
	Вариативдик бөлүк жана өнүгүү студенттердин тандоо курсу	108	3240	1620	405	1810	
Б.3.В.1	Вариативдик бөлүк	80	2400	1200	320	2080	
Б.3.В.1	Азыркы кыргыз тили	27	810	405	108	722	
Б.3.В.1.1	Фонетика жана орфография	5	150	75	20	130	2
Б.3.В.1.2	Лексикология жана фразеология	5	150	75	20	130	3
Б.3.В.1.3	Морфология, сөз жасоо	8	240	120	32	136	7,8
Б.3.В.1.4	Синтаксис, пунктуация	7	210	105	28	192	9,10
Б.3.В.1.5	[illegible]	4	120	60	16	104	6
Б.3.В.2	Кыргыз тилинин практикалык курсу	6	180	90	24	156	2
Б.3.В.3	Кыргыз адабиятынын практикалык курсу	5	150	75	20	130	1
Б.3.В.4	Кыргыз фольклорунун жана адабиятынын тарыхы	5	150	75	20	130	5
Б.3.В.5	XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты	4	120	60	16	104	6
Б.3.В.6	Азыркы кыргыз адабиятынын тарыхы	18	540	270	72	468	
Б.3.В.6.1	[illegible]	5	150	75	20	130	7
Б.3.В.6.2	Кыргыз адабияты (Советтик доор)	6	180	90	24	156	7
Б.3.В.6.3	Жаңы кыргыз адабияты (90-2000-ж.)	3	90	45	12	78	8
Б.3.В.6.4	[illegible]	4	120	60	16	104	10
Б.3.В.7	Кыргыз диалектологиясы	2	60	30	8	52	6
Б.3.В.8	Чыгыш элдеринин адабияты	2	60	30	8	52	7
Б.3.В.9	Батыш элдеринин адабияты	4	120	60	16	104	8
Б.3.В.10	Стилистика	3	90	45	12	78	4
Б.3.В.11	Жалпы тил илими	2	60	30	8	52	8
Б.3.В.12	Адабият теориясы	2	60	30	8	52	8
Б.3.КТВ.0	Студенттердин тандоо курсу	28	840	420	112	728	
Б.3.КТВ.1	Кат маданияты	4	120	60	16	104	6
Б.3.КТВ.2	Терминология	2	60	30	8	52	7
Б.3.КТВ.3	Кыргыз тилинин тарыхы	4	120	60	16	104	8
Б.3.КТВ.4	Көркөм окуу	2	60	30	8	52	6
Б.3.КТВ.5	Кыргыз адабий сынынын тарыхы	2	60	30	8	52	10
Б.3.КТВ.6	Кыргыз балдар адабияты	2	60	30	8	52	7
Б.3.КТВ.7	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	3	90	45	12	78	8
Б.3.КТВ.8	Кыргыз адабий тилинин нормалары	4	120	60	16	104	10
Б.3.КТВ.9	Текстти лингвистикалык талдоо	3	90	45	12	78	7
Б.3.КТВ.10	Котормо теориясы жана практикасы	3	90	30	9	51	10
Б.3.КТВ.11	Кыргыз тили (атайын курс)						
Б.3.КТВ.12	Кыргыз адабияты (атайын курс)						
	Цикл боюнча жыйынтыгы:	156	4620	2280	695	4021	

	Жалпы:	293	8960	3630	777	5285	
	Семестр боюнча жалпы жүктөм:	282	8000	3620	808	7234	
Б.4	Практикалар	18	540	420			
Б.4.1	Адаптациялык-педагогикалык	4	120				4
Б.4.2	Кесиптик-баалоо	8	240				8
Б.4.3	Кесиптик-профилдик	16	480				9
Б.5	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	19	390	150			
Б.5.1	«Кыргыз тили жана адабияты», «Кыргызстандын тарыхы» жана «Кыргызстандын географиясы» дисциплиналарынын дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	1	30				4
Б.5.2	Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (Кыргыз тили жана адабияты) же бүтүрүүчү квалификациялык иштин корголушу	4	120				10
Б.5.3	Филологиялык билим берүүнүн (кыргыз тили жана адабияты) педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак же бүтүрүүчү квалификациялык иштин корголушу	5	150				10
	Окуу планы боюнча жалпы:	248	7200	3600	888	7254	
	Экзамендердин саны:	60					

ПРАКТИКА			
Практиканын аталышы	Сем.	Кред.	Жу
Адаптациялык-педагогикалык	4	4	3
Кесиптик-баалоо	8	8	5
Кесиптик-профилдик	9	16	11

ЖЫЙЫНТЫКТООЧУ МАМЛЕКЕТТИК АТТЕСТАЦИЯ	
Аталышы	Сем.
«Кыргыз тили жана адабияты», «Кыргызстандын тарыхы» жана «Кыргызстандын географиясы» дисциплиналарынын дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	4
Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (Кыргыз тили жана адабияты) же бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоо	10
Филологиялык билим берүүнүн (кыргыз тили жана адабияты) педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мамлекеттик сынак же бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоо	10

Окуу планы КР ББ жана ИМ тарабынан 15.09.2015 №1179/1 протоколу менен бекитилген 550300 филологиялык билим берүү багыты боюнча түзүлгөн мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде түзүлдү.

КРнын Билим берүү жана илим министрлигинин №2021 27.02.2020 буйругунун негизинде Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун Окумуштуулар кеңешинин 28.08.2020 №1 протоколунун негизинде өзгөртүү киргизилди. Кыргыз тили жана адабияты кафедрасынын башчысы ________________ Оморов А.

*Бирөөнү курстар үчүн окуу процессинин графиги алысыкы жана жакынкы чет элдик студенттерди кабыл алуу мөөнөтүнө шайкеш жүргүзүлүшү мүмкүн

3-тиркеме

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилин даярдоонун жумушчу окуу пландары

Одобрено Ученым Советом ЖАГУ им. Б.Осмонова протокол № 1 от 22.09 2021 г.

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Жалал-Абадский государственный университет имени Б.Осмонова

Факультет Филологии

УТВЕРЖДАЮ Ректор ЖАГУ имени Б.Осмонова Усенов К.Ж. "30" 08 2021 г.

Направление: 550300 Филологическое образование (Кыргызский язык и литература)

Учебный план 2021-22 года. Форма обучения - очная Бакалавр

№			Дисциплина	Экзамен/зачет	Кафедра	Контр. раб	Всего ауд.	Лк.	Лб.	Пр.	Сем.	СРС	СРСП	Интер. часы	РЗР	Инд/з ад.	Всего	Кред	Кол недель
			1-семестр				498	105	15	378	0	502	0	0	0	0	1000	30	160
1	ГК	ГСЭ	Кыргыз тили жана адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60			60		60					120	4	16
2	ГК	ГСЭ	Чет тили	Экзамен	Межфакультетская кафедра иностранных языков	—	60			60		60					120	4	16
3	ГК	ГСЭ	Манас таануу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
4	ГК	ГСЭ	Маданият таануу	Экзамен	Кафедра философии и гуманитарных наук имени Ш.М. [illegible]	—	60	30		30		60					120	4	16
5	ГК	МЕН	Азыркы табигат таануунун концепциясы	Экзамен	Кафедра Географии	—	30	15		15		30					60	2	16
6	ВК	МЕН	Азыркы маалымат технологиялары	Экзамен	Кафедра Информатика и информационные технологии обучения	—	30	15	15			30					60	2	16
7	ГК	ОПД	Тил илимине киришүү	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	30		15		45					90	3	16
8	ВК	ОПД	Кыргыз тилинин практикалык курсу	Нет отчетности	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60			60		60					120	4	16
9	ВК	ОПД	Кыргыз адабиятынын практикалык курсу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	75			75		75					150	5	16
10	ГК	ФТД	Дене тарбия	Зачет	Кафедра Физической культуры и спорта	—	48			48		52					100	0	16
			Количество зачетов	1															
			Количество экзаменов	8															
			Недельная нагрузка				1												
			2-семестр				498	120	0	378	0	502	0	0	0	0	1000	30	144
1	ГК	ГСЭ	Кыргыз тили жана адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60			60		60					120	4	16
2	ГК	ГСЭ	Орус тили	Экзамен	Кафедра Русской филологии	—	60			60		60					120	4	16
3	ГК	МЕН	Математика	Экзамен	Кафедра Высшей математики	—	45	15		30		45					90	3	16
4	ГК	ОПД	Адабият таануута киришүү	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	15		30		45					90	3	16
5	ВК	ОПД	Фонетика, орфография	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	75	30		45		75					150	5	16
6	ВК	ОПД	[illegible]	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	16
7	ГК	ОПД	Кыргыз тилинин практикалык курсу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30			30		30					60	2	16
8	ВК	ОПД	Кыргыз фольклорунун жана [illegible]	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	75	30		45		75					150	5	16
9	ГК	ФТД	Дене тарбия	Зачет	Кафедра Физической культуры и спорта	—	48			48		52					100	0	16
			Количество зачетов	1															
			Количество экзаменов	8															
			Недельная нагрузка				1												
			3-семестр				498	210	45	243	0	502	0	0	0	0	1000	30	144
1	ВК	МЕН	Кыргызстандын географиясы	Экзамен	Кафедра Географии	—	30	15		15		30					60	2	16
2	ГК	ГСЭ	Философия	Экзамен	Кафедра философии и гуманитарных наук имени Ш.М. [illegible]	—	60	30		30		60					120	4	16
3	ВК	ГСЭ	Саясат таануу	Экзамен	Кафедра философии и гуманитарных наук имени Ш.М. [illegible]	—	30	15		15		30					60	2	16
4	ГК	МЕН	Информатика	Экзамен	Кафедра Информатика и информационные технологии обучения	—	45	15	30			45					90	3	16
5	КПВ	МЕН	Компьютерлерде иш жүргүзүү	Экзамен	Кафедра Информатика и информационные технологии обучения	—	30	15	15			30					60	2	16
6	ГК	ОПД	Психология	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	90	45		45		90					180	6	16
7	ГК	ОПД	Педагогика	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	90	45		45		90					180	6	16
8	ВК	ОПД	Лексикология жана фразеология	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	75	30		45		75					150	5	16
9	ГК	ФТД	Дене тарбия	Зачет	Кафедра Физической культуры и спорта	—	48			48		52					100	0	16
			Количество зачетов	1															
			Количество экзаменов	8															
			Недельная нагрузка				1												
			4-семестр				423	195	0	228	0	427	0	0	0	150	1000	30	131
1	ГК	ГСЭ	Кыргызстандын тарыхы	Экзамен	Кафедра Истории	—	60	30		30		60					120	4	16
2	ГК	МЕН	Экология	Экзамен	Кафедра Географии	—	30	15		15		30					60	2	16
3	ГК	ОПД	Психология	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	60	30		30		60					120	4	16
4	ГК	ОПД	Педагогика	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	60	30		30		60					120	4	16
5	ГК	ОПД	Жашоо тиричилик коопсуздугу	Экзамен	Кафедра Электроэнергетики и механики	—	30	15		15		30					60	2	16
6	ВК	ОПД	XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	16
7	ВК	ОПД	Акындар чыгармачылыгы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	75	45		30		75					150	5	16
8	ГК	ФТД	Дене тарбия	Зачет	Кафедра Физической культуры и спорта	—	48			48		52					100	0	16
9			Адаптационно-педагогическая практика	Нет отчетности	Кафедра Педагогики и психологии	—	0									30	30	1	
10			Адаптационно-педагогическая практика (КТ)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									90	90	3	3
11			Кыргыз тили жана адабияты, Кырг.тарыхы жана Кырг.географиясы боюнча дисц. аралык [illegible] жана аттест.	Нет отчетности	Кафедра Истории	—	0										0	0	
			Кыргыз тили жана адабияты, Кырг.тарыхы жана Кырг.географиясы боюнча дисц. аралык [illegible] жана аттест.	Нет отчетности	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0										0	0	

AVN 13.07.2021 стр. 1 из 1

22			Кыргыз тили жана адабияты, Кырг.тарыхы жана Кырг географиясы боюнча дисц. аралык жыйынтык аттест.	Экзамен	Кафедра Географии	—	0									30	30	1	
			Количество зачетов	1															
			Количество экзаменов	8															
			Недельная нагрузка				0												
5-семестр							**450**	**225**	**0**	**225**	**0**	**450**	**0**	**0**	**0**	**0**	**900**	**30**	**128**
1	ГК	ОПД	Курак анатомиясы, физиологиясы жана гигиена	Экзамен	Кафедра Биологии	—	30	15		15		30					60	2	16
2	ГК	ОПД	Кыргыз тилин окутуунун усулу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	90	45		45		90					180	6	16
3	ГК	ОПД	Кыргыз адабиятын окутуунун усулу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	90	45		45		90					180	6	16
4	ВК	ОПД	Морфология, сөз жасоо	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	16
5	ВК	ОПД	Кыргыз адабияты (совет доору)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	90	45		45		90					180	6	16
6	ВК	ОПД	Кыргыз диалектологиясы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
7	ВК	ОПД	Чыгыш элдеринин адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
8	КПВ	ОПД	Түркология	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	8															
			Недельная нагрузка				0												
6-семестр							**330**	**180**	**0**	**150**	**0**	**330**	**0**	**0**	**0**	**240**	**900**	**30**	**102**
1	ГК	ОПД	Маданият аралык коммуникациянын негиздери	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	14
2	ВК	ОПД	Морфология, сөз жасоо	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	14
3	ВК	ОПД	Жаңы кыргыз адабияты(80-90-жж)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	30		15		45					90	3	14
4	ВК	ОПД	Батыш элдеринин адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	14
5	ВК	ОПД	Стилистика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	30		15		45					90	3	14
6	КПВ	ОПД	Кыргыз тилинин тарыхы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	14
7	КПВ	ОПД	Кыргыз балдар адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	14
8			Кесиптик базалык практика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									240	240	8	5
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	8															
			Недельная нагрузка				0												
7-семестр							**210**	**105**	**0**	**105**	**0**	**210**	**0**	**0**	**0**	**480**	**900**	**30**	**43**
1	ГК	ОПД	Синтаксис, пунктуация	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	8
2	КПВ	ОПД	Айтматов таануу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	8
3	КПВ	ОПД	Кеп маданияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	8
4	КПВ	ОПД	Көркөм окуу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	8
5			Кесиптик профилдик практика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									480	480	16	11
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	5															
			Недельная нагрузка				0												
8-семестр							**315**	**150**	**0**	**165**	**0**	**315**	**0**	**0**	**0**	**270**	**900**	**30**	**128**
1	ВК	ОПД	Синтаксис, пунктуация	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	15		30		45					90	3	16
2	ВК	ОПД	Жалпы тил илими	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
3	ВК	ОПД	Адабият теориясы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
4	КПВ	ОПД	Кыргыз адабий сынынын тарыхы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
5	КПВ	ОПД	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	30		15		45					90	3	16
6	КПВ	ОПД	Кыргыз адабий тилинин нормасы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	60	30		30		60					120	4	16
7	КПВ	ОПД	Тексттин лингвистикалык талдоо	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	45	15		30		45					90	3	16
8	КПВ	ОПД	Которуунун теориясы жана практикасы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	30	15		15		30					60	2	16
9			Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (кыргыз тили жана адабияты)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									120	120	4	
10			Филологиялык билим берүүнүн (кырг. тили ж. адаб.) педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мам сынак	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									150	150	5	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	10															
			Недельная нагрузка				0												
Всего по плану								**1290**	**60**	**1872**	**0**	**3238**	**0**	**0**	**0**	**1140**	**7600**	**240**	**981**

AVN 13.07.2021

Зав. ОКО ________ Гл.спец. ОП ________
Начальник УО ________ Декан факультета ________

Зав каф. Кырг.яз и лит. ________ Зав каф. Физ.и гум.н. ________ Зав каф Геогр. ________
Зав каф Русс.фил. ________ Зав каф. Истории ________ Зав каф Биологии ________
Зав каф Меж.яз. ________ Зав каф Инфор и ИТО ________ Зав каф Физ.культ.и сп. ________
Зав каф Высш.матем. ________ Зав каф Электрон. и мех. ________ Зав каф Пед.и психол. ________

Учебный план составлен на основании учебных планов утвержденных Ученым Советом ЖАГУ № 1 от 30 08 2018 г. и № 1 от 28 08 2020 г.

...рено Ученым Советом ЖАГУ им. Б.Осмонова,
...токол № 1 от 27 ... 2021 г

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Жалал-Абадский государственный университет имени Б.Осмонова

Институт непрерывного обучения

УТВЕРЖДАЮ
Ректор ЖАГУ имени Б.Осмонова
Усенов К.Ж.
«13» 08 2021 г

Направление: 550300 Филологическое образование (Кыргызский язык и литература)

Учебный план 2021-22 года. Форма обучения - заочная бакалавр

№			Дисциплина	Экзамен/зачет	Кафедра	Контр.раб	Всего ауд.	Лк.	Лб.	Пр.	Сем.	СРС	СРСП	Интер. часы	РЗР	Инд/з ад.	Всего	Кред	Кол недель
			1-семестр				90	22	0	68	0	630	0	0	0	0	720	24	0
1	ГК	ГСЭ	Кыргыз тили жана адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	15			15		105					120	4	
2	ГК	ГСЭ	Чет тили	Экзамен	Межфакультетская кафедра иностранных языков	—	15			15		105					120	4	
3	ГК	ГСЭ	Манас таануу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	7	4		3		53					60	2	
4	ГК	ГСЭ	Маданият таануу	Экзамен	Кафедра философии и гуманитарных наук имени Ш.М Мамазаирова	—	15	8		7		105					120	4	
5	ГК	МЕН	Азыркы табият таануунун концепциясы	Экзамен	Кафедра Географии	—	7	4		3		53					60	2	
6	ВК	ОПД	Тил илимине киришүү	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	11	6		5		79					90	3	
7	ВК	ОПД	Кыргыз адабиятынын практикалык курсу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	20			20		130					150	5	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				5												
			2-семестр				90	19	3	68	0	630	0	0	0	0	720	24	0
1	ГК	ГСЭ	Кыргыз тили жана адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	15			15		105					120	4	
2	ГК	ГСЭ	Орус тили	Экзамен	Кафедра Русской филологии	—	15			15		105					120	4	
3	ГК	ГСЭ	Саясат таануу	Экзамен	Кафедра философии и гуманитарных наук имени Ш.М. Мамазаирова	—	7	4		3		53					60	2	
4	ГК	МЕН	Математика	Экзамен	Кафедра Высшей математики	—	11	5		6		79					90	3	
5	ВК	МЕН	Азыркы маалымат технологиялары	Экзамен	Кафедра Информатика и информационные технологии обучения	—	7	4	3			53					60	2	
6	ГК	ОПД	Адабият таануугa киришүү	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	11	6		5		79					90	3	
7	ВК	ОПД	Кыргыз тилинин практикалык курсу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	24			24		156					180	6	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				5												
			3-семестр				90	47	9	34	0	630	0	0	0	0	720	24	0
1	ВК	МЕН	Кыргызстандын географиясы	Экзамен	Кафедра Географии	—	7	4		3		53					60	2	
2	ГК	ГСЭ	Философия	Экзамен	Кафедра философии и гуманитарных наук имени Ш.М. Мамазаирова	—	15	8		7		105					120	4	

AVN 13.07.2021

№			Дисциплина	Экзамен/зачет	Кафедра	Контр.раб	Всего ауд.	Лк.	Лб.	Пр.	Сем.	СРС	СРСП	Интер. часы	РЗР	Инд/з ад.	Всего	Кред	Кол недель
		МЕН	Информатика	Экзамен	Кафедра Информатика и информационные технологии обучения	—	11	5	6			79					90	3	
	ВК	ОПД	Компьютердик иш жүргүзүү	Экзамен	Кафедра Информатика и информационные технологии обучения	—	7	4	3			53					60	2	
	ГК	ОПД	Психология	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	15	8		7		105					120	4	
	ГК	ОПД	Педагогика	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	15	8		7		105					120	4	
7	ВК	ОПД	Фонетика, орфография	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	20	10		10		130					150	5	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				5												
			4-семестр				85	46	0	39	0	605	0	0	0	30	720	24	0
1	ГК	ГСЭ	Кыргызстандын тарыхы	Экзамен	Кафедра Истории	—	15	8		7		105					120	4	
2	ГК	МЕН	Экология	Экзамен	Кафедра Географии	—	7	4		3		53					60	2	
3	ГК	ОПД	Психология	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	22	12		10		158					180	6	
4	ГК	ОПД	Педагогика	Экзамен	Кафедра Педагогики и психологии	—	22	12		10		158					180	6	
5	ГК	ОПД	Жашоо тиричилик коопсуздугу	Экзамен	Кафедра Электроэнергетики и механики	—	7	4		3		53					60	2	
6	ВК	ОПД	Стилистика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	12	6		6		78					90	3	
7			Кыргыз тили жана адабияты, Кырг.тарыхы жана Кырг.географиясы боюнча дисц. аралык [illegible]	Нет отчетности	Кафедра Истории	—	0										0	0	
			Кыргыз тили жана адабияты, Кырг.тарыхы жана Кырг.географиясы боюнча дисц. аралык [illegible]	Нет отчетности	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0										0	0	
8			Кыргыз тили жана адабияты, Кырг.тарыхы жана Кырг.географиясы боюнча дисц. аралык [illegible]	Экзамен	Кафедра Географии	—	0									30	30	1	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				4												
			5-семестр				87	44	0	43	0	633	0	0	0	0	720	24	0
1	ГК	ОПД	Курак анатомиясы, физиологиясы жана гигиенасы	Экзамен	Кафедра Биологии	—	7	4		3		53					60	2	
2	ГК	ОПД	Кыргыз тилин окутуунун усулу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	22	10		12		158					180	6	
3	ГК	ОПД	Кыргыз адабиятын окутуунун усулу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	22	10		12		158					180	6	
4	ВК	ОПД	Лексикология жана фразеология	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	18	10		8		132					150	5	
5	ВК	ОПД	Кыргыз фольклорунун жана адабиятынын тарыхы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	18	10		8		132					150	5	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	5															

			Недельная нагрузка				1												
			6-семестр				**77**	**40**	**0**	**37**	**0**	**523**	**0**	**0**	**0**	**60**	**660**	**24**	**3**
1	ПК	ОПД	Жашоо тиричилик коопсуздугу	Экзамен	Кафедра Электроэнергетики и механики	—	7	4		3		53					60	2	
2	ПК	ОПД	Маданият аралык коммуникациянын негиздери	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	16	8		8		104					120	4	
3	БК	ОПД	XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	16	8		8		104					120	4	
4	БК	ОПД	Акындар чыгармачылыгы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	18	10		8		132					150	5	
5	БК	ОПД	Стилистика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	12	6		6		78					90	3	
6	КПВ	ОПД	Кыргыз балдар адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
7			Адаптационно-педагогическая практика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									60	60	4	3
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				4												
			7-семестр				**88**	**48**	**0**	**40**	**0**	**632**	**0**	**0**	**0**	**0**	**720**	**24**	**0**
1	БК	ОПД	Морфология, сөз жасоо	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	15	8		7		105					120	4	
2	БК	ОПД	Байланыштуу кеп	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	7	4		3		53					60	2	
3	БК	ОПД	Кыргыз адабияты (совет доору)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	22	12		10		158					180	6	
4	БК	ОПД	Кыргыз диалектологиясы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	7	4		3		53					60	2	
5	КПВ	ОПД	Кеп маданияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	15	8		7		105					120	4	
6	КПВ	ОПД	Кыргыз тилинин тарыхы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	15	8		7		105					120	4	
7	КПВ	ОПД	Көркөм окуу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	7	4		3		53					60	2	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				5												
			8-семестр				**66**	**34**	**0**	**32**	**0**	**414**	**0**	**0**	**0**	**240**	**720**	**24**	**5**
1	БК	ОПД	Морфология, сөз жасоо	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	10	6		4		50					60	2	
2	БК	ОПД	Жаңы кыргыз адабияты(80-90-жж)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	12	6		6		78					90	3	
3	БК	ОПД	Айтматов таануу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	16	8		8		104					120	4	
4	БК	ОПД	Чыгыш элдеринин адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
5	КПВ	ОПД	Түркология	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
6	КПВ	ОПД	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	12	6		6		78					90	3	
7			Кесиптик-базалык практика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									240	240	8	5
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	7															
			Недельная нагрузка				3												
			9-семестр				**64**	**32**	**0**	**32**	**0**	**416**	**0**	**0**	**0**	**240**	**720**	**24**	**5**
1	БК	ОПД	Синтаксис, пунктуация	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	16	8		8		104					120	4	
2	БК	ОПД	Айтматов таануу	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	16	8		8		104					120	4	
3	БК	ОПД	Батыш элдеринин адабияты	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	16	8		8		104					120	4	
4	БК	ОПД	Жалпы тил илими	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
5	БК	ОПД	Адабият теориясы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
6			Кесиптик-профилдик практика	Нет аттестации	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									240	240	8	5
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	5															
			Недельная нагрузка				3												
			10-семестр				**28**	**14**	**0**	**14**	**0**	**182**	**0**	**0**	**0**	**510**	**720**	**24**	**6**
1	БК	ОПД	Синтаксис, пунктуация	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	12	6		6		78					90	3	
2	КПВ	ОПД	Кыргыз адабий сынынын тарыхы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
3	КПВ	ОПД	Которумдун теориясы жана практикасы	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	8	4		4		52					60	2	
4			Кесиптик-профилдик практика	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									240	240	8	6
5			Филологиялык билим берүү багыты боюнча мамлекеттик сынак (кыргыз тили жана адабияты)	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									120	120	4	
6			Филологиялык билим берүүнүн (кырг. тили ж. адаб.) педагогикасы жана окутуунун усулу боюнча мам сынак	Экзамен	Кафедра Кыргызского языка и литературы	—	0									150	150	5	
			Количество зачетов	0															
			Количество экзаменов	6															
			Недельная нагрузка				1												
Всего по плану								**346**	**12**	**407**	**0**	**5295**	**0**	**0**	**0**	**1080**	**7140**	**240**	**19**

Зав. ОКО ________

Начальник УО ________

Гл.спец. ОП ________

Директор ИНО ________

Зав.каф. Кырг.яз.и лит. ________

Зав.каф.Русс.фил. ________

Зав.каф.Меж.ин.яз ________

Зав.каф.Высш.матем ________

Зав.каф. Фил.и гум.н. ________

Зав.каф. Истории ________

Зав.каф.Инфор.и ИТО ________

Зав.каф.Электроэн. и мех. ________

Зав.каф.Геогр ________

Зав.каф.Биологии ________

Зав.каф.Пед.и психол. ________

Учебный план составлен на основании учебных планов утвержденных Ученым Советом ЖАГУ № 8 от 28.06.2016 г., № 1 от 30.08.2018 г. и № 1 от 28.08.2010 г.

4-тиркеме

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профилинин

КОМПЕТЕНЦИЯЛАР КАРТАСЫ

Компетенциялар	Кыргыз тили жанаадабияты	Орус тили	Чет тили	Кыргызстандын тарыхы	Философия	Манас таануу	Маданият таануу	Математика	Информатика	Азыркы табият таанууконцепциясы	Экология	Кыргызстандынгеографиясы	Азыркы маалыматтехнологиялары	Психология	Педагогика	Курак анатомиясы жанафизиологиясы	Жашоо тиричиликкоопсуздугу	Кыргыз тилин окутуунусулу
Жалпы илимий (ЖИК)																		
ЖИК-1	+	+		+	+	+	+			+	+	+						
ЖИК-2	+			+														
ЖИК-3																		
ЖИК-4												+						
ЖИК-5									+				+	+				
ЖИК-6	+								+	+			+			+		
Инструменталдык (ИК)																		
ИК-1					+				+				+					
ИК-2	+	+						+										
ИК-3		+																
ИК-4					+										+			
ИК-5	+	+		+														
ИК-6											+					+	+	
Социалдык инсандык ж-а жалпы маданий (СИЖМК)																		
СИЖМК-1			+		+		+	+										
СИЖМК-2	+																	
СИЖМК-3							+			+	+					+	+	
СИЖМК-4	+											+						
СИЖМК-5			+		+			+										+
Кесиптик компетенциялар																		
КК-1			+											+				
КК-2								+										
КК-3											+				+			
КК-4				+														
КК-5	+																	
КК-6			+															
КК-7	+				+													
КК-8					+													
КК-9													+		+		+	
КК-10																		
КК-11																	+	
КК-12						+												
КК-13																		

КК-14														+	+		
КК-15			+											+	+		
Кошумча компетенциялар																	
КшК-1						+								+			
КшК-2																	
КшК-3																	
КшК-4																	

Компетенциялар	Кыргыз адабиятынокутуунунусулу	Тил илимине киришүү	Адабият таануугакиришүү	Маданият аралыккомуникациянынегиздери	Фонетика, орфография	Лексикология жанафразеология	Морфология, сөз жасоо	Синтаксис, пунктуация	Байланыштуу кеп	Кыргыз тилининпрактикалыккурсу	Кыргыз адабиятынынпрактикалыккурсу	Кыргыз фольклорунунжанамаданиятынынтарыхы	XIX кылымга чейинкикыргызадабияты	Акындарчыгармачылыгы	Кыргыз адабияты (советдоору)	Жаңы кыргыз адабияты(80-90-жылдар)
Жалпы илимий (ЖИК)																
ЖИК-1			+	+												+
ЖИК-2																
ЖИК-3					+		+		+							
ЖИК-4				+		+										
ЖИК-5				+						+						
ЖИК-6												+		+		
Инструментальные (ИК)																
ИК-1																
ИК-2		+			+	+		+	+							
ИК-3																
ИК-4							+			+						
ИК-5																
ИК-6																
Социалдык-инсандык ж-а жалпы маданий (СИЖМК)																
СИЖМК-1	+															
СИЖМК-2				+												
СИЖМК-3																
СИЖМК-4				+	+	+	+		+	+						
СИЖМК-5						+					+		+		+	+
Кесиптик компетенциялар																
КК-1																
КК-2																
КК-3											+					
КК-4																
КК-5																
КК-6	+															
КК-7				+												
КК-8	+															
КК-9																
КК-10						+										
КК-11		+				+		+	+	+				+	+	
КК-12								+	+		+			+	+	+

КК-13			+		+		+					+	+			
КК-14		+		+				+								
КК-15																
Кошумча компетенциялар																
КшК-1																
КшК-2		+														
КшК-3		+			+		+									
КшК-4	+		+													

Компетенциялар	Дисциплиналардын тизмеси																	
	Айтматовтаануу	Кыргыз диалектологиясы	Чыгыш элдерининадабияты	Батыш элдерининадабияты	Стилистика	Жалпы тил илими	Адабият теориясы	Кеп маданияты	Түркология	Кыргыз тилинин тарыхы	Көркөм окуу	Кыргыз адабиятынынтарыхы	Кыргыз балдар адабияты	Түрк тилдеринин салыштырмаграмматикасы	Кыргыз адабий тилининнормасы	Текстке лингвистикалыкталдооо	Котормонун теориясыжанапрактикасы	Дене тарбия
Универсалдык компетенциялар																		
Жалпы илимий (ЖИК)																		
ЖИК-1	+						+					+					+	
ЖИК-2																		
ЖИК-3						+												
ЖИК-4									+					+				
ЖИК-5									+					+				
ЖИК-6		+	+	+											+			
Инструменталдык (ИК)																		
ИК-1																		
ИК-2						++				+					+	+		
ИК-3																		
ИК-4			+	+									+					
ИК-5	+																	
ИК-6																		
Социалдык-инсандык ж-а жалпы маданий (СИЖМК)																		
СИЖМК-1																		
СИЖМК-2									+					+			+	
СИЖМК-3																		
СИЖМК-4		+	+	+					+			+		+	+			
СИЖМК-5	+							+				+	+					
Кесиптик компетенциялар																		
КК-1				+														
КК-2																		
КК-3											+							
КК-4			+	+	+													
КК-5												+						
КК-6					+													
КК-7									+				+	+				
КК-8																		
КК-9								+					+					
КК-10													+		+			
КК-11	+					+				+			+			+		

КК-12										+	+	+	+			+	+	
КК-13		+					+								+	+		
КК-14		+				+			+					+		+		
КК-15											+							
Кошумча компетенциялар																		
КшК-1																		
КшК-2		+																
КшК-3		+																
КшК-4							+											

5-тиркеме

550300 Филологиялык билим берүү багытынын кыргыз тили жана адабияты профили үчүн дисциплиналардын аннотациясы

Кыргыз тили жана адабияты дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Кеп ишмердүүлүгүн (сүйлөө, жазуу, окуу, угуу) мамлекеттик тилдин талаптарына ылайык жүргүзүүгө машыктыруу; аталган дицсиплинадан алган билим, көндүмдөрүн кесиптик ишмердүүлүктөрүндө туура пайдаланууга көнүктүрүү; кыргыз элинин маданий баалуулуктары менен тааныштыруу жана түшүнүктөрүн тереңдетүү; мекенди сүйүүгө, эли-жерин сыйлоого чакыруу.

Кыргыз адабияты бөлүмүндө кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгы, ырчылар чыгармачылыгы, XX кылымдагы кыргыз профессионал адабиятынын өсүп- өнүгүүсү боюнча жалпы обзор берип, чыгармачылыгы менен өзгөчө таасир эткен акын-жазуучулардын адабий бейнесине кыскача токтолуу менен, кыргыз адабиятынын тарыхында өзгөчө орду бар, адабий процессти аныктаган чыгармалар тууралуу илимий-теориялык маалыматтарды алышат. Өтүлгөн чыгармалардын өзгөчөлүктөрүн, жаңычыл жактарын, сюжеттик жана тилдик бөтөнчөлүктөрүн көркөм тексттен үзүндүлөрдү келтирүү менен түшүнүшөт.

Дисциплинанын мазмуну: Программа боюнча кыргыз тилинин фонетика, орфоэпия, орфография, лексика, морфология, синтаксис, стилистика, иш кагаздары, байланыштуу кеп, кеп маданияты бөлүмдөрүнөн тандалып алынган темалар тыгыз байланышта өтүлөт. Көркөм чыгарманын мазмунуна, сюжеттик, композициялык түзүлүшүнө, катышкан каармандардын иш аракеттерине, образдар системасына, негизги идеялык-тематикалык маанисине басым коюу. Кыргыз кыргыз адабиятындагы элдик оозеки чыгармачылык, акындар чыгармачылыгы, XX кылымдагы адабият тууралуу кеңири маалыматтар берүү. Кыргыз адабиятындагы акын-жазуучулардын өмүрү чыгармачылыгы, алардын чыгармаларындагы достук, тынчтык, сүйүү, адамгерчилик патриоттук ж.б. идеяларды талкуулоо. Сюжетти окуу менен бирге андагы каармандарга талдоо жүргүзүү, кээ бир окуяларга талкуулар жаратуу.

Дисциплинанын милдеттери: Студенттердин кыргыз тилинин практикалык курсу боюнча билимдерин терендетүү; негизги лингвистикалык жана лингвоөлкө таануу материалдарын өздөштүрүү; студенттердин кесиптик ишмердүүлүктөрүндө дисциплина боюнча алган билим, билгичтик жана көндүмдөрүн пайдаланууга калыптандыруу.

Кыргыз адабиятындагы проблемаларды, тенденцияларды жалпы дүйнөлүк адабияттын масштабындагы жана кыргыз, боордош элдер адабиятындагы айрым чыгармалар менен салыштыруу;

- көркөм адабияттын идеялык-тематикалык, эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан жалпылап, адабий процесстин мыйзам ченемдүүлүгүн түшүндүрүү;

- өтүлүүчү чыгармалардын кыргыз адабият таануу илиминдеги ийгилик, кемчиликтерин мисалга тартып талдоого алуу;

- көркөм адабияттагы мазмун, форма, тема, идея, образдарга талдоо жана аларга мүнөздөмө берүүнү үйрөтүү.

Дисциплинанын орду: Кыргыз тили жана адабияты дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын 550200 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча кесиптик билим берүүнүн бакалаврды даярдоо мамлекеттик стандартында, окуу пландарында гуманитардык, социалдык жана экономикалык циклдын базалык бөлүгүндө Б.1.1 коду менен жайгашкан.

Пререквизиттер: Окуп-үйрөнүлүп жаткан дисциплинаны өздөштүрүүдө кыргыз тили боюнча зарыл болгон билимдерди, билгичтиктерди жана көндүмдөрдү камтыган дисциплиналар тизмегинен турат. Кыргыз кыргыз адабиятындагы элдик оозеки чыгармачылык, акындар чыгармачылыгы, XX кылымдагы адабият тууралуу кеңири маалыматтар берилет. Кыргыз адабияты, биздин адабият предметтеринен маалыматтар алышат.

Постреквизиттер: Тил боюнча дисциплиналар тизмегин окуп-үйрөнүү үчүн белгилүү бир дисциплинаны окуп-үйрөнүүдө ээ болгон билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр талап кылынат: адабият, тарых, маданият таануу, орус тили, аймак таануу, өлкө таануу. Кыргыз адабиятынын тарыхы, кыргыз адабиятынын практикуму, адабият таанууга киришүү, адабий сын, XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты, кыргыз фольклорунун жана маданиятынын тарыхы илимдери менен байланышат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- студенттин сөздүк кору байыйт;
- оюн мамлекеттик тилде кептин бардык формаларында жана стилдеринде, адабий тилдин нормасында айта жана жаза алат;
- иш кагаздарын мамлекеттик тилде жүргүзө алат;
- улуттук дөөлөттөр жөнүндө маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдери калыптанат;
- Кыргыз адабияты жөнүндө түшүнүккө ээ болот. Чыгармаларды талдоонун чен өлчөмдөрүн түшүнө алат. Кыргыз элдик оозеки чыгармачылык тууралуу тиешелүү маалыматка ээ болот. Кыргыз фольклору жанрдык жактанлирикалык, дидактикалык, эпикалык болуп бөлүнүшүн түшүнөт.Акын-жазуучулардын чыгармаларынын көркөмдүк жаңы табылгаларын,улуттук көркөм дөөлөт катары жаңычылдыктарын өзгөчөлүктөрүн жана башка маселелерин үйрөнүшөт.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-1, ЖИК-2, ЖИК-6; ИК-2, ИК-5, СИЖМК-2, СИЖМК-4; КК-4; КК-7.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- мамлекеттик тил мыйзамынын негизинде иш алып барууну;
- кеп адебин туура сактоону;
- орфографиялык эрежелердин негизинде сабаттуу жазууну;
- практикада пайдалануучу иш кагаздарынын реквизиттери, талаптары, эрежелерин билүүнү;
- учурдун талабына ылайык иш кагаздарын жаза билүү, өркүндөтүү жана өнүктүрүүнү;
- өздүк жана расмий иш кагаздарын айырмалай билүүнү;
- иш кагаздарынын тилдик өзгөчөлүгүн ;
- иш кагаздарындагы кыскартууларды өздөштүрүүнү.
- кыргыз адабияты дисциплинасынын негизги обьектисин,көркөм адабияттын идеялык-эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан жалпылап, адабий процесстин мыйзам

ченемдүүлүгүн,адабий сын, адабият таануу илими адабият тарыхынын өсүп-өнүгүү процессинин жанданышына шарт түзөрүн билет;

билгичтикке ээ болот:

- кыргыз тилинин практикалык курсу боюнча алган билимдерин жашоосунда өз алдынча кесиптик ишмердүүлүккө байланышкан маселелерди чечүүдө пайдалануу;
- жалпы адабий процесстин принциптерин түшүнөт, көркөм адабияттын мазмунун, формасын, темасын, идеясын,сюжет, анын элементтерин, композиция, анын компоненттерин жана алардын биримдигин үйрөнөт:

көндүмдөргө ээ болот:

- иш кагаздарын туура жазууга;
- ар кандай кырдаалга ылайык керектүү иш кагаздарын пайдаланууга;
- адабий тилдин нормасын сактоого;
- жазуу маданиятын арттырууга;
- эл алдында кептин талаптарын сактоо менен сүйлөй билүүгө;
- иш кагаздарын туура жазууга, колдонууга.
- алган теориялык билимдеринин негизинде көркөм текстти талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;
- өздөштүргөн адабий түшүнүктөрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
- кесибине байланыштуу маалымат булактарын (журнал, сайт, билим берүү порталдары ж.б.) таап ыктуу колдоно билүү ыкмаларына ээ болот.

Аннотация к предмету русский язык

Цели дисциплины: формирование современной личности, повышение общей речевой культуры студентов, совершенствование владения нормами устного и письменного литературного языка; развитие навыков и умений эффективного речевого поведения в различных ситуациях общения.

Задачи дисциплины:

- формирование представления о русском языке как духовной, нравственной и культурной ценности русского народа;
- осознание национального своеобразия русского языка; овладение культурой межнационального общения;
- дальнейшее развитие и совершенствование способности и готовности к речевому взаимодействию на русском языке;
- освоение знаний о русском языке как многофункциональной знаковой системе и общественном явлении; языковой норме и ее разновидностях; нормах речевого поведения в различных сферах общения;
- овладение умениями опознавать, анализировать, классифицировать языковые факты, оценивать их с точки зрения нормативности; различать функциональные разновидности русского языка и моделировать речевое поведение в соответствии с задачами общения;
- качественное повышение уровня речевой культуры, овладение общими представлениями о системе норм русского литературного языка;
- приобретение навыков публичного выступления, ведения спора и делового общения на русском языке;
- применениеполученных знаний и умений в собственной речевой практике; повышение уровня речевой культуры, орфографической и пунктуационной грамотности.

Место дисциплины в структуре ООП ВПО: Данная учебная дисциплина включена в раздел «Гуманитарный, социальный и экономический цикл» основной образовательной программы и относится к «Базовой» части: Б.1.2, способствующих общему развитию личности, обеспечивающих формирование мировоззрения и понимание

современных концепций картин мира, формирующих коммуникативную культуру личности.

Пререквизиты: Для освоения данной дисциплины необходимы знания, умения и навыки, приобретенные в школе при изучении дисциплины «Русский язык».

Постреквизиты: В процессе освоения дисциплины «Русский язык» студенты должны овладеть теоретическими знаниями и практическими навыками современных методов и технологий делового взаимодействия, нормами этикета и культурой поведения в профессиональной и общественной сфере.

Требования к результатам освоения дисциплины «Русский язык»: Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины «Русский язык».

В процессе освоения дисциплины «Русский язык» студенты овладевают теоретическими знаниями и практическими навыками современных методов и технологий делового взаимодействия, нормами этикета и культурой поведения в профессиональной и общественной сфере.

Знания по русскому языку, полученные студентами на занятиях русского языка в вузе, способствуют формировать следующие компетенции: ОК-1, ИК- 2, ИК-3, ИК-5.

В **результате изучения русского языка студент должен знать:**

- в достаточном объеме официальный язык;
- роль, место и значение русского языка в системе языков;
- теоретические основы построения словосочетаний и предложений различного типа на русском языке;
- основы публичной речи (устное сообщение, доклад, эссе и др.)
- комментирование текста и выделение в нем основной и дополнительной информации;
- письменно излагать содержания прочитанного и прослушанного (изложение);
- орфоэпические, лексические, грамматические, орфографические и пунктуационные нормы современного русского литературного языка; нормы речевого поведения в социально-культурной, учебно-научной, официально-деловой сферах общения.

уметь:

- логически верно, аргументировано и ясно строить устную и письменную речь на официальном языке;
- применять в практике речевого общения основные орфоэпические, лексические, грамматические нормы современного русского литературного языка;
- соблюдать в практике письма орфографические и пунктуационные нормы современного русского литературного языка;
- строить диалогическую и монологическую речь с использованием наиболее употребительных и относительно простых лексико-грамматических средств в основных коммуникативных ситуациях неофициального и официального общения;
- анализировать языковые единицы с точки зрения правильности, точности и уместности их употребления;
- создавать устные и письменные монологические и диалогические высказывания различных типов и жанров в учебно-научной (на материале изучаемых учебных дисциплин), социально-культурной и деловой сферах общения;
- использовать основные приемы информационной переработки устного и письменного текста.

владеть:

- навыками культуры общения на официальном языке;
- навыками совершенствования устной и письменной речи;
- навыками письменной и устной коммуникации на официальном языке, необходимом для получения информации профессионального назначения;
- навыками развития творческих и интеллектуальных способностей;

- навыками совершенствования коммуникативных способностей;
- навыками расширения круга используемых языковых и речевых средств;
- навыками совершенствования способности к самооценке на основе наблюдения за собственной речью;
- навыками аргументированного письменного изложения собственной точки зрения;
- навыками публичной речи, аргументации, ведения дискуссии и полемики;
- навыками самостоятельной деятельности, самообразования;
- навыками критического восприятия информации.

Чет тили дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Дүйнөлүк тил катары англис тилин үйрөнүү;кеп ишмердүүлүгүн (сүйлөө,жазуу,окуу,угуу) бүгүнкү дүйнөлүк тилдик талаптарга ылайык жүргүзүү; аталган дицсиплинадан алган билим, көндүмдөрүн кесиптик ишмердүүлүктөрүндө туура пайдаланууга көнүктүрүү; дүйнө элдеринин маданий баалуулуктарын таануу жана үйрөнүү; дүйнө таанымын өстүрүү; адис келечекте кесибинде чет тили боюнча алган билимин пайдалана алуу.

Дисциплинанын мазмуну: Программа боюнча англис тилинин лексикасына, граматикасына, фонетикасына, байланышкан бөлүмдөрүнөн тандалып, темалар бири-бирине тыгыз байланышта өтүлөт. Илимий негиздер менен багытталган тексттер менен иштөө дагы каралат.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багыты боюнча бакалаврды даярдоодогу НББПнын ГСЭ циклынын базалык компоненти болуп эсептелет.

Дисциплинанын милдеттери: Студенттердин англис тилинин практикалык курсу боюнча билимдерин терендетүү; негизги лингвистикалык жана лингво өлкө таануу материалдарын өздөштүрүү; студенттердин кесиптик ишмердүүлүктөрүндө дисциплина боюнча алган билим, билгичтик жана көндүмдөрүн пайдаланууга калыптандыруу.

Дисциплинанын пререквизити: англис тили предметин окуп-үйрөнүүдө кыргыз тил жана орус тил, информатика, адабият, тарых, философия, социология, психология, этнография предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттин мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү предметти түшунүүдө өтө чоң мааниге ээ болуп саналат.

Дисциплинанын постреквизити: англис тили предмети келечектеги адистерди англис тилинин грамматикасын жакшы билген, терминологияларды жакшы уйрөнгонөз оюн так түшүнтурадурган улуттук дөөлөттөрунда котормочусуз эркин суйлошо аладурган инсан катары калыптоодо негизги предмет болуп саналат.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар:

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК-1, СИЖМК-6, КК-1, КК-6.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер**, **билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билимге ээ болот:
- жеткиликтүү деңгээлде мамлекеттик, расмий жана чет тилдерди;
- Англис тилинде суйлошодурган мамлекеттердин тарыхый өнүгүүсүнүн мыйзам ченемдерин, анын дүйнөлүк коомчулукта алган ордун;
- заманбап билим алуунун техникасын, ыкмасын, тарыхын, теориясын, концепцияларын, коомдук-саясий турмуштун маселелерин;
- илимий таанып-билүүнүн структурасын, анын методдорун жана формаларын;

билгичтикке ээ болот:
- өзүнүн оозеки жана жазма кебин англис тилинде логикалык жактан туура, аргументтүү жана так берүүнү;
- чет элдердин каада-салтын, маданиятын талдоосу жана түрдүү элдердин өкүлдөрү менен турмуштук өз ара байланышка даяр болуусу;

көндүмгө ээ болот:
- англис тилинде маданияттуу сүйлөшө алуу көндүмүнө ээ болуу;
- кесиптик жана жеке сүйлөшүү үчүн чет тилдерди билүү (тилди билүүнүн жалпы европалык системасынын В1 шкаласынан төмөн эмес деңгээлде);
- изилдөөнүн заманбап теорияларын жана методдорун өздөштүрүү;
- окутуунун ыкмаларын, технологияларын, анын ичинде интерактивдүү ыкмаларын пайдалана билүү.

Манас таануу дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Манас таануу фольклористика илиминин бир бөлүмү экендигин, элдик оозеки чыгармачылыктын мыйзам ченемдерин жана манас таануу илиминин өнүгүү тенденцияларын, "Манас" үчилтигин үч багыт боюнча: эпосту жыйноо, анын басылмалардан чыгаруу, манас таануучу окумуштуулардын илимий-теориялык эмгектерин талдоо, алардын "Манас" эпосу боюнча концепцияларын комплекстүү түрдө, жалпылап үйрөтүү. Мындан "Манас" эпосу жомок эмес элибиздин реалдуу тарыхын көркөм образдар аркылуу чагылдырган, түпкүлүгүндө өзүнүн социалдык-маданий тамыры бар улуу эпос жана кыргыз турмушунун энцклопедиясы экени тууралуу билим алышат.

Дисциплинанын мазмуну: Манас таануу фольклористика илиминин бир бөлүмү. Манас таануу тилиминин өнүгүү тарыхы жана мыйзам ченемдери. "Манас" – улуттук жана дүйнөлүк маданияттын контекстинде. Манас таануучулар жана жыйноочулар. "Манас" эпосунун варианттары. Манасчылык өнөр жана метафизика. Эпостун жаралуу доорлору, көчмөндөр цивилизациясы. "Манас эпосунун поэтикалык структурасы. "Манас" эпосу – кыргыз улуттук искусствонун өнүгушүндө маанилүү булак.

Дисциплинанын милдеттери: "Манас" эпосунун жаралышындагы тарыхый доорлорду, трилогиянын жалпы структурасын, этнографиялык, философиялык т.а. культурологиялык, этнопедагогикалык маанисин, манасчылык өнөрдүн табиятын, манасчылардын мектептерин, каармандардын образдарын, анын поэтикасын, "Манас" дүйнөлүк классиканын бийиктигинде турган улуу трагедиялык дастан экендигин билдирүү жана студенттердин рухий маданиятын, дүйнөгө гуманисттик көз карашын, турмуштук активдүү позициясын калыптандыруу, эли-жерин сүйгөн, улутунун салт-санаасын, адеп-ахлак кенчтерин боюна сиңирген ыймандуу, мекенчил инсандарды калыптандыруу

Дисциплинанын орду: Бакалаврды даярдоо боюнча окуу планында „Манас таануу" дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын 550200 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында базалык предмет катары Б.1.6 адистик дисциплиналар циклынде жайгашкан.

Пререквизиттер: "Манас таануу " предметин окуп-үйрөнүүдө адабият, тарых, философия, маданият таануу, этнография, этика, эстетика, психология, тил илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да мааниге ээ.

Постреквизиттер: Эпостун кыргыз элинин рухий турмушундагы ролу, коомдук аң-сезиминин формалары: философиясы, моралы, искусствосу, тарыхы, дини, психологиясы, этнографиясы, тили, географиясы, астрономиялык, медициналык түшүнүктөрү, укуктук көз караштары жөнүндө маалыматтарды билишет;

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:
- кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот:
- дүйнө таануу жөнүндө илимий билимдердин бирдиктүү системасына ээ болот;
- улуттук жана жалпы адамзаттык адабий дөөлөттөр жөнүндө маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдери калыптандырылат;
- адамдын жаратылыштагы, социумдагы ордун жана ролун таанып-билет;

- эпоско фольклордук-этнопедагогикалык өңүттөн өз алдынча талдоо жүргүзүү көндүмү калыптандырылат;
- эпосту үйрөнүүдө социалдык жана гуманитардык илимдер менен байланыштыруу жөндөмүнө ээ болот.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасында студент төмөндөгүдөй компетенцияларга жетишет: ЖИК-1, КК-12, КшК-1

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасында студент төмөндөгүдөй компетенцияларга жетишет: **билет:**

- манас таануу фольклористиканын спецификалуу бир бөлүмү экендигин жана анын негизги түшүнүктөрүн, мыйзам ченемдерин, иликтөө багыттарын, манас таануучулардын илимий көз караштарын;
- “Манас” эпосунун дүйнөлүк адабияттар аралык көркөмдүк жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрүн өздөштүрөт;
- кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгынын, анын ичинде “Манас” эпосунун табиятын, жанрдык өзгөчөлүгүн;

билгичтикке ээ болот:

- “Манас” эпосун фольклордук-этнопедагогикалык, этнокультуралогиялык өңүттөн талдай алат;
- манас таануучулардын илимий изилдөөлөрүнүн натыйжаларын салыштырып, сапаттык деңгээлин аныктап, баалай алат;

көндүмгө ээ болот:

- манас таануунун илимий терминологиясына жана илимий эмгектерди талдоонун элементардык ыкмаларына, талдоо жана синтездөө жөндөмүнө (көндүмүнө) ээ болот;

Маданият таануу дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Маданият таануу илими билим берүү системасындагы орду маанилүү, себеби дүйнөлүк жана улуттук маданий процесстеринин обьективдүү мыйзамченемдүүлүгү, руханий жана материалдык маданият баалуулуктары, эстеликтер, адамзатынын маданиятка кызыгуулары жана талаптарынын калыптандыруулары ошондой эле өнүгүүсү, аны жаратууга уюштурууга, факторлорун аныктоого, маданият баалуулуктарын сактоо, көбөйтүү жана муундан-муунга өткөрүп берүү процессин окутат.

Дисциплинанын милдеттери:

- Глобалдуу атаандаштыкка жөндөмдүү, жогорку илимий жана кесиптик потенциалга ээ болгон, республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө теориялык жана практикалык салымын кошуучу кесипкөй адистерди даярдоо.
- Маданият таануу предметин, максатын, маселелерин, ага тиешелүү тажрыйбалардын маанилүүлүгүн, теоретикалык жана практикалык билимдерди, калыптандыруу;
- Маданият теориясынын негизги концептуалдык учурларын ачып чыгып, өзгөчө таасирдүү маданият таануу концепцияларын кароо;
- Дүйнөнүн түрдүү аймактарындагы, адамзатынын тарыхындагы түрдүү доорлорундагы маданий өнүгүүлөрдүн өзгөчөлүктөрүн жана мыйзамченемдүүлүктөрүн кароо, башка элдердин маданияттарынын өз алдынчаалуулугун түшүнүүнү иштеп чыгуу;
- Келечектеги адистерди маданияттын маселелерин өз алдынча түшүнүүдө багыт берүүгө көмөктөшүү.

Дисциплинанын мазмуну: Маданияттын теориясы, түшүнүктөрү, негизги категориялары, структурасы жана функциялары. Маданиятты интеллектуалдык тарыхта теориялык жана философиялык кабылдап түшүнүүдөгү маселелер. Маданият жана баалуулук, жашоо образы, жашоо кечирүүнүн натыйжасы, ойтолгоолордун жана коммуникациялардын жолдору; Мааният таануу концепцияларынын, багыттарынын

жана мектептеринин өзгөчөлүктөрү; Маданият таануу гуманитардык илимдердин катарында. Маданияттын генезис маселелери. Маданияттын тарыхий типологиялары; Чыгыш жана Батыш дүйнөлүк маданияттын идеалдуу типтери; Байркы чыгыш маданияты. Байыркы Греция жана Римдин маданияты. Орто кылымдагы Чыгыш жана мусулман ренессансынын маданияты. Европанын орто кылымдагы, кайра жаралуу дооруңдагы жана жаңы мезгилдеги маданияты; Кыргыз маданиятынын тарыхынын негизги мезгилдери; Кыргыз маданиятындагы Азиянын, Европанын, Россиянын ролу; Кыргызстандын архитектура жана искусствосунун эстеликтери; "Манас" эпосу – дүйнөлүк маданияттын феномени; XX кылымдын маданиятынын маселелери; Модернизм и постмодернизм.; XX кылымдагы маданияттар аралык баарлашуусунун мазмуну жана өзгөчөлүктөрү; Маданий экология.

Пререквизиттер: Дисциплина кесиптик циклдын атайын дисциплиналарына кирет. Ал гуманитардык жана социалдык (философия, этика, тарых, социология) циклдеги дисциплиналар перереквизит катары эсептелинет жана алар менен тыгыз байланышта. Бул дисциплиналардын негиздерине таянып программасын окутат.

Постеквизиттер: Маданият таануу дисциплинасы мындан ары кесиптик этика дисциплинасын окууда постреквизит катары негиз болот.

Курстун аягында жүртүлүүчү натыйжалар:

- Кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүдө ар тараптуу өнуккөн инсан катары калыптанат;
- Социумдагы маданий жетишкендиктерг жэана маданий тенденцияларга анализ жасай алат;
- Көп маданияттуулук коомдо дүйнөлүк жана улуттук маданият баалуулуктары жөнүндө маалыматтуу болот жана аларды урматтоо жана барктоо сезимдери калыптанат.

Компетенциялык корсөткүчтөр: ЖИК-1, СИЖМК-1, СИЖМК-3,

Курсту баяндоо: Дисциплинасыны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- дүйнөлүк маданияттын өнүгүшүнүн мыйзамченемдүүлүктөрү жана өзгөчөлүктөрү жөнүндө;
- учурдагы заманбап маданият таануунун негизги маселелелеринин маанисин;
- азыркы учурдагы глобалдуу көйгөйлөрдө маданияттын абалы;
- маданияттын коомдук жашоонун түрдүү чөйрөлөрүндөгү көрүнуштөрү;
- ата мекендин маданиятынын тарыхын жана жетишкендиктерин;
- дүйнөлүк маданий универсалдашуунун тенденцияларынын жана маданияттарынын өз ара аракеттенүү мүнөздөрү.

билгичтикке ээ болот:

- окуп үйрөнүү процессиндеги маданият таануу боюнча алган билимдерин кесипкөйлүк ишмердүүлүгүндө колдоно билет;
- түрдүү маданий процесстер жана кубулуштарды баалоодо маданият таануунун ыкмаларын жана принциптерин колдоно билет;
- маданият жана искусство маселелерин кароодо, талкуулоодо өз оюн, көз карашын аргументтүү айта билет.

көндүмдөргө ээ болот:

- маданият таaануу тематикаларында кайчы пикирин, диалог, талкууларга катышуу;
- инсанга маданий өзгөчө мүнөз, баа түзө алуу;
- жашоосунда, иш тажрыйбасында маданият таануудан алган билимдерин колдонуу.

Азыркы табият таануу концепциясы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Филологиялык багытта билим алган, студенттерди табигый илимий сабаттуулуктун элементтери менен тааныштыруу, дүйнөнүн

сүрөтөлүшүнүн бүтүндүгүнтүзгөнтүрдүү табигый илимдердин концепцияларына негизделген түшүнүк берүү; Тарых жана философия илимдеринин зарыл болгон элементтеринин болгондугуна карабастан дисциплинанын мазмуну илимдин негизги жетишкендиктеринин негизинде методологиянын, концепциянын жана пародигманын алмашышы менен адамды жана жаратылышты жалпы маданий тарыхый контекстте бир бүтүндөй сүрөттөп көрсөтүү;

Дисциплинанын мазмуну: Табигый илимий жана гуманитардык маданияттар; илимий усул; табияттануу тарыхы; азыркы табият таануу панорамасы; өнүгүү тенденциялары; жаратылыш көрүнүштөрүнүн корпускулярдык жана континуалдык концепциялары; табияттагы ырааттуулук жана иретсиздик; суперпозиция принциптери,табияттагы динамикалык жана статистикалык мыйзам ченемдүүлүктөр; химиялк кубулуштар; заттардын реакциялык жөндөмдүүлүктөрү; Жердин эволюциясы жана географиялык катмарларынын өнүгүүсүнүн азыркы концепциялары; материянын түзүлүшүнүн денгээлинин биологиялык өзгөчөлүктөрү; эволюция принциптери, тирүү организмдердин жаралышы,пайда болуусу жана көбөйүүсү,тирүү организмдердин көп түрдүүлүгү-биосферанын туруктуулугунун жана түзүлүшүнүн негизи; генетика жана эволюция; адам: физиология, ден соолук, эмоциялар, чыгармачылык. ишке болгон жөндөмдүүлүк; биоэтика, адам, биосфера жана космостук циклдер: ноосфера, убакыттын артка кайрылбастыгы, тирүү жана жансыз заттардын табияттагы өзүн өзү жаратуусу; универсалдуу эволюционизмдин принциптери; жалпы маданиятка жол.

Дисциплинанын милдеттери: - гуманитардык жана табигый илимий маданияттын компоненттеринин спесификасын, анын ой жүгүртүү өзгөчөлүктөрү менен болгон байланышын, дүйнө көз карашынын бүтүндүгүнүн негизинде жаратылышты бөлүп карoo жана аларды бириктирүү зарылчылыгы жөнүндөгү тушүнүк менен камсыз кылуу;

- физика, химия, биологиянын мыйзам ченемдүүлүктөрүн камтыган азыркы табият таануунун көрүнүшүн аныктаган табияттын фундаменталдык мыйзамдарынын манызын окутуп үйрөтүү, түшүндүрүү, о.э.жаратылыш көрүнүштөрүн илимий моделдештирүүнүн принциптери менен тааныштыруу;
- табияттын көп түрдүүлүгүнүн жана бүтүндүгүнүн негизинде дүйнөнүн физикалык сүрөтү(картина) тууралуу так, жеткиликтүү маалымат берүү;
- табиятты адамдын базалык керектөөлөрүн, мүмкүнчүлүктөрүн, адамдын өнүгүүсүнө байланыштуу сценарийлерди биосферадагы кризистик көрүнүштөргө байланыштырып, жердеги жашоонун сакталышындагы жана социалдык көйгөйлөрдү чечүүдөгү табигый илимий билимдердин маанисин аң сезимдүү кабыл алуу;
- илимий рационалдуулуктун типтеринин алмашуусу тууралуу түшүнүктөрүн калыптандыруу;
- коом менен илимдин байланышында, табият таануу жана техниканын өнүгүү процессиндеги тарыхый жана социомаданий факторлордун ордун түшүнүү;

Дисциплинаныннегизгибилимберүүпрограммасынын(НББП) курамындагы орду: Азыркы табият таануунун концепциялары дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты, англис тили жана адабияты, немец тили жана адабияты ,орус тили жана адабияты) багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын негизиндетүзүлгөн.“Азыркы табият таануу концепциясы” дисциплинасы математикалык жана табигый илимий циклге кирип,(Б2) базалык бөлүктө орун алган.Азыркы табият таануунун концепцияларыпредметин окутуу 1-курстун күндүзгү окуу бөлүмүнүн I семестрине пландаштырылган.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Азыркы табият таануунун концепциялары курсун окутууда орто мектептеги табият таануу,

физика, астраномия, химия,биологиялык билимдерди көнүмдөрдү предметти түшүүнүгө базалык билим болот.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Азыркы табият таануунун концепциялары предметинен алынган билим андан аркы баардык кесиптик билимдерди өздөштүрүүгө колдонулат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасы студентте төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-1; ЖИК-6; СИЖМК-3;

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар: Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:** Табигый илимий дүйнөнүн негизги мүнөздөрүн,табияттагы адамдын ордун жана ролун билет;
билгичтикке ээ болот: Табигый илимий билимдерди кесиптик иш аракетерде колдоно алат;
көндүмгө ээ болот: Дүйнөнүн табигый илимий сүрөтөлүшүнүн негизги түшүнүктөрүнүн мүнөздөрүн,табияттагы адамдын орду жана ролу тууралуу билимге ээ болот.

Азыркы маалымат технологиялары дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Маалымат, маалымат иштеп чыгуу технологиясы, маалымат алып журуучулор, маалыматты кийруучу жана чыгаруучу тузулуштор, компьютердик байланыштар менен тааныштыруу.

Дисциплинанын мазмуну: Азыркы маалымат технологиялары предметинин негизги изилдоо объектиси болгон маалыматтык технологиялык процесстер, маалымат иштеп чыгуу технологиясы, маалымат алып журуучулор, маалыматты кийруучу жана чыгаруучу тузулуштор, компьютердик байланыштар, Интернет тушунугу , электрондук почта боюнча окутуп уйротот.

Дисциплинанын милдеттери: Азыркы маалымат технологиялары предметинин негизги тушунукторун уйронуп, аларды практикада колдонууга конуктуруу б.а .маалымат алып журуучулорду, сканер жана принтерлерди иштетууго, Интернетти пайдаланып маалыматтарды алууга, электрондук почтаны пайдаланып маалыматтарды жиберууго жана кабыл алууга конуктуруу.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим беруу багыты боюнча бакалаврларды даярдоодогу НББПнын математикалык жана табигый дисциплиналар циклыдна Б.2.1 коду менен жайгашкан.

Пререквизиттер: Окуп-уйронулуп жаткан дисциплинаны оздоштуруудо зарыл болгон билимдерди, билгичтиктерди жана кондумдорду камтыган дисциплиналардын тизмеги.

Постреквизиттер: Дисциплиналар тизмеги, буларды окуп уйронуу учун белгилуу бир дисциплинаны окуп уйронуудо ээ болгон билимдер, билгичтиктер жана кондумдор талап кылынат. Информатика дисциплинасы, Компьютерде иш жургузуу дисциплинасы.

Курстун аягында кутулуучу натыйжалар:
- маалымат алууну уйронот.
- маалыматтарды сактоону жана кайра иштеп чыгууну уйронот.
- маалымат алып журуучу каражаттарды жана аларды колдонууга уйронот.
- Интернет жонундо маалымат алат жана аны озунун ишмердуулугундо колдонот.
- Интернетти пайдаланып ар кандай маалыматтарга ээ болот.
- Электрондук почтаны уйронот.
- Электрондук почта аркылуу маалымат жиберуу жана кабыл алууну уйронот.

Компетенциялык корсоткучтор: Дисциплинаны окуп- уйронуп , оздоштуруунун натыйжасында студент томонку компетенциялык корсоткучтордун денгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-5, ЖИК-6, ИК-1.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп буткондон кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер жана кондумдор :**
билет:
- маалыматтык технологиялык процесстерди билуу
- маалымат иштеп чыгуу технологиясын билуу
- маалымат алып журуучу тузулушторду билуу
- маалыматты кийруучу жана чыгаруучу тузулушторду билуу
- Компьютердик байланыштар, Интернет, сайттарга кирууну билуу

билгичтикке ээ болот:
азыркы маалымат технологиялары курсу боюнча алган билимдерин жашоо тиричилигинде оз алдынча кесиптик ишмердуулукко байланышкан маселелерди чечуудо пайдалануу.

көндүмгө ээ болот:
- маалыматты кийруучу жана чыгаруучу тузулушторду: сканер жана принтерлерди колдонот.
- маалымат алып журуучу тузулушторду практикада колдонот.
- Интернет, сайттарга кирип керектуу маалыматтарды алып, турмуш тиричилигинде жана кесиптик ишмердуулукко байланышкан маселелерди чечуудо пайдаланат.
- Электрондук почта ачып, аны пайдалануу менен маалыматтарды жиберет жана кабыл алат.

Тил илимине киришүү дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты. Студентти кийинки семестрде өтүлүүчү тил боюнча негизги курска алдын ала даярдайт. Ошондуктан бул курс киришүү деп аталат. Жалпы тил илиминин баштапкы бөлүмү жалпы эле тилдер жөнүндө болочок адиске зарыл болгон лингвистикалык түшүнүктөр, маалыматтар, терминдер менен студенттердин билимдерин калыптандырат, тиешелүү көндүм, адаттарга үйрөтөт.

Дисциплинанын аннотациясы: Тилдин тарыхы элдин тарыхы менен элдин тарыхы тилинин тарыхы менен тыгыз байланышкан. Анткени тил ар дайым өз коллективи менен бирге жашайт. Коллективдин өсүшү менен өнүгөт, бөлүнүшү менен майдаланат. Салыштырып айтканда, көп майда суулар кошулуп дарыя болгон сыңары, тектеш диалектилердин биригиши – тилдин өнүгүшү; тетирисинче, тилдин диалектиге майдаланышы – анын талкаланышы, улуу дарыянын майда сууларга таралышына окшойт. Эгер коллектив өз тилин таштап, башка тилге өтсө, анда ал тил жашоосун токтотот, Жашоосун токтоткон тилдин эсебинен “өлүү” тилдер пайда болот.

Демек, коом менен пайда болгон тилдер өнүгүп, жашоосун улантуу менен өзгөрүүгө дуушарланат. Тилдин өнүгүүгө өзгөрүүгө дуушарланышы, алардын диалектилерге ажырап, андан ары ошол диалектилерден жаңы тилдердин пайда болушу белгилүү мыйзам-ченемдер менен коштолот.

Тилдеги мына ушундай тилдик мыйзам-ченемдердин түшүнүктөрүн, ошолорго айдаланылган терминдердин маанилерин жана теорияларын “Тил илимине киришүү” курсу үйрөтөт.

Дисциплинанын милдеттери:
- Студент аудиторияда дискуссияларга активдүү катышып, өзү тандаган темада реферат жазып, дүйнөнүн лингвистикалык картасын түзөт;
- Тилдердин генеологиялык жана морфологиялык классификацияларын үйрөнөт;
- Тил боюнча элдик казына менен таанышып, ондон кем эмес дүйнө алфавити тууралуу маалымат алат;
- Тил илимине тиешелүү түшүнүктөр жана терминдер менен таанышып, алардын маанилерин чечмелей алат;
- Студент өз алдынча кайсы мамлекетте кайсы тил сүйлөнөт, кыргыз тилине грамматикалык турпаты менен жакын тилдер кайсылар, дүйнө тилдеринин кайсынысы эне

тилибизге тектеш, жакын жана алыс тектеш, тектеш эмес типтерин ажыратуу көндүмүнө ээ болот;
- Тилдин жана жазуунун тарыхы, өнүгүшү, коомдогу кызматы боюнча өзүнүн көз карашы калыптанат, тилдин структурасы жөнүндө терең билимге ээ болот.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Тил илимине киришүү курсун өткөнгө чейин студенттер азыркы кыргыз тилинин негизги бөлүмдөрү боюнча орто мектептин окуу программасынын негизинде тиешелүү билимдерди алышкан. Ал эми мектептен алган билимдерин, түшүнүктөрүн кеңейтүү жана тил илимине тиешлүү маселелерди тереңдетүү максатында 1-курстун 1-семестринде ушул курсту окушат.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Тил илимине киришүү курсун окугандан кийин тилдин бардык бирдиктери боюнча теориялык жактан түшүнүктөрү тереңдейт, тилдин бардык бөлүмдөрүн тереңдетип окууга мүмкүнчүлүк алышат. Адистик ишинде кеңири пайдалана алышат.

Курстун аягындагы күтүлүүчү натыйжалар:
- тил илимине тиешелүү түшүнүктөрдү билишет;
- тил илиминин бөлүмдөрүнүн мазмуну менен тааныш болушат;
- тилдин келип чыгышы тууралуу теориялар менен тааныш болушат
- жазуунун келип чыгышы анын тарыхын билишет;
- тилдердин бардык классификациясын ажырата алышат

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ИК-2, КК-11, КК-14.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер**, **билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**
билет:
- Тил илимине киришүү курсунун обьектиси эмне экенин;
- Табигый тилге тиешелүү болгон бардык белгилерди;
- Жасалма тилге тиешелүү белгилерди;
- Белгилер системасы менен табигый тилдин ичиндеги байланыштарды, жалпылыктарды жана айырмачылыктарды;
- Вербалдык жана вербалдвк эмес каражаттардын колдонулушун;
- Фонетика жана фонологияны;
- Синоним сөздөрдүн, синоним морфемалардын, синоним сүйлөмдөрдүн стилистикалык оттенкаларын;
билгичтикке ээ болот:
- Тилдердин типологиялык классификациясын;
- Тилдердин генеологиялык классификациясын;
- Жазуу, анын түрлөрүн жана жазуунун практикалык маанисин;
- Тил бирдиктеринин стилистикалык кызматын;
- Лексикалык катмарлардын стилдик жактан айырмаланарын;
- Грамматиканын түрлөрүн.
көндүмдөргө ээ болот:
- Алган теориялык билимдеринин негизинде башка лингвистиканын тармактарынан билимин тереңдетүүгө;
- Адистик ишинде пайдаланат;
- Илимий ишинде;
- Жалпы тил илими курсун окуган учурда

Кыргыз тилинин практикалык курсу дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Кыргыз тилинин практикуму дисциплинасы студенттердин орфография жана орфоэпия (алфавит, сөздүк состав, сөз жасоо,

тыбыштардын айтылышы жана жазылышы, сөздөрдү ташымалдоо, энчилүү аттардын жазылышы, сөз түркүмдөрү), кыргыз тилинин тыбыштык системасын, лексикасын, грамматикасын үйрөнүүнү жана байланыштуу кебин өстүрүүнү жөнгө салуу менен кыргыз тилинин сөздүк составы жана сөздөрдү жасоонун негизги ыкмалары менен тааныштыруу, грамматикалык каражаттарды пайдаланып сүйлөмдөрдү түзүүгө көнүктүрүү ж.б. билимдерге ээ кылуу.

Дисциплинанын мазмуну: Азыркы кыргыз адабий тилинин системасы жана анын мектеп программаларында жана мектеп үчүн жазылган окуу китептеринде, куралдарында интерпретацияланышы.

Орфографиялык, пунктуациялык билим жана көнүгүү. Азыркы кыргыз тилинин нормалары. Окуучулардын жазуу иштериндеги каталардын классификациясы жана текшерүүнүн ыкмалары, каталарды талдоонун жолдору.

Кыргыз тилиндеги “татаалдык” түшүнүгү жана анын классификациясы. Орфографияны жана пунктуацияны өздөштүрүүдөгү татаалдыктар. Орфографиялык жана пунктуациялык сабаттулукту өнүктүрүүнүн ыкмалары.

Дисциплинанын милдеттери: Студентке кыргыз тилиндеги орфография жана орфоэпия (алфавит, сөздүк состав, сөз жасоо, тыбыштардын айтылышы жана жазылышы, сөздөрдү ташымалдоо, энчилүү аттардын жазылышы, сөз түркүмдөрү) изилдениши жана аны окуп-үйрөнүүнүн маанисин түшүндүрүү. Орфоэпияны үйрөнүүнүн практикалык маанисин, оозеки тилден жазуунун артыкчылыктарын көрсөтүү. Орфографиянын тил илиминин башка бөлүктөрү менен байланышы, орфографиянын эрежелери менен тааныштыруу, орфографиялык норма сабаттуулуктун көрсөткүчү катары жазууда негизги мааниге ээ экендигин үйрөтүү.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында, окуу пландарында базалык предмет катары күндүзгү окуу бөлүмүндө 1-семестринде 6 кредит өлчөмүндө окутулат.

Дисциплинанын пререквизити: Кыргыз тилинин практикалык курсу предметин окуп-үйрөнүүдө тил, адабият, тарых, география предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттин мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү предметти түшүнүүдө өтө чоң мааниге ээ болуп саналат.

Дисциплинанын постреквизити: Кыргыз тилинин практикалык курсу предмети келечектеги адистерди кыргыз тилинин грамматикасын жакшы билген, кеп адабине ээ болгон жана элибиздин улуттук дөөлөттөрүн билген инсан катары калыптоодо философия, социология, психология, этнография предметтери негиз болуп саналат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- кыргыз тилиндеги орфография жана орфоэпия изилдениши жана аны окуп-үйрөнүүнүн маанисин түшүнөт;
- орфоэпияны үйрөнүүнүн практикалык маанисин, оозеки тилден жазуунун артыкчылыктарын көрсөтөт жана орфографиялык норма сабаттуулуктун көрсөткүчү катары жазууда негизги мааниге ээ экендигин үйрөнөт;
- пунктуация жана стилистика сыяктуу тилдин негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жөнүндө түшүнүктөргө ээ болот;
- студенттердин кыргыз тилинин тыбыштык системасын, лексикасын, грамматикасын үйрөнүүнү жана байланыштуу кебин өстүрүүнү жөнгө салат.
- кыргыз тилинин сөздүк составы жана сөздөрдү жасоонун негизги ыкмалары менен тааныштыуу, грамматикалык каражаттарды пайдаланып сүйлөмдөрдү түзүүгө көнүктүрүү;
- пикирлешүү, оюн баяндоо, түрдүү темадагы тексттерди окуп түшүнүү жана өз алдынча текст түзүү, жазуу иштерин аткаруу сыяктуу мүмкүнчүлүктөрдү түзүү.
- тилдик бирдиктеринин бири-бири менен тыгыз байланышын үйрөтүү, аны ар тараптан теориялык терең үйрөнүү жана практикалык жактан ыктуу, туура колдонуу

менен үйрөнүп жаткан темалардын мектептин окуу китеп, окуу программаларында чагылдырышын талдоого алуу.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студенттер төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-5; ИК-4; СИЖМК-4; КК-11.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- билим берүүнүн жана кесиптик ишмердүүлүктүн баалуу негиздерин;
- билим берүүнүн, тарбия берүүнүн жана өнүгүүнүн ийгиликтерине жетүү максатында жагымдуу, коопсуз билим берүү чөйрөсүн колдоонун жана түзүнүн негиздерин;
- окуучулардын социализацияланышы жана кесиптик өзүн-өзү аныктоосу үчүн шарттарды түзүүнүн негизги ыкмаларын;
- физиологиялык жана психикалык өнүгүүсүнүн мыйзамченемдүүлүгүн жана ар түрдүү жаш өзгөчөлүктө билим берүү процессине келүүнүн өзгөчолүктөрүн;
- адамдын жашоо ишмердүүлүгүнүн коопсуздугунун негиздерин;
- окуу планына ылайык программанын бөлүмдөрүнүн жана темаларынын спецификасын эске алуу менен предмет боюнча окуу сабактарын пландоонун негиздерин;
- предметти жана тилди интеграциялап окутуунун методдорун;

билгичтикке ээ болот:

- Тарбия берүүчүлүк жана билим берүүчүлүк концепциялардын системдүү тандоону жана анализдөөнү;
- Сабактардын түрдүү формаларын жүргүзүүдө заманбап ыкмаларды, инновациялык жана мультимедиялык технологияларды колдонуу;
- Окуп-үйрөнүүнүн коопсуз (психологиялык, социалдык жана физикалык) чөйрөсүн түзүүгө жетишүү;
- окуу планына ылайык программанын бөлүмдөрүнүн жана темаларынын спецификасын эске алуу менен предмет боюнча окуу сабактарын пландоонун негиздерин;
- Сабактын түрдүү формаларын өтүүдө заманбап методдорду, инновациялык жана мультимедийный технологияларды колдонууну;
- Көп маданияттуулук чөйрөсүндө аракеттенүү жана көп маданияттуулукка окутуунун жана тарбилоонун принциптерин ишке ашырууну;

көндүмгө ээ болот:

- Кесиптик билимге жана билгичтиктерге жетишүүнүн жолдорун;
- Маалыматты издеп табуунун жана аны пайдалануунун заманбап методдорун, адресат үчүн маалыматты интерпретациялоогу жана адаптациялоону билүү;
- Улуттук-маданий өзгөчөлүктөргө ылайык тилди алып жүрүүчүлөр менен тилдик жана тилдик эмес (вербалдык жана вербалдык эмес) сүйлөшүүнү камсыздоочу билимдерди жана билгичтиктерди;
- Предметти жана тилди интеграциялап окутуунун методдорун.

Кыргыз адабиятынын практикалык курсу дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Кыргыз адабиятынын практикалык курсун окутуунун максаты тууралуу түшүнүк берүү, кыргыз адабияты сабагында көркөм текстерди өздөштүрбөй туруп,теориялык билимдерди өздөштүрүүгө мүмкүн эмес экендигин,ошондуктан программалык материалдарды окуу аркылуу өз оюн,пикирин аргументтер,фактылар аркылуу далилдөө , байланыштуу кебин өстүрүү максаттарын аркалайт.

Дисциплинанын милдети:

- кыргыз адабиятынын практикалык курсу кыргыз адабиятын өздөштүрүүдөнегизги бөлүмдөрдүн бири экендигин билүү жана практика жүзүндө пайдалана билүү ыктарына ээ кылуу;

- студенттердин байланыштуу кебин (көркөм тексттердин жөнөкөй жана татаал планын түзүү,оозеки,жазма кепте адабий тилдин нормасын сактоо менен образдуу сүйлөө ж.б. машыктыруу;

- адабий сын, адабият таануу,адабияттын тарыхынын объектиси көркөм тексттердин өсүү-өнүгүү процесстери экендигин түшүндүрүү;

- көркөм чыгармалардын мазмунун, жанрын, темасын, идеясын талдоону үйрөнүү менен
чыгармадагы каармандардын типтерин, аларга мүнөздөмө берүүнү өздөштүрүү;

- студенттер чыгарманын тил каражаттарын (тил булактарын, түз, өтмө маанилерин, троптун түрлөрүн) окуп, аны өздөштүрүү көндүмдөрүнө ээ болуу;

- көркөм адабияттардын тектерге(эпикалык, лирикалык, драмалык) бөлүнүшүн, жанрдык түрлөрүн өздөштүрүү аркылуу баяндоочунун жана каармандын тил өзгөчөлүгүн талдай билүүгө жетишүү;

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду:

Кыргыз адабиятынын практикалык курсу дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жоогрку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында,окуу пландарында Б.3.В.3.коду менен вариативдик бөлүктө 1-семестрде 5 кредит өлчөмүндө окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: Кыргыз адабиятынын практикалык курсу дисциплинасы үйрөнүүдө тарых, философия, этнография, этика, эстетика, маданият таануу, психология, педагогика, тил илимдеринен түшүнүктөрү жана мектеп программасынан алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да негиз болот.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Кыргыз адабияты сабагындагы кыргыз адабиятынын практикалык курсу сабагынын окуунун орду жана маанисин түшүнүү, көркөм тексттерди өздөштүрүүнүн тажрыйбасын үйрөнүү, чыгарманы көркөм баяндоонун ык-машыгууларына көнүгүү аркылуу теориялык маселелерди өздөштүрүүдө чыгармалардан мисалдарды пайдалануу менен өз оюн, пикирин аргументтер, фактылар аркылуу далилдөөнү практикада колдоно билүү.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студенттер төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК-5, КК-3, КК-12.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- дисциплинаны окуу аркылуу жалпы билим берүүчү мектептердеги кыргыз адабиятынын негизги көркөм тексттери менен жакындан таанышат жана тексттин түрлөрүн,планын түзүүнүн маанилүүлүгүн түшүнөт(билим);

- өздөрүнүн кесиптик речинде көркөм чыгармалардын үзүндүлөрдү,көркөм сөз берметтерин ыктуу колдоно билүү ыкмаларын өздөштүрүшөт;

- жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде мамилелешүүгө (карым-катнаш жасоого) даяр жана активдүү жарандык позицияны ээлөөгө жөндөмүнө (көндүмүнө)ээ болот;

Математика дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Математиканынтурмушта ийгиликтүү пайдаланууга теориялык жана практикалык база түзүү . Адистик үчүн зарыл болгон илимий билимдерди толуктоо. Дүйнө таанууга болгон көз карашын, ишенимдин пайда болушун, курчап турган чөйрөгө, коомго мамилесинин өзгөртүү.

Дисциплинанын мазмуну: Математиканын ролу жана башка илимдер менен байланышы. Математикалык түшүнүктөр. Ой жүгүртүү, аксиоматикалык метод, теоремаларанын түрлөрү, зарыл жана жетиштүү шарттар, далилдөөлөр жөнүндө. Көптүктөр жана алардын үстүнөн жүргүзүлгөн амалдар. ЭЧЖБсүн жана ЭКЖБсүн табуу. Позициондук жана позициондук эмес эсептөө системалары. Бир системадан экинчи системага өтүү.Экинчи жана үчүнчү тартиптеги аныктагычтар , аларды эсептөө, жогорку тартиптеги аныктагычтар жөнүндө түшүнүк. Бир тектүү жана бир тектүү эмес алгебралык теңдемелерди изилдөө. Крамердин эрежеси. Түз сызыктагы, тегиздиктеги жана мейкиндиктеги декарттык кординаталар системасы. Кесиндинин узундугу, кесиндини берилген катышта бөлүүчү чекиттердин координаттарын аныктоо. Кординаталык метод Тегиздиктеги түз сызыктын теңдемелери. Экинчи тартиптеги ийри сызыктар. Векторлордук алгебранын элементтери. Функция жана алардын графиктери. Сан удаалаштыгы жана анын предели. Функциянын предели жана үзгүлтүксүздүгү. Туунду жана дифференциал. Интегралдык эсептөөлөр. Дифференциалдык теңдемелер. Ыктымалдуулуктар теориясы жана математикалык статистика.

Дисциплинанын милдеттери: Азыркы мезгилдеги технологиянын жана математиканын тездик менен өсүп жаткандыгына байланыштуу студенттердин математикалык билимдерин тереңдетүү. Математика длисциплинасы боюнча алган билим, билгичтик жана көндүмдөрүн пайдаланууга калыптандыруу.

Дисциплинанын орду: Математика дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 Филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында математикалык жана табигый дисциплиналар циклында Б.2.1. коду менен жайгашкан.

Пререквизиттер: "Заманбап маалымат технологиялар" дисциплинасын билүүсү зарыл.

Постреквизиттер: Мындан кийин окулуучу физика жана информатика дициплиналарында пайдалана алат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- Курсту окуп үйрөнүү аркылуу студенттер алгебралык сызыктуу теңдемелер системасын (СТС) изилдөө аркылуу чыгара билишет.
- Көптүктөр, алардын үстүнөн жүргүзүлүүчү амалдарды практикалык жагдайда турмуш менен байланыштыруу аркылуу өздөштүрүшөт.
- Аналитикалык геометриянын негизги маселелерин билишет.
- Анализдин негиздерин үйрөнүшөт.
- Комбинаториканын элементтерин, ыктымалдуулуктар теориясынын негизги түшүнүктөрүн окуп үйрөнүшөт.
- Математиканын башка илимдер менен байланышын, алардын өнүгүүсүндөгү математиканын ролун түшүнүшөт.
- Курстун мазмунун түзгөн бөлүктөрдүн өз ара байланышынын, ички айкалышкан бүтүндүүлүгүн, системалуулугун аңдап билишет.
- Математикалык түшүнүктөрдүн абстрактуулугун практикалык конкреттүүлүк менен моделдештирилишкендигин түшүнүшөт.
- Студенттердин социалдык жана инсандык компетенттүүлүктөрү калыптанат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ИК-2; СИЖМК-1; СИЖМ-5; КК-2.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билимге ээ болот:
- Студенттердин математикалык билимдери терендейт;
- Математиканы колдоно билүүгө даярдык алышат;
- Математикалык түшүнүктөрдү негиздеп өздөштүрүүгө үйрөнүшөт.

билгичтикке ээ болот:
- Математикалык билим билгичтиктерин калыптандыра алышат;
- Өз алдынча окуп-үйрөнүү билгичтиктерин калыптандыра алышат;
- Окуу материалдарын ооз эки жана жазуу формасында так билдирүүгө жөндөмдүү болуп, математикалык терминдерди, символдорду туура колдонуу билгичтиги, эркин баарлашуу жөндөмү калыптанат.

көндүмгө ээ болот:
- Аналитикалык жана визуалдык ой жүгүртүү көндүмдөрүнө ээ болушат
- Математикалык ой жүгүртүү, логикалык жана алгоритмалык, эвристикалык маданиятка ээ болушат.

Адабият таанууга киришүү дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Адабият таанууга киришүү адабият таануу илиминин элементардык түрү, аны окумуштуу-адабиятчылар "адабият таанытkыч" деп да аташат, ал адабият таануу илимине жол салат, бет ачар таризде көркөм адабияттын табиятына тиешелүү эң жөнөкөй эрежелерди, негизги түшүнүктөрдү талдайт жана териштирет. Келечекте кыргыз тили жана адабияты мугалими болуучу студенттер үчүн зарыл жана негизги базалык предмет катары окутулат. Мындан студенттер көркөм адабияттын жалпы касиеттери, идеялык-көркөмдүн өзгөчөлүктөрү, адабий өнүгүүнүн мыйзам ченемдүүлктөрү тууралуу жөнөкөй эрежелерди, негизги терминдик түшүнүктөрдүн аныктамалары, маани-маңызы тууралуу билим алышат

Дисциплинанын мазмуну: Адабият таанууга киришүү илим катарында, анын курамдык жана көмөкчү бөлүмдөрү, предмети, анын өнүгүшүнүн тарыхый негизги этаптары. Көркөм адабияттын жалпы каситиеттери. Адабият коомдук аң-сезимдин бир формасы. Көркөм образдын табияты жана өзгөчөлүктөрү. Көркөм адабияттын мазмуну жана формасы. Адабий чыгарманын тили. Көркөм метод, багыт, стиль. Адабий тек, түр, жанр. Ыр түзүлүшү. Ритм, рифма.

Дисциплинанын милдеттери: Адабият таанууга киришүү, анын предмети, максаты жана милдети, негизги, көмөкчү бөлүмдөрү жөнүндө мектеп программасынан алган адабий теориялык билимдерин тереңдетүү; адабият таануу илиминин өнүгүш этаптары, анын коомдук аң-сезимдин бир формасы экендигин таанытуу; көркөм адабияттын жалпы, жекече касиеттери, мазмун, формасы, тема идеясы, сюжет-композициясы боюнча терминдик түшүнүктөрдү үйрөтүү; адабий тек, ыр түзүлүшү жана аларга мүнөздүү болгон белгилер, түрлөр тууралуу аныктамалар жөнүндөгү билимдерге ээ кылуу; адабият таанууга киришүүгө арналган илимий-усулдук эмгектерди үйрөнүүгө жана андан алган илимий-теориялык билимдерин практикада колдонуу жөндөмүн өнүктүрүү жана көркөм чыгармага адабий өңүттөн талдоо жүргүзүүгө багыттама берүү

Дисциплинанын орду: Адабият таанууга киришүү дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында базалык предмет катары Б.3.0-базалык бөлүгүнүн Б.3.7 – адистик дисциплиналар циклынде жайгашкан.

Пререквизиттер: Адабият таанууга киришүү предметин окуп-үйрөнүүдө философия, маданият таануу, адабияттын тарыхы, адабий сын, этнопедагогика,этнопсихология, эстетика, тил илиминин түшүнүктөрү таяныч болот.

Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.

Постреквизиттер: Адабият түшүнүгүн көркөм сөз катары кабылдап, аны иликтөөчү илимдин маани-маңызын ачууга аракет жасап, кыргыз адабий илиминин баскан тарыхый жолун, теориялык жана практикалык жактан калыптануу, өсүп-өнүгүү абалын, көркөм чыгарманын адам баласынын рухий турмушундагы ролун, анын коомдук функциясын, спецификалык өзгөчөлүктөрүн, мазмуну жана формасын, адабий тектер, чыгармачылык усул жана стиль тууралуу кыскача маалыматтарга жана терминологиялык түшүнүктөргө ээ болот.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- адабият таанууга киришүү дисциплинасы боюнча кесиптик билимдерин, билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот;
- дисциплина боюнча маалыматтарды алуу булактарын табууга жана аны чыгармачылык менен пайдалануу ыкмаларын өздөштүрөт;
- улуттук жана жалпы адамзаттык адабий дөөлөттөрдү адабияттык өңүттөн интерпретациялоо жана талдоо көндүмдөрүн өстүрүүгө багыт алат;
- дүйнө таануу жөнүндө илимий билимдердин бирдиктүү системасына ээ болот;
- улуттук жана жалпы адамзаттык маданий дөөлөттөр жөнүндө маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдери ойгонот;
- адамдын жаратылыштагы, социумдагы ордун жана ролун таанып-билет.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-1, КК-13, КшК-4.

Курсту баяндоо:Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет: адабият таанууга киришүүнүн негизги мыйзам ченемдерин, адабияттын өнүгүү тенденцияларын, көркөм адабияттын жалпы касиеттерин, идеялык-көркөмдүн өзгөчөлүктөрү тууралуу адабияттык терминдик түшүнүктөрдүн аныктамаларын, маани-маңызын;

билгичтиккек ээ болот: адабият таанууга киришүүнүн негизги мыйзам ченемдүүлүктөрүн колдонуп, көркөм адабиятка адабий жана этнопедагогикалык өңүттөн толук эмес талдоо жүргүзүүгө жөндөмдүү;

көндүмгө ээ болот: адабият таануу илиминин илимий терминологиясынын кызмат-милдетин, маани-маңызын түшүнүү жөндөмдүүлүгүнө ээ болот

Фонетика, орфография дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: азыркы кыргыз тилинин фонетика, орфоэпия, графика, орфография бөлүмдөрү үйрөтүүчү маселелер, тыбыш жана тамга, тыбыштык өзгөрүүлөр, муун, басым, интонация, орфоэпиялык эрежелер, графикалык каражаттар, орфографиялык принциптер жана эрежелер боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берет жана бул багытта практикалык ык-амалдарды үйрөтөт.

Дисциплинанын мазмуну: Фонетика жана орфография - «Азыркы кыргыз тили» курсунун башталгыч бөлүмү. Фонетиканын аспектилери. Азыркы кыргыз адабий тилинин тыбыштык түзүлүшү. Тыбыштардын түрлөрү. Тыбыштардын комбинатордук жана позициялык өзгөрүүлөрү. Кыргыз тилиндеги сөздөрдүн муундук түзүлүшү, муундун типтери жана түрлөрү. Кыргыз тилиндеги басымдын өзгөчөлүктөрү. Интонациянын тыбыштык элементтери. Кыргыз адабий тилинин орфоэпиялык нормалары жана эрежелери. Жазууда колдонулуучу графикалык каражаттар. Кыргыз эли колдонгон жазуулар. Кыргыз орфографиясынын принциптери жана эрежелери.

Дисциплинанын милдеттери: азыркы кыргыз адабий тилинин тыбыштык түзүлүшү жөнүндө маалымат берүү; кеп процессиндеги тыбыштык өзгөрүүлөр жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ кылуу; кыргыз тилиндеги сөздөрдүн муундук түзүлүшүндөгү

өзгөчөлүктөр боюнча маалыматтарга ээ кылуу; кыргыз тилиндеги басымдын өзгөчөлүктөрүн түшүндүрүү; интонациянын тыбыштык элементтери жөнүндө түшүнүк берүү; кыргыз адабий тилинин бирдиктүү сүйлөө нормаларын жана эрежелерин үйрөтүү; жазууда колдонулуучу графикалык каражаттар, алфавит, тамга жөнүндө түшүнүк берүү; адабий тилде жазуунун бирдиктүү нормаларын сактоо үчүн иштелип чыккан принциптерди жана эрежелерди үйрөтүү менен туура, сабаттуу жазууга машыктыруу.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын (НББП) курамындагы орду. Фонетика, орфография дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынын бекитилген (15-сентябрь 2015-жыл. № 1179/1) 550300 Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде түзүлгөн окуу планынын вариативдик бөлүгүндө (Б.3.В.1.1.) орун алган. «Азыркы кыргыз тили» курсунун башталгыч бөлүмү катары фонетика, орфография предметин окутуу 1-курстун күндүзгү окуу бөлүмүнүн II семестрине пландаштырылган.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Фонетика, орфография предметин өткөнгө чейин студенттер азыркы кыргыз тилинин фонетика, орфоэпия, орфография бөлүмдөрү боюнча орто мектептен алган билимдери жана ал билимдерди системалаштыруу максатында кыргыз тилинин практикуму сабагын окушат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Фонетика, орфография сабагын өздөштүргөндөн кийин морфология, сөз жасоо предметинде сөздүн морфологиялык курулушундагы тыбыштык өзгөрүүлөрдүн маанисин түшүнүшөт. Кыргыз тилин окутуунун усулу сабагында тилдин тыбыштык системасын окутууну үйрөнүүдө фонетика, орфография сабагынан алган билимдерине таянышат. Орфоэпиялык жана орфографиялык эрежелер бардык предметтерди өздөштүрүүдө жетекчиликке алынат.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар:

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасы студентте төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-3; ИК-2; СИЖМК-4; КК-13; КошК-3;

Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**

- азыркы кыргыз адабий тилинин тыбыштык түзүлүшүн, тыбыштардын түрлөрүн;
- тыбыштардын комбинатордук жана позициялык өзгөрүүлөрүнүн себептерин;
- кыргыз тилиндеги сөздөрдүн муундук түзүлүшүн, муундун типтерин жана түрлөрүн;
- кыргыз тилиндеги басымдын өзгөчөлүктөрүн;
- интонациянын тыбыштык элементтерин;
- кыргыз адабий тилинин орфоэпиялык нормаларын жана эрежелерин;
- жазууда колдонулуучу графикалык каражаттарды;
- кыргыз эли колдонгон жазууларды;
- кыргыз орфографиясынын принциптерин жана эрежелерин.

билгичтикке ээ болот:

- кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүнүн азыркы учурдагы абалын;
- үндүү жана үнсүз тыбыштарды айырмалоочу белгилерди;
- сөздөгү тыбыштык өзгөрүүлөрдүн орун алышынын себептерин;
- сөздөрдү муунга ажыратууну, муундун түрлөрүн аныктоону;
- муундук жылышуулар менен сыйлыгышуулардын келип чыгуу себептерин;
- кыргыз тилинде басымдын акыркы муунга түшөрүн, айрым учурда басымдын ордунун өзгөрүшүн;
- интонациянын оозеки кептеги маанисин;
- кептин маанилик-интонациялык бөлүктөрүн (фраза, синтагманы);
- кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүндөгү адабий тилдик жана диалектилик айырмачылыктарды;
- оозеки кепте орфоэпиялык эрежелерди сактоонун маанисин;

- жазуу кебинде орфографиялык принциптерди, эрежелерди сактоонун маанисин.
көндүмгө ээ болот:
- алган теориялык билимдеринин негизинде фонетикалык талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;
- тыбыштык өзгөрүүлөрдү оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
- айтылышы менен жазылышы башка болгон сөздөрдү айырмалап жазат;
- оозеки кептеги диалектилик айтылыштарды жоюуга машыгат;
- басымды, тынымды туура коюп сүйлөөгө көнүгөт;
- кепти фразага, синтагмага бөлүп сүйлөөнү өздөштүрөт;
- тамгаларды элементи менен, алфавит тартибинде жазууга үйрөнөт;
- орфографиялык принцип, эрежелердин негизинде сабаттуу жазууга көнүгөт;
- фонетика, орфоэпия, орфография боюнча жарык көргөн эмгектер жөнүндө маалымат алып, андагы айырмачылыктарга, кайчы пикирлерге талдоо жүргүзөт.

Байланыштуу кеп дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге байланыштуу кептин өзөгү болгон текст, анын түзүлүшү жана байланыштуулугу, текстте колдонулуучу кептин түрлөрү жана стилдик өзгөчөлүктөрү жөнүндөгү илимий-теориялык билимдерди берүү жана ага багытталган практикалык ык-амалдарды үйрөтүү

Дисциплинанын мазмуну: Байланыштуу кеп – кеп ишмердүүлүгүнүн бир түрү. Тил жана кеп. Тил жана тилдик система. Кептин бирдиктери, формалары жана түрлөрү. Текст - байланыштуу кепке үйрөтүүнүн негизи. Тексттин негизи жана бирдиги. Текст аркылуу берилүүчү маалымат. Тексттеги ойдун негизги бөлүктөрү. Тексттеги сүйлөмдөрдүн ички маанилик байланышуу жолдору. Тексттеги сүйлөмдөрдү байланыштыруучу тилдик каражаттар. Тексттин темасы, негизги ою жана аталышы. Теманын негизги бөлүктөрү. Абзацтын тексттин түзүлүшүндөгү мааниси. План – тексттеги айтылуучу ойдун долбоору. План түзүүнүн жолдору жана пландын түрлөрү. Кептин функционалдык-маанилик түрлөрү. Кептин стилдери.

Дисциплинанын милдеттери: студенттерге байланыштуу кептин өзөгү болгон текст, анын түзүлүшү жана байланыштуулугу, текстте колдонулуучу кептин түрлөрү жана стилдик өзгөчөлүктөрү жөнүндөгү илимий-теориялык билимдерди берүү жана ага багытталган практикалык ык-амалдарды үйрөтүү; тексттин мүнөздүү белгилери, текст түзүүнүн ыкмалары, тексттеги сүйлөмдөрдүн байланышуу жолдору жөнүндөгү билимдерге ээ кылуу; тексттин темасы, негизги ою жана аталышы, тексттеги ойдун негизги бөлүктөрү жөнүндө маалымат берүү; абзацтын текст түзүүдөгү мааниси, текстке план түзүүнүн өзгөчөлүктөрү жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ кылуу; тексттеги кептин функционалдык-маанилик түрлөрү менен стилдеринин өз ара биримдиги жөнүндө түшүнүк берүү.

Дисциплинанын НББПдан алган орду: Байланыштуу кеп 540300 Филологиялык билим берүү багытындагы мамлекеттик стандарттын негизинде азыркы кыргыз тилиндеги активдүү процесстердин катарында тандалып алынган адистик предмет катары окутулат. Байланыштуу кеп Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынын бекитилген (15-сентябрь 2015-жыл. № 1179/1) 550300 Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында Б.3.В.1.5 вариативдик бөлүгүндө орун алган. Байланыштуу кеп предмети 1-курстун күндүзгү окуу бөлүмүндө II семестрде окутулат.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Байланыштуу кеп предметин өткөнгө чейин студенттер кеп маданияты, риторика, текстке лингвистикалык талдоо предметтеринен кептин табияты, аны ишке ашыруунун, тилдик каражаттарды колдонуунун өзгөчөлүктөрү жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ болушат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Байланыштуу кеп сабагынан кийин стилистика предметинен кеп жөнүндө алган билимдерин тереңдетишип, кептин стилдик өзгөчөлүктөрү боюнча илимий-теориялык билимдерге ээ болушат. Ал эми текст түзүү, кептин табияты боюнча алган түшүнүктөрүн кыргыз тилин окутуунун усулу предметинде пайдаланышат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-3; ИК-2; СИЖМК-4; КК-11; КК-12;

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар: Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**

- байланыштуу кептин максатын жана милдетин, байланыштуу кептин башка илимдер менен болгон байланышын, тил жана адабият мугалиминин байланыштуу кепти өстүрүүдөгү ролун;
- тил менен кептин карым-катышынын ар түрдүү аспектиде мүнөздөлүшүн;
- кептин бирдиктерин, колдонулуу формаларын жана түрлөрүн;
- тексттин түзүлүшүн, негизин жана бирдиктерин, ага мүнөздүү болгон белгилерди;
- текст аркылуу берилүүчү маалымат, анын түрлөрүн;
- тексттин курулушун, андагы ойдун негизги бөлүктөрүн;
- тексттеги сүйлөмдөрдүн ички маанилик байланышуу жолдорун жана аларды байланыштыруучу тышкы тилдик каражаттарды;
- тексттин темасын, негизги оюн жана аталышын, теманын негизги бөлүктөрүн;
- абзацтын текст түзүүдөгү маанисин;
- текстке план түзүүнүн өзгөчөлүктөрүн, пландын түрлөрүн;
- кептин функционалдык-маанилик түрлөрүн, алардын мүнөздүү өзгөчөлүктөрүн, уюштуруучу тилдик каражаттарын, «мурунку», «жаңы» түшүнүктөрүн;
- кептин стилдерине мүнөздүү болгон белгилерди, тилдик каражаттарын.

билгичтикке ээ болот:

- тил менен кептин карым-катышын жана айырмачылыгын түшүнөт, тилдин стили менен кептин стилин айырмалай билет;
- кепти уюштуруучу бирдиктер, оозеки жана жазуу кебинин өзгөчөлүктөрү, ички жана тышкы кеп, тышкы кептин түрлөрү жөнүндөгү маалыматтарга ээ болот;
- текстти түзүүчү негиз жана бирдик, тексттин табиятын аныктоочу белгилер, тексттин курулушу, байланыштуулугу жөнүндөгү түшүнүктөрдү алат;
- тексттеги абзацтын ролун, план түзүүнүн жолдорун үйрөнөт;
- баяндоо, сүрөттөө жана ой жүгүртүү кебинин тексттеги мааниси, уюшулуу өзгөчөлүктөрү жөнүндөгү билимдерге ээ болот;
- оозеки жана жазма стилдердин түрлөрүн, мүнөздүү өзгөчөлүктөрүн жана тилдик каражаттарын ажырата билет;

көндүмгө ээ болот:

- байланыштуу кеп боюнча жарык көргөн эмгектер менен таанышып, андагы айырмачылыктарга, кайчы пикирлерге талдоо жүргүзөт;
- предмет боюнча алган теориялык билимдеринин негизинде текст түзүүдө кептин түрлөрүн жана стилдерин чыгармачылык менен пайдалана билүүгө, өз оюн эркин, байланыштуу, ырааттуу айтууга көнүгөт;
- текст менен иштелүүчү практикалык иштерди, иш кагаздарын жана сөз өстүрүү багытындагы чыгармачылык иштерди жүргүзүүгө машыгат, адабий тилдик нормада туура сүйлөөгө жана сабаттуу жазууга көнүгөт;
- предмет боюнча алган теориялык билимдерин педагогикалык ишмердүүлүгүндө пайдаланат.

Кыргыз фольклорунун жана маданиятынын тарыхы дисциплинасынын аннотациясы

Кыргыз фольклорунун жана маданиятынын тарыхы дисциплинасынын мазмунуна окутулуп жаткан дисциплинанын предмети жана максаты, фольклордун варианттуулугу, традициялуулугу, фольклористика илиминин өнүгүү тарыхы жана андагы мектептер, кыргыз фольклорун жыйноо жана изилдөөнүн тарыхы, кыргыз фольклорунун жанрдык бөлүнүштөрү, лирикалык, эпикалык тек жана анын түрлөрү, эпостор, элдик поэмалардын сюжеттик өзгөчөлүктөрү камтылган.

Дисциплинанын максаты жана милдеттери: Кыргыз фольклорунун чыгармачылыгынын маданиятынын тарыхы предмети кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгынын пайда болуу булактарын, анын сюжеттик композициялык, жанрдык өзгөчөлүктөрүн, жаралуу доорлорун, тектерге бөлүштүрүүнүн тарыхый этаптарын окутат.

Дисциплинанын орду: Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген(2015-жылдын 15-сентябры,№1179/1)жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында,окуу пландарында Б.3.В.4 коду менен вариативдик бөлүктө 2-семестрде 5 кредит өлчөмүндө окутулат.

Пререквизиттер: Студенттердин дисциплинаны өздөштүрүүсүнө мектеп программасынын кыргыз адабияты предметинен, кыргыз адабиятынын практикуму, адабият таанууга киришүү, манас таануу, философия боюнча алган билимдери негиз болот.

Постреквизиттер: Кыргыз фольклорунун жаралуу доорлорун, спецификалык өзгөчөлүктөрүн, кыргыз эпикалык поэзиясынын үлгүлөрүн, кенже эпикалык мурастар менен таанышышат, алардын жанрдык, сюжеттик, композициялык өзгөчөлүгүн терең өздөштүрүшөт.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгынын табиятын, жанрдык өзгөчөлүгүн билет;
- элдик оозеки чыгармаларды фольклордук-этнопедагогикалык өңүттөн талдай алат;
- элдик оозеки чыгармалардын адабий талдоо методдоруна ээ болот, изилдөөлөрдүн жыйынтыктарын салыштырма методдорду колдонуу менен иштеп чыгууга, талдоо жана синтездөө жөндөмүнө ээ болот.

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-6, КК-13.

Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- Кыргыз фольклорунун чыгармачылыгынын маданиятынын тарыхы предметинин жаралуу жана калыптануу тарыхын билүү;
- Кыргыз фольклорунун чыгармачылыгынын маданиятынын тарыхы предмети окуткан чыгармалардын жанрдык-композициялык өзгөчөлүктөрүн үйрөнүү.
- Эпикалык жанрлардын көркөм соз каражаттарын талдоого үйрөнүү.
- Лирикалык тектин калыптануу, жаралуу тарыхын билүү;
- Көркөм өнөр тегинин жанрдык өзгөчолүгүн ажырата билүү

билгичтикке ээ болот:

- Кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгы жана алардын жанрлары тууралуу билет;
- аталган предмет боюнча алган билимдерин кесиптик ишмердүүлүгүндө пайдалана алышат.

көндүмгө ээ болот:

- Кеп маданиятын жетиштүү өздөштүрүү аркылуу чечен сүйлөөгө үйрөнүү
- Көркөм чыгармалардагы образдар системасы аркылуу жаштар психологиялык жактан калыптанып гумандуулукка тарбияланат.

Философия дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн максаты:

- Студенттердин философиялык билимдин негиздерине жана жалпы адамдык маданиятка жетишүү мамилесиндеги философиялык рефлекциянын усулдарына ошондой эле социалдык түзүмгө, процесстерге, институттарга философиялык анализ жасоону үйрөнүүсүнө жетишүү;
- Илимий-изилдөө, педагогикалык, өндүрүштүк-прикладдык жана уюштуруу-башкаруу ишмердүүлүгүндөгү конкретүү проблемаларды чечүүдө диалектиканын жалпылыгын, өзгөчөлүгүн, жекелигин түшүнүү ыгынын жана жалпы ой-жүгүртүүсүнүн калыптануусуна жетишүү;
- Азыркы цивилизациянын, социалдык гуманитардык билим жөнүндөгү системалуу көз караштын жана аны окутуунун, ошондой эле жалпы гуманистик дүйнөгө болгон көз карашынын калыптануусуна жетишүү;
- Студенттердин жазуу жана оозэки сүйлөөсүн, логикасынын аргументтүү жана так болуусун калыптандыруу;
- Студенттердин өздүк, инсандык жана кесипкөйлүк жогорулоосун калыптандыруу үчүн адамзаттык руханий бийиктикке жеткирүү;

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн милдеттери:

- Дүйнө жана андагы адамдын орду жөнүндөгү өз алдынча жана көз карашынын калыптануусуна жардам берүү;
- Азыркы социалдык-маданияттаагы реалийдин татаалдыгын түшүнүүгө тарбиялоо жана аларга толеранттуу баа берүү жөндөмдүүлүгүн калыптандыруу;
- Студенттин дүйнөгө болгон мамилесиндеги рефлексивдүү позициясын жана келечектеги кесиптик ишмердүүлүгүнүн кээ бир фундаменталдык аспектилерин стимулдаштыруу;

- Азыркы философиянын абалын, калыптануу картинасын, анын коомдогу гуманистик жана социомаданий функциясын ачууга, анализдөөгө калыптандыруу;
- Студенттердин философиялык билим системасын калыптандыруу;
- Азыркы коомдун маалымат мейкиндиги дүйнөгө болгон көз караштын принципиалдуу маселелерине маани берүүсүн жана өз алдынча анализдөө анализдөө жөндөмдүүлүгүн өстүрүү;
- Дүйнөгө болгон көз караштык проблемаларды философиялык-методологиялык анализдөөдө студенттердин практикалык жөндөмдөрүн калыптандыруу;
- Студенттердин дүйнө жөнүндөгү жекече көз карашынын калыптануусуна жана дүйнөдөгү өз ордун аңдай билүүсүнө жардам берүү;
- Азыркы Кыргызстандагы диндик конфессияларга жана ар улуттун өкүлдөрүнө толеранттуу мамиле жасоо көндүмдөрүн калыптандыруу.

Дисциплинанын НББПнын түзүмүндөгү орду: Дисциплина окуу циклинин базалык бөлүгүнүн B1.5 гуманитардык, социалдык жана экономикалык цикли болуп саналат. Жалпы билим берүү программасынын төмөндөгү предметтери “Тарых”, “Экономика”, “Адабият”, “Физика” ж.б. билим алуучулардын билимин, көндүмдөрүн, ишмердүүлүк жөндөмдөрүн өркүндөткөндүктөн “Философия” дисциплинасын өздөштүргөнгө негиз болуп берет. Мындан сырткары базалык жана тандоо курстары болуп саналган “Маданият таануу”, “Социология”, “Саясат таануу” дисциплиналары жана студенттердин философияны терең өздөштүрүшүнө чоң түрткү болот. Студенттердин “Философия” дисциплинасын ийгиликтүү өздөштүрүү үчүн, кесиптик багытка ылайык проблемалар талкууланат.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Мектеп курсундагы “Кыргызстан тарыхы”, “Дүйнө тарыхы”, “Адам жана коом”, “Кыргыз адабияты” дисциплиналары.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Өз алдынча даярдануу, презентацияларды даярдоо, өз оюн айтуу, башка бирөөнүн пикирин урматтоо жана уга билуу.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-1, ИК-1, ИК-4, СИЖМК-1, СИЖМК-6.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар: Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**

- Философия деген эмне, философиянын тарыхый типтери, философиялык билимдин түзүмү, коомдо, конкреттүү тарыхый доорлордо адамдын жашоосунда философия кандай роль ойногон жана ойнойт;
- Адамды, жаратылышты анын жашоосун жана жаратылыш системасындагы ордун, маанисин философиялык түшүнүү;
- Адам жана аны курчап турган дүйнөнүн өнүгүү мыйзамдарын жана бул процессти таанууда билимдин ролун;
- Коом социалдык система катары;
- Маданият, цивилизация, адамзат алдындагы ааламдашуу проблемаларын, Кыргызстандын дүйнөлүк цивилизация системасындагы ордун;
- Маданий дүйнөдөгү адамдын ролу жана ордун;
- Инсандык жоопкерчилик жана эркиндик проблемасын, маалыматтык техника дүйнөсүндөгү адамзаттык көйгөйлөрдү;

билгичтикке ээ болот:

- Философиялык, социалдык-саясий, илимий адабияттарды өз алдынча анализдөө;
- Илимий анализдин негизинде коомдук көрүнүштөрдү баалоо жана ага багытталуу, таянуу;
- Китепкана фонду, маалыматты камсыздоочу компьютердик система, мезгилдүү басма сөз аркылуу маалыматты издөөнү ишке ашыруу, орундатуу;

көндүмгө ээ болот:

- Аргументтүү баяндамаларды, философиялык текстерди анализдөө жана түшүнүү жөндөмдүүлүгүнө ээ болуу аркылуу философиядан талаш-тартыш, туура талкуу жүргүзүү, докладдарды жана рефераттарды даярдоосу.
- Философиялык адабияттарды анализдөө;
- Философиялык текстерди, рефераттарды өз алдынча жазуу;
- Ачык талкуу жана баяндама жасоо учурунда жеке философиялык көз караштарды негиздүү коргоо.

Информатика дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Информатиканын негизги тушунуктору жана терминдери , эсептоо системалары, ПКнын техникалык жана программалык жабдыктары , прикладдык программалардын пакеттери менен тааныштыруу жана аларды практикада колдонууга уйротуу

Дисциплинанын мазмуну: Информатика предметинин негизги изилдоо объектиси болгон информатиканын негизги тушунуктору жана терминдери , информациянын турлору жана чен бирдиктери, ЭЭМ дин техникалык жана программалык каражаттары, прикладдык программалардын пакеттери менен тааныштыруу.

Дисциплинанын милдеттери: Информатика предметинин негизги тушунукторун уйронуп, аларды практикада колдонуугаконуктуруу б.а . информация тушунугу, информациянын турлору, информация бирдиктери, эсептоо системалары жана алардын устунон жургузулгон амалдарды, ЭЭМ дин негизги жана кошумча тузулушторун уйротуу, программалык жабдыгы болгон прикладдык программалардын пакеттерин уйротуу.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим беруу багыты боюнча бакалаврларды даярдоодогу НББПнын математикалык жана табигый дисциплиналар циклыдна Б.2.1 коду менен жайгашкан.

Пререквизиттер: Окуп- уйронулуп жаткан дисциплинаны оздоштуруудо зарыл болгон билимдерди, билгичтиктерди жана кондумдорду камтыган дисциплиналардын тизмеги.

Постреквизиттер: Дисциплиналар тизмеги, буларды окуп уйронуу учун белгилуу бир дисциплинаны окуп уйронуудо ээ болгон билимдер, билгичтиктер жана кондумдор талап кылынат. Азыркы маалымат технологиялары дисциплинасы, Компьютерде иш жургузуу дисциплинасы.

Курстун аягында кутулуучу натыйжалар:

- Информация тушунугу, анын турлору жана бирдиктерин уйронот.
- Эсептөө системалары: экилик , сегиздик жана он алтылык эсептоо системаларын , алардын устунон жургузулгон амалдарды уйронот.
- ЭЭМдин негизги жана кошумча тузулушторун, аларды колдонууну уйронот.
- Прикладдык программаларды : Тексттик редактор MSWord , Электрондук таблица MSExcel, MSPowerPoint программаларын уйронуп, аны озунун кесиптик ишмердуулугундо колдонот.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп- уйронуп , оздоштуруунун натыйжасында студент томонку компетенциялык корсоткучтордун денгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-5, ЖИК-6, ИК-1.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:**

билет:

- Информациянын турлору жана бирдиктерин билуу
- эсептоо системаларын: экилик, сегиздик жана он алтылык эсептоо системаларын жана алардын устунон жургузулгон амалдарды билуу
- ЭЭМдин негизги жана кошумча тузулушторун билуу

билгичтикке ээ болот:

Информатика курсу боюнча алган билимдерин жашоо тиричилигинде өз алдынча кесиптик ишмердуулукко байланышкан маселелерди чечуудо пайдалануу.

көндүмдөргө ээ болот:

- маалыматты кийруучу жана чыгаруучу тузулушторду: сканер жана принтерлерди колдонот.
- маалымат алып журуучу тузулушторду практикада колдонот.
- Интернет, сайттарга кирип керектуу маалыматтарды алып, турмуш тиричилигинде жана кесиптик ишмердуулукко байланышкан маселелерди чечуудо пайдаланат.
- Электрондук почта ачып, аны пайдалануу менен маалыматтарды жиберет жана кабыл алат.

Кыргызстандын географиясы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: ЖАМУнун билим берүү багытындагы миссиясына ылайык коомго татыктуу, кесиптик чеберчиликке ээ болгон, өндүрүшкө зарыл болгон жана атаандаштыкка туруштук берген компонентенттүү адистерди даярдоого салым кошуу.

- Студенттерге Кыргызстандын географиясы предмети негизинен өлкө көз карандысыздыкты алгандан кийин аны өз алдынча бир физгеографиялык аймак катары таануу жана терең окуп үйрөнүү маселесин пайда кылган. Ошого байланыштуу физикалык географиялык жактан терең окуп үйрөнүү негизги маселе болуп саналат. Студенттерди Кыргызстандын географиясын предмети анын негизги максаттары жана маселелери менен тааныштыруу. Аларга Кыргызстандын физикалык географиясы боюнча маалымат берүү жана алардын практикалык ишмердигинде жеке Кыргызстандын географиясын окуп үйрөнүүдө колдонуунун айрым

ыкмаларын калыптандыруу. Предметти өздөштүрүүдө кыргызстандын физикалык географиялык шарттарын, жайгашуу абалын, анын өзгөчөлүктөрүн окуп үйрөтөт.

Дисциплинанын мазмуну: Кыргызстандын географиялык абалы, Кыргызстандын мамлекеттик чек аралары, КРнын териториясынын жалпы орографиялык схемасы. КРнын пайдалуу кен байлыктары,Кыргызстандын климаты, Кыргыз республикасынын гидрографиялык системасы, Кыргызстандын өсүмдүк жана жаныбарлар дүйнөсү. Кыргызстандын өнөр жай жана айыл чарба тамактары, КРнын административдик -аймактык бөлүнүшү.

Дисциплинанын милдеттери: - Студент илимий-теориялык материалды өздөштүрүү менен камсыз болуусу, илимий анализдик метод жана Кыргыз Республикасынын экономикасы боюнча алынган илимий маалыматтарды синтездөөнү үйрөнүү, практикалык түрдө карта менен, илимий адабияттар менен студенттин иштөөсүн камсыз кылуу.

- Кыргызстандын физикалык географиясы;
- Орографиясы жана рельефи;
- Кыргызстандын климаты жана суулары
- Админстрациялык-аймактык бөлүнүшүндө Кыргызстандын областарына комплекстүү мүнөздөмө берүү;

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын (НББП) курамындагы орду. Дисциплинанын окуу планындагы жана дисциплиналардын циклиндеги (Проф.бөлүк.Б.3.В.10.) 550000,550300 филологиялык илимий билим берүү (кыргыз тили жана адабияты,англис тили жана адабияты, немис тили жана адабияты профили) багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн окуу пландарында вариативдик бөлүмдө 3-семестрде 2-кредит өлчөмүндө окутулат.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Кыргызстандын географиясы предметин өткөнгө чейин студенттерЖалпы жер таануу, табият таануу концепциясы сабагын окушат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Кыргызстандын географиясы предмети курсун өздөштүрүү менен студенттин тандап алган кесибине байланышкан мисалдарды жана маселелерди аткаруунун практикалык жолдору каралат, мисалы, геология, картаграфия, геоморфология, химия, гидрология, биология жана башка предметтик областтарда берилген маалыматтарды кайра иштетүү, анализдөө, синтездөө, корутунду чыгаруу, прогноздоо маселелери сыяктуу практикалык маселелерди чыгара билүүгө, атластардын жардамы менен виртуалдык эксперименттерди жасоого жана алынган жыйынтыктарды анализ кылууга зарыл болгон компетенцияларды калыптандырат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасы студентте төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-1; ЖИК-4; КК-16;

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар: Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**

- Кыргызстандын физикалык географиялык абалын;
- Кыргызстандын орографиясын жана рельефин;
- Кыргызстандын жаратылыш ресурстарын;
- Кыргыз республикасынын гидрографиялык системасын;
- Кыргызстандагы таркалган өсүмдүктөр, алардын таркалуу өзгөчөлүгүн;
- Кыргызстандын өнөр жай жана айыл чарба тармактарын;
- КРнын администра-тивдик -аймактык бөлүнүшү.

билгичтикке ээ болот:

- Кыргызстандын мамлекеттик чек аралары мүнөздөй алат;
- Баалу, сейрек кездешүүчү метал рудаларыалар таркалган аймактар;
- Климаттын бийиктик алкактар боюнча өзгөрүүсүн мүнөздөй алат;
- Кыргызстандын дарыяларына гидрографиясын мүнөздөй алат;
- Калктын социалдык курамы жана эмгек ресурстарын мүнөздөй алат
- Рекреациялык комплекс жана тармактары.

көндүмгө ээ болот:

- Кыргызстандын чек араларын, рельефин картадан көрсөтө алат;
- Кыргызстандан чыккан кен байлыктарын картадан көрсөтө алат;

- Кыргызстандын көлдөрүн жана суу сактагычтарын жалпы мүнөздөйт жана картадан көрсөтө алат;
- Физикалык-географиялык райондоштурууну мүнөздөп жана контур карта менен иштөөгө көнүгөт;
- КРнын административдик -аймактык бөлүнүшүн мүнөздөйт жана карта менен иштөөгө көнүгөт.

Психология дисциплинасынын аннотациясы

Психология адамзаттын жашоо тиричилиги, коомдук аӊ сезими, жекече психологиялык өзгөчөлүктөрүн ар тараптан ачып көрсөтүү менен анын ички дүйнөсү, сезим-туйгулары, дүйнө кабылдоосу, жүрүм-турумундагы мамилелешүүсүндөгү өзгөчөлүктөрүн үйрөтүүгө багытталат.

Дисциплинанын максаты:

- адамдын инсандык касиеттерин көп кырдуулугу, татаалдыгы, өнүгүп-өзгөрүп туруучу психикалык кубулуштары менен таанышуу;
- таанып билүү процесстери жана психологиялык аспектилери боюнча маалымат берүү;
- психология предмети окутуунун негизги максаты жогорку билимдүү адистерди даярдоодо адамдын психологиялык өзгөчөлүктөрүн, таануу процесстерин өздөштүрүү, карым-катнаш түзүүнү үйрөтүү, инсан жана анын өнүгүү менен жалпы психологиялык аспектилер, закон ченемдүүлүктөр менен таанышуу;
- жаш адистерди психологиялык билим менен камсыз кылып, профессиоалдык деңгээлде даярдоо болуп эсептелет.

Дисциплинанын милдеттери:

- психика жана аң-сезимдин өзгөчөлүгүн өрчүп-өнүгүүсүн адамдын жашоосундагы ролун, таанып билүү процесстеринин калыптанышын үйрөтүү;
- инсандын коомдогу ордун, мамилелешүү өзгөчөлүгүн, карым-катнаш жасоо жолдорун көрсөтүү;
- психикалык өнүгүүнүн булактарын теориялык жана практикалык негизде анализдөө жана колдонуу, алынган натыйжаларды мектеп практикасында жалпы элге билим берүү системасында колдонуу;
- кемчилдиги бар балдардын өсүү өзгөчөлүгү жана аларды окутуу, тарбиялоо принциптери жөнүндө түшүнүк берүү;
- предметти окутуунун негизги милдети студент алган теориялык жана практикалык билимин келечекте илимий негизде пайдалануу болуп эсептелет;

Дисциплинанын негизги билим беруу программаларынын (НББП) курамындагы орду: Психология дисциплинасы НББПда кесиптик циклдин базалык бөлүмүндө III семестрде жалпы көлөмү - 180 саат 2 кредит өлчөмүндө Б.3.1. коду менен окутулат.

Пререквизиттер: Предметти окуп үйрөнүүдө тарых, философия, педагогика, кыргыз адабияты предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чон мааниге ээ.

Постреквизиттер: Психология предметинен алган теориялык жана практикалык билим, билгичтик, машыгуулары студенттердин келечек кесибине профессионалдык даярдык көрүүгө база болот. Мурдагы теориядык коз караштык дисциплинадан учурда психология адамдын профессионалдык практикалык ишмердуулугу менен билим беруу системасында, мамлекеттик башкарууда, маданиятта медицинада, онор жайда, спортто ж.б. озгочо область катары каралды. Коомдун динамикалык осушу менен андагы социалдык, экономикалык, саясий озгоруулор адамдын жашоосундагы психологиялык, физиологиялык шарттардын талашуусунан алып келет. Ар кандай конфликттер терроризм, экстремизм ж.б. мезгидин чакырыктары, жеке адамдын турмушун анын копчулук мезгилинде тунгуюкка алып келет.

Адамдын ролунун мааниси коомдогу орду анын психикасынын ан-сезиминин осушу менен психологиянын илимий дисциплина катары актуалдуулугу улам жогорулайт.

Дисциплинаны өздөштүрүүгө коюлган талаптар:
Психология предметин өздөштүрүүдө төмөндөгүдөй компетенциялар калыптанат: ЖИК-5, КК-9.

Педагогика дисциплинасынын аннотациясы

Дүйнөлүк тарыхый педагогикалык процесстин өнүгүү тенденцияларын , педагогикалык илимий изилдөөлөрдү, учурдагы билим берүүнүн өзгөчөлүктөрүн билүүгө багыт берүү, профессионалдык педагогикалык ишмердүүлүктүн алгачкы көндүмдөрүн жана билгичтиктерин калыптандыруу

Дисциплинанын максаты:
- педагогика илимдери жана педагогикалык илимий изилдөөлөрдү үйрөнүүгө багыт берүү;
- окутуу жана тарбиялоо процесстерин өздөштүрүү;
-педагогикалык ишмердүүлүктүн кесиптик өзгөчөлүктөрүн билүүгө үйрөтүү;
- профессионалдык педагогикалык ишмердүүлүктүн алгачкы көндүмдөрүн жана билгичтиктерин калыптандыруу
- билим берүүдө методикалык изилдөөлөрдүн методологиялык көйгөйлөрүн чече билүү көндүмүнө ээ болуу

Дисциплинанын милдеттери:
- педагогиканы илим катары жана педагогиканын илимий изилдөө методдору жөнүндө жалпы түшүнүктөрдү калыптандыруу;
- тарбиялоо жана окутуу процесстери жөнүндө жалпы түшүнуктөрдү калыптандыруу;
- алдыңкы педагогикалык тажрыйбаны окуп үйрөнүүгө умтулуу.

Дисциплинанын негизги билим берүү программанын (НББП) курамындагы орду: Педагогика дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын **:** 550300 филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында Б.3.2. коду менен күндүзгү окуу бөлүмүндө 3-семестрде жалпы көлөмү- 180саат 6 кредит өлчөмүндө окутулат.

Пререквизиттер: Педагогика предметин окуп үйрөнүүдө адабият, тарых, философия, психология предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот . Студенттердин орто мектептен алган билимдери,социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.

Постреквизиттер: Педагогикалык кесиптин өзгөчөлүгүн , тарыхын билүү менен педагогикалык процессте окутуунун жана тарбиялоонун теорияларын практикада колдонууга үйрөнүшөт**.** Педагогика предмети студенттерге келечек кесибине профессиналдык даярдык көрүүгө база болот.

Дисциплинанын өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар.
Компетенциялык корсөткүчтөр: ИК-4, КК-1.

Курсту баяндоо: Дисциплинасыны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болууч**у** билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:
- билим берүүнүн негизги баалуулуктарын жана кесиптик ишмердуулүгүн билүүгө
- билим берүүнүн жана педагогикалык ишмердуулүктүн укуктук ченемдерин үйрөнүүгө
- билим берүү процессинин структурасын жана маанисин билүүгө
- окутуунун теориясын жана технологиясын үйрөнүүгө
- инсандын адеп ахлактык жактан өнүгүүсүн, педагогикалык процесстин субъективдүүлүгүн билүүгө
- педагогикалык процесстин саясий-маданий, улуттук- саясий коомдук шарттарды иликтоону же прогрессти чечмелөөгө
- агартуучулук ишмердүүлүктун негизин билүүгө
- окутуу-тарбиялоо процессинде билим берүүнүн заманбап ресурстарын колдонууга

- окуучулардын сабактан тышкары ишмердүүлүгүн уюштурууну үйрөнүүгө
- субъектин педагогикалык ар түрдүү кырдаалдарда өз ара таасир этүүсүн чечмелөөгө
- кесиптик билим берүү жана машыгууларды өздөштүрүү жөндөмүнө
- ар түрдүү жаш курактык психологиялык жана физиологиялык өзгөчөлүктөрүнүн мыйзам ченемдүүлүктөрүн чечмелөөгө
- өзүн- өзү өнүктүрүү жана өзүн-өзү таануунун кесиптик өзгөчөлүгүнө.

билгичтикке ээ болот:

- Билим берүүнүн жана тарбиялоонун концепцияларын системалуу түрдө талдоого жана тандоого
- кесиптик тапшырмаларды аткарууда педагогикалык жана психологиялык диагностиканын усулдарын колдонууга
- окуу процессинде, тарбиялоодо, социалдаштырууда ар түрдүү комплексти (социалдык маданий улуттук) эске алууга
- окуучуну өнүгүп өсүүсүн педагогикалык өз ара таасир этүү өзгөчөлүктөрүн эске алууга
- инсанга багыттап окутуунун мыйзам ченемдүүлүктөрүн окутуу-тарбиялоо процессинде заманбап технологияларды колдонуу менен долбоорлорду түзүүгө
- максаттуу педагогикалык жана психологиялык коопсуз окутуу чөйрөсүн түзүүгө
- педагогика жана психологиянын ыктарын колдонуу жана жүзөгө ашырууга
- укукту бузуунун жана жоопкерчиликсиздиктин алдын-алуу ыкмаларын колдонууга

көндүмгө ээ болот:

- кесиптик маалымат булактары (журнал, сайт, билим берүү тармактары) менен иштөөгө
- билим берүү процессинде өз ара таасир этүүнүн ыкмаларын колдонууга
- билим берүүдөгү жаңылануу ишмердүүлүгүн жана долборлоо ыкмаларын колдоно билүүгө
- билим берүү чөйрөсүндө саясий-маданий, карым-катнаш жана өз ара таасир этүүнүн ыкмаларын пайдаланууга.

Лексикология жана фразеология дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясы курсу студентке кыргыз тилинин сөздүк кору кандай катмарлардан турарын, кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясынын изилденишин, кыргыз тилиндеги сөздүктөрдүн түрлөрүн, алардын түзүлүш принциптерин, практикалык зарылчылыгын, ар кандай текст менен иштөөдө лексикалык каражаттарга мүнөздөмө берүүнү, лексикалык талдоо жүргүзүүнү жана жалпы лингвистикалык кругозорду кеңейтүүчү маалыматтарга ээ кылуу максатын көздөйт.

Дисциплинанын мазмуну: Лексикология жана анын объектиси, сөз жана түшүнүк, сөз маанилери, сөздөрдүн келип чыгышы, кыргыз лексикасынын куралышы, баюу жолдору, колдонулушу чектелген лексика, фразеология жана фразеологизмдер, лексикография ж.б.

Дисциплинанын милдети: Азыркы кыргыз тили жана адабияты адистигинин студенттери үчүн негизги адистик предметтердин катарында кирүү менен тил илими боюнча түшүнүктөрүн тереңдетүү жана калыптоо; курстун мазмуну боюнча теориялык маселелерди терең өздөштүрүүсүнө жетишүү; студенттерди ар бир проблемага илимий мүнөздө талдоо берип, өз алдынча мамиле жасай турган деңгээлге жеткирүү; кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясына тиешелүү болгон теориялык маселелер менен тааныштыруу; студенттердин оозеки жана жазма кебин калыптандыруу; орфографиялык сабаттуулугун арттыруу;

Дисциплинанын орду: 550300 филологиялык билим берүү багыты боюнча бакалаврларды даярдоочу ИВПнын жогорку кесиптин ЖОЖдун мамлекеттик билим берүү стандартынын Б.З.В.1.2. вариативдик бөлүгүндө турат. Ал күндүзгү окуу бөлүмүнүн 2-курсунун 3-семестринде окутулат.

Пререквизиттер: Кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясы предметин окуп-үйрөнүүдө кыргыз адабияты, кыргыз тилинин практикуму, тарых, философия, социология, ата мекен тарыхы, педагогика жана психология курстарынын түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектепте кыргыз тили боюнча алган теориялык билимдери жана калыптанган социалдык көндүмдөрү да бул курстун материалдарын өздөштүрүүдө чон мааниге ээ болот.

Постреквизиттер: Бул курс келечекте кыргыз тили жана адабияты боюнча жогорку билимдүү адис болуп чыгуучу студенттерди кыргыз адабий тил нормасында так, туура сүйлөй жана жаза алган, кеп адебине ээ болгон, тилдеги сөздөрдү тандап колдоно алган ар тараптуу инсан болуп жетилүүсүндө негизги предмет болуп калат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар: Лексикология жана анын объектиси боюнча маалыматтуу болушат. Сөз жана түшүнүктү ажырата алышат. Сөз маанилерин, сөздөрдүн келип чыгышын, кыргыз лексикасынын куралышын, баюу жолдорун билишет. Колдонулушу чектелген лексика боюнча терең билимге ээ болушат. Фразеология жана фразеологизмдер, алардын өзгөчөлүктөрүн билишет. Лексикография боюнча терең маалымат алышат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ЖИК-6; ИК-12; СИЖМК-4; СИЖМК-5; КК-10; КК-11.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин судент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- кыргыз лексикасынын корунун бүгүнкү абалын;
- сөз маанилеринин айырмаларын, түрлөрүн, алардын кептеги ордун;
- сөз жана түшүнүккө тиешелүү маселелерди, ойлорду;
- кыргыз лексикасынын калыптанышын жана өнүгүүсүн;
- сөздүктөрдүн тил илиминдеги ордун;
- кептеги фразеологизмдердин ордун, маанисин, келип чыгышын, изилденишин;
- диалектилердин адабий тилге катышын.

билгичтикке ээ болот:

- предмет боюнча алган теориялык билимдерин негизинде кыргыз тилиндеги сөздөрдүн маанисин талдай алышат;
- тилдеги көп түрдүү сөздөрдү кепте туура пайдалана алышат;
- адабий тил менен диалектилеридин чегин ажырата алышат;
- колдонулушу чектелген сөздөрдүн тилдеги ордун тактай алышат, бири-биринен ажырата билишет;
- кыргыз тилиндеги сөздүктөрдү максаттуу пайдалана алууну үйрөнүшөт;
- фразеологизмдерди башка тил бирдиктеринен айырмалап, пайдаланууну билишет;
- фразеологизмдерди кепте, текст түзүүдө туура пайдалана алышат.

көндүмдөргө ээ болот:

- кыргыз лексикологиясы жана фразеологиясы маселесине тиешелүү адабияттарды таап окуп, өз билимин өркүндөтүп турууга көнүгөт;
- тилчи-окумуштуулардын ушул багыттагы илимий эмгектери,ой-пикирлери менен таанышып, аларга карата өз оюн айтуу көндүмүнө ээ болот;
- сөздөрдүн, алардын маанилерин, фразеологизмдерди, активдүү жана пассивдүү сөз катмарларын аныктап тактоого көнүшөт;
- кыргыз лексикасындагы сөздөргө лексикалык талдоо жүргүзүүгө көнүшөт;
- кыргыз лексикологиясын башка тилдердин лексикологиясы менен салыштырып кароо көндүмүнө ээ болушат;

Кыргызстандын тарыхы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты:

- «Кыргызстан тарыхынын калыптанышын жана өнүгүшүн, улуттук мамлекеттүүлүктүн калыптануу этаптарын тактоо, мамлекеттүүлүккө жетүүдөгү кыйынчылыктар менен тоскоолдуктарды иликтеп анализдөө;
- Кыргыз элинен чыккан чыгаан инсандарынын тарыхый ишмердүүлүгү менен таанышуу;
- Кыргызстандын жана кыргыз элинин дүйнөлүк элдер менен болгон өз ара мамилелерин жана өз ара байланыштарын изилдөө;
- Дүйнө элдеринин тарыхында Кыргызстандын жана кыргыз элинин ордун жана ролун аныктоо;

Дисциплинанын маааниси: Мамлекеттик билим стандартынын шарттарына компетенттик негизде ылайык келет. Социалдык миссиясы (коомдук тагдыры). «Кыргызстандын тарыхы» студентти өз Мекенин сүйүүгө, улуттар аралык ынтымакка, улуттук ан-сезимин түшүнүүгө, өз маданиятын жана башка элдердин маданиятын сыйлоого, өз тарыхын жана дүйнө элдеринин тарыхын барктоого үйрөтөт.

Практикалык мааниси. Кыргыз эли өзүнүн көп жылдык тарыхында көптөгөн сыноолорду башынан өткөрүп, кээде ар түрдүү саясий окуялардан улам дүйнөнүн башка региондоруна көчүп, тарыхтын дагы бир этаптарында кайра өз мекенине келип, жок болуп кетпестен өнүгүүнүн бүгүнкү денгээлине жетип отурат. Кыргыз элинин өнүгүү жолун, тарых-таржымалын, каада-салтын ж.б. баалуулуктарын окуп үйрөнүү менен өзүбүзгө керектүү тыянак жана тажрыйбаларды топтоп, келечекке туура кадам шилтөөдө курс зор мааниге ээ деп эсептейбиз.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасындагы ордуН Кыргызстан тарыхы дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим-берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры) 550300 Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында гуманитардлык, социалдык жана экономикалык циклында Б.1.4. коду менен жайгашкан.

Мурдагы реквизиттер: Кыргызстан тарыхы дисциплинасын окутууда орто мектептеги тарыхый билимдер, Саясат таануу, Социология курстарынан чогулткан билим жана көндүмдөрү базалык билим боло алат.

Кийинки реквизиттер: Кыргызстан тарыхы дисциплинасы боюнча алган билимдер кийинки курстарда окутула турган кесиптик дисциплиналарга таяныч боло алат.

Дисциплинанын өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар.
Компетенциялык корсөткүчтөр: ЖИК-1; ЖИК-2; КК-4; ИК-5.
Курсту баяндоо: Дисциплинасыны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:
билет:
- Кыргыз элинин тарыхы дүйнөлүк тарыхтын бир бөлүгү жана дүйнөлүк тарыхтын бир бүтүндүгүн, билет:
- Кыргыз элинин өнүгүү этаптарын, анын негизги өнүгүү этаптарынын өзгөчөчөлүктөрүн, көз карандысыз мамлекеттүүлүккө жетүү тарыхын билет:
- Кыргыз тарыхынын жетишкендиктерин үйрөнүү менен дүйнөлүк айрым мамлекеттердин өнүгүү тарыхына баа берүүнү жана прогноздоштурууну билет.
билгичтикке ээ болот:
- Кыргыз тарыхын үйрөнүү менен анын тарыхына байланышкан проблемалар боюнча конкреттүү инсандар менен баарлашууну, талашууну жана ал проблема боюнча конкреттүү чечимдерди чыгара алат:
- Кыргыз тарыхындагы ар түрдүү эл жана улуттардын тарыхын үйрөнүү менен мектептерде окуучулардын улутуна, маданиятына жана мүмкүнчүлүктөрүнө карабай толеранттуу мамиле кыла алат, улуу инсандардын тарыхын үйрөнүүнүн негизинде окуучуларда жеке ар намысты жана кемчилдиктерди баалоону жана аларды жоюунун каражаттарын, окуучуларда өзгөчө сапаттарды пайда кыла алат.

көндүмгө ээ болот:
- Кыргызстан тарыхы боюнча кесиптик билимдерди жана жөндөмдөрдү ишке ашыруу жөндөмүнө ээ болот:
- Кыргызстан тарыхы боюнча маалымат булактарын (журнал, сайт, билим берүү порталдары ж.б) талдоо жана ориентациялоо жөндөмүнө ээ болот:
- Кыргызстан тарыхынын өнүгүү өзгөчөлүктөрүн, мыйзам ченемдүүлүктөрүн таанып билүү жөндөмдөрүнө ээ болот:
- Өнүгүүнүн ар түрдүү этаптарында Кыргызстандын социалдык-экономикалык, саясий жана маданий өнүгүшүн окутууда маалыматтарга жана компетенттүүлүктөргө ээ болот.

Экология дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: ЖАМУнун билим берүү багытындагы миссиясына ылайык коомго татыктуу,кесиптик чеберчиликке ээ болгон,өндүрүшкө зарыл болгон жана атаандаштыкка туруштук берген компонентенттүү адистерди даярдоого салым кошуу.

- Студенттерге Экология предмети негизинен азыркы учурда экологиялык кырдаал өтө татаал болгондугуна байланыштуу ,биосферанын түзүлүшүн жана функцияларынын өзгөчөлүктөрүн,экосистема түшүнүгүн жана анын түзүлүшү , организм жана чөйрөнүн байланышын ,экология жана адамдын ден – соолугу ,жашоо чөйрөнүн экологиялык факторлорун,бүгүнкү күндөгү экологиялык кризистерин терең окуп үйрөнүү негизги маселе болуп саналат. Студенттерди Экология предмети анын негизги максаттары жана маселелери менен тааныштыруу. Аларга адамдын ден соолугу айлана чөйрөнүн экологиялык абалынан көз каранды экендиги, популяциялардын санын жөнгө салынышын изилдөө, жаратылыш ресурстарын сарамжалдуу пайдалануунун экологиялык принциптери боюнча маалымат берүү жана алардын практикалык ишмердигинде жеке экология окуп үйрөнүүдө колдонуунун айрым ыкмаларын калыптандыруу. Предметти өздөштүрүүдө азыркы учурдагы экологиялык көйгөйлөр, биосферанын эталондук аймактарын сактап калуу ,калктын жашоо сапатын жогорлатуу өзгөчөлүктөрүн окуп үйрөтөт.

Дисциплинанын мазмуну: экологиянын түзүлүшү, экологиялык факторлор,популяция, экосистема, экология жана адамдын ден соолугу, глобалдуу экологиялык көйгөйлөр, жаратылыш ресурстарынын потенциалы, Кыргызстандын өзгөчө кайтаруудагы жаратылыш аймактары жана обьектилери.

Дисциплинанын милдеттери: -Студент илимий-териялык материалды өздөштүрүү менен камсыз болуусу, илимий анализдик метод жана экология боюнча алынган илимий маалыматтарды синтездөөнү үйрөнүү, практикалык түрдө карта менен, илимий адабияттар менен студенттин иштөөсүн камсыз кылуу.
- Экологиялык факторлор,
- Популяция,анын жыныстык,жаштык,биологиялык структурасы
- Экоситема - экологиянын функционалдык бирдиги
- экология жана адамдын ден - соолугу,
- жаратылыш ресурстарынын потенциалдарына комплекстүү мүнөздөмө берүү;

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын (НББП) курамындагы орду: Дисциплинанын окуу планындагы жана дисциплиналардын циклиндеги 550300 Филологиялык билим берүү (кыргыз тили жана адабияты профили) багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн окуу пландарында математикалык жана табигый дисциплиналар циклында Б.2.3. коду менен жайгашып, 4-семестрде 2 кредит өлчөмүндө окутулат.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Экология предметин өткөнгө чейин студенттерЖалпы жер таануу, табият таануу концепциясы сабагын окушат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Экология предмети курсун өздөштүрүү менен студенттин тандап алган кесибине

байланышкан мисалдарды жана маселелерди аткаруунун практикалык жолдору каралат, мисалы, геология, картаграфия, геоморфология, химия, гидрология, биология жана башка предметтик областтарда берилген маалыматтарды кайра иштетүү, анализдөө, синтездөө, корутунду чыгаруу, прогноздоо маселелери сыяктуу практикалык маселелерди чыгара билүүгө, атластардын жардамы менен виртуалдык эксперименттерди жасоого жана алынган жыйынтыктарды анализ кылууга зарыл болгон компетенцияларды калыптандырат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасы студентте төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-1; ИК-6; КК-3; СИЖМК – 3.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгынан күтүлүүчү натыйжалар: Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент**билимге ээ болот:**

- Экологиянын түзүлүшүн
- Экологиялык факторлор
- Популяция.
- Экоситема.
- Экология жана адамдын ден соолугу
- Глобалдуу экологиялык көйгөйлөр
- Жаратылыш ресурстарынын потенциалы
- Кыргызстандын өзгөчө кайтаруудагы жаратылыш аймактары жана обьектилерин.

билгичтикке ээ болот:

- Экологиялык факторлорду мүнөздөй алат;
- Популяцияны мүнөздөй алат
- Калктын социалдык курамы жана эмгек ресурстарын мүнөздөй алат
- Рекреациялык комплекс жана экоситеманы мүнөздөй алат
- Экология жана адамдын ден – соолугу мүнөздөй алат
- Глобалдуу экологиялык көйгөйлөр мүнөздөй алат
- Жаратылыш ресурстарынын потенциалын мүнөздөй алат
- Кыргызстандын өзгөчө кайтаруудагы жаратылыш аймактары жана обьектилерин мүнөздөй алат

көндүмгө ээ болот:

- Экологиялык факторлорду көрсөтө алат;
- Популяцияны көрсөтө алат;
- Калктын социалдык курамы жана эмгек ресурстарын көрсөтө алат;
- Рекреациялык комплекс жана тармэкоситема көрсөтө алат;
- Экология жана адамдын ден – соолугу көрсөтө алат;
- Глобалдуу экологиялык көйгөйлөр көрсөтө алат;
- Жаратылыш ресурстарынын потенциалын көрсөтө алат;
- Кыргызстандын өзгөчө кайтаруудагы жаратылыш аймактары жана объектилерин көрсөтө алат.

Жашоо тиричилик коопсуздугу дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Жашоо-тиричилик коопсуздугу дисциплинасы адамдын техносфера менен комфорттук жана коопсуз маамилисин окутуучу илимий билим катары тёмёнкщ максатты коздойт: Адамдын өмүрүн кооптондурган коркунучтарды окутуу жана ар кандай жашоо шартында алардан сактануу чараларын иштеп чыгууну үйрөтүү.

Дисциплинанын миссиясы: Глобалдуу атаандаштыка жөндөмдүү, жогорку илимий жана кесиптик потенциалга ээ болгон, республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө теориялык жана практикалык салымын кошуучу кесипкөй адистерди даярдоо.

Дисциплинанын милдеттери:

- эмгектенүү жана эс алуу жайларында адамдарга камфорттук шарттарды түзүү;
- өндүрүштө (эмгек процессинде) коопсуз жана зыянсыз шарттарды камсыз кылуу;
- жагымсыз таасирлерден адамды коргоо чараларын иштеп чыгуу жана аны ишке ашыруу;
- эмгекчилерди жумуш аткаруунун зыянсыз жана коопсуз ыкмаларына окутуу;
- штаттык жана өзгөчө кырдаал шарттарында объектилердин, мекемелердин туруктуу иштешин камсыз кылуу;
- окуучуларды жана элди табигый жана техногендик кырсыктардын, массалык кыргын салуучу куралдардын күтүлөн таасирлеринен сактоочу чечимдерди кабыл алуу, ошондой эле калыбына келтирүү чараларын көрүү;
- жабырлангандарга алгачкы медициналык жардам көрсөтүү;
- кырсыктуу окуяларды териштирүү жана учетко алуу.

Дисциплинанын негизги билим берүү программанын (НББП) курамындагы орду: Жашоо тиричилик коопсуздугу дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын**:** 550300 Филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында Б.3.4. коду менен күндүзгү окуу бөлүмүндө 4-семестрде жалпы көлөмү - 6саат, 2 кредит өлчөмүндө окутулат.

Дисциплинанын өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар.

Компетенциялык корсөткүчтөр: ИК-6, СИЖМК-3.

Курсту баяндоо: Дисциплинасыны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:
- жашоо-тиричилик коопсуздугунун негиздерине;
- энергия менен ресурстарды рационалдуу пайдалануунун принциптерине жана методдоруна;
- глобалдуу экологиялык проблемаларды, климаттын өзгөрүү маселелери менен анын кесепеттерин жоюуну, жаратылышты пайдалануу менен энергоэффективдүүлүктүн рационалдык принциптерине;
- өспүрүмдөрдүн саламаттыгынын концептуалдык чегин билүүгө;
- сергек жашоо маданиятын калыптандыруу жана өспүрүмдөрдүн саламаттыгына, кооптуу оорулардын жана жүрүм-турумдардын алдын алуу менен байланышкан билим берүү программасынын максаттарын жана милдеттерин билүүгө.

билгичтике ээ болот:
- коопсуз (психологиялык, социалдык жана физикалык) билим берүү чөйрөсүн түзүүгө өбөлгө болуу;
- туруктуу өнүгүү максатында энергияны үнөмдөө, энергия-эффективдүүлү жана башка принциптерин пайдалануу;
- инсанга багытталган билим берүүгө негизделген (ден соолукту сактоого, көп түрдүү маданиятка, инклюзия, ОУР ж.б.) оптималдык процессии калыптандыруу.

көндүмгө ээ болот:
- профессионалдык билими менен аткара билууну (умений) өркүндөтүү ыкмаларына;
- 6-11- класстын окуучуларында сергек жашоонун калыптанышы боюнча алган билимди жана жөндөмдү кесиптик ишмердикте колдонууга.

XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын мазмуну: XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы жогорку окуу жайларында окутулган башка предметтер менен байланышат жана XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы предмети төмөндөгүдөй милдеттерди

аркалайт. Мында жалпы жогорку билим берүүчү XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы предмети программасындагы профессионал көркөм сөз өнөрүнө басым жасалды. Негизги басым көркөм чыгарманын мазмунуна, сюжеттик, композициялык түзүлүшүнө, катышкан каармандардын иш аракеттерине, образдар системасына, негизги идеялык-тематикалык маанисине коюлду. XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы дисциплинада кыргыз адабиятындагы элдик оозеки чыгармачылык, акындар чыгармачылыгы, XX кылымдагы адабият тууралуу кеңири маалыматтар берилет.

Дисциплинанын максаты: XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы предмети жалпы эле кыргыз адабиятынын бир бутагы. Кыргыз тили жана адабияты адистигиндеги окуган студенттер үчүн зарыл предмет катары окулат. Мында студенттер мектеп программасына киргизилген чыгармалардын адабияттагы орду жана анын мааниси жөнүндө билим алышат.

Дисциплинанын милдеттери: Кыргыз адабиятындагы проблемаларды, тенденцияларды жалпы дүйнөлүк адабияттын масштабындагы жана кыргыз, боордош элдер адабиятындагы айрым чыгармалар менен салыштыруу;

- көркөм адабияттын идеялык-тематикалык, эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан жалпылап, адабий процесстин мыйзам ченемдүүлүгүн түшүндүрүү;
- өтүлүүчү чыгармалардын кыргыз адабият таануу илиминдеги ийгилик, кемчиликтерин мисалга тартып талдоого алуу;
- көркөм адабияттагы мазмун, форма, тема, идея, образдарга талдоо жана аларга мүнөздөмө берүүнү үйрөтүү.

Дисциплинанын НББПдан алган орду: XIX кылымга чейинки кыргыз адабияты дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген(2015-жылдын 15-сентябры,№1179/1)жоогрку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында,окуу пландарында Б.3.В.5. коду менен тандоо курсу катары күндүзгү окуу бөлүмүндө 4-семестрде 4 кредит өлчөмүндө окутулат.

Пререквизиттер: “XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы” предметин окуп - үйрөнүүдө фольклористика, адабият, тарых - этнография, философия, маданият таануу, этика, эстетика, психология илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.

Постреквизиттер: кыргыз адабиятынын тарыхы, кыргыз адабиятынын практикуму, адабият таанууга киришүү, адабий сын, кыргыз фольклорунун жана маданиятынын тарыхы илимдери менен байланышат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: СИЖМК-5; КК-13.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп, үйрөнүп бүткөндөн кийин студенттер ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

XIX кылымга чейинки жазма адабиятынын тарыхы дисциплинасынын негизги обьектисин, анын көркөм адабияттын идеялык-эстетикалык тажрыйбасындагы ордун теориялык жактан жалпылап, адабий процесстеги ордунун мыйзам ченемдүүлүгүн аныктоону, адабий сын, адабият таануу илимине обьект боло аларын жана адабият тарыхынын өсүп-өнүгүү процессинин жанданышына шарт түзөрүн билет;

билгичтиктерге ээ болот:

- Коомду жана коомдук аң сезимди байытууда жана жаңы түшүнүктөрдүн, ой жүгүртүүлөрдүн жана адамды тарбиялоонун жаңы жагдайларын иштеп чыгууда көркөм адабияттын ордун жана анын баалуулугун аныктоого;
- Коомдук өнүгүүнүн системасын түзүүдө көркөм адабияттын илимий ордун аныктоого;
- Көркөм адабияттын эволюциялык жолдорун толук үйрөнүүгө;

- VI-XIX кылымдын аралыгында жашап өткөн чыгармачыл адамдардын тарыхый ордун так аныктоого;
- Көркөм адабияттын тарыхы аркылуу адабияттагы жанр,адабий тил жана стил,образдар системасынын баалуулуктарын өздөштүрүүгө;
- Байыркы жазма адабият аркылуу улуттук жана мамлекеттик тарыхый абалдар, байланыштар жана адабий мурастар жөнүндөгү маалыматтарды өздөштүрүүгө мүмкүнчүлүк ала алышат.

көндүмдөргө ээ болот:

Алган теориялык билимдеринин негизинде көркөм текстти талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат,өздөштүргөн адабий түшүнүктөрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат,кесибине байланыштуу маалымат булактарын (журнал, сайт, билим берүү порталдары ж.б.) таап ыктуу колдоно билүү ыкмаларына ээ болот.

Акындар чыгармачылыгы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге акындардын өмүрү, чыгармачылыгы, алардын ар кандай темадагы чыгармаларына байланышкан маселелер боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана акындар жашап өткөн доордун социалдык өзгөчөлүгүн, түрдүү жанрдагы чыгармаларынын доор менен үндөштүгүн үйрөтүү.

Дисциплинанын аннотациясы: Акындар чыгармачылыгы кыргыз адабиятында белгилүү орунду ээлейт, анткени оозеки чыгармачылыктан өнүп чыккан жана азыр дүйнөгө белгилүү профессионалдык кыргыз жазма адабиятынын кыртышын түзөт.

Акындар чыгармачылыгы болбоду дегенде орто кылымдан бери изи бар. Мисал катары Ырчы уул, Жаныбек хандын тушундагы Токтогул, Жайсаң ырчы, Кебука, Асан Кайгы сыяктуу легендага айланган ырчыларды алууга болот.

Кыргыз адабиятындагы акындар чыгармачылыгын “З.Үсөнбаев, А.Айталиев, Э.Турсуналиев, Т.Абдиевдер менен эле бүтүп калат” деген ой-пикирлердин алгылыктуу болбой калышы, учурдагы акындар чыгармачылыгынын идеялык-тематикалык жана идеялык-сюжеттик жактан өзгөчөлүгү.

Дисциплинанын милдеттери:

- Акындар чыгармачылыгын өсүп-өнүгүшүнүн жекече мыйзам-ченемдеринин өзгөчөлүгүн ачуу;
- Ар бир акындын тематикасынын, чыгармаларынын идеялык-сюжетинин, көркөмдүк деңгээлинин айырмачылыктарын үйрөтүү;
- Акындардын өздөрү жашаган доордогу коомдук функциясынын бири-биринен айырмачылыгын жана жалпылыктарын айырмалоо;
- Учурдагы акындар чыгармачылыгынын профессионалдык деңгээли менен импровизациясынын деңгээлинин айырмачылыгын аныктоо.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду: Акындар чыгармачылыгы курсу аркылуу студенттерге акындар жашаган доор менен алардын чыгармаларынын жанрдык, тематикалык, идеялык жалпылыктары менен айырмачылыктарын үйрөтүү жана улуттук адабияттын баалуулуктарын баалай алуу мүмкүнчүлүгүнө ээ кылуу. Акындар чыгармачылыгы предмети илим катары жогорку окуу жайларынын филология багытындагы студенттерге окутулат. Ал бир доордун көп жанрдуу негизги улуттук адабияты болуп, профессионалдык жазма адабияттын кыртышы катары эсептелинет. Учурда да акындар поэзиясы иликтене турган аспектиге ээ жана обьектиси кеңейип, сахна искусствосу катары жашап келет. Кайсы бир деңгээлде окурмандардын эстетикалык муктаждыгын канааттандыруу, дидактикалык функция да аткарат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Бул предмет боюнча орто мектептин окуу программасынын негизинде, башка булактардан тиешелүү билимдерди алышкан.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (пострееквизиттер): Акындар чыгармачылыгы предметин окугандан кийин кыргыз адабиятынын башка бөлүмдөрүн өздөштүрүүгө көмөк болот.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ЖИК-6, КК-11, КК-12.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билет:

- Акындар чыгармачылыгынын алгачкы өкүлдөрүн (Ырчы уул, Жайсаң, Токтогул, Кетбука), чыгармаларынын жанрдык жана теамтикалык өзгөчөлүктөрүн;
- Нур Молдонун жана Молло Нияздын (ал жазгыч акын болгонуна карабастан) санаттарында эл акындарынын чыгармачылык белгилеринин сакталганын;
- Замана агымынын өкүлдөрүнүн (Кылыч, Арстанбек, Калыгулдардын) ырларынын философиясын;
- Тоголок Молдонун башка эл акындарынан айырмачылыгын (жазгычтыгын, фольклор боюнча эмгектерин, балдар ырлары, тамсил, кошок, арман жанрлары менен алектенгенин);
- Токтогулдун акындыгын жана композиторлугун;
- Барпынын ырларынын ыр түзүлүшү менен философиялык ойлорун;
- Калык, Осмонклдардын акындык менен бирге дастан айтуу чеберчилигин;
- Жеңижоктун ырларынын тематикалык жактан бай экенин жана философиялык ойлорун;
- XX кылымдын экинчи жарымынадагы (Ашыраалы, Эстебес, Тууганбай), XXI кылымдын баш жагындагы акындар поэзиясынын жанрдык-тематикалык өзгөчөлүктөрүн.

билгичтикке ээ болот:

- Акындар жашаган коомдун өзгөчөлүгүн;
- Акындар пэзиясынын ыр түзүлүшүн жана тилин;
- Акындар чыгармаларынын жанрдык-тематикалык жактан айырмаланыш себептерин;
- Акындар поэзиясынын философиясын, жана эстетикалык мүмкүнчүлүктөрүн;

көндүмгө ээ болот:

- Алган теориялык билимдеринин негизинде ыр тексттерге адабий талдоо жүргүзө алышат;
- Алган билимин сүйлөө, жазуу речинде пайдаланат, ар кандай аудиторияда айтып бере алат;
- Кесиптик ишине пайдаланат.

Курак анатомиясы, физиология жана гигиена дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Курактык анатомия, физиология жана гигиена дисциплинасы келечектеги окутуучулук кесипти алып жаткан студенттерге, балдардын организминдеги оргaндардын түзүлүшү жана аткарган функциясын билүү менен, өсүп-өнүгүп жаткан жаш муундардын организминин функционалдык өзгөрүүсүндө ар кандай оорулардан алдын ала чара колдонууну окутуп үйрөнүү менен, келечекте жогорку кесипкй адистерди даярдоо.

Дисциплинанын милдети: Организмдиндеги оргaндардын түзүлүшүн, анатомиялык өзгөчөлүктөрүн**,** постэмрионалдык өсүп-өнүгүүсүндөгү закон ченемдүүлүктөрүн билип, өспүрүмдөрдүн акыл- ой сезиминин өнүгүүсүндө , дене боюнун өзгөрүүсүн айырмалап , алдын ала чара колдоно алат.

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Берилген окуу дисциплинасы “Б.3.3 Кесиптик”негизги билим берүү программасы 550100 бөлүмүнө киргизилген. Педагогикалык билим берүүнүн базалык бөлүмүнө кирет ll курстун lV семестринде өздөшүрүлөт. Берилген дициплинаны өздөштүрүүнүн алдында, студент мектеп курсу боюнча(биология, адам) теориялык негиз керек, ошондой эле

адамдын организминин түзүлүшүнүн өзгөзөлүктөрү боюнча жакшы түшүнүк болушу зарыл. План боюнча ll-курс lV-семестр 2 кредит 60 саат

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-6, ИК-6, СИЖМК-3, КК-3, КК-9.

Күтүлүүчү натыйжалар

билимге ээ болот:

-организмдин жекече өрчүп-өнүгүүсүндө физиологиялык жана психологиялык өнүгүүсүнүн билим берүү процессинде курактык өзгөчөлүктөрүн билүү.

- биологиялык жашын аныктоо критериялары.

- мектепте билим берүү тармагын туура уюштуруш үчүн балдардын морфофункционалдык өзгөчөлүктөрүн билип, билимин туура колдонуу жана окутуу.

билгичтикке ээ болот:

-организмдин жекече өрчүп өнүгүүсүндө физиологиялык, психологиялык өзгөчөлүктөрүн айырмалап билүүгө ээ.

-алган теориялык жана практикалык билимин окутуу усулун уюштурууда,социалдык педагогикалык жана билим берүү ишмердүүлүгүндө пайдаланат.

-азыркы билим берүү процессинде ден-соолукту сактоочу жаңы технологияларды колдонууга ээ.

көндүмгө ээ болот:

- адамдын ден-соолугуна коркунуч келтире турган экологиялык ситуацияларга туура баа берип, коопсуздук шарттарга чечим чыгаруучу көндүмгө ээ; -жаш өзгөчөлүктөргө карата (жүрөк,кан тамыр,дем алуу, көрүү ж.б) физиологиялык системалардын ишмердүүлүгүнүн көрсөткүчтөрүн аныктоо усулуна ээ; -таблицанын жардамы менен тамактануунун рационун түзө алат.

Кыргыз тилин окутуунун усулу дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинаны окутуунун максаты: Билим берүүнүн жоболорун, концепциясын жетекке алуу менен студенттерди толук кандуу билимге ээ кылуу. Кыргыз тил сабагынын илимий-теориялык маселелерин, типтерин формаларын өздөштүрүү адистик билимдерин тереңдетүү жана оутуунун жаны технологияларын, инновациялык билим берүүнүн ыкмаларын үйрөтүү менен студенттердин интерактивдүү методдорду колдонуу маданиятын өстүрүү.

Дисциплинаны окутуунун мазмуну: Кыргыз тилин окутуунун усулунун негизги дидактикалык закон ченемдери жана илимий-теориялык негиздери боюнча жалпы түшүнүк берилет.Кыргыз тили боюнча предметтик билим берүүдө окутуу принциптери анын мазмунун, формаларын, методдорун колдонуучу каражаттарын жана педагогикалык өз ара аракеттенүү мүнөзүн аныктоо менен методикалык жобосун, анны уюштуруп өткөрүүнүн жетектөө идеясын жана нормативдик талаптарын тктай тургандыгы кеңири маалымдалат.

Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн милдеттери:

- Кесиптик билим берүүдө адиске карата коюлган тилдик жана кептик карым-катышты толук канааттандыруу милдетин чечүү менен бирге адабий-эстетикалык табитти калыптандырып, көркөм-элестүү ой жүгүртүүнү ишке ашыруу;
- Инсанга багыттап окутуу факторлорун өдөштүрүүсү;
- Традициялык жана интерактивдик усулдардын маанисин түшүнүүсү;
- Методист-окумуштуулардын илимий көз караштары менен тааныш болуусу;;
- Окутуунун технологияларын билүүсү;
- Окутуунун принциптери, методдору, типтери, формалары менен тааныш болуусу;
- Кыргыз тилинин теориялык жана практикалык маселелерин окутуп-уйрөтуугө даяр болуусу.

- Сабаттуу жазуунун туруктуу көндүмдөрүн окуучуларда калыптандыруу усулдарын өздөштүрүүсү.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багытынын жогорку кесиптик негизги билим берүү программасындагы кесиптик циклдын базалык бөлүгүндө Б.3.5.1. коду менен белгиленет.

Пререквизиттер: Кыргыз тилин окутуунун усулун окуп- үйрөнүүдө адабият, тарых, философия,лингвистика, педагогика, психология предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ. КТОУ предмети студенттерге кыргыз тили жана адабияты боюнча профессионалдык даярдык көрүүгө база болот.

Постреквизиттер: Кыргыз тилин окутуунун усулу кыргыз тили жана адабияты мугалимдерин даярдоодо негизги предмет болуп саналат. Бул предметтин негизинде кыргыз тилин окутуунун жаны технологиясы окутулуп, курстук, квалификациялык иштер жазылат. Азыркы этаптагы кыргыз тил сабагы жана аларга коюлган талаптар, окутуунун принцип, методдорунун өзгөчөлүктөрүн, концепциясын таанып-билишет.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжлар:

- окутуу жана тарбиялоонун мыйзам ченемдүүлүктөрүнүн принциптеринин системасын билишет;
- билим берүүнүн жоболорун жетекке алуу менен толук кандуу билимге ээ болуу;
- сабак учурундагы ишмердүүлүктү интенсивдүү усулдар менен айкалыштыруу;
- сабак өтүүдөгү инсанга багытталган ишмердик маселелерин пландаштыруу;
- сабактын максатын аныктоо, максатка жетүү үчүн шык-жөндөмдөрүн арттыруу;
- классты башкаруу, кайтарым байланышты натыйжалуу кылуучу ыкмаларды колдонуу;
- баалоо, баалоо критерийлерин аныктоо суммативдүү жана формативдүү баалоо ыкмаларын түшүнүү.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК- 5, КК-9, КК-11,

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

Студент билет: Кыргыз тилин окутуу методикасынын нормативдик материалдарын. Кыргыз тилин окутуу методикасынын негизги маселелерин.Окутуунун натыйжалары жөнүндөгү негизги түшүнүктөрдү. Кыргыз тили боюнча окуу программалары, окуу китептери жана окутуу каражаттары.Курстун мазмунунун жалпы планын. Окутуу технологияларын

Студент билгичтикке ээ болот: Стандарттык программаны жана окуу пландарын анализдөө.Окутуу процессинде заманбап маалыматтык жана коммуникациялык технологияларды колдонуу.Кыргыз тилин окутуунун принциптери жана методдору.Кыргыз тил сабагы жана анын типтери, формалары.

Студент көндүмдөргө ээ болот: Окутуунун салттык жана инновациялык технологияларын колдонууга жана эркин тандап алууга. Кыргыз тилин окутууда тапшырмаларды түзүү жана колдонуу.Маалыматты жеткирүүдө ар кандай ыкмаларды колдонуу, (вербалдык, шарттуу белгилерди пайдалана билщщ, графикалык формалар). Окуучулардын билимин баалоонун заманбап методдорун жана каражаттарын, окутуу процессинде тесттик көнүгүүлөрдү түзүп жана иштетүү методдорун колдонот.

Кыргыз адабиятын окутуунун усулу дисциплинасынын аннотациясы

Студенттерге кыргыз адабиятын окутуу методикасынын илимий-дидактикалык негиздери боюнча теориялык маалыматтарды берүү, адабиятты окутуу багытында топтолгон илимий–педагогикалык тажрыйба менен тааныштыруу, аларда профессионалдык билгичтиктерди жана көндүмдөрдү калыптандыруу.

Дисциплинаны окутуунун максаты: Адабий билим берүүнүн илимий-дидактикалык негиздери: адабиятты окутуунун усулдары, усулдук илимдин өнүгүү тарыхы, окутуунун принциптери, максаты, милдети, мазмуну, каражаттары, формаларын үйрөтүү, чыгармачылык жана сынчыл ойлоосун өнүктүрүү, окуу-илимий ишмердүүлүгүнө ээ кылуу, билим берүүдө компетенттүү мамилени колдоно алууга үйрөтүү.

Дисциплинаны окутуунун милдети:

- студенттерде жаңы тажрыйбаны өздөштүрүү жөндөмүн өстүрүү, алардын чыгармачыл жана сынчыл ойлоосун өнүктүрүү, окуу-илимий ишмердүүлүгүнө ээ кылуу, билим берүүдө компетенттүү мамилени колдоно алууга үйрөтүү;
- чыгармалардын тектик өзгөчөлүктөрүн окутууда эске алуу, көркөм чыгарманы окуп-үйрөнүүнүн баскычтарын айрымалай билүү;
- кыргыз адабияты боюнча билим берүүнүн стандартын, окуу программаларын, окуу китептерин жана усулдук колдонмолорду талдоого алып, алардын ортосундагы байланышты аныктоо;
- окуу материалдарын пландаштыруу, календардык план, күндөлүк сабактын планы, план-конспектинин түзүлүш принциптерин жана структурасын үйрөнүү;
- пикирлешүү, оюн баяндоо, түрдүү темадагы тексттерди окуп түшүнүү жана өз алдынча текст түзүү, жазуу иштерин (баяндама, дилбаян, эссе, ж.б.) аткаруу сыяктуу мүмкүнчүлүктөрдү түзүү;
- бүгүнкү студенттен эртеңки чыгармачыл мугалим-инсанды даярдоо жана калыптандыруу.

Курстун пререквизиттери: Кыргыз адабиятын окутуунун усулу предметин окуп-үйрөнүүдө педагогика, психология, тарых, кыргыз адабияты, философия, социология, лингвистика, эстетика, этика ж.б. предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттин мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү предметти түшүнүүдө өтө чоң мааниге ээ болуп саналат. КАОУ предмети студенттерге кыргыз адабияты боюнча профессионалдык даярдык көрүүгө база болот.

Курстун постреквизиттери: Кыргыз адабияты боюнча орто билим берүү стандартын, окуу программаларын, окуу китептерин жана усулдук колдонмолорду талдап, алардын ортосундагы байланышты аныкташат жана практикада колдоно алышат. Сабактарга план түзүүнү, көрсөтмө курал даярдоону, сабак өтүүнү билишет. Интеллектуалдык, социалдык, адистик компетенцияларга ээ болушат.

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Бакалаврларды даярдоо боюнча окуу планында кыргыз адабиятын окутуунун усулу дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) Жогорку окуу жайларынын 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) филологиялык билим берүүнүн усулу предмети катары 5-семестрде 6 кредит өлчөмүндө окутулат.

Окутуунун натыйжалары жана калыптандырылуучу компетенциялар

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК-1, КК-6, КК-8, КшК-4.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары:

5-ОН: Окутуунун түрдүү (традициялык жана инновациялык) методдорун, формаларын жана баалоо технологияларын пайдаланып, билим берүү процессин уюштурат.

4-ОН: Психологиялык жана педагогикалык билимдерин кесиптик жана турмуштук маселелерди чечүү үчүн пайдаланат.

Дисциплинаны окуп-үйрөнүүнүн натыйжасында студент төмөндөгүдөй компетенцияларга (билим, билгичтик, көндүм) жетишет:

билет: билим берүүнүн жана кесиптик ишмердүүлүктүн негизги баалуулуктарын, педагогикалык жана психологиялык илимдердин негизги концепцияларын, теорияларын жана окутуунун усулдарын жана ыкмаларын, принциптерин билет;

билгичтикке ээ болот: окуу материалдарын пландаштыруу, календардык план, күндөлүк сабактын планы, план-конспектинин түзүлүш принциптерин жана структурасын, сабактын инновациялык түрлөрүн жана типтерин үйрөнөт -болочок кесибинин социалдык маанисин аңдап билет

көндүмгө ээ болот: кесиптик ишмердүүлүгүн ишке ашыруу мотивациясына ээ болот, билим жана тарбия берүү концепцияларын тандап алуу, аны талдай билүү жөндөмдүүлүктөрүнө ээ болот.

Морфология, сөз жасоо дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: грамматиканын морфология, сөз жасоо бөлүмдөрү үйрөтүүчү маселелер, сөздөрдүн морфологиялык бөлүктөрү, сөз жасоо, жөнөкөй жана татаал сөздөр, сөз түркүмдөрү боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берет жана бул багытта практикалык ык-амалдарды үйрөтөт.

Дисциплинанын мазмуну: Грамматика жөнүндө түшүнүк, анын изилдөө объектиси. Грамматиканын түрлөрү жана негизи бөлүмдөрү. Морфологиянын предмети жана изилдөө объектиси. Грамматикалык маани, анын түрлөрү. Грамматикалык форма, анын типтери. Грамматикалык категория түшүнүгү. Сөздүн морфологиялык бөлүктөрү. Морфема, анын түрлөрү. Уңгу, анын мүнөздүү белгилери жана түрлөрү. Мүчө, анын мүнөздүү белгилери, түрлөрү жана аткарган кызматы. Мүчөлөрдүн тыбыштык өзгөрүшүнө карай бөлүнүшү. Сөздүн негизи, анын типтери. Сөз жасоо, анын мааниси, тиби жана жолдору. Жөнөкөй жана татаал сөздөр. Сөз түркүмдөрү, аларды бөлүштүрүүнүн негизги принциптери. Сөз түркүмдөрүнүн түрлөрү, аларга тиешелүү болгон грамматикалык категориялар.

Дисциплинанын милдеттери: грамматика, анын объектиси жана түрлөрү, грамматиканын баштапкы бөлүмү болгон морфологиянын предмети, үйрөтүүчү маселелери, максаты жана милдети жөнүндө маалымат берет; грамматикалык маани жана форма, грамматикалык категория жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ кылат; кыргыз тилиндеги сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфемалардын классификациясы, аткарган кызматы жөнүндө түшүнүк берет; уңгу жана мүчө, алардын мүнөздүү белгилери жана түрлөрү, негиз жана анын типтери жөнүндөгү маселелерди үйрөтөт; сөз жасоонун маанисин, тибин, сөз жасоо жолдорун түшүндүрөт; жөнөкөй жана татаал сөздөр, алардын түрлөрү, татаал сөздөрдүн уюшулушу жана жазылышы жөнүндө түшүнүк берет; сөз түркүмдөрүнө бөлүштүрүүнүн принциптери, аларга мүнөздүү болгон белгилер, сөз түркүмдөрүнүн түрлөрү, грамматикалык категориялары жөнүндөгү билимдерге ээ кылат.

Дисциплинанын НББПдан алган орду: Морфология, сөз жасоо дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынын бекитилген (15.09.2015. №1179/1 буйрук) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 Филологиялык билим берүү багыты үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын 2.2. вариативдик бөлүгүнүн Б.3. адистик циклында кыргыз тили жана адабияты профили үчүн “Азыркы кыргыз тили” курсунун (Б.3.В.1.3.) бөлүмү катары жайгашкан.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Морфология предметин өткөнгө чейин студенттер азыркы кыргыз тилинин морфология, сөз жасоо боюнча орто мектептен алган билимдери жана аларды системалаштыруу максатында кыргыз тилинин практикуму предметин жана тилдин фонетика, лексикология жана фразеология бөлүмдөрүн окушат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер): Морфология, сөз жасоо предметин окугандан кийин азыркы кыргыз тилинин синтаксис бөлүмүндө морфологиялык каражаттарды жана сөз жасоо жолдорун сөз айкашын жана сүйлөмдү курууда пайдалануу боюнча билимдерге ээ болушат. Кыргыз тилин окутуунун усулу сабагында тилдин грамматикалык курулушун окутууну үйрөнүүдө морфология, сөз жасоо сабагынан алган билимдерин пайдаланышат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окутуу процесси студенттерде төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-3; ИК-4; СИЖМК-4; КК-13; КшК-3.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгында күтүлүүчү натыйжалар: морфология, сөз жасоо дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**

- грамматика жөнүндө түшүнүк, анын түрлөрүн, негизги бөлүмдөрүн, грамматикалык маани жана грамматикалык форма, алардын типтерин, грамматикалык категориялардын өзгөчөлүктөрүн;
- сөздүн морфологиялык бөлүктөрүн; морфема, анын мүнөздүү белгилерин жана түрлөрүн;
- уңгу, анын мүнөздүү белгилерин жана түрлөрүн;
- мүчө, анын мүнөздүү белгилерин; мүчөлөрдүн аткарган кызматы, тыбыштык өзгөрүшү боюнча бөлүнүшүн, мүчөлөрдүн орун тартибин;
- сөз жасоо маселелерин, анын маанисин, тибин жана жолдорун;
- кыргыз тилиндеги сөздөрдүн тутуму жагынан бөлүнүшүн; жөнөкөй сөздөрдүн түрлөрүн; татаал сөздөрдүн түрлөрүн, жасалышын жана жазылышын;
- сөз түркүмдөрү, аларды бөлүштүрүүнүн негизги принциптерин; сөз түркүмдөрүнүн түрлөрүн, аларга тиешелүү болгон грамматикалык категорияларды.

билгичтикке ээ болот:

- кыргыз тилинин грамматикалык курулушунун азыркы учурдагы абалын;
- сөздүн грамматикалык жана лексикалык маанилеринин айырмачылыгын;
- грамматикалык формалардын жана категориялардын сөздүн курулушундагы маанисин жана кызматын;
- уңгу менен мүчөнүн айырмасын, сөздүн курулушунда алардын аткарган кызматын;
- сөздүн негизин жана анын уңгудан айырмачылыгын;
- жөнөкөй сөздөр менен татаал сөздөрдү, татаал сөздөрдүн түрлөрүн айырмалоочу белгилерди;
- сөздөрдүн сөз түркүмдөрүнө бөлүнүшүнүн себептерин;
- сөз түркеүмдөрүнө мүнөздүү болгон белгилерди жана категорияларды.

көндүмгө ээ болот:

- предмет боюнча алган теориялык билимдеринин негизинде морфологиялык талдоонун бардыу түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;
- сөздүн курулушундагы өзгөчолүктөрдү оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
- сөздөрдүн айтылышы менен жазылышындагы өзгөчөлүктөрдү оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
- сөздүн курулушундагы диалектилик өзгөчөлүктөрдү жоюуга машыгат;
- сөз жасоо жолдорун кепте пайдаланууга көнүгөт;
- жөнөкөй жана татаал сөздөрдүн жазылышындагы эрежелерди жазуу кебинде пайдаланат;
- сөз түркүмдөрүнүн бардык түрлөрүн кепте орундуу колдонууга машыгат;
- сөздүн морфологиялык бөлүктөрүн орфографиялык принцип, эрежелердин негизинде сабаттуу жазууга көнүгөт;
- морфология, сөз жасоо боюнча жарык көргөн эмгектер боюнча маалымат алып, андагы айырмачылыктарга, кайчы пикирлерге талдоо жүргүзөт.

Кыргыз адабияты (совет доору) дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын мазмуну: Кыргыз адабияты (совет доору) предмети профессионал жазма адабиятыбыздын XX кылымдын советтик доорунун алгачкы мезгили ,калыптануусу, өсүп-өнүгүүсү боюнча жалпы обзор берип, чыгармачылыгы менен өзгөчө таасир эткен акын-жазуучулардын адабий бейнесине токтолуп,кыргыз адабий сынынын ,адабият таануу илиминин, көркөм котормонун алгачкы мезгилинен өсүп-өнүгүү доорлору обзордук түрдө окутулуу менен көркөм чыгармалардын идеялык-тематикалык мааниси,образдар системасы ж.б.адабий билимдер окутулуп үйрөтүлөт.Студенттерге келечектеги кесиби үчүн зарыл болгон билимге,ык-машыгууларга ээ болуу менен өз алдынчалуулукка,активдүү жарандык позициясы бар,чыгармачылык иш аракеттенүүсүнө
багыт берет.Кыргыз адабияты(совет доору)курсу тарых,философия,тил илими,педагогика,психология,эстетика,этика,география ж.б.илимдер менен байланышта окутулат.

Дисциплинаны окутуунун максаты: Кыргыз адабияты (совет доору) предмети өткөн кылымдын 20-80-жылдар аралыгындагы көркөм адабиятыбыздын алгачкы мезгилинен тартып өсүп-өнүгүү тарыхы,элдик оозеки чыгармачылыктын,ырчылар чыгармачылыгынын таасири,боордош элдердин адабиятынын,орус жана дүйнөлүк адабияттын туундулары менен байланышта окутуу максатын көздөйт.Студенттердин адабий чыгармачыл жана сынчыл ойлоо ишмердүүлүктөрүн өнүктүрүү,көркөм чыгармаларды, каармандарды талдоо ыктарына ээ кылуу,билим берүүдө компетенттик мамилени колдоно алууга үйрөтүү максаттарын ишке ашырат.

Дисциплинаны окутуунун милдети:

- кыргыз адабиятынын тарыхында өзгөчө орду бар, 20-80-жылдарда адабий процессти аныктаган чыгармалар тууралуу илимий-теориялык маалыматтарды практика жүзүндө пайдалана билүү ыктарына ээ кылуу ;
- өтүлгөн чыгармалардын өзгөчөлүктөрүн, жаңычыл жактарын сюжеттик жана тилдик бөтөнчөлүктөрүн көркөм тексттен үзүндүлөрдү келтирүү менен адабий талдоо жүргүзүүгө машыктыруу;
- кыргыз адабиятындагы (совет доору) проблемаларды, тенденциялырды жалпы дүйнөлук адабияттын масштабындагы жана кыргыз, боордош элдер адабиятындагы айрым чыгармалар менен салыштырып талдоого көнүктүрүү; көркөм адабияттын идеялык-тематикалык, эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан
жалпылап, адабий процесстин мыйзам ченемдүүлүгүн түшүнүүгө жетишүү;
- өтүлүүчү чыгармалардын кыргыз адабий сын жана адабий таануу илиминдеги ийгилик, кемчиликтерин мисалга тартып талдоого жетишүү;
- көркөм адабияттагы мазмун, форма, тема, идея, образдарга талдоо жана аларга мүнөдөмө берүүнү үйрөтүү;

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын (НББП) курамынан алган орду: Кыргыз адабияты (совет доору) дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим минисрлиги тарабынан бекитилген(2015-жылдын 15-сентябры,№1179/1) жогорку окуу жайларынын 550300 филологиялык билим берүү(профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында окуу пландарында Б.3.В.6.1. коду менен вариативдик бөлүктө 5-семестрде 6 кредит өлчөмүндө окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: Кыргыз адабияты (совет доору) дисциплинасын өздөштүргөнгө чейин кыргыз адабиятынын практикалык курсу,кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгы,адабият таануугa киришүү, 19-кылымга чейинки жазма адабияты дисциплиналарын окушат.Студенттердин орто мектептен,окуган курстарынан жана өз алдынча алган билимдери,социалдык көндүмдөрү чоң маанигн ээ.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Кыргыз адабияты (совет доору) дисциплинасынын орду жана маанисине түшүнүү, көркөм чыгармаларды талдоо,

тажрыйбасын өздөштүрүү, сүйлөө маданиятын, көркөм баяндоо ык-машыгууларына көнүгүү, акын, жазуучу, адабиятчы, сынчылардын чыгармаларын талдай жана баалай алууга жетишүүсү, акын-жазуучулардын өмүрү, чыгармачылыгынын урунттуу учурларын турмушта ыктуу жана орундуу пайдалана алуу менен илимий-теориялык билимдерин практикада колдоно билүү.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына коюлган талаптар:

Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6: Кыргыз адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат.

Дисциплинаны окутуу жараяны төмөнкү компетентцияларды калыптандырууга багытталган: СИЖМК-5; КК-11; КК-12;

Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент ээ болуучу билимдер,билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- кыргыз адабияты (совет доору) дисциплинасынын негизги объектисин, көркөм адабияттын идеялык-эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан жалпылап, адабий процесстин мыйзам ченемдүүлүгүн түшүнөт;
- адабий сын, адабият таануу илими адабият тарыхынын өсүү-өнүгүү процессинин жанданышына шарт түзөрүн талдай алат;
- көркөм адабияттын мазмунун, формасын, темасын, идеясын талдай алат;
- чыгармадагы каармандардын типтерин, аларга мүнөздөмө берүүнү билет;
- сюжет, анын элементтерин, композиция, анын компоненттерин жана алардын биримдигин чечмелей алат;
- студент чыгарманын тил каражаттарын (тил булактарын, түз, өтмө маанилерин, троптун түрлөрүн) окуп, аны өздөштүрө алат;
- көркөм адабияттардын тектерге(поэзия,проза, драма) бөлүнүшүн, жанрдык түрлөрүн өздөштүргөн көндүмдөргө ээ болот;
- адабий өнүгүүнүн мыйзам ченемдүүлүгүн(адабий процесс, стиль, көркөм метод, адабий багыт, агым) аңдай алат;

билгичтикке ээ болот:

- кыргыз адабияты (совет доору) менен кыргыз адабиятынын башка бөлүмдөрүнүн табиятын,өнүгүүпроцесстеринин мыйзам ченемдүүлүктөрүнүн окшоштуктарын жана айырмачылыктарын;
- көркөм адабияттын башка коомдук илимдер менен байланышын жана чектерин ажыратканды;
- көркөм адабияттын коомдук функциясын;
- кесиптик милдеттерин максаттуу ишке ашыруу үчүн педагогикалык жана психологиялык байкоо усулдарын пайдаланууну;
- тил илими менен адабият таануунун негизги мыйзам ченемдүүлүктөрүн пайдалана билүү жана өздөштүрүү;
- Мекен алдындагы ыйык парз, абийир, ар-намыс үчүн күрөш, ата-баба салтын аздектөөнү.

көндүмгө ээ болот:

- алган теориялык билимдеринин негизинде көркөм текстти талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүү көндүмүнө;
- өздөштүргөн адабий түшүнүктөрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдалануу жөндөмүнө;
- кесибине байланыштуу маалымат булактарын (журнал, сайт, билим берүү порталдары ж.б.) таап ыктуу колдоно билүү ыкмаларына;
- педагогикалык этикага жана кесиптик-тилдик маданиятка ээ болот;
- жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде мамилелешүүгө (карым-катнаш жасоого) даяр жана активдүү жарандык позицияны ээлөөгө жөндөмдүүнө;

- эл камын ойлоо, мекенчил болуу компетенцияларына, активдүү жарандык позицияга ээ болушат.

Кыргыз диалектологиясы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: тилдин жергиликтүү өзгөчөлүктөрүн адабий тилден айырмалап билүү; кыргыз адабий тили менен жергиликтүү диалектилердин ортосундагы карым-катышты аныктоо менен, жалпы элдик тилдин ичиндеги аймактык өзгөчөлүктөрдүн чегин ажыратуу, кыргыз диалект, говорлорунун ортосундагы өзгөчөлүктөр боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана бул багыттагы практикалык ык-амалдарды үйрөтүү

Дисциплинанын мазмуну: Кыргыз диалектологиясы предмети азыркы кыргыз тилинин аймактык өзгөчөлүктөрүн, кыргыз адабий тилинин өнүгүшүнө жергиликтүү диалектилердин тийгизген таасирин илимий негизде үйрөтүүчү илим, негизги предмет катары жогорку окуу жайларында окутулат. Тарыхый жактан караганда азыркы кыргыз тили өзүнүн өнүгүшүндө узак тарыхый жолду басып өткөн. Ар кайсы мезгилдерде жакынкы жана алыскы тектеш тилдер менен тыгыз байланышта болуп, калыптануу процессинин ар түрдүү аймактарда ишке ашышы кыргыз тилиндеги диалектилик, говордук бөтөнчөлүктөрдүн жана орток учуроочу белгилердин арбын болушуна шарт түзгөн. Ошондуктан тилдин жергиликтүү диалектилерине мүнөздүү өзгөчөлүктөрүн жана ага орток болгон белгилерди билбей туруп, элдик тилдин тарыхый өнүгүшүн, тактап айтканда, ал элдин азыркы адабий тилинин өнүгүү тарыхын үйрөнүү мүмкүн эмес. Анткени диалектилер менен говорлордо азыркы улуттук тилдин өнүгүү тарыхынын көптөгөн бай материалдары сакталган.Кыргыз диалектологиясы боюнча лекциялык курста диалектология илиминин негиздери, кыргыз тилинин жергиликтүү өзгөчөлүктөрү, алардын ортосундагы тыбыштык, лексикалык, грамматикалык айырмачылыктар, диалект, говорлорго тектеш тилдердин тийгизген таасири жөнүндөгү маселелер үйрөтүлөт.Ал эми практикалык сабактарда теориялык билимдеринин негизинде диалектологиялык материалдарды талдоолордун түрлөрүнө машыгышат. Лекциялык жана практикалык сабактардан алган билимдерин тереңдетүү, өз алдынча иштерин өркүндөтүү максатында ар түрдүү формаларда кошумча өз алдынча иштөө үчүн тапшырмалар аткарылат.

Дисциплинанын милдети:

- оозеки кептеги диалектилик өзгөчөлүктөрдү жоюп, адабий тилдин нормасында сүйлөөгө көнүктүрөт;
- диалектологиялык материалдардын жалпы элдик тилди, улуттук адабий тилди өнүктүрүүдөгү ролун түшүнөт;
- диалектологиялык материалдардын айрым тилдин жана ошол тилде сүйлөөчү элдин тарыхын билүүдөгү маанисин үйрөнөт;
- адабий тилдин нормаларын мектепте окутууну жеңилдетүүгө салым кошот;

Дисциплинанын НББПдан алган орду: Кыргыз диалектологиясы дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынын бекитилген (15.09.2015. №1179/1 буйрук) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 Филологиялык билим берүү багыты үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын 2.2. вариативдик бөлүгүнүн Б.3. В.7. коду менен жайгашкан. Кыргыз диалектологиясы 550300 Филологиялык билим берүү багытындагы мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде 3-курстун күндүзгү окуу бөлүмүнүн V семестрине пландаштырылган.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Кыргыз диалектологиясы предметин өткөнгө чейин студенттер жалпы билим берүүчү мектептин окуу программасынын негизинде кыргыз адабий тили жана анын диалектилери жөнүндө тиешелүү билимдерди алышат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийин ээ болгон билимдер (постреквизиттер):

- Кыргыз диалектологиясы предметин окугандан кийин тилдин жергиликтүү өзгөчөлүктөрүнүн адабий тилдин тыбыштык түзүлүшүндөгү, грамматикалык курулушундагы, лексикалык составындагы нормаларынан айырмачылыгын түшүнөт.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окутуу процесси студенттерде төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-6; СИЖМК-4; КК-13; КК-14.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгында күтүлүүчү натыйжалар: кыргыз диалектологиясы дисциплинасын окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**

- «диалектология» термининин негизги маанилерин;
- диалектологиянын максатын жана милдетин;
- диалектологиянын түрлөрүн, башка илимдер менен болгон байланышын;
- кыргыз тилиндеги диалектилик өзгөчөлүктөрдүн аймактык мүнөзүн;
- тилдин жергиликтүү өзгөчөлүктөрүнүн пайда болушуна негиз болгон шарттарды;
- диалектилик кубулуштарды адабий тилден айырмалоочу белгилерди;
- тилдин жергиликтүү өзгөчөлүктөрүн сактаган тарыхый булактарды;
- лингвистикалык географиянын диалектология менен карым-катышын;
- изоглосса жана изоглоссалык сызыктар жөнүндөгү маалыматтарды;
- кыргыз диалектилеринин изилденишин;
- кыргыз диалект, говорлорун бөлүштүрүүгө негиз болгон классификациялык белгилерди;
- кыргыз диалектилерин бөлүштүрүү боюнча тилчи-окумуштуулардын классификацияларын;
- кыргыз диалектилеринин ортосундагы фонетикалык, грамматикалык, лексикалык өзгөчөлүктөрдү;
- диалектология илиминде колдонулуучу изилдөө методдорун.

билгичтикке ээ болот:

- кептеги диалектилик көрүнүштөрдү жоюунун ыкмаларын;
- кыргыз тилинин калыптануу, өнүгүү тарыхында диалектилердин ролун;
- диалектилик, говордук өзгөчөлүктөрдүн аймактык жактан таралуу чегин ажыратууну;
- кыргыз диалект, говорлорунун ортосундагы тилдик өзгөчөлүктөрдү;
- диалект, говорлор менен башка тилдердин карым-катышын айрып таанууну;
- диалектилик, говордук өзгөчөлүктөрдүн келип чыгышына тектеш тилдердин тийгизген таасирин;
- кыргыз тилинин жергиликтүү өзгөчөлүктөрүнүн азыркы учурдагы абалын;
- кыргыз тилин окутууда диалектилик өзгөчөлүктөрдү билүүнүн маанисин;
- диалектилик сөздөрдүн айтылышы менен жазылышын кепте пайдаланууну;
- диалектилик лексиканын колдонулуу чөйрөсүн;
- көркөм чыгармаларда диалектизмдердин колдонулуу себептерин түшүнөт;
- кеп ишмердүүлүгүнүн педагогикалык чеберчилигине ээ болууну.

көндүмгө ээ болот:

- алган теориялык билимдеринин негизинде диалектологиялык материалдарды талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүдө;
- диалектилик өзгөчөлүктөрдөн айырмаланган адабий тилдин эки формасын (оозеки жана жазуу) кепте бирдей колдонууда;
- диалектилик материалдардын элдик мурастарда колдонулуу ыкмаларына талдоо жүргүзүүдө;
- диалектологиялык практикада колдонулуучу методдорду;
- диалектологиялык материалдарды тактоодо жана иштеп чыгууда;
- диалектилик өзгөчөлүктөрдү адабий тилден айырмалоочу белгилерди мисалдар менен далилдөөдө;
- жашаган аймагындагы тилдик өзгөчөлүктөрдү кебинде жоюуда;
- көркөм тексттердеги диалектизмдерди адабий тилдеги айтылышы менен салыштырууда;

- диалектизмдердин айтылышы менен жазылышын салыштырып, адабий тилдеги вариантын тандап колдонууда;
- оозеки кептеги диалектилик айтылыштарды жоюуда;
- диалектология боюнча жарык көргөн эмгектер жөнүндө маалымат алып, андагы айырмачылыктарга, кайчы пикирлерге талдоо жүргүзүүдө.

Чыгыш элдеринин адабияты дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге Чыгыш элдеринин адабий мурастары жана дүйнө таанымы боюнча жалпы түшүнүк берүү жана чет элдер адабиятынын адабий процесси жөнүндөгү билимин жаңы денгээлде жалпылаштыруу жана системалаштыруу үчүн Чыгыш элдеринин адабияты жөнүндө дүйнөлүк адабияттын типологиялык өнүгүү контекстинде билим берүү.

Дисциплинанын милдети:
- студенттерди Чыгыш өлкөлөрдүн элдеринин негизги эстетикалык принциптери жана духовный кубулуштары менен тааныштыруу;
- Чыгыштын көркөм сөз өнөрүнүн негизги түрлөрүнүн жана жанрларынын өз алдынчалуулугун үйрөнүү жана европа адабиятынын өнүгүү мыйзамдары менен салыштыруу;
- Чыгыш өлкөлөрүнүн көркөм чыгармачылыктарынын типологиялык өзгөчөлүктөрүн өздөштүрүү.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду:
Чыгыш элдеринин адабияты дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында Б.3.В.8. коду менен вариативдик курс катары күндүзгү окуу бөлүмүндө VII семестрине 2 кредит өлчөмүндө окутулат.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар:
Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-6; СИЖМ-4; ИК-4; КК-4.

Дисциплинаны окуп бүткөн студент төмөнкүдөй сапаттарга ээ болот: билет:
- Байыркы Чыгыш адабияты (Египет, Шумер жана Япон) боюнча маалыматтарга ээ болот,
- Ли Бо, Ду Фу, Омар Хаям, Рудаки, Фирдоуси, Навои, Бабур сыяктуу чыгыш берметтеринин чыгармаларын үйрөнөт;
- XVIII-XIX кылымдардагы тажик жана боордош түрк тилдүү элдердин адабияттарынын өнүгүү жолдорун;
- чыгыш адабиятынын XX кылымдагы абалын билет.

билгичтикке ээ болот:
- көркөм текстти талдап окуганды: чыгарманы семантикалык катмарларга ажыратканды;
- символдук белгилерди тапканды;
- психологиялык жагдайларды;
- жазуучунун подтексттик ойлорун окуганды;
- эпизоддук сүрөттөөлөрдү чыгарманын жалпы контекстинен чыгып түшүнүүнү;
- образдар системасын талдоону;
- жазуучунун жалпы чыгармачылыгын, же, тиги бу жеке чыгармасын дүйнөлүк адабияттын контекстинен карап, ордун аныктоону;
- көркөм ойдун өнүгүү жолун этаптарга бөлүп кароону;
- чыгыш жана батыш адабияттарынын көркөм методдорундагы айырмачылыктарга ажыратканды билет.

көндүмгө ээ болот:

- болочок кесибинин коомдук жана социалдык маанисин аңдап билет, кесиптик ишмердүүлүгүн ишке ашыруу мотивациясына ээ болот;
- көркөм адабият аркылуу билим жана тарбия берүү концепцияларын тандап алуу, аны талдай билүү жөндөмдүүлүктөрүнө;
- билим берүүдөгү долбоор жана инновациялык ишмердүүлүк жөндөмүнө;
- кесибине байланыштуу маалымат булактарын (журнал, сайт, билим берүү порталдары ж.б.) таап ыктуу колдоно билүү ыкмаларына;
- адабият таануу илиминин заманбап билимдерин өздөштүрүү аркылуу окуучулардын дисциплина боюнча жетишкендиктерин баалай билүү;
- көркөм адабияттык проблемаларды (моделдер, ыкмалар, технологиялар, усулдар ж.б.) чечүү мүмкүнчүлүктөрүнө ээ болуу менен билим сапатын текшерүүнүн технологияларын колдонуу чеберчилигине;
- жүрүм-турум этикасына жана кесиптик-тилдик маданиятка ээ болот;
- түрдүү тармактар боюнча азыркы билимдердин базасына (концепцияларды, теория, метод ж.б.) ээ жана аларды улам толуктап турат жана алган билимдерин практикада пайдалана алат.

Түркология дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Түркологиянын изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды түшүндүрүү; түрк тилдери – тектеш тилдер, байыркы түрк элдери, проф. И.А.Батманов, Н.А.Катанов, академик Ф.Корш, академик В.Радлов, проф. С.Е.Малов, Н.А. Аристов, А.Самойлович ж.б. түзгөн түрк тилдеринин классификациялары, түрк элдери колдонгон жазуулар, түрк тилдеринин калыптануу жана өнүгүү доорлору, түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшү боюнча илимий-теориялык билимдерди үйрөтүү болуп эсептелет.

Дисциплинанын мазмуну: Түркология дисциплинасы болочок тилчи, адабиятчы адистерди – түркология жөнүндө түшүнүк, түрк тилдери – тектеш тилдер, байыркы түрк элдери; түрк тилдеринин классификацияланышы, түрколог-окумуштуулар тарабынан түзүлгөн классификациялардын бири-биринен айырмасын аныктайт. Атактуу түрколог-окумуштуулар, ошондой эле кыргызстандын түркологдору – Б.Юнусалиев, К.Сартбаев ж.б. окумуштуулардын түркологияга кошкон салымдары жөнүндөгү илимий-теориялык маселелер ж.б. билимдерге ээ кылат. Аталган дисциплина тил илиминин негизги мыйзам ченемдүүлүктөрүнө ылайык түрк тилдеринин түрлөрү, байыркы түрк тилдери, байыркы түрк элдеринин маданияты, тарыхы, белгилүү түрколог окумуштуулары тарабынан бөлүштүрүлгөн түрк тилдерин классификациялары, түрк тилдеринин калыптануу доорлору, түркология боюнча жазылган эмгектердеги окумуштуулардын пикирлери боюнча кесиптик билим жана ык-машыгууларды, лингвистикалык терминдерди өздөштүрүүгө багытталат.

Дисциплинанын милдеттери: Түркология дисциплинасы боюнча билимдерин тереңдетүү: негизги тилдик, лингвопоэтикалык, лингвоөлкө таануу материалдарын өздөштүрүү, студенттердин кесиптик ишмердүүлүктөрүндө дисциплина боюнча алган блим, илгичтиктин жана көндүмдөрүн пайдаланууга калыптандыруу.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багыты мамлекеттик стандарттын негизинде азыркы кыргыз тилиндеги активдүү процесстндагыердин катарында тандалып алынган адистик предмет катары окутулат. Түркология Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (15-сентябрь 2015-жыл. №1179/1) Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында Б.3.КПВ.2. вариативдик бөлүгүндө орун алган.

Пререквизиттер (курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер): Түркология дисциплинасын өткөнгө чейин студенттер азыркы кыргыз тилинин кээ бир негизги бөлүмдөру боюнча билим алышат. Тактап айтканда, КТП, фонетика, орфография ж. б.

Постреквизиттер (курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер): Түркология курсун өздөштүргөндөн кийин студент: түркологиянын изилдөө обьектиси, түркологиянын илим катары калыптанышы. Түркология илиминин чыгыштагы илимдерден бөлүнүп чыгышы. Түркологиянын тарыхы. Түрк тилдеринин тектеш тилдер экендиги. Байыркы түрк элдери жөнүндө маалымат, байыркы түрктөрдүн чарбачылыгы, турмуш тиричилиги, мекендеген аймактары тууралуу маалымат. Орус окумуштуулары – академик Ф.Корш, академик В.Радлов, проф. И.А.Батманов, Н.А.Катанов, проф. С.Е.Малов, Н.А. Аристов. А.Самойлович ж.б. түзгөн түрк тилдеринин классификациялары. Алардын түркология илиминин калыптанышына кошкон салымы. Батыш европалык чыгыш таануучулардын түркологияга кошкон салымы. Түрк элдери колдонгон жазуулар, байыркы рунн жазуусу, латын графикасы, орус графикасын колдонушу, түрк тилдеринин калыптануу жана өнүгүү доорлору (хунн доору, алтай доору, байыркы түрк доору, орто түрк доору, түрк тилдеринин жаңы доору), Орто Азия жана Казакстан түрк элдери, сибирь түрк элдери, Волга-Урал түрк элдери, кавказ түрк элдери, КМШнын жана алардын аймагынан сырткары жашаган түрк элдери жана алардын тилдери. Махмуд Кашкари – орто кылымдагы атактуу лингвист –түрколог. "Дивандагы" эл турмушу, тарыхы камтылган – тилдик адабий мурастар, түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшү сыяктуу билимдерге ээ болот.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- түркологиянын максатын жана милдетин, түркологиянын башка илимдер менен байланышын, тил жана адабият мугалиминин түркологияны өстүрүүдөгү ролун аныктайт;
- түркологиянын изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдардын билет;
- академик Ф.Корш, академик В.Радлов, проф. И.А.Батманов, Н.А.Катанов, проф. С.Е.Малов, Н.А. Аристов, А.Самойлович ж.б. түзгөн түрк,байыркы түрк тилдеринин классификацияларын үйрөнөт; -түрк элдери колдонгон жазуулар, түрк тилдеринин калыптануу жана өнүгүү доорлору,

түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүнбилет;

-түрк тилдеринин классификацияланышы, түрколог-окумуштуулар тарабынан түзүлгөн классификациялардын бири-биринен айырмасын аныктайт; -Кыргызстандын түркологдору – Б.Юнусалиев, К.Сартбаев, Т.Садыков, Б.Сагымбаева ж.б. окумуштуулардын түркологияга кошкон салымдары менен таанышат;

-азыркы түрк элдери жана алардын жашаган аймагы, саясий-социалдык абалы, тили, ар бир түрк элинин жашоо абалын; -түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүн, фонетикалык, морфологиялык жана лексикалык өзгөчөлүктөрүн изилдейт.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-4, ЖИК-5, СИЖМК-2, СИЖМ-4, КК-7, КК-14.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- түркологиянын максатын жана милдетин, түркологиянын башка илимдер менен байланышын, тил жана адабият мугалиминин түркологияны өстүрүүдөгү ролун;
- түркологиянын изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдардын;
- академик Ф.Корш, академик В.Радлов, проф. И.А.Батманов, Н.А.Катанов, проф. С.Е.Малов, Н.А.Аристов, А.Самойлович ж.б. түзгөн түрк,байыркы түрк тилдеринин классификацияларын;

- түрк элдери колдонгон жазуулар, түрк тилдеринин калыптануу жана өнүгүү доорлору, түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүн;
- түрк тилдеринин классификацияланышы, түркolog-окумуштуулар тарабынан түзүлгөн классификациялардын бири-биринен айырмасын аныктоонун;
- Кыргызстандын түркологдору – Б.Юнусалиев, К.Сартбаев, Т.Садыков, Б.Сагымбаева ж.б. окумуштуулардын түркологияга кошкон салымдары менен таанышуунун;
- азыркы түрк элдери жана алардын жашаган аймагы, саясий-социалдык абалы, тили, ар бир түрк элинин жашоо абалын;
- түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүн, фонетикалык, морфологиялык жана лексикалык өзгөчөлүктөрүн;

билгичтикке ээ болот:

- түркологиянын изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды жөнүндө маалыматтарга ээ болот;
- түрк тилдери – тектеш тилдер, байыркы түрк элдери, проф. И.А.Батманов, Н.А.Катанов, академик Ф.Корш, академик В.Радлов, проф. С.Е.Малов, Н.А. Аристов, А.Самойлович ж.б. түзгөн түрк тилдеринин классификацияларын билет;
- түрк элдери колдонгон жазуулар, түрк тилдеринин калыптануу жана өнүгүү доорлору, түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүн билет;
- түрк тилдеринин классификацияланышы, түрколог-окумуштуулар тарабынан түзүлгөн классификациялардын бири-биринен айырмасын аныктайт;
- Кыргызстандын түркологдору–Б.Юнусалиев, К.Сартбаев, Т.Садыков, Б.Сагымбаева ж.б. окумуштуулардын түркологияга кошкон салымдары менен таанышат;
- түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүн, фонетикалык, морфологиялык жана лексикалык өзгөчөлүктөрүн билет.

көндүмдөргө ээ болот:

- түркология боюнча жарык көргөн эмгектер менен таанышып, андагы кайчы пикирлерге талдоо жүргүзөт;
- түркология боюнча алган теориялык билимдердин негизинде түрк тилдеринин классификацияларын айырмалай алат;
- түркология боюнча алган билимдерин практикада колдонууга көнүгөт;
- түркология боюнча алган теориялык билимдерин педагогикалык ишмердүүлүгүндө пайдаланат.

Маданият аралык коммуникациянын негиздери дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге маданияттар аралык компетентүүлүктү түзүү, жалпы эле негизги көйгөйлөр, маданияттар аралык коммуникациянын түрлөрү жана формалары жөнүндө билим берүү жана өзүнүн жана башка элдердин маданиятын үйрөнүүгө тарбиялоо.

Дисциплинанын мазмуну: маданияттар аралык коммуникациянын предметинин негизги изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды түшүндүрүү; коммуникация түшүнүгүнүн келип чыгышы жана анын азыркы учурдагы маанисин, коммуникациянын формалары жана моделдерин үйрөтүү; маданият түшүнүгүн, келип чыгуу тарыхын, анын түрлөрүн, улуттук маданият, маданияттын өзөгүн түзгөн негизги белгилер; маданияттагы жалпылыктар жана айырмачылыктарды аныктоо.

Дисциплинанын милдеттери: маданияттар аралык коммуникациянын предметинин изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды түшүндүрүү;

- коммуникация түшүнүгүнүн келип чыгышы жана анын азыркы учурдагы маанисин, коммуникациянын формалары жана моделдерин үйрөтүү;

- маданият түшүнүгүн, келип чыгуу тарыхын, анын түрлөрүн, улуттук маданият, маданияттын өзөгүн түзгөн негизги белгилер; маданияттагы жалпылыктар жана айырмачылыктарды аныктоо;
- маданияттар аралык байланыштын азыркы коомдогу ордун, глобалдашкан коомдо маданияттар аралык байланышты чыңдоонун жолдорун изилдөө;
- уюштуруучулук коммуникация, горизанталдык жана вертикалдык коммуникацияны үйрөтүү;
- уюштуруучулук коммуникациянын түрлөрү жана методдорун аныктоо;
- формалдуу жана формалдуу эмес коммуникацияны үйрөнүү;
- маданияттар аралык коммуникациянын ар түрдүү аспектилерин аныктоо;
- маданияттар аралык байланышта кыйынчылыктардын келип чыгуу себептерин табуу;
- маданияттар аралык коммуникациянын эрежелерин, ар түрдүү улуттук маданияттагы пикир келишпектерди чечүүнүн стратегиясын аныктоо;
- аккультурация процессин, көп улуттуу корпорацияга жумушка орношууда аккультурация процессин жеңилдетүүнүн методдорун үйрөнүү;
- маданияттар аралык байланышта коммуникациянын вербалдык каналын, маданияттар аралык коммуникациядагы стереотиптерди аныктоо;
- вербалдык эмес коммуникация, кинесика, вербалдык эмес коммуникациянын каналдарын табуу.

Дисциплинанын орду: Маданият аралык коммуникациянын негиздери курсу Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (15-сентябрь 2015-жыл. №1179/1) 550300 Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында Б.3.8. вариативдик бөлүгүндө орун алган.

Пререквизиттер (курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер): Окуп-үйрөнүлүп жаткан дисциплинаны өздөштүрүүдө зарыл болгон билимдерди, билгичтиктерди жана кондүмдөрдү камтыган дисциплиналар тизмеги.

Постреквизиттер (курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер): Дисциплиналар тизмеги, буларды окуп үйрөнүү үчүн белгилүү бир дисциплинаны окуп-үйрөнүүдө ээ болгон билимдер , билгичтиктер жана көндүмдөр талап кылынат: Кыргыз тили дисциплинасы, Сөз жасоо, тил илимине киришүү, Жалпы тил илими.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар: Маданият аралык коммуникациянын предмет катары калыптанышы (АКШдагы Э.Холл, Европа, Оруссия өлкөлөрүндө); Дисциплина катары окутуудагы максаты жана милдеттери изилдөө обьектиси; Башка илимдер менен болгон байланышы; Маданият аралык өз ара түшүнүүнүн негиздери; Маданият аралык коммуникациянын принциптери; Тил жана маданияттын карым-катышы; Улуттук-маданий информациянын тилдик аң-сезимде сакталышы;Улуттук-маданий информациянын улуттар аралык баарлашуудагы орду; Маданият аралык өз ара түшүнүүнүн негиздери; Кыргыз элинин маданият түшүнүгү; Коммуникация жана анын маанилүүлүгү; Маданий нормалардын адамдарга тийгизген таасири; Симпатия, эмпатия түшүнүктөрү; Маданий иденттүүлүк түшүнүгү; Этникалык жана жеке маданий иденттүүлүк түшүнүктөрү; Функционализмдин касиети, маданият аралык коммуникациянын негизги жоболору жана маанилери.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-4, ЖИК-5, СИЖМК-2,СИЖМК-4, КК-7, КК-14.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- маданияттар аралык коммуникациянын предметинин изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды;

- коммуникация түшүнүгүнүн келип чыгышы жана анын азыркы учурдагы маанисин, коммуникациянын формалары жана моделдерин;
- маданият түшүнүгүн, келип чыгуу тарыхын, анын түрлөрүн, улуттук маданият, маданияттын өзөгүн түзгөн негизги белгилер;
- маданияттар аралык байланыштын азыркы коомдогу ордун, глобалдашкан коомдо маданияттар аралык байланышты чыңдоонун жолдорун;
- уюштуруучулук коммуникация, горизанталдык жана вертикалдык коммуникацияны;
- уюштуруучулук коммуникациянын түрлөрү жана методдорун аныктоо;
- формалдуу жана формалдуу эмес коммуникацияны;
- маданияттар аралык коммуникациянын ар түрдүү аспектилерин;
- маданияттар аралык байланышта кыйынчылыктардын келип чыгуу себептерин;
- маданияттар аралык коммуникациянын эрежелерин, ар түрдүү улуттук маданияттагы пикир келишпектерди чечүүнүн стратегиясын;

билгичтикке ээ болот:

- коммуникация түшүнүгүнүн келип чыгышы жана анын азыркы учурдагы маанисин, коммуникациянын формалары жана моделдерин азыркы учурдагы абалын аныктайт;
- маданият түшүнүгүн, келип чыгуу тарыхын, анын түрлөрүн, улуттук маданият, маданияттын өзөгүн түзгөн негизги белгилерин билет;
- маданияттар аралык байланыштын азыркы коомдогу ордун, глобалдашкан коомдо маданияттар аралык байланышты чыңдоонун жолдорун аныктайт;
- уюштуруучулук коммуникация, горизанталдык жана вертикалдык коммуникацияны билет;
- уюштуруучулук коммуникациянын түрлөрү жана методдорун аныктайт;
- формалдуу жана формалдуу эмес коммуникацияны аныктайт;
- маданияттар аралык коммуникациянын ар түрдүү аспектилери жөнүндөгү маалыматтарга ээ болот;
- маданияттар аралык байланышта кыйынчылыктардын келип чыгуу себептерин аныктайт;
- маданияттар аралык коммуникациянын эрежелерин, ар түрдүү улуттук маданияттагы пикир келишпектерди чечүүнүн стратегиясы жөнүндөгү маалыматтарга ээ болот;
- вербалдык эмес коммуникация, кинесика, вербалдык эмес коммуникациянын каналдары жөнүндөгү илимий-теориялык маселелер ж.б. билимдерге ээ болот.

көндүмгө ээ болот:

- предмет боюнча алган теориялык билимдеринин негизинде коммуникация түшүнүгүнүн келип чыгышы жана анын азыркы учурдагы маанисин, коммуникациянын формалары жана моделдерин азыркы учурдагы абалын билет;
- маданияттар аралык байланыштын азыркы коомдогу ордун, глобалдашкан коомдо маданияттар аралык байланышты чыңдоонун жолдорун аныктайт;
- уюштуруучулук коммуникациянын түрлөрү жана методдордон орундуу колдонууга машыгат;
- маданияттар аралык байланышта кыйынчылыктардын келип чыгуу себептерин аныктоого көнүгөт;
- вербалдык эмес коммуникация, кинесика, вербалдык эмес коммуникациянын каналдары жөнүндөгү илимий-теориялык маселелер боюнча маалымат алат, аларга талдоо жүргүзөт;
- маданияттар аралык коммуникациянын эрежелерин, ар түрдүү улуттук маданияттагы пикир келишпектерди чечүүнүн стратегиясы жөнүндөгү маалымат алат, аларга талдоо жүргүзөт.

Синтаксис, пунктуация дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге азыркы тилинин синтаксистик категориялары боюнча илимий-теориялык маалыматтар берилет; кыргыз тилинин

синтаксисинин: жалпы тил илимине тиешелүү синтаксистик бирдиктердин азыркы кыргыз тилининин синтаксисине да тиешелүү экендиги, бирок кыргыз тилинин өз табияты бар экендиги жана ошол өз табиятына ылайык окутулат.

Дисциплинанын аннотациясы: Синтаксис - грамматиканын экинчи бөлүмү. Ал шарттуу түрдө сөз айкашынын жана сүйлөмдүн синтаксиси болуп бөлүнөт. Сөз айкашы уюшулган сөздөрдүн семантикасына, структуралык жактан компоненттеринин туруктуу же өзгөрмөлүүлүгүнө жараша ар түрдүү болот. Ошондуктан алар эркин сөз айкашы, туруктуу сөз айкашы болуп болүнөт. Сөз айкашынын тутумундагы түгөйлөр ар кандай сөздөрдөн болгондугунан, атоочтук жана этиштик сөз айкашы болуп бөлүнөт. Сүйлөм – синтаксистеги эң чоң бирдик. Анын тутумундагы сөздөр мүчөлүк милдет аткарса, сүйлөмгө түрдүү маани кошумчалаган сөз же сөз тизмектери болот, алар грамматикалык жактан мүчөлүк милдет аткарбайт. Сүйлөм структурасы, модалдык маанисине ылайык, сүйлөм мүчөлөрүнүн катышып же катышпай калышына ылайык классификацияланат. Сүйлөмдүн оозеки формасында интонациянын бардык компоненттери катышып, сүйлөмдүн бардык түрүнүн өзгөчөлүгүн шарттайт жана анын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылат. Ал эми жазууда сүйлөмдөгү интонациянын компоненттери ар кандай тыныш белгилер аркылуу белгиленет жана ал тил илиминде пунктуация деп аталат.

Дисциплинанын милдеттери:

- Азыркы кыргыз тилинин синтаксиси жандуу жашап жаткан өзүнүн мыйзам-ченемдери бар экендиги;
- Сөз айкашы жана сүйлөм, алардын бири-биринен жалпылыгы менен айырмачылыгы, сүйлөм ичиндеги байланыштар жана синтаксистик катыштардын ар түрдүүлүгү;
- Сүйлөм мүчөлөрү жана сүйлөмгө мүчө боло албаган сөздөрдүн, сөз тизмектеринин табияты менен стилистикалык функциясы;
- Сүйлөм мүчөлөрүнүн орун тартиби, сүйлөм мүчөлөрүнүн түшүрүлүп айтылышынын себептери;
- Баш мүчөлөрдүн биринин катышып же катышпай калышынын себеби жана алардын функционалдык мүмкүнчүлүктөрү;
- Баш мүчөлөрдүн биринин катышпай калышына карата бир тутумдуу жана эки тутумдуу болуп классификацияланышы;
- Түзүлүшүнө карай жөнөкөй жана кошмо сүйлөм болуп бөлүнүшү, алардын силистикалык функциясы;
- Түрдүү түзүлүштөгү сүйлөмдөрдүн интонациялык айырмачылыктары;
- Сүйлөмдөгү пунктуациялык белгилер болуп саналат.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду:. Бул курста сөз айкаштарын үйрөнүүдөн башталып, сүйлөм мүчөлөрү, сүйлөмгө мүчө боло албаган сөздөр, сүйлөмдөгү сөздөрдүн орун тартиби, сүйлөмдүн түзүлүшүнө жана сүйлөм мүчөлөрүнүн катшышышына жана катышпай калышына карай бөлүнүшү, аларга тиешелүү тыныш белгилер үйрөтүлөт. Практикалык сабактарда жогорудагы теориялык маселелердин баары сүйлөмдүн обьектисинде талданат, тексттерди түзүшөт, андагы сүйлөмдөрдүн табиятын аныкташат, стилистикалык функциясын анализдешет. «Азыркы кыргыз тилинин синтаксиси жана пунктуациясы» дисциплинасы 550300 филологиялык билим берүү багытындагы мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде 3-жана 4-курстун күндүзгү жана дистанттык окуу бөлүмдөрүнүн VI-VII семестрине пландаштырылган. Аталган курс жогорку окуу жайларынын кыргыз тили жана адабияты адистигине ээ болуучу студенттерди, илимпоз-филологдорду даярдоодо базалык предмет катары окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Бул предмет боюнча орто мектептин окуу программасынын негизинде, башка булактардан тиешелүү билимдерди алышкан.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): “Азыркы кыргыз тилинин синтаксиси” предметин окугандан кийин кыргыз тилиндеги синтаксистик

бирдиктердин бардык стилдин тексттерин түзүүгө мүмкүнчүлүгү бар экенине күбө болушат жана илимий иштери менен мугалимдик кесибине пайдаланышат, азыркы кыргыз тилинин башка бөлүмдөрүн өздөштүрүүгө көмөк болот.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- синтаксистик категорияларды бири-биринен айырмалай алышат (алатикалык форма, сөз айкашы, сүйлөм ж.б.);
- ар бир категорияга тиешелүү пунктуациялык белгилерди билишет;
- синтаксистик категорияларды речтин стилдеринин тексттерине ылайык тандай алат жана түзөт.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ИК-2, КК-11, КК-12, КК-14.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билет: - сөз айкашы жана анын түрлөрүн, сөз айкашы менен сүйлөмдүн ортосундагы жалпылык менен айырмачылыктарды;

- сүйлөм ичиндеги тең жана багыныңкы байланышты, анын түрлөрүн, сүйлөм курулушундагы маанисин;
- сүйлөм мүчөлөрүн, аларды аныктоонун критерийлерин, бири-биринен айырмачылыгын;
- сүйлөм мүчөлөрүнүн орун тартибин;
- сүйлөмгө мүчө албаган сөздөрдүн сүйлөмдүн семантикасына тийгизген таасирин жана функционалдык жагын;
- сүйлөмдүн толук классификациясынын;
- жөнөкөй жана кошмо сүйлөмдөрдүн айырмачылыгын функционалдык өзгөчөлүгүн.

билгичтикке ээ болот:

- азыркы кыргыз тилинин иликтенген категорияларын жана иликтенүүгө муктаж проблемаларды;
- кайсы учурда кайсы пунктуациялык белгилерди коюшту жана алардын маанисин;
- каратма, киринди, сырдык сөздөрдүн сүйлөмдө орун алышынын себептерин;
- айрым сүйлөм мүчөлөрүнүн түшүрүлүп айтылышынын себептерин;
- кандай түзүлүштөгү сүйлөм кайсы стилде керектелерин;

көндүмдөргө ээ болот:

- алган теориялык билимдеринин негизинде синтаксистик талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;
- сүйлөмдүн бардык түрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
- бир өңчөй мүчөлөрдү пайдалануу менен орунсуз кайталоодон арылат;
- сүйлөмдүн бардык түрүн түзүүгө машыгат;
- тыныш белгилерди орду менен коюп жазышат.

Жаңы кыргыз адабияты (80-90-жж.) дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинаны окутуунун максаты: Жаңы кыргыз адабиятында совет доорунда чыгармачылыгы менен таанылып,кыргыз профессионал адабиятынын программасында орун берилбей калган жана чыгармачылыгы кийин башталып,бирок кыргыз адабиятына өзгөчө салым кошкон калемгерлердин чыгармачылыгын окуп-үйрөнүү максаты коюлат.Адегенде жаңы кыргыз адабиятынын (80-90-жж.) өсүп-өнүгүү өзгөчөлүктөрүнө жалпы обзор берилип,ушул адабий этаптын жаралуусун, өнүгүүсүн,объектисин , өзгөчөлүктөрүн жана жанрдык,идеялык-тематикалык окшоштуктары ,айырмачылыктары коомдук өнүгүү менен байланышта окутууга басым жасалат.

Дисциплинанын мазмуну: Жаңы кыргыз адабиятында совет доорунда чыгармачылыгы менен таанылып,кыргыз профессионал адабиятын программасында орун берилбей калган жана чыгармачылыгы кийин башталган калемгерлердин чыгармачылыгына орун берилет.Адегенде жаңы кыргыз адабиятынын (80-90-жж.) өсүп-өнүгүү өзгөчөлүктөрүнө жалпы обзор берилип,ушул адабий этапта чыгармалары менен

өзгөчөлөнгөн Б.Сарногоев, Ө.Даникеев, М.Абылкасымова, Ш.Абдыраманов, А.Стамов, Ж.Мамытов, Т.Кожомбердиев, Ж.Садыков, Р.Рыскулов сыяктуу акын-жазуучулардын чыгармачылыгы окутулуп үйрөтүлөт.

Дисциплинаны окутуунун милдети:

- программада берилген акын-жазуучулардын адабий бейнесин көркөм чыгармалары аркылуу ачып берүү;
- чыгармалары тууралуу илимий-теориялык маалыматтарды берүү менен жаңычылдыгын, сюжеттик, тилдик бөтөнчөлүктөрүн көркөм тексттен үзүндүлөрдү келтирүү менен үйрөтүү;
- жаңыкыргызадабиятындагыпроблемаларды,көркөмадабияттынөнүгүү тенденцияларын кыргыз,боордош элдердин айрым чыгармалары менен салыштырылып,көркөм адабияттын идеялык-тематикалык,эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан жалпылап ,адабий процесстин өнүгүү мыйзам ченемдүүлүктөрү түшүндүрүү;
- студенттердин байланыштуу кебин өстүрүү менен сүйлөө маданиятына көнүктүрүү;
- студенттер окуган көркөм чыгарманын темасын,идеясын,чыгарманын ийгилик,мүчүлүш жактарын талдоого алуу сыяктуу көндүмдөргө калыптандыруу ;

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынан (НББП) алган орду: Жаңы кыргыз адабияты дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры,ном1179/1) жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даоажасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында,окуу пландарында Б.3.В.6.2. коду менен базалык билим берүү предмети катары 6-семестрде 3 кредит өлчөмүндө окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: кыргыз тили жана адабияты адистерин даярдоодо базалык предмет болгондуктан, көркөм адабияттын өнүгүү мыйзам ченемдүүлүгүнө ылайык кыргыз элдик оозеки чыгармачылыгы,адабият таанууга киришүү,XXкылымга чейинки жазма адабият,кыргыз эпикалык поэзиясы,ырчылар чыгармачылыгы,кыргыз адабияты(совет доору) дисциплиналары менен тааныш болуусу керек.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Адабият теориясы, Батыш жана Чыгыш элдер адабияты,айтматов таануу,кыргыз адабий сынынын тарыхы ж.б.,илимдер менен байланышта окутулуп,жаңы кыргыз адабиятынын дисциплинасынын маани-мазмунуна түшүнүү,көркөм адабиятты өткөндөгү жана учурдагы коомдук-социалдык абал менен байланышта окуп-үйрөнүүнү өздөштүрүү,өз оюн баяндоонун ык-машыгууларына көнүгүү,көркөм чыгармаларды талдай алуу менен өз пикирин,илимий теориялык билимдерди кесиптик ишмердүүлүгүндө чыгармачылык менен пайдалана алуу.

Курсту өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар:

Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6:Кыргыз адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат**.**

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетентцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-1, СИЖМК-5, КК-12.

Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент билет:

- жаңы кыргыз адабияты дисциплинасынын негизги объектисин;
- көркөм адабияттын идеялык-эстетикалык тажрыйбасын теориялык жактан жалпылап, адабий процесстин мыйзам ченемдүүлүгүн ;
- адабий сын, адабият таануу илими адабият тарыхынын өсүү-өнүгүү процессинин жанданышына шарт түзөрүн ;
- жалпы адабий процесстин коомдук өнүгүү принциптери менен байланышта өнүгөрүн;
- чыгармадагы каармандардын типтерин, аларга мүнөздөмө берүүнү ;

- сюжет, анын элементтерин, композиция, анын компоненттерин жана алардын биримдигин чечмелөөнү;
- көркөм адабияттардын тектерге (эпикалык, лирикалык, драмалык) бөлүнүшүн, жанрдык түрлөрүн айырмалай алууну;

билгичтикке ээ болот:

- жаны кыргыз адабиятынын кыргыз адабиятынын башка бөлүмдөрү менен болгон айырмачылыктарын ажыратканды;
- көркөм адабияттын коомдук функциясын;
- көркөм адабияттын башка коомдук илимдер жана искусствонун башка түрлөру менен болгон окшоштуктарын,айырмачылыктарын;
- алган билимдерин өз жашоосунда,кесиптик ишмердүүлүктөрүнө байланышкан маселелерди чечүүдө пайдаланууну;

көндүмдөргө ээ болот:

- көркөм чыгармалардын образдар системасын,сюжеттик өзгөчөлүктөрүнө мүнөздөмө берүү жөндөмүнө;
- адабий өнүгүүнүн мыйзам ченемдүүлүгүн(адабий процесс, стиль, көркөм метод, адабий багыт, агым) түшүнүү менен,көркөм чыгарманын мазмунун, формасын, түрдүү жанрдагы чыгармалардын темасын, идеясын талдоо;
- студент чыгарманын тил каражаттарын (тил булактарын, түз, өтмө маанилерин, троптун түрлөрүн) окуп, аны өздөштүрүү менен өзүнүн кесиптик ишмердүүлүктөрүндө пайдалануу;
- жекече,жуптарда жана жамааттарда материалдарды талкуулап,ал жөнүндө маалымат берүү;.

Кыргыз тилинин тарыхы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге кыргыз тилинин тарыхы жана байыркы түрк жазма эстеликтерине байланыштуу маселелер боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана бул багыттагы практикалык ык-амалдарды үйрөтүү

Дисциплинанын аннотациясы: Кыргыз тилинин тарыхы кыргыз тилинин бардык бөлүмдөрүнүн – кыргыз тилинин фонетикасынын, графикасынын, лексикасынын, сөз жасоо менен грамматикасынын тарыхын үйрөтө турган кыргыз тил илиминин бир багыты. Кыргыз тилинин фонетикалык системасы менен лексикалык корунун байыркысы менен азыркысынын ортосунда чоң айырмачылыктар бар. Ал эми кыргыз тилинин жазуусунун тарыхынын да татаал тарыхы бар. Алгачкы жазуусу катары байыркы түрк жазма эстеликтери деп аталган жазуу эсептелсе, андан кийинки кыргыздар пайдаланган бул – араб жазуусу. Кыргыз тилинин тарыхында грамматикабыздын тарыхы да өзгөчө орунду ээлейт, анткени миңдеген жылдар аралыгында, тил коомдук көрүнүшболгондуктан, коом менен бирге улам жаңыланып, грамматикалык категориялар менен сөз жасоо категорияларынын семантика-функционалдык жагы улам кеңейип, жаңыланып жүрүп отурган. Тилдин тарыхын үйрөнүүдө ошол мезгилинин тексттери болушу зарыл. Кыргыз тилинин тарыхын үйрөнүү үчүн кызмат кыла турган Орхон-Енисей тексттери, “Кутадгу билиг”, “Дивану лугати-т”, “Коркут ата китеби” сыяктуу эмгектер болуп саналат. Алардагы материалдар кыргыз тилинин тарыхынын теориялык жана практикалык маселелерин үйрөнүүгө негиз болот.

Дисциплинанын милдеттери:

- Кыргыз тилинин тарыхы жана байыркы түрк жазма эстеликтеринен маалымат берет;
- Кыргыз тилинин тарыхы менен байыркы түрк жазма эстеликтеринин карым- катышын, фонетикалык системасын;
- Лексикалык корунун стилистикалык катмарларын, баюу жолдорун, маанилик топторун;
- Морфологилык категорияларынын өзгөрүү тарыхын;
- Синтаксистик категорияларынын тарыхын үйрөтөт.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Бул предмет боюнча орто мектептин окуу программасынын негизинде, башка булактардан тиешелүү билимдерди алышкан.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Кыргыз тилинин тарыхы предметин окугандан кийин кыргыз тили түрк тилдеринин эң байыркысы экендигине, түрк элдери менен бирдикте оригиналдуу фонографиялык жазууну ойлоп тапкан элдердин бири экендигине, адабиятынын болгондугуна, жазуу-сызуу маданияты өнүккөндүгүнө студенттер күбө болушат жана илимий иштери менен мугалимдик кесибине пайдаланышат, азыркы кыргыз тилинин башка бөлүмдөрүн өздөштүрүүгө көмөк болот.

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Кыргыз тилинин тарыхы жана байыркы түрк жазма эстеликтери курсу аркылуу студенттерге кыргыз улуттук адабий тилинин байыркылыгын, фонетикалык системасынын, грамматикалык категорияларынын, лексикалык корунун түрдүү өзгөрүүгө учурап, азыркы учурда арсеналы бай тил экенин түшүнүү мүмкүнчүлүгүнө ээ кылуу. Бул предмет илим катары жогорку окуу жайларынын филология багытындагы студенттерге тандоо курсу катары окутулат. Ал кыргыз улуттук адабий тилинин байыркылыгын түшүнүү жана тилдик каражаттарды пайдалана алуу жөндөмдүүлүгүнө таасир этет.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн натыйжасы төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ИК-2, КК-11, КК-12.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билет:

- Орхон-Енисей жазуусунун тамгаларын жана негизги тексттердин мазмунун;
- Байыркы, орто кылымдагы кыргыз тилиндеги тыбыштар менен азыркы кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүндөгү айырмачылыктарды;
- Байыркы, орто кылымдагы жана азыркы кыргыз тилиндеги сөздөрдүн муундук түзүлүшүн, муундун типтерин жана түрлөрүндөгү бөтөнчөлүктөрдү;
- Лексикалык кордун катмарларындагы айырмачылыктарды;
- Сөз жасоочу каражаттардын мурунку менен азыркынын айырмасын;
- Сөз өзгөртүү категориялардын - сан, жак, жөндөмө, мамиле, ыңгай, чак, даража категорияларынын – жалпылыктары менен бөтөнчөлүктөрүн.

билгичтикке ээ болот:

- Кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүнүн азыркы жана байыркы учурдагы абалын;
- үндүү жана үнсүз тыбыштарды азыркы менен байыркысынын айырмасын;
- азыркы жана байыркы кыргыз тилиндеги сөздөөрдүн тыбыштык өзгөрүүлөрүнүн орун алышынын себептерин;
- байыркы тилдин жазуусунун болгондугун жана ал графика менен тексттердин бардыгын;

көндүмдөргө ээ болот:

- Байыркы кыргыз-түрк жазма эстеликтеринин тексттерин окушат жана алар менен азыркы тексттерди салыштырып тилдик өзгөчөлүгүн айырмалайт;
- илимий иштерине, курстук, дипломдук иштерине, доклад менен рефераттарды жазууда;
- байыркы жана орто кылымдагы тилдик структура менен азыркы кыргыз тилинин структурасын салыштырып, айырмачылыктарын табат жана башка дисциплиналарды окушканда салыштырат жана айырмачылыктары менен жалпылыктарын алган билимине кошууга, жалпылоого;

Кыргыз балдар адабияты дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Балдар адабияты предмети жалпы эле жаңы кыргыз адабиятынын бир бутагы. Жаңы кыргыз адабияты сыяктуу эле фольклор, акындар

чыгармачылыгы жана жаңы кыргыз балдар адабияты деп аталган бөлүмдөрдөн туруу менен бирге кыргыз тили жана адабияты адистигиндеги окуган студенттер үчүн зарыл предмет катары окулат. Мында студенттер мектеп программасына киргизилген чыгармалардын балдары тарбиялоодогу орду жана мааниси жөнүндө билим алышат.

Дисциплинанын мазмуну: Кыргыз балдар адабияты боюнча балдар үчүн атайын арналып жазылган көркөм чыгармалар, балдарга арналган чыгармалардын этаптык бөлүнүштөрү, алардын жанрдык жана тематикалык ар түрдүүлүктөрү, мезгил талабы менен үндөштүктөрү, мектеп программасына кирген көркөм чыгармалардын балдардын жаш өзгөчөлүгүнө тийгизген таасири, балдарга арналган чыгармалардын өнүгүшү

Дисциплинанын милдеттери: программада берилген чыгармалар аркылуу балдардын аң-сезимине таасир этүү, аларды тарбиялоо, жаш жеткинчектердин чыгарманы сүйүп окуусуна жана окурмандык жөндөмүнүн ойгонушуна өбөлгө түзүү жана эң башкысы өспүрүмдөрдүн руханий дүйнөсүн байытуу, жалпы эле адам баласына керектүү инсандык сапаттарды калыптандыруу;

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багытынын Жогорку окуу жайдын негизги билим берүү программасындагы вариативдик бөлүктө В.4.17 коду менен белгиленет

Пререквизиттер: балдарга арналган чыгармалардын жанрдык ар түрдүүлүгүн, алардын жаралуу тарыхын, балдарды келечекке тарбиялоодогу ордун аныктоону ишке ашыргандыктан Кыргыз адабиятынын практикуму, Адабият таанууга киришүү, Фольклор, Кыргыз эпикалык поэзиясы дисциплиналары менен тааныш болуу керек.

Постреквизиттер: XIX к. чейинки кыргыз адабияты, XX кылымдагы кыргыз адабиятынын тарыхы, XX кылымдагы кыргыз адабиятынын тарыхы (портреттер), Кыргыз алабий сыны, Адабият теориясы ж.б. илимдер менен байланыштырылат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот;
- кесиптик маалымат булактарына багыт алуу ыкмаларына ээ боло алат;
- көп маданияттуу коомдо мамилелерди жөнгө салуучу этикалык жана укуктук нормаларды сактай алат;
- улуттук дөөлөттөр жөнүндө маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдери калыптанат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ИК-4, , СИЖМ-5, КК-7, КК-9, КК-10, КК-11, КК-12.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер**, **билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билет :

- Кыргыз балдар адабияты деген атайын предметтин болушун;
- Кыргыз балдар адабиятынын жаралуу жана калыптануу тарыхын билүү;
- кеп адебин туура сактоону;
- Кыргыз балдар адабиятынын этаптык бөлүнүштөрүн;
- балдар үчүн атайын чыгарма жазышкан акын-жазуучуларды билүүнү;
- балдар лирикаларынын ар түрдүүлүгү;
- чыгармалардагы көркөм сөз каражаттарын билүүнү;
- тексттердин ар кандай түрлөрүн жана типтерин билүүнү ;
- тексттердин ар кандай түрлөрүн интерпретациялоону.

билгичтикке ээ болот:

- кыргыз балдар адабиятынын калыптанышы жөнүндө билишет.
- кыргыз балдар адабияты боюнча алган билимдерин жашоосунда өз алдынча кесиптик ишмердүүлүккө байланышкан маселелерди чечүүдө пайдалануу.

көндүмдөргө ээ болот:
- билим берүү жана тарбиялоо концепцияларын системалуу анализдей билиши жана алышы;
- материалдарды бөтөн аудиторияда талкуулай алганды ал жөнүндө толук маалымат бергенди билишет;
- жамаатта иштей алышат;
- өзүнө сын көз менен карап, өзүнүн жетишкендиктерин өркүндөтүшөт, кемчиликтерин оңдой алышат;
- эл алдында кептин талаптарын сактоо менен сүйлөй билүүгө;
- көркөм чыгармалардагы каармандардын образдары аркылуу психологиялык жактан калыптанып, гумандуулукка тарбияланышат.

Текстке лингвистикалык талдоо дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: студенттерге текст, анын тилине байланышкан маселелер боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана бул багыттагы практикалык ык-амалдарды үйрөтүү

Дисциплинанын аннотациясы: Текстке лингвистикалык талдоо сабак катары өзүнө тиешелүү материалдары, методдору менен принциптери жана бул багыттын адистери бар. Демек, “Ар кандай стилдеги тексттин тилин талдоо” дисциплинасы көркөм, публицистикалык чыгармалардын, илимий жана иш кагаздар стилиндеги тексттердин тилин изилдөө багытындагы жыйынтыкталган илимге негизделет, ошону жетекчиликке алып, студенттерге башка стилдеги тексттер менен бирдикте көркөм чыгарманын тилин талдоонун тажрыйбасын үйрөтөт, көркөм текст менен иштөөнүн принциптери жана ык-жолдору тууралуу түшүнүктөрүн калыптандырат.

Көркөм чыгарманын тилин жеке өзүнчө алып талдоо, бир жагынан, туура болбойт, экинчи жагынан, дегеле мүмкүн эмес. Дегенибиз, көркөм чыгарманы талдоонун түрлөрү менен аспектилери бири-бири менен эриш-аркак жүргүзүлүшү шарт. Адабияттын тарыхынын, анын теориясынын бардык маселери да көркөм текстке тилдик талдоо жүргүзүү үчүн негизги фактор болот, анткени адабияттын өнүгүшү, дегеле анын бардык маселелери адамзат коомунун тили аркылуу ишке ашырылат, анын үстүнө тилдин өзү - коомдук көрүнүш.

Көркөм текстке тилдик талдоо жүргүзүүдө, аны ишке ашыруучулар тилдин бардык бөлүмдөрүнүн теориялык маселелеринен баштап, анын стилистикалык жагынан “ортодон жогору” кабардар болушу абзел. Мындан сырткары көркөм текстке тиешелүү экстратилдик фактор менен вербалдык эмес каражаттар көркөм текст үчүн өтө маанилүү. Демек, көркөм текстке тилдик талдоо менен бул категорялардын айкалыштырылышы (экстратилдик фактор менен вербалдык эмес каражаттардын) талдоонун толук кандуу болушун камсыздайт.

Дисциплинанын милдеттери:
- Текст эмне экендиги тууралуу түшүнүк берет;
- Тексттин түзүлүшү, анын ичиндеги байланыштарды үйрөтөт;
- Азыркы кыргыз адабий тилинин стилистикалык потенциалы тууралуу маалымат берет;
- Кеп процессиндеги тексттин стилдик өзгөчөлүгүнө ылайык тилдик өзгөрүүлөр жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ кылат;
- Экстратилдик факторлордун тексттин стилдик өзгөчөлүгүнө ылайык ар түрдүү болорлугун түшүндүрөт;
- Информация, анын түрлөрүн уюштуруучу тил каражаттары жөнүндө түшүнүк берет;
- Кыргыз адабий тилинин нормасында текст түзүүгө үйрөтөт.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Текстке тилдик талдоо курсунөткөнгө чейин студенттер азыркы кыргыз тилинин негизги бөлүмдөрү боюнча орто мектептин окуу программасынын негизинде тиешелүү билимдерди алышкан.

Ал эми мектептен алган билимдерин, түшүнүктөрүн практикада колдонуу максатында 3-курстун 6-семестринде ушул курсту окушат.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Текстке тилдик талдоо курсунан окугандан кийин тилдин бардык бирдиктери текст түзүүгө катыша тургандыгын, бирок бардык текстте бирдей деңгээлде иштетилбей тургандыгын, тексттин стилине ылайык тандаларын, экстра тилдик фактордун да ар кандай текстте ар түрдүү болорун үйрөнүшөт жана өз алдынча ар кандай тексттерди түзүүгө мүмкүнчүлүк алышат. Адистик ишинде кеңири пайдалана алышат.

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Текстке тилдик талдоо жана тексттин теориясы курсу аркылуу студенттерге кыргыз улуттук адабий тилин стилистикалык негизде, стилистикалык потенциалын үйрөтүү жана бардык стилдеги тексттерди түзүү мүмкүнчүлүгүнө ээ кылуу. Текстке илимий багытта мүнөздөмө берүү менен тексттин түзүлүшүндөгү лингвистикалык жана экстралингвистикалык факторлорун ажырата билүүменен текст түзүү искусствосунун ыктарына студенттерди машыктыруу. Бул предмет илим катары жогорку окуу жайларынын филология багытындагы студенттерге тандоо курсу катары окутулат. Ал кыргыз улуттук адабий тилинин стилистикалык мүмкүнчүлүктөрү жана тилдик каражаттарды пайдалана алуу жөндөмдүүлүгүн өстүрөт. Азыркы кыргыз тилинин бардык тилдик бирдиктери текст түзүүгө катышат, бирок баары бирдей деңгээлде эмес. Анткени тилдик бардык бирдиктер стилдик жактан стилистикалык жактан айырмалуу касиетке ээ. Мындан сырткары вербалдык каражаттардан сырткары вербалдык эмес каражаттар да бар. Вербалдык эмес каражаттар да коммуникативдик функциялуу. Демек, текстте алардын да орду бар. Экстратилдик фактор да стилдик жактан айырмаланган тексттерди түзүүдө чоң рол ойнойт. Алалы, шилтемелердин берилиши, негизинен, илимий стилдин тексттерине гана тиешелүү болсо, тексттеги фонетикалык каражаттардын (ассонанс, аллитерация уюштуруучу тыбыштар, ритм, рифма түзүүчү муундар) көркөм стилдин гана тексттерине мүнөздүү. Тексттин көлөмү, композициялык курулушу, сюжеттин өнүгүшү тилге байланышпаган өзүнчө бир категория. Мына ушулар бул курстун мазмунун түзөт. Ал эми практикалык сабактарда теориялык билимдеринин негизинде лингвистикалык жана экстратилдик талдоолордун түрлөрү менен машыгышат, текст түзөт. Лекциялык жана практикалык сабактардан алган билимдерин тереңдетүү, өз алдынча иштерин өркүндөтүү максатында ар түрдүү формаларда кошумча өз алдынча иштөө үчүн тапшырмалар аткарылат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ИК-2, КК-11, КК-12, КК-13, КК-14.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билет:

- Текст эмне экендигин, илимий негизде ал кандай түзүлөрүн;
- Текстке тиешелүү болгон бардык белгилерди;
- Тексттин ичиндеги байланыштарды;
- Вербалдык жана вербалдвк эмес каражаттардын колдонулушун;
- Фонетикалык каражаттар кайсы стилдин текстине иштетилерин;
- Синоним сөздөрдүн, синоним морфемалардын, синоним сүйлөмдөрдүн стилистикалык оттенкаларын;
- Экстратилдик фактордун тексттеги таасирин;
- Информация жана анын түрлөрүн;
- Информациянын түрлөрүн уюштуруучу тилдик жана тилдик эмес каражаттарды.

билгичтикке ээ болот:

- Кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүнүн тексттеги маанисин;
- Үндүү жана үнсүз тыбыштардынассонанс, аллитерация, ритм жана рифма уюштурарын;
- Тексттердин стилине ылайык тилдик каражаттар боюнча айырмаланыш себептерин;
- Синонимдик жуптардын мааниси абсалютту бирдей эместигин;

- Бардык сөз түркүмдөрүнүн грамматикалык категорияларынын лексика-семантикасы бирдей эместигин;
- Лексикалык катмарлардын стилдик жактан айырмаланарын;
- Тилдик жана экстратилдик факторлордун текст түзүүдөгү маанисин;
- Тексттин маанилик-интонациялык бөлүктөрүн (фраза, синтагманы);
- Информациянын кең жана тар маанисин.

көндүмдөргө ээ болот:

- Алган теориялык билимдеринин негизинде тексттин бардык түрүнө талдоонун жүргүзө алышат;
- Алган билиминсүйлөө жана жазуу речинде пайдаланат;
- Кесиптик ишине пайдаланат;
- Текст жана анын тили боюнча кайчы пикирлерге талдоо жүргүзөт.

Айтматов таануу дисциплинасынын аннотациясы

Дицсиплинанын максаты: Айтматов таануу предмети адабияттын тарыхы жана адабият таануу циклиндеги эң бир маанилүү звено. Айтматовдун өмүр баяны, чыгармалары жана чыгармачылыгы аркылуу студенттерге жазуучунун чыгармачыл личность катары өсүшүн, калыптанышын, жазуучу катары кыргыз адабиятынан жана дүйнөлүк адабияттан алган ордун, чыгармаларынын дүйнөлүк жана улуттук маанисин студенттерге ачып берүүнү максат кылат.

Дицсиплинанын максаты: Ч.Айтматовдун инсандык бейнесин жана чыгармачыл күчүн ачып берүү үчүн: Айтматов таануу предметинде жазуучунун генеологиясы, ата-эне, бир туугандары, аларга карата мамилесинен баштап инсандыгына тиешелүү касиеттери, өмүр таржымалы, баскан жолу, чыгармачылыгындагы жетишкен ийгиликтери, көркөм чыгармларынын баары жана актуалдуулугун жоготпогон публицистикаларын камтууну,
андан сырткары Ч.Айтматовдун чыгармачылыгын изилдеген көрүнүктүү окумуштуулардын айрым илимий эмгектерин жана ал жөнүндө жазылган көркөм чыгармаларды үйрөтүүнү максат кылат.

Дисциплинанын милдеттери:

- Айтматовдордун үй-бүлөсүнүн башына түшкөн трагедиянын жазуучунун чыгармачыл жолуна тийгизген оң таасирин;
- Айтматовдун аңгемелерин жазганга чейинки филологиялык жааттагы иш-аракеттерин;
- Жазуучунун аңгемелери аркылуу кыргыз адабиятына жазуучу катары келүү жолу, аңгемелерине берилген баалар, алардын ийгиликтери менен кетирилген кемчиликтерин;
- Айтматовдун дебютунун дүйнөлүк чабыты: “Бетме-бет”, “Жамыйла” повесттеринин мисалында;
- Адам-пенденин кыйын-кырдаалдардагы түркүн иш-аракеттери Ч.Айтматовдун повесттеринде кандай берилгендигин;
- Айтматовдун чыгармаларында кудай-адамдын образынын (библиообраз) эволюциясын;
- Жазуучунун планетардык масштабдагы романдарынын сюжеттик-композициялык өзгөчөлүктөрүн;
- Айтматовдун публицистикаларында көтөрүлгөн проблемалардын философиялык, коомдук, социалдык маанисин;
- Базар рыногунун контекстиндеги Ч.Айтматовдун жазуучулук жана инсандык тагдырын үйрөтүү милдеттерин ишке ашырат.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду:

Айтматов таануу дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик

стандартында, окуу пландарында Б.3.В.6.4 коду менен вариативдик курс катары күндүзгү окуу бөлүмүндө VII семестрине 4 кредит өлчөмүндө окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: "Айтматов таануу" предметин окуп - үйрөнүүдө фольклористика, адабият, тарых - этнография, орус жана дүйнөлүк адабият, философия, маданият таануу, этика, эстетика, психология, тил илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Айтматов таануу сабагынын орду жана маанисине түшүнүү, көркөм адабиятты түшүнүп окууну, аны учурдагы коомдук-социалдык абал менен байланышта үйрөнүү тажрыйбасын өздөштүрүү, айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүгүү, жазуучунун көркөм чыгармаларын, публицистикаларын жана адабиятчы, сынчылардын ал жөнүндөгү илимий эмгектерин окутууда болочок мугалимдин окуучулардын окуган чыгармасын түшүнүү деңгээлдерин талдай жана баалай алууга жетишүүсү, көркөм адабиятты талдоо каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалана алуу, көркөм адабиятка сын көз менен карай билүүдө илимий-теориялык билимдерди практикада колдоно билүү.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн натыйжасына коюлуучу талаптар:

Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6: Кыргыз жана дүйнөлүк адабияттын негизги мыйзам ченемдүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат.

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компотенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-1, ИК-5, СИЖМК-5; КК-11.

Айтматов таануу дисциплинасын окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

Жазуучунун өмүр баянын, чыгармачылык жолун, коомдук ишмердүүлүгүн, иштеген кызматтарын, филологиялык эмгектерин, публицистикаларын;

Жазуучунун көркөм чыгармаларын: прозадагы жана драматургиядагы толугу менен;

Айтматовдун чыгармалары боюнча жазылган адабий, философиялык эмгектерди, сын макалаларды жана көркөм тексттерди, тексттердин авторлорун;

Айтматов таасирленген жазуучуларды жана Айтматовго таасирленген чыгармачыл инсандарды;

Айтматовдун чыгармаларын театрлаштыруу таржымалын;

Айтматовдун чыгармаларын кинолоштуруу таржымалын; Айтматов жазуучунун чыгармачылык финалын; Айтматов – инсандын адамдык жашоосунун финалын.

билгичтикке ээ болот:

Айтматовдун чыгармаларынын сюжет түзүү айырмачылыктарын; Айтматовдун чыгармачылыгынын жана инсан катары өзүнүн кыргыз адабияты жана кыргыз коомчулугу үчүн маанисин; Айтматовдун бүтүндөй философиясын; Айтматовдун публицистикаларында жана көркөм чыгармаларында айткысы келген идеяларын, көз караштарын, концепцияларын үйрөнөт.

көндүмдөргө ээ болот:

Айтматов чыгармаларындагы образдар системасын талдаганды;

Алган теориялык билимдеринин негизинде көркөм текстти талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;

Өздөштүргөн адабий түшүнүктөрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;

Кыргыз адабиятын Айтматовдун чыгармаларынын контекстинде, тескерисинче, Айтматовдун чыгармачлыгын кыргыз адабиятынын контекстинде карай алат;

Бардык адабий чыгармаларды талдоого машыгат;

Классикалык адабият кандай болорун ажыратуу мүмкүнчүлүгүнө жетишет;

Алган билимин аудиторияларда башкаларга жеткиликтүү кылып түшүндүрө алат.

Батыш элдеринин адабияты предметинин аннотациясы

Батыш элдеринин адабияты дицсиплинасы Чет элдер адабиятын окутуу циклиндеги негизги предмет. Антикалык адабият, Кайра жаралуу доору, Агартуу доорлору бүт дүйнөдөгү элдердин жашоо процессине, демек, философиясына жана көркөм адабиятына таасирин тийгизген белгилүү доорлордон. Эртеңки күнү адабияттан сабак бере турган болочок мугалим, ошол адабий процесстердин өз өлкөлөрүндө кандайча жүргөнүн, кийинки доорлорго тийгизген таасирлерин, европалык өлкөлөрдөгү өз ара айырмачылыктарын сөзсүз үйрөнүүгө тийиш. Ошондо гана алар көркөм адабияттын жаралуу тарыхы, калыптануу жолу, эволюциясы, спецификалык бөтөнчөлүгүн толук түшүнө алышат. Предметти студенттерге үйрөтүү үчүн төмөнкүдөй максат коюлат.

Дисциплинанын максаты: Батыш элдеринин адабияты предмети сабагында: студенттерге коомдун пайда болушун, өнүгүшүн, коомдук кубулушутардын пайда болушуна адамдык психологиянын ойногон ролун үйрөтүүнү, башкача айтканда, аларга коомду, адамды эң мыкты тааныткыч курал бул башынан эле көркөм адабият болуп келгендигин түшүндүрүүнү жана адабиятты кантип түшүнүп окууну үйрөтүүнү максат кылат. Буга чет элдер адабияты курсу абдан ылайыктуу. Анткени, грек адабиятынын тарыхы адам аң-сезими түптөлө баштагандан тартып, тактап айтканда, байыркы мифологиясынан берки тарыхы, орто кылым сыяктуу адабияттын байыркы версиялары жана андан берки адабияттын өнүгүү этаптарынын тарыхы толук сакталган. Мына ушул тарыхты студенттердин толук өздөштүрүүсүнө жетишүүнү максат кылып алдына коет.

Дисциплинанын милдеттери: Алгачкы общиналык коом жараткан мифологиялык каармандар жана сюжеттер менен таанышат, алардын коомдук аң-сезимдин өнүгүшү үчүн ойногон ролу канчалык болгондугун; Орто кылымдан бери карай Батыш адабиятынын өнүгүү жолу, жеке чыгармачылыктар боюнча түшүнүк берет; Гомердин жана Гесиоддун чыгармачылыктарын; андан кийинки демократиялык коом үчүн болгон күрөштөрдүн тарыхын, ал күрөштөрдүн башында турган адамдардын өмүрүн, личностун, чыгармачылыгын;диндик карангылык жана андан арылуу үчүн күрөштөрдүн кандайча жүргөнүн; мамлекеттик башкарууну социалдык багытка буруу үчүн болгон аракеттерди; аялдар эманципациясына жетишүү үчүн кандай иштер жасалганын, бул күрөштүн башында кимдер турганын жана ал күрөштөр кандай жүргонүн; билим-илимдин өнүгүшү, анын коомдун аң-сезимине жана жашоо шартына тийгизген таасири сыяктуу мамлекеттин турмушундагы маанилүү маселердин кандайча пайда болуп, кантип чечилгендигинин тарыхын үйрөнүп чыгышат. Бул курсту толук үйрөнүп чыккан студент, коомдук кубулуштарды илгиртпей түшүнүүгө жана аны аны көркөм адабиятта чагылдыруу жолдорун туура комментариялап берүүгө толук жарамдуу кылып чыгаруу милдеттерин коет.

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду:

«Батыш элдеринин адабияты» дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында Б.3.В.9 коду менен тандоо курсу катары күндүзгү окуу бөлүмүндө VII семестринде 4 кредит өлчөмүндө окутулат.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар:

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-6; СИЖМК-4; ИК-4; КК -7; КК-4.

Батыш элдеринин адабияты курсун окуп бүткөн студент төмөнкүдөй сапаттарга ээ болот:

билет: - антикалык грек адабиятыньш пайда болгон географиялык территориясын, гректердин мамлекеттик түзүлүшүн, грек мифологиясынын өнүгүү стадияларын, кудайлардын образын, Гомер, Гесиоддордун чыгармачылыктарын;
- орто кылым адабиятын, прованс поэзиясын, труверлер романдарын, рыцардык адабиятты;
- адабиятта өзүнчө өткөөл доорду жараткан Данте Алигьеринин чыгармачылыгын;
- Кайра жаралуу доорунун көрүнүктүү өкүлдөрүнүн чыгармачылыктарын, айрым чыгармаларын,коомдук, социалдык жана философиялык маселелерин;
- классицизмди жана анын өнүгүшүн, Агартуу доорунун өкүлдөрүнүн көз караштарын жана чыгармаларын;
- XIX кылымдын катаал реализмин, XX кылымдагы Европа жана Америка адабияттарын;

билгичтикке ээ болот:

көркөм текстти талдап окуганды: чыгарманы семантикалык катмарларга ажыратканды; символдук белгилерди тапканды; психологиялык жагдайларды; жазуучунун подтексттик ойлорун окуганды;

эпизоддук сүрөттөөлөрдү чыгарманын жалпы контекстинен чыгып түшүнүүнү; образдар системасын талдоону; жазуучунун жалпы чыгармачылыгын, же, тиги бу жеке чыгармасын дүйнөлүк адабияттын контекстинен карап, ордун аныктоону;

көркөм ойдун өнүгүү жолун этаптарга бөлүп короону;
- батыш адабияттарынын көркөм методдорундагы айырмачылыктарды ажыратып билгенге жетишет.

көндүмгө ээ болот:

- болочок кесибинин коомдук жана социалдык маанисин аңдап билет, кесиптик ишмердүүлүгүн ишке ашыруу мотивациясына ээ болот;
- көркөм адабият аркылуу билим жана тарбия берүү концепцияларын тандап алуу, аны талдай билүү жөндөмдүүлүктөрүнө;
- билим берүүдөгү долбоор жана инновациялык ишмердүүлүк жөндөмүнө;
- кесибине байланыштуу маалымат булактарын (журнал, сайт, билим берүү порталдары ж.б.) таап ыктуу колдоно билүү ыкмаларына;
- адабият таануу илиминин заманбап билимдерин өздөштүрүү аркылуу окуучулардын дисциплина боюнча жетишкендиктерин баалай билүүгө;
- көркөм адабияттык проблемаларды (моделдер, ыкмалар, технологиялар, усулдар ж.б.) чечүү мүмкүнчүлүктөрүнө ээ болуу менен билим сапатын текшерүүнүн технологияларьш колдонуу чеберчилигине;
- өз билимин башка аудиторияларда жеткиликтүү түшүндүрүп берүүгө жарайт;
- жүрүм-турум этикасына жана кесиптик-тилдик маданиятка ээ болот;
- түрдүү тармактар боюнча азыркы билимдердин базасына (концепцияларды, теория, метод ж.б.) ээ жана аларды улам толуктап турат жана алган билимдерин практикада пайдалана алат.

Стилистика дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Студентти учурдагы тилдик бирдиктердин (категориялардын) тил менен пикирлешүүнүн ар кайсы тармактарында колдонулуш жолдорун жана формаларын (функционалдык стилдин түрлөрүн) үйрөтүү, алардын чөйрөнүн ар түрдүү жагдайына ылайык кепти колдоно билүүсүнө, адамдар ортосунда интенсивдүү маалымат алмашуу процесси жүрүп жаткан шартка ылайыктуу болууга, жана шайкештүүлүккө калыптандыруу. Стилистиканын изилдөө багыттары катары төмөнкүлөрдү белгилөөгө болот:

Дисциплинанын мазмуну: Тилдик каражаттардын контексттен сырткары өз алдынча тургандыгы стилдик табиятын аныктоо багыты. Бул багыт “структуралык

стилистика” деп аталат.Тилдик каражаттардын контексттеги стилдик табиятын аныктоо багыты. Мында тилдик каражаттарды кеп ишмердиги чөйрөсүндө колдонуунун чен өлчөмү закон ченеми изилденет. Бул багыт “функционалдык стилистика” деген термин менен аталат. Тилди колдонуунун принциптери кеп процессиндеги экстралингвистикалык факторлорго тыгыз карым-катышта иликтенет.

Дисциплинанын милдеттери: Стилистиканын лингвистикалык илим катары калыптанышына тарыхый обзор берүү, стилистиканын проблемасы, предмети жана изилдөө методдору, негизги багыттары жана аспектилери, милдеттери, тилдин стили менен кептин стили, синонимия жана варианттуулук, стилдик жана стилистикалык нормалар, стилистикалык каталар, стилистикадагы лингвистикалык жана экстралингвистикалык факторлор, лингвистикалык стилистиканын адабият таануу стилистикасынан айырмасы, кептин оозеки жана жазма турлору, фонетикалык, лексикалык, соз жасоо, морфологиялык, синтаксистик стилистика ж.б. боюнча студенттерди теориялык билимдер менен тааныштыруу.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багытынын Жогорку окуу жайдын негизги билим берүү программасындагы вариативдик бөлүктө Б.3.В.10. коду менен белгиленет.

Пререквизиттер: “Кыргыз тилинин стилистикасы” курсунда жалпы билим берүүчү мектептерде окутулган кыргыз тили жана адабияты сабактарынан алган билимдерин өркүндөтүү менен 1-2-курста окутулган маданият таануунун, лингвистиканын теориялык жана практикалык негиздерин ыктуу, туура колдонууга үйрөнүп, көнүгүү, тапшырмалар менен машыгып, андагы маселелерди ортого салып, талдоого алышат.

Постреквизиттер: Кыргыз тили жана адабияты адистигинде окуган студенттер бул курсту өздөштүргөн соң, алган маалыматтарды, үйрөнгөн билимдерин, билгичтиктерин, адат-көндүмдөрүн адис катары калыптандыруу үчүн “Азыркы кыргыз тили”, “Кеп маданияты”, “Кыргыз маданиятынын тарыхы”, “Риторика”, “Текст таануу маселелери”, “Көркөм текстке лингвистикалык талдоо”, “Көркөм чыгармага адабий талдоо” курстарына катышып колдонушат, өркүндөтүшөт.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот;
- стиль жана стилдик түшүнүктөргө ээ болушат;
-лингвистикалык стилистиканы айырмачылыгын билишет; -
стилдик жана стилистикалык нормаларды билишет;
-структуралык стилистиканын түрлөрү боюнча маалыматка ээ болушат;
-функционалдык стилдин түрлорүнүн тексттик түзүлүштөрүн аныктай алышат;
- стилдик жана стилдик эмес каталарды таба алышат; -
текстке лингвистикалык талдоо жүргүзө алышат

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ИК-2, КК- 4, КК-6.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер,билгичтиктер жана көнүмдөр:

Студент билет: Стилистиканын негизги түшүнүктөрүн. Кыргыз тилинин стилистикасынын теориялык жана практикалык маселелерин. Стилистиканын негизги категорияларын, негизги багыттарын.Тилдин жана кептин стилинин түшүнүктөрүн. Тил бирдиктеринин стилдик өзгөчөлүктөрүн.

Студент билгичтиктерге ээ болот: Стилдик жана стилистикалык нормаларды.Кептин оозеки жана жазуу формаларынын айырмачылыктарын. Синонимия жана варианттуулук- стилистиканын негизи экендигин. Лингвистикалык жана экстралингвистикалык факторлорду. Стилдик жана стилистикалык каталардын айырмачылыктарын. Стилистиканын тилдин башка бөлүмдөрүнөн айырмачылыгын.

Студент көндүмдөргө ээ болот: Текстке лингвистикалык талдоо жүргүзүүгө.Иш кагаздарынын тилдик өзгөчөлүктөрүн аныктоого.Көркөм тилдик каражаттарды анализдөөгө. Кептин жана тилдин стилдик өзгөчөлүктөрүн аныктоого.Лингвистикалык стилистиканы

Кеп маданияты дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Кеп маданияты тил илиминин бир тармагы болуу менен адабий тилдин чегинде, сүйлөөчүнүн жекече сапаттары аркылуу таасир берүүгө мүмкүн болгон тилдик каражаттардын колдонулуш өзгөчөлүгүн түшундүрүү. Элибиздин турмуш денгээли,билими, маданияты, өсүүсү кеп маданиятынын теориялык жана практикалык өбөлгөлөрү экендигинен маалымат берип, кеп маданиятынын сапат-баскычтарын, кеп стилин, кеп этикетин окутуп-үйрөтүү.

Дисциплинанын мазмуну: Кеп маданияты адабий тилге негизделгендиктен, ал ар тараптан адабий тилди сактоо, өнүктүрүү дегеле адабий тилдин коомдук функциясын бекемдөө сыяктуу маселелерди ичине камтыйт. Лингвистикалык дисциплина катары кеп маданиятынын изилдөө обьектиси кеп болуп санлат. Кеп маданияты пикир алышуу учурунда сүйлөөчүнүн кепти тура, орундуу колдонуусу,тилдик каражаттарды тура пайдалануусу, өз оюн так, түшүнүктүү, толук бере алуусу сыяктуу маселелерди камтыйт.

Дисциплинанын милдеттери:

- Билим берүүнүн жоболорун, концепциясын жетеке алуу менен студенттерди толук кандуу билимге ээ кылуу
- Кеп маданияты сабагынын илимий-теориялык маселелерин, типтерин, формаларын өздөштүрүү менен адистик билимдерин терендетүү жана кептешүү маданиятын өстүрүү.
- Тил илиминин илимий-теориялык маалыматтарды өздөштүрүүсү жана коомдук-социалдык талаптарга ылайык маалымат берүүгө жетиштирүү, коммуникативдик деңгээлин арттыруу.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багытынын Жогорку окуу жайдын негизги билим берүү программасындагы базалык бөлүктүн тандоо курстарында Б.3.КПВ 1. коду менен белгиленет.

Дисциплинанын пререквизити: кеп маданияты предметин окуп үйрөнүүдө, адабият, тарых, философия, лингвистика, риторика, психология, байлныштуу кеп предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердинт кептешүүдөгү тажрыйбасы, социалдык көндүмдөрү да чон мааниге ээ.Кеп маданияты предмети кептешүү маданияты боюнча профессионалдык даярдык көрүүгө база болот.

Дисциплинанын постреквизити: Бул курстун илимий негиздери менен таанышышат. Кеп маданиятынын теориялык жана практикалык маанисин түшунүшөт. Кыргыз адабий тилинин оозеки жана жазуу нормаларын өздөштүрүшөт. Кеп ишмердүүлүгүнүн абалы, баскычтары жөнүндө маалымат алышат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- тил жана кепти бири-биринен айырмалай алышат;
- тил илиминин башка бөлүмдорүнөн айырмачылыгын түшүнүшөт;
- тилдеги лингвистикалык жана экстралингвистикалык каражаттарды түшүнүшөт;
- оозеки жана жазуу кебинин өзгөчөлүктөрүн билишет
- кеп адеби, кеп техникасы, кептин сапат-баскычтарына аныктама беришет;
- кептин орфоэпиялык, орфографиялык, пунктуациялык аспектилерин аныкташат;
- кептин түрлөрүн билишет.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн денгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК-5, КК-9.

Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент төмөнкү сапаттарга ээ болушу керек (Күтүлүүчү натыйжалар):

Студент билет: Кеп маданиятынын илимий негиздерин,кыргыз адабий тилинин оозеки жана жазуу нормларын, анын өнүгүш тенденцияларын, кеп маданиятынын теориялык жана практикалык маселелери менен таанышышат. Кеп маданиятынын сапат баскычтарын, техникасын.

Студент билгичтикке ээ болот: өз ойлорун пикир алышуунун жагдайына дал келген,максатка ылайык ийкемдүү билдирүүгө, лингвистикалык жана экстролингвистикалык каражаттарды ыктуу колдонууга, тилдик жана кептик табитти калыптоого ээ болушат.

Студент көндүмдөргө ээ болот: тил менен кептин катышын, кеп ишмердигинин түзүлүшүн, кептин тар мааниде колдонулушу, тилдик каражаттардын сүйлөшүүдөгү маданиятын өздөштүрүшөт.

Көркөм окуу дисциплинасынын аннотациясы

Көркөм окуу – адабият таануу жана усулдук циклдеги окуу предмети катары студенттердин адабий билим деңгээлин камсыз кылуу менен көркөм чыгарманы искусствонун туундусу катары талдоого жана кабыл алууга, аны терең өздөштүрүүгө үйрөтөт, эртеңки кесибине зарыл билимге, ык-машыгууга ээ болуудагы активдүүлүгү менен өз алдынчалыгына, чыгармачылык иш- аракеттерине багыт берет. Дисциплинанын структурасы көрктүү окуунун маселелери жана проблемалары менен аныкталат. Аталган курс адабият, педагогика, психология, тарых, философия, лингвистика, эстетика, этика ж.б. предметтер менен тыгыз байланышта үйрөнүлөт.

Дисциплинанын максаты: Көркөм окуу жөнүндө түшүнүк, анын жаралуу жана өнүгүү тарыхы, усулдук багыттары тууралуу түшүнүк берүү, адабият сабагындагы көркөм окуунун орду жана маанисин жеткирүү жана көркөм окууга үйрөнүү тажрыйбасына ээ кылуу максатын көздөйт. Студенттердин чыгармачыл жана сынчыл ойлоосун өнүктүрүү, окуу-илимий ишмердүүлүгүнө ээ кылуу, билим берүүдө компетенттүү мамилени колдоно алууга үйрөтүү максатын ишке ашырат.

Дисциплинанын милдети:

- көркөм окууга арналган илимий-усулдук эмгектерди үйрөтүү, алган илимий-теориялык билимдерди практика жүзүндө пайдалана билүү ыктарына ээ кылуу;
- көркөм окуунун ички жана сырткы каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалануу менен тексттерди көрктүү окууга машыктыруу;
- тексттерди тегине, жанрына карай көркөм окуу өзгөчөлүктөрүн ажырата билүүгө үйрөтүү;
- айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүктүрүү;
- сөз чеберлеринин (авторлор, актерлор, ораторлор), мугалимдин жана окуучулардын көркөм окуу чеберчиликтерин талдай жана баалай алууга жетишүүгө өбөлгө түзүү;
- педагогикалык речтин интонациялык өзгөчөлүктөрүнө жетишүү
- окуучулардын байланыштуу кебин (тексттерди түзүү, оозеки жана жазма кепте адабий тилинин нормасын сактоо, кептин маданияттуулугун арттыруу, студенттердин речинин образдуулугун ж.б.) өнүктүрүү;
- чечендик өнөргө, өз оюн, пикирин ар түрдүү аргументтер аркылуу далилдей алууга жетишүү;

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду :

Көркөм окуудисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын **:** 550300 филологиялык билим берүү (профили:кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында 6.3.КПВ. 4 коду менен тандоо курсу катары күндүзгү окуу бөлүмүндө 7-семестрде 2 кредит өлчөмүндө окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: Көркөм окуу предметин окуп - үйрөнүүдө адабият, тарых, философия,маданият таануу, этнография, этика, эстетика, психология, кеп маданияты, тил илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Адабият сабагындагы көркөм окуунун орду жана маанисине түшүнүү, көркөм окууга үйрөнүү тажрыйбасын өздөштүрүү, айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүгүү, сөз чеберлеринин (авторлор, актерлор, ораторлор), мугалимдин жана окуучулардын көркөм окуу чеберчиликтерин талдай жана баалай алууга жетишүү, көркөм окуунун каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалана алуу, көркөм окуу боюнча илимий-теориялык билимдерди практикада колдоно билүү.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар:

Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6: Кыргыз адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган: КК-3, КК-12, КК-16.

Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент билет: көркөм чыгармаларды жандандыруудагы көрктүү окуунун маанилүүлүгүн түшүнөт;

билгичтикке ээ болот: речтин образдуулугуна, эмоционалдуулугуна жетишүү аркылуу чеберчилик менен сүйлөө ыкмаларын өздөштүрүшөт.

көндүмгө ээ болот: көркөм чыгармаларды көрктүү окуу жана аткара билүү жөндөмүнө ээ болот.

Кыргыз адабий сынынын тарыхы дисциплинасынын аннотациясы

Кыргыз адабий сынынын тарыхы – көркөм адабияттын тарыхы жана адабият таануу циклдеги окуу предмети катары студенттердин адабий билим деңгээлин камсыз кылуу менен көркөм чыгарманы искусствонун туундусу катары талдоого жана кабыл алууга, аны терең өздөштүрүүгө үйрөтөт, эртеңки кесибине зарыл билимге, ык-машыгууга ээ болуудагы активдүүлүгү менен өз алдынчалыгына, чыгармачылык иш-аракеттерине багыт берет. Дисциплинанын структурасы адабий сындын маселелери жана проблемалары менен аныкталат. Аталган курс фольклористика, адабият, педагогика, психология, тарых, философия, лингвистика, эстетика, этика ж.б. предметтер менен тыгыз байланышта үйрөнүлөт.

Диціплинаны окутуунун максаты: Адабий сындын тарыхы предмети студенттерге: сындын баштапкы элемент катары жашоо жана өнүгүү тарыхын, профессионалдык сындын башаты, эволюциясы жөнүндө билим берүүнү, анын жалпы адабият илимине тиешелүү ар түрдүү проблемалары, тенденциялары, жалпы дүйнөлүк масштабда жана кыргыз адабият таануу илиминин алкагында түшүндүрүүнү; конкреттүү сынчы-адабиятчылардын эмгектеринин өзгөчөлүктөрүн, жаңычыл жактарын, стилистикалык бөтөнчөлүктөрүн мисалдар менен аныктап берүүнү; сындын көркөм адабиятты жандуу процесс катары өзүнүн жашоо жана өнүгүү мыйзамдарын ачып берүүчү спецификасын түшүндүрүүнү максат кылат. Бул максатка жетишүү үчүн төмөнкүдөй милдеттерди өз алдына коёт.

Диціплинаны окутуунун милдеттери:

- адабий сындын илимий методологиясы боюнча түшүнүк берүү;
- адабий сындын социалдык статусун түшүндүрүү;
- адабий сындын аткарчу функцияларын аныктоо;
- адабий сындын категориялары боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү;
- предысториясын жана перспективасын көрсөтүп окутуу;
- адабий сындын дүйнөлүк тенденциялары менен тааныштыруу;

- кыргыз адабий сынынын тарыхын доорлор боюнча окутуу аркылуу анын жетилүү жолундагы проблемалардын коюлушу жана чечмеленишин окутуу;
- адабий сын менен адабият таануу илиминин башка түрлөрүнүн ортосундагы жанрдык дефинициялык айырмачылыктарды таанытуу

Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду:

«Кыргыз адабий сынынын тарыхы» дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында Б.3.КПВ.5 коду менен тандоо курсу катары күндүзгү окуу бөлүмүндө VII семестрине 2 кредит өлчөмүндө окутулат.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: "Кыргыз адабий сынынын тарыхы" предметин окуп - үйрөнүүдө фольклористика, адабият, тарых - этнография, философия, маданият таануу, этика, эстетика, психология, кеп маданияты, тил илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Кыргыз адабий сынынын тарыхы сабагынын орду жана маанисине түшүнүү, көркөм адабиятты түшүнүп окууну, аны учурдагы коомдук-социалдык абал менен байланышта үйрөнүү тажрыйбасын өздөштүрүү, айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүгүү, сөз чеберлеринин (жазуучу, акын, драматургдар жана адабиятчы, сынчылардын) чыгармаларын окууда болочок мугалимдин окуучулардын окуган чыгармасын түшүнүү деңгээлдерин талдай жана баалай алууга жетишүүсү, көркөм адабиятты талдоо каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалана алуу, көркөм адабиятка сын көз менен карай билүүдө илимий-теориялык билимдерди практикада колдоно билүү.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн натыйжасына коюлуучу талаптар:

Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6: Кыргыз адабиятынын негизги мыйзам ченемдүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат.

Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компотенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-1, СИЖМК-4, СИЖМК-5, КК-5, КК-12.

Кыргыз адабий сынынын тарыхы дисциплинасын окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

элдик сынчыл ойломдун коомдук функциясын;

акындар поэзиясындагы сынчыл ойломдун фольклордогудан айырмасын;

кыргыз профессионал адабий сындын пайда болуу өбөлгөлөрүн;

кыргыз адабий сынынын үйрөнчүк мезгилинде кетирген кемчиликтерин, ал кемчиликтердин келтирген зыяндарын;

Аристотелдин поэтика боюнча окуусун; 30-40-жылдардагы адабий сындын калыптануу процессинин жүрүшүн; Согуш жылдарындагы сындын абалын жана өзгөчөлүгүн;

Кыргыз адабий сынынын профессионалдык доорун баштаган сынчылардын өмүрүн, чыгармачылык таржымалын;

60-жылдардагы адабий сын камтыган проблемалык алкактарды;

70-80-жылдардагы адабий сындын өнүгүшүн жана аны камсыз кылган сынчылардын ишмердүүлүгүн.

билгичтикке ээ болот:

Сындын адабият таануу илиминин башка бөлүмдөрүнөн дефинициялык айырмачылыктарын;

Адабий сындын башка коомдук илимдер менен жакындык жана айырмаланган чектерин ажыратканды;

Адабий сындын коомдук функциясын;
Адабий сындын мезгилдик өлчөмүн;
Адабий сын менен коомдук сындын алака-катышын;
Классикалык адабият кандай болорун ажыратуу мүмкүнчүлүгүнө;
көндүмдөргө ээ болот:
Алган теориялык билимдеринин негизинде көркөм текстти талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;
Өздөштүргөн адабий түшүнүктөрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
Бардык адабий чыгармаларды талдоого машыгат;
Билимин башка аудиторияларда жеткиликтүү бере алат;

Жалпы тил илими дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: тилдин илиминин өнүгүү тарыхы, тилдин теориясы, тилдин философиясы, тил илиминин изилдөө методдору боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берет жана бул багытта практикалык ык-амалдарды үйрөтөт.

Дисциплинанын мазмуну: Тил илиминин тарыхы. Тил илиминин башка илимдер менен болгон байланышы. Тил илиминин теориясы. Тилдин философиясы, ндагы лингвистикалык багыттар, концепциялар жана мектептер. Структуралык тил илиминин принциптери. Тилдин белгилик, системалык жана структуралык табияты. Тилдик факт-материалдарды талдоонун, изилдөөнүн методологиясы, принциптери жана усулдары.

Дисциплинанын милдеттери: жалпы тил илими үйрөтүүчү маселелер, анын максаты жана милдети жөнүндө маалымат берет; тил илиминин башка илимдер менен болгон байланышын түшүндүрөт; тил илиминин калыптанышы, өнүгүү тарыхынын негизги этаптары жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ кылат; тилдин философиясы, андагы лингвистикалык агымдар жана мектептер жөнүндөгү маалыматтарга ээ кылат; структуралык лингвистика, анын илимий-теориялык принциптерин түшүндүрөт; тилдин белги, система жана структура катары табияты, тилдик форма менен мазмундун айырмачылыктары жөнүндөгү билимдерди берет; тил илиминин изилдөө багыттары, методдору, аспектилери жана принциптери боюнча маалымат берет.

Дисциплинанын НББПдан алган орду: Жалпы тил илими дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынын бекитилген (15.09.2015. №1179/1 буйрук) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 Филологиялык билим берүү багыты үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын 2.2. – вариативдик бөлүгүнүн Б.3. кесиптик циклында (Б.3.В.11.) жайгашкан.

Дисциплинаны өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Жалпы тил илими предметин өткөнгө чейин 1-курстун студенттери анын баштапкы бөлүмү болгон тил илимине киришүү предметинен тил илиминин башка илимдер менен болгон байланышы, тил жана ойлоо, тилдердин классификациясы жана структурасы, жазуунун пайда болушу жана түрлөрү, анын адамзат коомундагы мааниси жөнүндөгү билимдерге ээ болушат.

Дисциплинаны өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Жалпы тил илими предметин окугандан кийин тил илиминин калыптанышы, тилдердин изилденүү тарыхы жана багыттары, изилдөө методдору, тилдеги форма жана мазмундун айырмачылыктары, тилдин система жана структура катары табияты жөнүндөгү билимдерге ээ болушат. Жалпы тил илими боюнча алган теориялык билимдерин тил илими багытындагы илимий эмгектерди жазууда методологиялык негиз катары пайдаланышат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: ЖИК-3; ИК-2; КК-11; КК-14.

Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыгында күтүлүүчү натыйжалар: Жалпы тил илими дисциплинасын окутуунун натыйжасында студент **билимге ээ болот:**
- жалпы тил илиминин негизги бөлүмдөрүн;
- жалпы тил илиминин предмети жана объектисин, анын башка кубулуштардын айырмачылыгын;
- тил илиминин башка илимдер менен болгон байланышын;
- тил илиминин өнүгүү тарыхынын негизги этаптарын;
- тил илиминин жаралышындагы лингвистикалык традицияларды;
- тилдин философиясындагы агымдарды;
- тил илиминдеги лингвистикалык мектептерди, алардын концепцияларын;
- структуралык лингвистика, анын илимий-теориялык негиздерин;
- тилдин белги, система жана структура катары табиятын;
- тил менен ойлоонун карым-катышын;
- тилдик форма жана мазмундун айырмачылыктарын;
- тил менен кептин структуралык маселелерин;
- тил илиминин изилдөө багыттарын, ыкмаларын, аспектилерин жана принциптерин.

билгичтикке ээ болот:
- тилдердин өнүгүшүнүн азыркы учурдагы абалын, бүгүнку күндөгү актуалдуу маселелерин;
- тилдик факт, материалдарды анализдөөнүн ыкмаларын, принциптерин, аспектилерин;
- тил илиминин жаралышындагы, илим катары калыптаншындагы багыттарды, традицияларды,
- тилди гносеологиялык жана онтологиялык жактан аныктоого негиз болгон белгилик табиятын;
- тилдеги жалпы универсалдуу мыйзам ченемдүүлүктөрдү;
- тилдердин изилденишиндеги лингвофилософиялык көз караштарды;
- тилдердин деңгээлдер боюнча изилденишинин жалпы тил илимине кошкон салымын;
- тилдин белгилик табиятын жана анын белгилер системасындагы ордун;
- тилдин структуралык жактан деңгээл-ярустага жиктелишин, тилдик структуранын ички карым-катышын;
- тилдин коомдук функциясын, анын экстралингвистикалык фактарлор менен болгон карым-катышын;
- тилдин тарыхый өнүгүшүнүн ички жана тышкы себептерин, шарттарын жана мыйзам ченемдүүлүктөрүн;
- тилдерди илимий негизде үйрөнүүнүн традициялык жана жаңы методдорун.

көндүмгө ээ болот:
- тилге тиешелүү жалпы мыйзам ченемдүүлүктөрдү, андан чыга турган илимий теориялык, методологиялык жоболорду тилдик маселелерди үйрөнүүгө, изилдөөгө пайдаланат;
- тил менен ойлоонун карым-катышын кеп процессинде пайдаланат;
- тилдин система жана структура катары жана белгилик табиятын кыргыз тилин окутууда пайдаланат;
- жалпы тил илими боюнча жарык көргөн эмгектер боюнча маалымат алып, андагы көз караштарга талдоо жүргүзөт.

Адабият теориясы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Адабият теориясы предмети адабият таануу илиминин негизги бир бөлүгү. Адабият таануу илиминин адабияттын тарыхы, адабий сын деген негизги жана историография, текстология, библиография деген кошумча бөлүмдөрдүн биримдигинен турат. Илимий өнүгүүнун азыркы этабында адабияттын теориясы, адабияттын тарыхы жана адабий сын өз алдынча илимий дисциплиналарга бөлүнүп

окутулат. Адабият теориясы кыргыз тили жана адабияты адистигинде окуган студенттер үчүн өтө маанилүү предмет катары үйрөтүлөт. Мындан студенттер көркөм адабияттын жалпы касиеттери, идеялык-көркөмдүн өзгөчөлүктөрү, адабий өнүгүүнүн мыйзам ченемдүүлүктөрү тууралуу билим алышат.

Дисциплинанын мазмуну: Тарыхый-адабий процесстин негизги өнүгүү мыйзам ченемдери, көркөм текстти филологиялык жактан интерпретациялоо. Адабияттын коомдук-эстетикалык функциялары. Көркөм чыгармачылык методдор, стилдер, адабий багыттар, алардын индивидуалдуу өзгөчөлүктөрү. Көркөм адабияттын жалпы жана ички касиеттери, поэтикалык тектер, түрлөр, жанрлар, традиция, новаторлук, көркөм поэтикалык тил.

Дисциплинанын милдеттери: Көркөм чыгарманын коомдук ролу, социалдык табияты, спецификасы, өнүгүүсүнүн мыйзам-ченемдүүлүктөрү тууралуу адабият таануyга киришүү предметинен, мектеп программасынан алган алгачкы адабий теориялык билимдерин тереңдетүү, кеңейтүү жана жалпылоо. Ошондой эле көркөм чыгармаларга адабияттык өңүттөн талдоо жүргүзүү ыкмаларын өнүктүрүү, тереңдетүү; калыптандыруу; чыгармачыл инсандын жазуучулук өнөрүнө баа берүүнүн чен-өлчөмдөрүн өздөштүрүү менен студенттердин чыгармачыл жана сынчыл ойлоосун өнүктүрүү, окуу-илимий ишмердүүлүгүнө ээ кылуу, билим берүүдө компетенттүү мамилени колдоно алууга машыктыруу.

Дисциплинанын орду: Адабият теориясы дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (буйрук: 15.09.2015. №1179/1) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 филологиялык билим берүү багыты үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында В.3.0-вариативдик бөлүгүнүн В.3.12 адистик дисциплиналар циклынын тандоо бөлүгүндө жайгашкан.

Дисциплинанын пререквизити: Студенттин көркөм чыгарма боюнча мектептен алган билимдери, адабият таануyга киришүү предметинен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү предметти түшүнүүдө маанилүү орунду ээлейт. Адабият теориясы предметин окуп-үйрөнүүдө тил, адабият, тарых, философия, социология, психология, этнография, этнопедагогика предметтеринин түшүнүктөрү таяныч болот.

Дисциплинанын постреквизити: Адабият теориясы предмети болочок адистерди адабият таануу илими боюнча жалпы теориялык-практикалык маалыматтарга ээ кылат, улуттук рухий дөөлөттөр студенттерди кесипкөй инсан катары калыптоодо жана тарбиялоодо негизги предметтердин бири экенин таанытат

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

-кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот:

-дүйнө таануу жөнүндө илимий билимдердин бирдиктүү системасына ээ болот;

-улуттук жана жалпы адамзаттык адабий дөөлөттөр жөнүндө маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдери калыптандырылат;

-адамдын жаратылыштагы, социумдагы ордун жана ролун таанып-билет;

-көркөм чыгармага адабияттык өңүттөн өз алдынча талдоо жүргүзүү көндүмү калыптандырылат;

-адабият теориясын үйрөнүүдө социалдык жана гуманитардык илимдер менен байланыштыруу жөндөмүнө ээ болот.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-1, КК-13, КшК-4.

Курсту баяндоо:Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- адабият теориясы адабият таануу илиминин негизги бөлүмдөрүнүн бири экендигин жана анын эстетика менен биримдигин;

- адабият теориясы илиминин негизги концепцияларын, мыйзам ченемдерин, принциптерин, усулдарын жана ыкмаларын;

билгичтикке ээ болот:

- көркөм чыгарманы адабият таануучулук өңүттөн талдай алат;
- адабият теориясынын негизги мыйзам ченемдеринин негизинде жазуучунун дүйнө таанымына жана жекече чыгармачылыгына баа бере алат;

көндүмгө ээ болот:

- адабият теориясынын илимий терминологиясына жана чыгарманы талдоонун ыкмаларына;
- адабияттык изилдөөлөрдү жана илимий талдоолорду жүргүзүүгө жөндөмдүү

Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасын биз биринчи иретте салыштырылып жаткан тилдердин окшоштуктарына көңүл бурабыз. Бул тилдердин тектеш тилдер экендигин тастыктоого кызмат кыла турган метод салыштырма тарыхый методболуп, биз бул предметти ушул ыкма менен үйрөнөбүз. Максатыбыз – ъзбек жана кыргыз тилдерин система катары изилдъън\н аспектилерин, принциптерин иштеп чыгуу жана ушунун негизинде тектеш эки тилдин грамматикасын система-структуралык конкреттүү фактылар аркылуу үйрөнүү.

Дисциплинанын мазмуну: Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы предмети болочок тилчи, адабиятчы адистерди - кыргыз жана өзбек тилдеринин грамматикасы жөнүндө түшүнүк, анын негизги бөлүмдөрү жана түрлөру, фонетикасы (фонологиясы), үндүү, үнсүздөр системасы, классификациясы, кыргыз жана өзбек тилдеринде сингармонизм закону, кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн составы: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясы, аткарган кызматы,сөз түшүнүгү жана ага карата тил илиминдеги көз караштар, кыргыз жана өзбек тилдериндеги сөз түркүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрү, кыргыз жана өзбек тилдериндеги грамматикалык категориялар, кыргыз жана өзбек тилдеринин синтаксиси, эки тилдеги сүйлөм жөнүндөгү илимий-теориялык маселелер ж.б. билимдерге ээ кылат.

Дисциплинанын милдеттери: студенттерге түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы предметинин изилдөө обьектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды түшүндүрүү; студенттерге тилдердин генеологиялык жана морфологиялык классификациясын үйрөтүү; -эки тектеш тилдин фонетикасы (фонологиясы), үндүү, үнсүздөр системасы, алардын классификациясын үйрөтүү; кыргыз жана өзбек тилдеринде сингармонизм законун өзгөчөлүгүн түшүндүрүү; кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн составы: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясы; аткарган кызматын үйрөтүү;кыргыз жана өзбек тилдериндеги сөз түркүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрүн таныштыруу; сөздөрдү сөз түркүмдөрүнө ажыратуу критерийлерин үйрөтүү; кыргыз жана өзбек тилдериндеги грамматикалык категорияларды түшүндүрүү; кыргыз жана өзбек тилдеринин синтаксиси ж.б. жөнүндө илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана бул багытта практикалык ык-амалдарды үйрөтүү.

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багыты боюнча бакалаврарды даярдоодогу НВПнын жогорку кесиптин ЖОЖдун Б.3.КПВ.2. вариативдик бөлүгүндө орун алган.

Пререквизиттер (курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер): Окуп-үйрөнүлүп жаткан дисциплинаны өздөштүрүүдө зарыл болгон билимдерди, билгичтиктерди жана кондүмдөрдү камтыган дисциплиналар тизмеги.

Постреквизиттер (курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер): Дисциплиналар тизмеги, буларды окуп үйрөнүү үчүн белгилүү бир дисциплинаны окуп-үйрөнүүдө ээ болгон билимдер , билгичтиктер жана көндүмдөр талап кылынат: Кыргыз тили дисциплинасы,сСөз жасоо, тил илимине киришүү, жалпы тил илими.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы предметинин максатын жана милдетин, анын башка илимдер менен байланышын билет;
- тилдердин генеологиялык жана морфологиялык классификациясын билет;
- эки тектеш тилдин фонетикасын (фонологиясын), үндүү, үнсүздөр системасын, алардын классификациясын салыштырат;
- кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн морфологиялык бөлүктөрүн: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясын, аткарган кызматын билет;
- кыргыз жана өзбек тилдериндеги сөз түркүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрүн тактай алат;
- сөздөрдү сөз түркүмдөрүнө ажыратуу критерийлерин билет;
- кыргыз жана өзбек тилдериндеги морфологиялык, грамматикалык категорияларын;
- кыргыз жана өзбек тилдеринин синтаксисин билет.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК-4, ЖИК-5, СИЖМК-2,СИЖМК-4, КК-7, КК-14,

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн морфологиялык бөлүктөрүн: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясын, аткарган кызматын билет;
- кыргыз жана өзбек тилдериндеги сөз түркүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрүн тактай алат;
- сөздөрдү сөз түркүмдөрүнө ажыратуу критерийлерин билет;
- кыргыз жана өзбек тилдериндеги морфологиялык, грамматикалык категорияларын;
- кыргыз жана өзбек тилдеринин синтаксисин билет.

билгичтикке ээ болот:

- эки тектеш тилдин фонетикалык, грамматикалык курулушун азыркы учурдагы абалын аныктайт;
- эки тектеш тилдин фонетикасын (фонологиясын), үндүү, үнсүздөр системасын, алардын классификациясын билет;
- кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн морфологиялык бөлүктөрүн: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясы; аткарган кызматы жөнүндөгү маалыматтарга ээ болот;
- эки тектеш тилдиндеги сөздөрдүн курулушу жөнүндөгү маалыматтарга ээ болот;
- кыргыз жана өзбек тилдериндеги грамматикалык категорияларындагы жалпылык жана айырмачылыгын билет;
- сөздөрдүн сөз түркумдөрүнө бөлүнүшүн себептерин билет;

көндүмгө ээ болот:

- предмет боюнча алган теориялык билимдеринин негизинде эки тилдеги морфологиялык, синтаксистик талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат;
- эки тилдеги сөздөрдүн курулушундагы өзгөчөлүктөрдү оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат;
- эки тилдеги сөз түркүмдөрүнүн бардык түрлөрүн кепте орундуу колдонууга машыгат;
- эки тилде тен сабаттуу жазууга көнүгөт;
- Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы боюнча жарык көргөн эмгектер боюнча маалымат алат, аларга талдоо жүргүзөт.

Кыргыз адабий тилинин нормасы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты: Кыргыз адабий тилинин нормасы курсу студенттерге кыргыз адабий тилинин калыптанышы жана өнүгүшү жөнүндө теориялык жоболор менен тааныштыруу, тилдик норма жана адабий тилдин стилдик түрлөрү, кыргыз улутунун жазмасы менен басма сөзүнүн пайда болушу, кыргыз адабий тилинин калыптанышында диалектилердин орду, адабий тили жана анын нормаларынын калыптанышы, кыргыз адабий тилинин изилдениши тууралуу тилчи-окумуштуулардын ой-пикирлери менен тааныштыруу максатын көздөйт.

Дисциплинанын мазмуну: Кыргыз адабий тилинин калыптанышы жана өнүгүшү жөнүндө теориялык жоболор, тилдик норма жана адабий тилдин стилдик түрлөрү, кыргыз улутунун жазмасы менен басма сөзүнүн пайда болушу, кыргыз адабий тилинин калыптанышында диалектилердин орду, адабий тили жана анын нормаларынын калыптанышы, кыргыз адабий тилинин изилдениши тууралуу тилчи-окумуштуулардын ой-пикирлери ж.б. **Милдети:** Курстун мазмунун, өздөштүрүүнүн жолдору менен ыкмаларын үйрөнүү, адабий тилдин нормасынын негизги принциптерин өздөштүрүү, адабий тилдин жалпы кыргыз тилинин системасында ролун терең түшүнүү жана аны иш жүзүндө колдоно билүү, кыргыз адабий тилинин ар түрдүү нормаларын (фонетикалык, лексикалык, грамматикалык, орфографиялык, орфоэпиялык жана башка нормаларын) терең өздөштүрүү, кыргыз адабий тилинин нормасына тиешелүү болгон теориялык маселелер менен тааныштыруу, студенттердин оозеки жана жазма кебин калыптандыруу, жергиликтүү диалектилик өзгөчөлүктөрдү сактап сүйлөөнү жойдуруу, адабий тилди максатка ылайык туура колдонууну ишке ашыруу.

Дисциплинанын орду: 550300 филологиялык билим берүү багыты боюнча бакалаврларды даярдоочу ИВПнын жогорку кесиптин ЖОЖдун мамлекеттик билим берүү стандартынын Б.З.В.17 вариативдик бөлүгүндө турат. Ал күндүзгү окуу бөлүмүнүн 4-курсунун 5-семестринде окутулат.

Пререквизиттер: Кыргыз адабий тилинин нормасы предметин окуп-үйрөнгөнгө чейин студунттерге адабий тилдин калыптанышына негиз түзгөн “Кыргыз диалектологиясы” сабагы өтүлөт. Анда адабий тилибиздин пайда болушунда уюткусу болгон аймактык жергиликтүү тил сүйлөө өзгөчөлүктөрү - кыргыз диалектилери жана анын говору жөнүндө маалыматтар берилет. Азыркы кыргыз тилинин фонетика, лексика, фразеология жана грамматика деп аталган бөлүмдөрү өтүлгөндө да, адабий тил жана анын нормалары жөнүндө маалыматтар айтылат. Студенттердин орто мектепте кыргыз тили боюнча алган теориялык билимдери жана калыптанган социалдык көндүмдөрү да бул курстун материалдарын өздөштүрүүдө чон мааниге ээ болот.

Постреквизиттер: Бул курс келечекте кыргыз тили жана адабияты боюнча жогорку билимдүү адис болуп чыгуучу студенттерди кыргыз адабий тил нормасында так, туура сүйлөй жана жаза алган, кеп адебине ээ болгон, тилдеги сөздөрдү тандап колдоно алган ар тараптуу инсан болуп жетилүүсүндө негизги предмет болуп калат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар: Кыргыз адабий тилинин калыптанышы жана өнүгүшү жөнүндө теориялык жоболор менен таанышышат. Тилдик норма жана адабий тилдин стилдик түрлөрүн, кыргыз улутунун жазмасы менен басма сөзүнүн пайда болушун, кыргыз адабий тилинин калыптанышында диалектилердин ордун билишет. Адабий тили жана анын нормалары калыптанышы жөнүндө маалымат алышат. Кыргыз адабий тилинин изилдениши тууралуу тилчи-окумуштуулардын ой-пикирлери менен таанышышат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ЖИК-6; ИК-12; СИЖМК-4; КК-10; КК-13;

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин судент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр

билет:

- кыргыз адабий тилинин нормаларынын калыптанышын;

- кыргыз адабий тилинин өнүгүшү тууралуу жоболорду, адабий тилдин илимий негизде изилденгенин;
- тилдик норма жана адабий тилдин стилдик түрлөрүн;
- кыргыз улутунун жазмасы менен басма сөзүнүн пайда болушун;
- кыргыз адабий тилинин калыптанышында диалектилердин ордун;

билгичтикке ээ болот:

- предмет боюнча алган теориялык билимдеринин негизинде кыргыз адабий тилинин нормасына тиешелүү маселелерди талдай алышат;
- кыргыз адабий тилин кепте туура пайдалана алышат;
- адабий тил менен диалектилердин чегин ажырата алышат;
- кыргыз адабий тилин ар тараптан изилдөөгө шыктанышат.
- кыргыз адабий тилинин нормалары боюнча жоболорду билип, аларды өз кесибинде максаттуу пайдалана алууну үйрөнүшөт. Адабий тилди кепте, текст түзүүдө туура пайдалана алышат.

көндүмдөргө ээ болот:

- кыргыз лексикологиясы жана фразеологиясы маселесине тиешелүү адабияттарды таап окуп, өз билимин өркүндөтүп турууга көнүгөт;
- тилчи-окумуштуулардын ушул багыттагы илимий эмгектери,ой-пикирлери менен таанышып, аларга карата өз оюн айтуу көндүмүнө ээ болот;
- сөздөрдүн, алардын маанилерин, фразеологизмдерди, активдүү жана пассивдүү сөз катмарларын аныктап тактоого көнүшөт;
- кыргыз лексикасындагы сөздөргө лексикалык талдоо жүргузүүгө көнүшөт;
- кыргыз лексикологиясын башка тилдердин лексикологиясы менен салыштырып кароо көндүмүнө ээ болушат;

Котормонун теориясы жана практикасы дисциплинасынын аннотациясы

Дисциплинанын максаты. Котормо теориясы жана практикасы предмети адабий ишмердүүлүктүн спецификалуу бир түрү. Котормо теориясы жана практикасынын мыйзам ченемдери боюнча теориялык маалыматтарды берүү, бул илимдин кыскача өнүгүү тарыхын, которуу принциптерин, максатын, милдетин, мазмунун, каражаттарын, формаларын үйрөтүү, көркөм тексттерди тектик бөтөнчөлүгүнө ылайык элементардык которуу ишмердигин жүргүзүүгө машыктыруу. Котормо теориясы жана практикасы предмети кыргыз тили жана адабияты адистигинде окуган студенттер үчүн маанилүү предметтердин бири катары окутулат. Мындан студенттер көркөм котормо жалпы адамзаттык маданий-адабий байланыштардын көпүрөсү, коммуникативдик жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрү тууралуу билим алышат.

Дисциплинанын мазмуну: Көркөм котормо адабий ишмердүүлүктүн бир түрү, өзгөчөлүктөрү. Котормонун коммуникативдик жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрү. Поэтикалык, прозалык, драматургиялык, адабий сындык котормолор. Котормолордун типтери. Котормо боюнча машыгуу.Улуттук жана жалпы адамзаттык көркөм адабияттардын өз ара байланышы жана алардын өсүп-өнүгүшүнө көркөм котормолордун тийгизген таасири, адабият тарыхында ээлеген орду.

Дисциплинанын милдеттери: Көркөм котормонун пайда болуу, өнүгүү этаптарын билүү; котормонун түрлөрүн, типтерин айырмалоо; которуунун жолдорун, ыкмаларын, тексттерди жиктөө принциптерин өздөштүрүү; котормонун эквиваленттүүлүгүн жана котормону баалоонун чен өлчөмдөрүн түшүнүү; котормо теориясы, практикасына арналган илимий-усулдук эмгектерди үйрөнүү жана андан алган илитмий-теориялык билимин практика жүзүндө колдонуп, тексттерди которууга машыгуу, котормочулук чеберчиликке (кесипке) ылайык лексикалык минимумду өздөштүрүү

Дисциплинанын орду: Котормо теориясы жана практикасы дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (буйрук: 15.09.2015. №1179/1) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 филологиялык билим берүү багыты үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында В.3.0-вариативдик бөлүгүнүн В.3.КПВ.10 – адистик дисциплиналар циклынын тандоо бөлүгүндө жайгашкан.

Пререквизиттер: Көркөм котормо чыгармалардын жанрдык жактан ар түрдүүлүгү, мектеп программасында да көркөм котормолордун окутулушу, студенттердин кызыгуусун арттырат, бөтөн элдин жашоо образы менен улуттук турмуштун окшоштук жана айырмачылыктарын салыштырып, келечек турмушун курууда туура багытты тандоого мүмкүнчүлүк түзөрүн билишет. Предмети окуп-үйрөнүүдө тил, адабият, тарых, философия, социология, психология, этнография, этнопедагогика предметтеринин түшүнүктөрү таяныч болот.

Постреквизиттер: котормо теориясы жана практикасы предмети болочок адистерди көркөм котормо боюнча жалпы теориялык-практикалык маалыматтарга ээ кылат, улуттук рухий дөөлөттөр сыяктуу көркөм котормолор да аларды кесипкөй инсан катары калыптоодо негизги адистик предметтердин бири экенин таанышат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- котормо теориясы жана практикасы боюнча кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот;
- көп маданияттуу коомдо мамилелерди жөнгө салуучу этикалык жана укуктук нормаларды сактай алат;
- бөтөн элдердин адабий дөөлөттөрү тууралуу маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдерин калыптандырат;
- адамдардын жаратылыштагы, социумдагы ордун жана ролун таанып-билишет;
- жашоодогу жана маданий баалуулуктарга багыт алууга жөндөмдүү болот;
- маданият аралык айырмачылыктарына карабастан, бирдей мүмкүнчүлүктөрдү түзүүгө жөндөмдүү болот

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК -1, СИЖМК-2, КК-12

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:

билет:

- көркөм котормо адабий ишмердүүлүктүн спецификалуу бир түрү экендигин жана анын негизги түшүнүктөрүн, өзгөчөлүктөрүн, типтерин, бөтөнчөлүктөрүн;
- котормонун маданияттар аралык коммуникативдик жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрүн;

билгичтикке ээ болот:

- көркөм котормону адабият таануучулук өңүттөн талдайт жана которо алат;
- көркөм котормонун сапаттык деңгээлин аныктап, баалай алат;
- көп маданияттуу чөйрөдө мамилелеше алат жана окутуу кош тилде жүргүзүлгөн мектептерде тарбиялоонун принциптерин жүргүзө алат;

көндүмгө ээ болот:

- котормо таануунун илимий терминологиясына жана котормону талдоонун элементардык ыкмаларына ээ болот;
- көркөм котормо тексти түп нуска менен салыштырып, кайрадан иштеп чыгуу, анализдөө, синтездөө жөндөмдөмдүү болот.

Дене тарбия дисциплинасынын аннотациясы

Дене тарбия – ЖОЖдогу окуу дисциплинасы. Дене тарбиянын табигый-илимий негиздери. Дени сак жашоонун негиздери. Эмгекке жөндөмдүүлүктүн жана кыймыл активдүүлүгүнүн режими. Физикалык жана спорттук даярдыктын негиздери. Жалпы маданий жана кесиптик даярдыктагы дене тарбиясы. Кесиптик-прикладдык дене тарбиялык даярдык. Дене тарбиясы жана эмгекти илимий жактан уюштуруу. Өз алдынча машыгуу сабактарынын усулдук негиздери жана өз дене түзүлүшүнүн абалына өздүк көзөмөл жүргүзүү.

6-тиркеме.

Бакалавр окуу формасындагы студенттердин педагогикалык практикаларынын программасы

Аннотация

Педагогикалык практика жогорку квалификациядагы мугалим адистерди даярдоо процессинде негизги орунду ээлейт. Компетенттүү адистерди даярдап чыгуу бүгүнкү күндө коом тарабынан жогорку окуу жайларынын алдына коюлган талаптардан болуп калды. Өзүнүн тандаган кесибин жан дүйнөсү менен сүйгөн, билимдүү жана практикалык ык, машыгууга ээ болгон адистер гана мезгилдин талаптарына жооп бере ала тургандыгын турмуш өзү көрсөтүп турат. Мына ушундай адистерди даярдап чыгууда педагогикалык практиканын ролуна, анын уюштурулушуна жана бийик деңгээлде өтүлүшүнө өкмөт, министрлик тарабынан көңүл бурулуп, урунтуу иштер жүргүзүлө баштады.

2013-жылы КРда иштелип чыккан мамлекеттик билим берүү стандартында адистерди даярдоодо педагогикалык практикалардын ролуна өзгөчө басым жасалып, практиканын үч түрү окуу пландарына киргизилген. Көп жылдардан бери окуу пландарынан алынып салынган союз мезгилиндеги 2-курстардагы таанышуу практикасы “адаптациялык - педагогикалык практика” деген ат менен окуу пландарына 4 кредиттик б.а. 120 сааттык көлөм менен киргизилди. Ал эми 3-курста кесиптик-базалык (8 кредит, б.а. 240 саат), 4-курста кесиптик- профилдик (16 кредиттик, 480 саат) практикалар пландаштырылган.

Педагогикалык практиканын жалпы максаты-болочок мугалимдин окуу жайында теориялык жактан алган кесиптик жана адистик билимдерин практикада бышыктоо жана анын кесиптик-педагогикалык багытын калыптандыруу. Программада жалпы максаттын негизинде практиканын бардык түрлөрүнүн спецификалык максаттары жана милдеттери көрсөтүлгөн.

Педагогикалык практикалардын функциялары:

Педагогикалык практика төмөндөгү: *Адаптациялык, окутуучу, тарбиялоочу, өнүктүрүүчү, диагностикалык функцияларды аткарат.*

Адаптациялык (көнүгүү) функцияда – студент жалпы билим берүүчү мекеме менен гана таанышпастан, балдарга жана педагогикалык процесстин ритмине көнө баштайт, мектеп ичиндеги мамиле менен байланыштар системасын түшүнөт. Ал педагогикалык коллектив менен мамиле түзүп, педагогикалык иш-аракеттин кубанычы менен бардык кыйынчылыгына өз көзү менен күбө болот.

Окутуучу функцияда – негизи педагогикалык билим менен ыкмаларды иштеп чыгуу, идеялык элестетүүлөрдүн реалдуу системага багыт алууга жана болочок мугалимдин көз карашын педагогикалык аң-сезимге калыптандырган процесс жүрөт.

Тарбиялоочу функцияда – эгерде студент өз ишин мыкты билген, кесибинин устаты болгон усулчунун, мектеп мугалиминин жетекчилиги астында иштей турган болсо анын ишини н сапаты, жыйынтыгы сыяктуу эле жекече инсандык мүнөз түптөлөт. Мектептеги жалпы атмосфера практика менен студенттерге болгон мамиле, практика жетекчилигинин стили, экинчи тараптан мектептин педагогикалык кадрлары чоң роль ойнойт.

Өнүктүрүүчү функцияда – студент практиканын жүрүшүндө инсан катары дараметин өстүрөт. Ал жеке эле жашоо-турмуштук тажрыйба топтоо менен сергек жашоого багыт албастан, мугалим катары ой жүгүртүп, анын ишке болгон жоопкерчилиги да өсөт.

Диагностикалык функцияда – студент практика учурунда балдар, окуучулар, устат, жетекчилик, ата-энелер менен маектешүүдөгү өзүнүн эмоционалдуу абалына баа бере алат.

Чыныгы педагогикалык иш-аракеттин жүрүшүндө болочок тарбиячы, мугалимдин кесиптик сапаты менен.

Практиканы уюштуруу жана өткөрүү

Педагогикалык практиканын түрлөрү адис даярдоочу жана педагогика, психология кафедралары менен бирге уюштурулат. Практика боюнча окуу иштеринин мазмуну адис даярдоочу кафедра, ал эми тарбиялык иштер педагогика жана психология кафедралары тарабынан аныкталат. Ал иштердин негизги багыттары: окуучулар менен окуу-тарбия иштерин жүргүзүү, ата-энелер жана окуучулар жамааты менен иштөө, усулдук жана коомдук-тарбиялык иштерин уюштуруу ж.б.

Практика башталардан бир жума мурда адис даярдоочу кафедра студенттерди практикага бөлүштүрүү боюнча билдирүү даярдайт жана кафедрадан усулчуларды дайындайт. Билдирүүнүн негизинде окуу жайдын ректорунун буйругу чыгарылат.

Практика башталар алдында "Практикага жиберүү алдындагы" конференция өткөрүлүп, анда окуу жайдын "Педагогикалык практиканы өткөрүү боюнча Жобосу" тааныштырылат, практиканын максаты, милдети, өткөрүүнүн жол-жобосу, практикант-студенттин милдети түшүндүрүлөт. Практиканын күндөлүгүнүн планы ар бир студентке берилет жана аны толтуруунун эрежелери менен тааныштырылат. Практиканын мөөнөтү аяктагандан кийин кандай документтерди тапшыруу зарыл экендиги айтылат.

Практика аяктагандан кийин бир жуманын ичинде "Практиканын жыйынтыктыгы боюнча конференция" уюштурулат. Ага адис даярдоочу жана педагогика, психология кафедраларынан тиешелүү окутуучулар чакырылат. Конференцияда практиканын жыйынтыгы жогоруда аталган Жобонун негизинде талданат жана жыйынтык баа коюлат.

Адаптациялык-педагогикалык практика. Академиялык даражасы бакалавр, 550300 Филологиялык билим берүү багыты боюнча кыргыз тили жана адабияты профилинин окуу планында адаптациялык-педагогикалык практика 2-курстун 4-семестринде үч жумалык мөөнөттө өткөрүлөт. Ал – педагогикалык практиканын алгачкы этабы. Практиканын максаты - мектептеги окуу-тарбия процессин уюштуруунун конкреттүү шарттары, окуу программалары, окуу китептери, усулдук колдонмолор, календардык-тематикалык план, кыргыз тили жана адабияты каанасынын жабдылышы менен таанышуу; окутуу процессинде (сабакта) мугалимдин жана окуучунун ишмердүүлүгүнө, позициясына байкоо жүргүзүү; мугалимдин иш-тажрыйбаларынын жакшы жактарын байкоо, аны келечекте өз тажрыйбасында, педагогикалык ишмердүүлүгүндө колдонууга үйрөнүү, күндөлүк сабактарга катышуу, сабакты талдоону үйрөнүү.

Практикада студент ээ болуучу компетенциялар:

СЛК-1. Мектеп коомчулугунун деңгээлинде личносттор аралык жана кесиптик толеранттуу мамилелерди түзө алат;

СЛК-4. Өз жетишкендиктерин жана кемчиликтерин сын көз менен карай алат, өз баалуулуктарын өнүктүрүүнүн жана кемчиликтерин четтетүүнүн каражаттарын билет;

ИК-5. Жаңы кырдаалдарды жана алардын натыйжаларын баалай билет жана ага ыңгайлаша алат;

ОК-6. Үзгүлтүксүз билим алууга жана ар тараптуу өнүгүүгө даяр болот. **Кесиптик-базалык практика.** Педагогикалык практиканын бул түрү кыргыз тили жана адабияты профилинин 3-курсунун окуу планында 8 кредит, б.а. 240 саат көлөмүндө пландаштырылган. Практиканын максаты – компетенттүү адистерди жогорку профессионалдык деңгээлде даярдоо; студенттерде жалпы билим берүүчү мектеп мугалимдеринин окуу-тарбия ишмердүүлүктөрү тууралуу кесиптик билимдердин системасын калыптандыруу; студенттерди предметтик мугалимдик жана класс жетекчилик кызматтарын аткарууга, окуучулар менен түрдүү окуу-тарбия иштерин жүргүзүүгө даярдоо; студент ээ болгон теориялык билимдерин бышыктоо, аларды практикада колдоно билүүгө үйрөтүү; окуучулардын активдүү ишкердиктерин

пайдаланып, сабак жана сабактан тышкаркы иштерди уюштурууга көнүктүрүү; жетекчилик кызматтарды аткарууну үйрөтүү ж.б.

Кесиптик-базалык практиканын негизги милдеттери:

Практиканын бул түрү кесипкөй мугалимдерди даярдоо процессинде чоң мааниге ээ болуу менен, төмөндөгү орчундуу проблемаларды чечүүгө багытталат:

- окуу-тарбия процессин ийгиликтүү алып барууга зарыл болгон кесиптик көндүмдөрдү (окуучулардын акыл сапаттарын) өстүрүү;
- окуучунун чыгармачыл ой жүгүртүүсүн, өз алдынчалуулугун өнүктүрүү, алардагы шык, жөндөм, таланттардын өнүгүшүнө өбөлгө түзүү, эмгекке, кесипке жана педагогикалык ишмердүүлүккө болгон мамилесин, жөндөмүн жана кызыгуусун арттыруу, билим, билгичтик көндүмдөрүнүн жогорку сапатын камсыз кылуу, калыптандыруу;
- өз билимин өркүндөтүү жана кесиптик шык, көндүмдөрүн өнүктүрүү муктаждыгын пайда кылуу;
- педагогикалык чыгармачыл ишмердүүлүк тажрыйбасын жана педагогикалык процессти изилдөө мамилесин калыптандыруу;
- мугалимдик адистикке жана аны туура тандап алгандыгына ишенимин пайда кылуу жана тарбиялоо;
- окутууну жана тарбиялоону дидактика илиминин бүгүнкү жетишкендиктерине негиздеп уюштура билүү;
- окуу процессинин туура уюшулушун, педагогика илиминин мыйзам ченемдүүлүктөрүн аң-сезимдүү өздөштүрүү, психологиялык-педагогикалык терминдерди, усулдук жана дидактикалык түшүнүктөрдүн маңызын терең түшүнүүнү камсыз кылуу;
- дүйнөдөгү улуу педагогдордун залкар ойлорун, ата-бабалардын бай тарыхый жана маданий мурастарын, окуучуга мээрмандык менен мамиле жасоо идеяларын терең өздөштүрүү;
- билим берүү мекемелеринде окуучуларды тарбиялоо маселелерин чечүүгө көмөктөшүү;
- студент-практиканттын өз ишине өзү баа бере алышына жетишүү.

Практикада студент ээ болуучу компетенциялар:

ЖИК-6. Үзгүлтүксүз билим алууга жана ар тараптуу өнүгүүгө даяр; ИК-2. Өз оюн мамлекеттик жана расмий тилдерде оозеки жана жазуу түрүндө так, түшүнүктүү, ырааттуу баяндай алат;

СИЖМК-2. Көп маданияттуу жана көп тилдүү чөйрөдө жүрүм-турум жана укуктук нормаларды сактоого жана окуучуларга улуттук, тилдик айырмачылыктарына карабай бирдей шарт түзүү көндүмүнө ээ болот;

СИЖМК-4. Өз жетишкендиктерин жана кемчиликтерин сын көз менен карай алат, өз баалуулуктарын өнүктүрүүнүн жана кемчиликтерин четтетүүнүн каражаттарын билет;

КК-1. Кыргыз тили жана адабиятына байланыштуу көйгөлөрдү чечүүдө психолого-педагогикалык компетенттүүлүгүн пайдалана алат, кесиптик ишмердүүлүгүндө педагогикалык изилдөөлөрдүн натыйжаларын пайдалана алат; КК-8. Окутуунун интерактивдүү формаларын жана усулдарын колдонуу менен педагогикалык ишмердүүлүктү жүргүзө алат; КК-9. Окуучулардын ар тараптуу (акыл, социалдык, моралдык жактан) өнүгүү деңгээлин аныктай алат;

КК-15. Тилди жана предметти интеграциялып окутуу усулдарын колдонуу жөндөмүнө ээ болот.

Кесиптик-профилдик практика. Кыргыз тили жана адабияты профилинин 4-курсунун окуу планында 16 кредит, б.а. 480 саат көлөмүндө пландаштырылган. Практиканын максаты – студенттердин квалификациялык адистикке практикалык жактан болгон даярдыгын калыптандыруу, өз алдынча иш алып барууну жана педагогикалык ишмердүүлүктүн ар кандай түрүн жоопкерчилик менен аткарууну камсыздоо, сабактарды өткөрүүнү насаатчынын жардамысыз (окутуу прцессинде сабакты пландаштыруу боюнча

суроолорду изилдөө, же көмөк көрсөтүү) өз алдынча жүргүзүүгө жетишет; эксперименталдык изилдөө жүргүзөт жана өз кесибин өздөштүрүүнү жакшыртат, билим берүү, тарбиялоо мекемесинин окуу-тарбия иштерин пландаштыруу жана уюштуруу усулун өздөштүрөт, класс жетекчинин иш системасын жана милдеттерин үйрөнүү; класстан тышкаркы иштерди пландаштыруу жана өткөрүү; окуучулар менен жекече иш алып баруу, ийримдин иштерин жүргүзүү, олимпиадаларды уюштуруу, көрсөтмө куралдарды даярдоо, мугалимдин иш кагаздарын толук үйрөнүү жана өз алдынча жүргүзүү.

Кесиптик-профилдик практиканын милдеттери:

- Билим берүү системасын жана Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндөгү” мыйзамын өздөштүргөндүгүн демонстрациялайт;
- ар бир мектептин өзгөчөлүгүн, маданиятын, ички механизмин түшүнөт жана анализдей алат;
- кыргыз тили жана кыргыз адабияты предметтеринин мазмуну, мамлекеттик стандарт, анын окуу программаларында чагылдырылышы боюнча терең түшүнүккө ээ болот;
- көркөм тексттер менен иштөөнүн түрдүү усулдарын, ыкмаларын колдонууну өздөштүрөт;
- грамматикалык көнүгүүлөрдү иштөөдө калыптандыруучу баалоонун техникаларын пайдалануу боюнча байкоо жүргүзөт;
- кыргыз тили жана адабияты предметинин проблемалары боюнча эксперименталдык байкоолорду жүргүзөт;
- окутуу ресурстарын туура тандоо жана ыктуу пайдалануу көндүмдөрүн калыптандырат.
- кыргыз тили, кыргыз адабияты, класстан тышкаркы окуу сабактарынын концепциялары, окуу планы, окуу программасынын мазмуну жөнүндөгү түшүнүгүн көрсөтөт;

-окуучуга үйрөнүү стилине ылайык мамиле жасаганды билет.

Практикада студент ээ болуучу компетенциялар:

ИК-2. Өз оюн мамлекеттик жана расмий тилдерде оозеки жана жазуу түрүндө так, түшүнүктүү, ырааттуу баяндай алат;

СИЖМК-2. Көп маданияттуу жана көп тилдүү чөйрөдө жүрүм-турум жана укуктук нормаларды сактоого жана окуучуларга улуттук, тилдик айырмачылыктарына карабай бирдей шарт түзүү көндүмүнө ээ болот;

СИЖМК-4. Өз жетишкендиктерин жана кемчиликтерин сын көз менен карай алат, өз баалуулуктарын өнүктүрүүнүн жана кемчиликтерин четтетүүнүн каражаттарын билет;

КК-1. Кесипке байланыштуу көйгөлөрдү чечүүдө психолого-педагогикалык компетенттүүлүгүн пайдалана алат, кесиптик ишмердүүлүгүндө педагогикалык изилдөөлөрдүн натыйжаларын пайдалана алат;

КК-8. Окутуунун интерактивдүү формаларын жана усулдарын колдонуу менен педагогикалык ишмердүүлүктү жүргүзө алат;

КК-9. Окуучулардын ар тараптуу (акыл, социалдык, моралдык жактан) өнүгүү деңгээлин аныктай алат;

КК-15. Тилди жана предметти интеграциялып окутуу усулдарын колдонуу жөндөмүнө ээ болот.